T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

EDEBİYATIN ÖKSÜZ TÜRÜNÜN TUTUNAMAYAN DERGİLERİ: *DÜŞLER ÖYKÜLER, ÜÇÜNCÜ ÖYKÜLER, İMGE ÖYKÜLER*

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JALE NUR TURGUT

İSTANBUL 2024

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

EDEBİYATIN ÖKSÜZ TÜRÜNÜN TUTUNAMAYAN DERGİLERİ:

DÜŞLER ÖYKÜLER, ÜÇÜNCÜ ÖYKÜLER, İMGE ÖYKÜLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JALE NUR TURGUT

TEZ DANIŞMANI:

PROF. DR. MEHMET GÜNEŞ

İSTANBUL 2024

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... **I**

ÖN SÖZ ..... **III**

ÖZET ..... **VI**

ABSTRACT ..... **VII**

1. GİRİŞ **1**

1.1 Kavramsal Olarak "Öykü" 1

1.2 Türk Edebiyatında Öykü Türünün Tarihsel Gelişimi 6

1.3 1990'lı ve 2000'li Yıllarda Türk Edebiyatında Öykü Türüne İlgi ve Bakışlar 16

2. EDEBİYATIN ÖKSÜZ TÜRÜNÜN TUTUNAMAYAN DERGİLERİ **26**

2.1 *Düşler Öyküler* Dergisi 26

2.1.1 Çıkış Metinleri 28

2.1.2 Söyleşiler 32

2.1.3 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler 40

2.1.4 Öyküler 43

2.1.4.1 Telif Öyküler 43

2.1.4.2 Çeviri Öyküler 50

2.1.5 Soruşturmalar 52

2.2 *Üçüncü Öyküler* Dergisi 56

2.2.1 Çıkış Metinleri 57

2.2.2 Dosya Konusu Öykücüler 63

2.2.3 Öykü Serüvenleri 66

2.2.4 Unutulmuş Öyküler ve Öykücüler 69
2.2.5 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler 72
2.2.6 Öyküler 76
2.2.6.1 Telif Öyküler 76
2.2.6.2 Çeviri Öyküler 83
2.3 *İmge Öyküler* Dergisi 86
2.3.1 Çıkış Metinleri 87
2.3.2 Söyleşiler 91
2.3.3 Dosyalar/Soruşturmalar/Öykü Forum 93
2.3.4 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler 102
2.3.5 Öyküler 107
2.3.5.1 Telif Öyküler 107
2.3.5.2 Çeviri Öyküler 111
2.3.6 Öykü Atölyesi & Öykü Bülteni 112

SONUÇ 116

KAYNAKÇA 131

ÖN SÖZ

Odak noktası ve temel çalışma alanı, Türk edebiyatında öykü türünün önemli fakat hakkı yeterince teslim edilmemiş üç öykü dergisi (*Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler*) olan bu tez çalışmasında öncelikli olarak giriş mahiyetinde öykü türüne dair temel bir bilgi seti kurulması amaçlanmıştır. Buna göre öykü türünün kavramsal açıdan değerlendirmesi yapılmış; ardından Türk edebiyatında öykü türünün tarihsel gelişiminin seyri verilmiş ve son olarak çalışmada yer alan öykü dergilerinin yayım tarihlerinin aralığı olan 1996-2006 yılları; dolayısıyla 1990'lı ve 2000'li yıllarda öykü türüne karşı ilgi ve bakışlara değinilmiştir.

"Öykü" kavramının "hikâye" ile modern bir anlatı türü anlamını karşıladığında, aynı anlama gelecek şekilde kullanıldığı görülmüştür. Bununla birlikte bu kavram, "hikâye"den "hikâye"nin daha kuşatıcı ve türler üstü anlamlarından ötürü ayrışır. "Öykü", özellikle bu çalışma boyunca işaret edildiği biçimde, modern bir edebiyat türü anlamı olarak kullanılır. Öykü türü üzerine yapılan pek çok tanımlama çabası, türün oldukça kaygan, esnek ve yenilikçi bir yapıya sahip olmasından ötürü kesin ve tam olarak bir formül ya da yanıt vermez. Ancak söylenebilir ki öykü, modern yaşamın hızı içerisinde, genel olarak kısa süren tek bir âna odaklanarak bu ânın etrafında sınırlı bir hacim içerisindeki yoğun bir düzenek üzerinde, çeşitli biçim ve içeriklere de imkân vererek etkili bir anlatı kuran edebî bir türdür.

Modern hikâyenin, bir başka deyişle öykü türünün Türk edebiyatındaki serüveni on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru başlamıştır. Türk edebiyatında öykü türünün serüveni, köklere, diğer bir deyişle geleneksel hikâyenin modern hikâyeye evirilme eşiğine dönerek başlatılabilir. Bu serüven, kısa ve öz biçimde bazı dönemlere ayrılmıştır. İlk dönem hikâyeden öyküye geçiş dönemi olarak adlandırılır. Bu dönem, modern bir edebi tür olarak öykü türünün biçim ve içerik olarak temellerinin atıldığı dönemdir. Öykünün geleneksel anlatı türü olan "hikâye"den ayrışmaya başladığı dönem olarak da nitelendirilebilir. Ardından başlangıç dönemiyle öykü türünün filizlenmeye başladığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ardından türün biçim ve içerik açısından yükselişe geçerek olgunlaştığı döneme sıra gelir. Özellikle Türk edebiyatında 1950'li yılların vurgulandığı dönem ise öykü türü için yeni arayışların, yeni yönelimlerin ortaya çıktığı dönem olarak adlandırılabilir. Yeni arayışların daha da ileri boyuta taşınarak öykü türünün hem biçim hem içerik açısından oldukça çeşitlenmesi ve zenginleşmesiyle; hatta öykü türünde denenen biçimsel ve içerik yönünden yeniliklerin de sorgulanmaya, tartışmaya açılmasıyla yeni dönem beraberinde gelmiş olur. Türk edebiyatında öykü türünün zaman içerisinde çeşitlenen, zenginleşen ve kalabalıklaşan bir serüveni olduğu

söylenebilir. Çıkarılabilecek en doğru sonuçlardan biri, öyküye rağbetin hiçbir zaman azalmadığı; aksine öykü türünün her zaman tercih edilen bir tür olmayı başardığıdır.

Tez çalışmasında örneklem alınan ilk dergi olan *Düşler Öyküler* dergisi, Nisan 1996-Aralık 1998 tarihlerinde toplamda dokuz sayı yayımlanmış Ankara merkezli bir öykü dergisidir. Dergi, 1997 yılında, sonrasında Türkiye'nin birçok farklı şehrine de taşınacak olan "Ankara Öykü Günleri"ni başlatmıştır. Bu gelişmenin beraberinde, derginin çabaları sonucu 69. Uluslararası P.E.N. Dünya Kongresi'ne sunulan öneri kabul edilmiş ve Kasım 2003'te 14 Şubat günü, "Dünya Öykü Günü" olarak kutlanmaya başlamıştır. *Düşler Öyküler*, Türk edebiyatında öykü dergiciliği alanında, özellikle döneminde mevcut olan boşluğu doldurması dolayısıyla önemlidir. *Düşler Öyküler* dergisinin yayın hayatına başlamasıyla birlikte "çok dergili" bir sistem ortaya çıkmış, bu durum dolayısıyla edebiyat ortamında ve bilhassa yayın dünyasında "demokratikleşme"nin önü açılmıştır.

Üçüncü Öyküler dergisi, 1998-2001 yılları arasında, üç aylık periyotlarla, toplamda on iki sayı yayımlanmış İzmit merkezli bir öykü dergisidir. Derginin genel yayın yönetmenliğini yapan Kadir Yüksel'e ek olarak derginin yazar kadrosu hem Düşler Öyküler dergisinin hem de kendisinden sonra yayımlanmaya başlayan *İmge Öyküler* dergisinin yazar kadrosuyla büyük ölçüde benzerlik gösterir. *Üçüncü Öyküler* dergisi, içeriği incelendiğinde neredeyse her sayı yayımladığı çıkış metinleriyle öykü gündeminin nabzını tutması bakımından en istikrarlı dergilerden biri olma niteliği taşır. Söyleşiler, telif ve çeviri öykü yayımı ve özellikle Türk edebiyatında öykü türünün birikimi adına düzenlediği anma dosyalarıyla, "unutulmuş öyküler/öykücüler", "dergilerde kalan öyküler" bölümleriyle fark yaratır.

İmge Öyküler dergisi, ilk sayısı Şubat-Mart 2005 tarihinde çıkan ve yine Şubat-Mart 2006 tarihli son sayısına kadar toplamda yedi sayı yayımlanmış bir öykü dergisidir. Derginin genel yayın yönetmenliğini, ismi *Düşler Öyküler* dergisinde de geçen ve genel olarak öykü yayıncılığında bahsi geçen yıllarda oldukça aktif rol oynayan Özcan Karabulut üstlenmiştir. *İmge Öyküler* dergisi, İmge Kitabevi bünyesinde yayımlanmıştır. *İmge Öyküler* dergisi, yayımlandığı kısa süre içerisinde Türk edebiyatında öykü türü için önemli bir adım olmuştur. Yedi sayı boyunca sunduğu içerik, yazar kadrosu ve yayınlanan öykülerle dikkat çekmiştir. Dergi, öykü türünün genel eğilimlerini belirleyerek zaman içindeki dönüşümleri gözler önüne sermiştir. İçerik bakımından diğer dergilere nazaran daha yoğun ve çeşitli olması, Türk öykücülüğüne önemli katkılar sağlamıştır. Her sayı, zengin bir içerik sunarak Türk öykücülüğünün gelişimine katkıda bulunmuştur. *İmge Öyküler* dergisi, köklerden beslenerek birikimleri irdelemiş ve yeni ufuklar açmıştır.

Öykünün sorunsallarına değinerek öykü türünü teorik bağlamda tartışmaya açması dolayısıyla da önem arz eden bu üç dergi, çalışmanın ana bölümünde incelenmiştir. Belirtilmesi gereken en önemli husus, söz konusu üç dergi hakkında herhangi bir akademik çalışmanın bulunmamasıdır; bu nedenle, tez çalışması yakın okuma yöntemine dayalı bir inceleme üzerine odaklanmıştır. Nitekim tez çalışmasına konu olan öykü dergileri; dergiler hakkında müstakil akademik çalışmaların mevcut olmaması dolayısıyla akademide bir boşluğu kapatmak umuduyla hususî olarak seçilmiştir.

Öncelikle lisans, yüksek lisans ve özellikle tez yazım süreci boyunca desteklerini benden hiçbir zaman esirgemeyen, yıllardır üzerimde çok büyük emeği olan ve yeri her zaman bende çok ayrı, çok özel kalacak olan değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Güneş'e sonsuz teşekkür ederim. Yüksek lisans süreci boyunca 2211-Yurt İçi Lisansüstü Burs Programı kapsamında aldığım destek dolayısıyla TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB)'na teşekkürü bir borç bilirim. Lise yıllarımdan bu yana beni edebiyatın gerek kurgusal gerek akademik yönü konusunda desteklemiş, teşvik etmiş olan, kendisinden yalnız edebiyata dair değil hayata dair de pek çok şey öğrendiğim kıymetli hocam Ercan Yılmaz'a çok teşekkür ederim. Yine üzerimde emeği bulunan, açtıkları ufuklara ne kadar minnet duysam az gelecek hocalarım Dr. Mehmet Fatih Uslu'ya, Doç. Dr. Yalçın Armağan'a, Prof. Dr. Hatice Aynur'a ve Doç. Dr. Mehdi Genceli'ye binlerce şükranlarımı sunarım. Aileme, kedilerim Mars, Itır ve İnci'ye; yüksek lisansın ilk yılı bana hem evini hem kalbini açan Esin'e, tez sürecinde *Düşler Öyküler* dergisinin hiçbir yerde bulunmayan son sayısını bulmamda yardımcı olan Hazan'a ve İbrahim'e, söz konusu son sayıyı bana ulaştırma inceliğini göstererek tezim konusunda beni teşvik eden kıymetli Özcan Karabulut'a ve son olarak yaşamın bana en güzel, en büyük hediyesi Bahadır'a sonsuz teşekkürler.

ÖZET

"Edebiyatın Öksüz Türünün Tutunamayan Dergileri: *Düşler Öyküler*, *Üçüncü Öyküler*, *İmge Öyküler*" başlıklı bu tez çalışmasının giriş bölümünde öncelikle öykü türünün kavramsal olarak tanımına değinilmiştir. Bu bölümde, özellikle türün "hikâye"den ayrılan özellikleri ve en yeni türlerden biri olarak hem yazar hem de okuyucu için tercih edilme sebepleri irdelenmiştir. Ardından yine giriş bölümüne dahil olmak suretiyle Türk edebiyatında öykü türünün serüveni, kronolojik bir biçimde özetlenmiştir. Giriş bölümünde son olarak değinilen husus, çalışmanın söz konusu dergilerinin yayımlandığı dönem olan 1996-2006 yıllarından ötürü 1990'lı yıllarda Türk edebiyatında öykü türüne bakış olmuştur. Bu noktada tez çalışmasına kaynaklık eden problem, Türk edebiyatında öykü türünün gördüğü rağbete karşın öykü dergiciliğinin hezimetle sonuçlanmasıdır. Zira bu problem, resmi olmayan çeşitli yazınsal ya da sözlü kaynaklar aracılığıyla dile getirilen bir gerçek gibi görülmesine rağmen bir tez çalışması olarak ortaya konulmamıştır.

Çalışmanın ana bölümünde edebiyatın öksüz türü öykünün yazınsal yaşamında bir türlü uzun soluklu bir serüveni yakalayamamış olmasına, yani "tutunamaması"na örnek olarak üç dergi incelenmiştir. Bu üç öykü dergisi *Düşler Öyküler* (9 sayı, 1996-1998), *Üçüncü Öyküler* (12 sayı, 1998-2001) ve *İmge Öyküler* (7 Sayı, 2005-2006) dergileridir. Kronolojik sıra gözetilerek ana bölümde ilkin *Düşler Öyküler,* ardından *Üçüncü Öyküler* ve son olarak *İmge Öyküler* dergileri içeriklerinin kategorilere ayrılmasıyla birlikte incelenmiştir. Dergilerin ortaklıkları üzerine yoğunlaşmakla başlayarak içerikleri detaylı olarak irdelenmiştir. Dergilerde bugünün önemli öykücülerinin ilk öyküleriyle birlikte, öyküye dair teorik metinler de kaleme alındığı örneklerle gösterilmiştir. Bununla birlikte yine çeviri öyküler ve öyküye dair kuramsal çeviri metinlere de yer verilmiştir. Ayrıca bu dergilerin, bugün devam etmekte olan, öykü türü için son derece önemli bir mihenk taşı kabul edilen ulusal düzeyde gerçekleştirilen "öykü günleri"nin başlatılmasına da öncülük etme serüveni gibi detaylar çalışmanın ana bölümünde detaylıca ele alınmıştır.

Dergilerin kısacık yaşamlarına rağmen önemli isimleri yetiştirdikleri, öykü türüne ivme kazandırdıkları, bugün hâlâ yankılarını görebileceğimiz etkinliklere öncülük ettikleri, öykünün teorik olarak tartışılmasına olanak sağladıkları söylenebilir. Ancak buna rağmen literatürde, söz konusu dergilere dair müstakil hiçbir çalışma bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öykü, Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler, Öykü Dergiciliği.

ABSTRACT

The introductory chapter of this thesis titled "The short-lived journals of the neglected genre of literature: *Düşler Öyküler*, *Üçüncü Öyküler*, *İmge Öyküler*" firstly delves into the conceptual definition of the short story genre. In this chapter, particular attention is paid to the distinct characteristics of the genre, diverging from the broader category of "story," and to the reasons why it is chosen by both writers and readers as one of the newest genres. Subsequently, within the introductory chapter, the journey of the short story genre in Turkish literature is summarized chronologically. Lastly, the introductory chapter touches upon the perception of the short story genre in Turkish literature during the 1990s, the period in which the aforementioned journals were published, spanning from 1996 to 2006. The underlying issue that serves as the basis for this thesis is the discrepancy between the popularity won by the short story genre in Turkish literature and the demise of short story journals. Despite being acknowledged as a reality through various informal literary or oral sources, it has not been formally addressed by a separate thesis study.

In the main part of the study, three journals are analyzed as examples of the fact that the short story, the neglected genre of literature, has not been able to catch a long-lasting adventure in its literary vita: *Düşler Öyküler* (9 issues, 1996-1998), *Üçüncü Öyküler* (12 issues, 1998-2001), and *İmge Öyküler* (7 issues, 2005-2006). Following a chronological order, each journal is examined in detail after categorizing their contents. The analysis begins by focusing on the commonalities among the journals and proceeds to delve into their contents meticulously. Examples are provided illustrating the inclusion of the initial short stories of prominent contemporary authors alongside theoretical texts pertaining to the short story genre. Furthermore, translations of short stories and translated theoretical texts related to the short story are also featured. Additionally, details such as these journals' contribution to initiating nation-level "short story days," which are highly significant milestones for the short story genre, are thoroughly discussed within the main part of the study.

Despite their brief existence, it can be argued that these journals nurtured notable figures, propelled the short story genre forward, facilitated events whose echoes can still be felt today, and provided avenues for theoretical discussions on the short story. Nevertheless, despite these contributions, there exists no independent scholarly work dedicated solely to these journals in the literature.

Keywords: Short story, Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler, Story journalism.

1. GİRİŞ

Odak noktası ve temel çalışma alanı, Türk edebiyatında öykü türünün önemli fakat hakkı yeterince teslim edilmemiş üç öykü dergisi (*Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler*) olan bu tez çalışmasında, ana konuya geçmeden önce hazırlık aşaması olarak adlandırılabilecek bir girizgâh uygun görülmüştür. Bu giriş bölümünde yapılması hedeflenen, giriş bölümüne dahil olan üç alt başlıkta Türk edebiyatında öykü türünün, tezin iddiası doğrultusunda yapılacak olan yakın okumaya geçmeden önce yeterli bir bilgi seti kurmaktır. Öykü türünün kavramsal olarak tanımına değinmekle başlayacak olan ilk alt başlığı, merceği biraz daha yakınlaştırmak suretiyle, Türk edebiyatında öykü türünün tarihsel gelişimini aktaran diğer başlık takip edecektir. Ardından, tezin temelinde yer alan öykü dergilerinin faaliyet gösterdiği ve etki ettiği, Türk edebiyatında öykü türünün aktif biçimde yer aldığı 1990'lı ve 2000'li yıllarda öykü türüne karşı ilgi ve bakışlara odaklanılacaktır.

1.1 Kavramsal Olarak "Öykü"

"Öykü" kavramı, Türk edebiyatında çeşitli tartışmalara yol açmış ve farklı tanım tekliflerini beraberinde getirmiştir. "Öykü" türünün kavramsal anlamda tanımını yapmanın basit ve herkes tarafından kabul edilebilecek bir yolu olduğunu iddia etmek zordur. Öykü türünü kavramsal olarak tanımlama hususunda başvurulabilecek kaynaklara bakıldığında, ilk olarak öykünün, "hikâye" kavramıyla olan ilişkisine temas edildiği görülür. Âlim Kahraman, *Modern Türk Hikâyesi* isimli eserinin girişinde yer alan "Hikâye mi, Öykü mü?" metninde, "öykü" ve "hikâye" ikiliği konusuna önemli bir açılım getirir. Özel anlamda Türk edebiyatında ve dolayısıyla genel anlamda Türkçede, her iki kelimenin de kullanımının mevcut olduğunu ifade eden Kahraman, "hikâye" kelimesinin, kullanımının çok daha eskiye dayanmasından ötürü artık kökleşmiş bir ifade biçimi olduğunu belirtir.[1] "Öykü" kelimesi, yazarın da ifade ettiği şekilde daha çok 1930 ve takip eden yıllarda kullanılmış olsa da "hikâye" anlamını karşılaması için bir alternatif olarak ortaya çıkmamıştır.[2] Kelime temelinde bakıldığında, birlikte kullanımı devam eden bu iki kelime, birbirlerinin tam karşılığı değildir.

Kelime düzeyindeki irdelemeler için M. Kayahan Özgül'ün "Hikâyenin Romanı" isimli metni, hem "hikâye" hem de "öykü" için etimolojik derinleşme sağlayacak bilgi ve değerlendirmeler sunar. "Hikâye" kelimesinin, daha önce de ifade edildiği gibi karmaşık bir

[1] Âlim Kahraman, *Modern Türk Hikâyesi*, Büyüyenay Yayınları, İstanbul 2022, s.17.

[2] *Age.* s. 17.

tanımlama alanına dahil olduğunu ifade eden yazar, bu karmaşanın sebebi olarak kelimenin birden fazla anlamı karşılıyor olmasını gösterir.[3] Zira etimolojik köklerine bakıldığında "hikâye" kelimesi, "hakeve" fiil kökünden türetilmiştir ve bu fiil kökü "taklit etmek" ya da "bir metnin kopyasını çıkarmak" anlamına gelir. Yazar, yine aynı kökten "hekâ" kelimesinin ise "taklit etmek", "bir metnin kopyasını çıkarmak" anlamlarına geldiğinin altını çizer.[4] Kelime düzeyindeki incelemeden ilerlemek gerekirse "öykü" kelimesi, "öykünme" yani "taklit"ten türetilen bir kelimedir. Bu noktada, hem "hikâye" kelimesi için hem de "öykü" kelimesi için kelime düzeyinde "taklit etmek" anlamına karşılık geldikleri söylenebilir.

"Hikâye" ve "öykü" kavramlarına edebî tür olarak karşılık gelen anlamlar hususunda, "hikâye"nin bir edebî tür olarak tanımlanmadan önce çok daha geniş anlamlara geldiği; dahası, çok eski tarihlerden bu yana kullanımda olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla "hikâye" karşılık geldiği anlamlar ve kullanım süreci göz önünde bulundurulduğunda çok daha kuşatıcı bir kavram olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda M. Kayahan Özgül'ün: "[hikâye] kelimesi sanki bir formun adı imiş gibi gösterilse de aslında, *"narration"* ve *"fiction"* özelliği taşıdığı için *"tahkiyeli"* diye anılan metinlerin müşterek adı *"hikâye"d*ir. *"Hikâye"* kelimesi, destandan masala, fıkradan menkıbeye, romandan tiyatroya, hattâ senaryoya varana kadar bütün tahkiyeli metinleri kucaklar."[5] ifadesi, hikâyenin anlam çatısının genişliği hususunda bir açıklama teşkil eder. Ancak bugün, modern anlamda kullandığımız ve sınırları belirli bir edebi türe işaret eden "hikâye", Özgül'e göre, romandan sonra ortaya çıkan bir türdür. İki tür arasındaki, diğer bir deyişle modern hikâyeyi romandan ayrıştıran farklar söz konusu olduğunda akla gelen ilk özelliğin uzunluk-kısalık olduğunu ifade eden yazar, meselenin bu noktada başka bir açmaza daha sürüklendiğinin altını çizerek hikâyenin kendi içerisinde de "kısa" ve "uzun" hikâye olarak ayrıldığını örnek gösterir. Bu girift tanımlamalar, yazarın ifadesiyle "hacim belirsizliği" sebebinin de etkisiyle muhtelif olarak kalmıştır.[6]

Edebiyat terimi olarak "öykü" ve "hikâye" kavramları üzerine düşünen Âlim Kahraman, Türk edebiyatında "Avrupaî hikâyenin" on dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde yer almaya başladığını ifade ederek eski geleneksel hikâye ile modern hikâye arasındaki süreçte ve daha sonraki yıllarda "öykü" kavramının literatüre girişiyle terimler arasında bir çatallanmanın

[3] M. Kayahan Özgül, "Hikâyenin Romanı", *Hece Dergisi*, 46/47, (Ekim/Kasım 2000), s. 33.

[4] *Age.,* s. 33.

[5] *Age*., s. 35.

[6] *Age*., s. 37.

meydana geldiğini belirtir.[7] Farklı adlandırmaların ve muhtelif tanımlamaların temelinde, Türk hikayeciliğinin bir anlamda kabuk değiştirdiği ya da bir çeşit dönüşüm geçirdiği bu dönem itibarıyla bütün bu değişimlerin teorik bir zemin arayışını da beraberinde getirdiği gerçeği yatar. Yazar bu noktada, roman ile hikâyeyi birbirinden ayırmaya çalışan yazarların uğraşlarına değinir: örneğin "Halit Ziya gibi Batıcı kabul edilen bir isim "roman"ı Batılı bulduğu için onun yerine "hikâye" kavramını kullanmayı tercih etmiş önceleri […] Hikâyeye "ufak hikâye" romana "büyük hikâye" diyelim diyenler çıkmıştır. […] "öykü" kavramı ortaya atılmış, iş bir kere daha çatallanmıştır."[8] Kahraman, bugün hâlâ "hikâye" ve "öykü" kavramlarının kullanımı hususunda meydana gelen ikiliğin devam ettiğini belirtir. Daha da önemlisi, bu ikilik doğrultusunda çeşitli açıklama, tanımlama ve sınırlama çabalarının neticesinde de ortaya kesin bir tablonun çıkmadığını ileri sürer. Yazar, bu noktada öznel tercihinin her iki terimi de kullanmak olduğunu ifade eder.[9]

"Öykü" ve "hikâye" kavramlarının kullanımını terminolojik bir yaklaşımla ele almaya devam ettiğimizde, bu iki kavramın birbirleri yerine kullanıldığını da gözlemlemek mümkündür. Ansiklopedik bilgilere başvurulduğunda "hikâye" için: "1. Olmuş veya olması mümkün olayları yazılı veya sözlü olarak anlatma. 2. Bu şekilde anlatılan olay, mesel, kıssa. 3. Anlatma, nakletme. 4. Olmuş veya olması mümkün olayların anlatılması esasına dayanan edebî tür."[10] tanımlaması yapılırken başka bir kaynakta yine aynı kavram için: "1. Bir olayın sözlü ya da yazılı olarak anlatılması. 2. Öykü. 3. Gerçek olmayan uydurulan olay."[11] tanımlaması yapıldığı görülür. Bu noktada hikâyenin tanımlarından birinin "öykü" olarak kaydedildiğini göz önünde bulundurmak gerekir. Buna paralel olarak "öykü"yü açıklayan ansiklopedik tanımlamalar da şu biçimde örneklendirilebilir: "Öykü: Hikâye olarak da bilinir, gerçek ya da düş ürünü bir olayı edebî bir üslupla aktaran kısa düzyazı, anlatı."[12] Ansiklopedik bilgiler ışığında, "öykü" ve "hikâye" kavramlarının bazı görüşlere göre birbirlerinin yerini tutmayacakları iddia edilse de her iki kelimenin birbiri yerine kullanılabildiği de gözlemlenmiştir.[13]

---

[7] Kahraman, *Modern Türk Hikâyesi*, s. 19.

[8] *Age.* s. 19.

[9] *Age*., s. 20.

[10] D. Mehmet Doğan, "Hikâye" maddesi, *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara: Rehber Yayınları, 1990, s. 476.

[11] Ali Püsküllüoğlu, "Hikâye" maddesi, *Arkadaş Türkçe Sözlük*, Ankara: Arkadaş Yayınları, 1994, s. 500.

[12] *Ana Britannica,* C. XVII. "Öykü" maddesi, s. 314.

[13] Bu konuda daha ayrıntılı bir terminolojik bilgi edinmek için: Necati Tonga, "Hikâye'ye Terminolojik Bir Yaklaşım", *Turkish Studies*, Vol.3/1 Winter, 2008: 371-379. künyeli metne başvurulabilir. Metin kaynakçada ayrıca gösterilecektir.

Hikâyenin, en başta oldukça eskiye dayanan bir çeşit anlatma ihtiyacını karşılayan bir anlama geldiği söylenebilir. Bununla birlikte "hikâye", sanatın ve yaşamın içindeki dinamiklere sirayet eden, çok daha kuşatıcı bir anlama da sahiptir. Bir filmin, bir müziğin, bir resmin, bir tarihin hikâyesi olabilir örneğin. Türkçede eskiden bu yana bütün bu anlamlar "hikâye" kelimesi ile karşılandığı ve dile yerleştiği için, kaynaklarla da işaret ettiğimiz gibi çok daha yeni bir dönemde ortaya atılan "öykü" kelimesi kullanılmaya başlandığında çeşitli ihtilaflar yaşanmıştır. Hikâye, ilk olarak bahsedildiği gibi en genel ve en kuşatıcı, sanat ve edebiyat üstü anlamının yanı sıra modern edebiyatta yeni bir türe de karşılık gelir. Modern edebiyat türlerinden biri anlamına gelen modern hikâye, bu noktada yine modern edebiyat türü anlamıyla daha çok örtüşen "öykü" kavramıyla birlikte kullanılabilir. Bu noktada, Türkçede ve Türk edebiyatında ortaya çıkışı ve kullanımı daha yeni bir döneme denk gelen; dolayısıyla edebiyatta en yeni anlatı türlerinden biri olan bu türün de adlandırılmasında uygun görülen "öykü" kavramı, "modern hikâye" ile ya da onun yerine kullanılabilir.

"Öykü" ile "hikâye" arasındaki ayrım ve benzerliklerin ifade edilmesinin, bu tez çalışması için adlandırma seçiminin de "öykü"den yana yapıldığının da belirtilmesinin ardından "öykü"yü tanımlamak yerinde olacaktır. Necip Tosun, *Modern Öykü Kuramı* isimli kapsamlı çalışmasında öyküyü "yenilikçi ve hareketli" bir tür olarak tanımlar.[14] Bunun sebebi ise öykünün, biçimsel açıdan yeni yöntemleri denemek için elverişli bir yapı sunmasıdır. Biçimsel yeniliklerin yanı sıra öykü türü, zamansal ifadede çeşitlilikleri de bünyesinde barındırır.[15] Necip Tosun, bu tanımlamalara paralel olarak öykünün "yapısı gereği sınırları net bir şekilde çizilemeyen esnek, kaygan bir tür" olduğunu ekler.[16] Burada altı çizilen, öykünün, bir edebiyat türü olarak hem çok yeni hem oldukça yenilikçi hem de aynı ölçüde sınırları çizilmesi zor bir tür olduğudur.

Bu noktada Şaban Sağlık, öyküyü günümüzde yaygın bir tür olarak nitelendirerek öykünün "bir edebiyat sanatı olmanın ötesinde, her bir sanatın temelde bir "hikâye" anlatması yönüyle adeta bütün güzel sanatların temeli olarak" görüldüğünü ifade eder.[17] H. E. Bates "Kısa Öykü" üzerine metinler kaleme aldığı kitabında, yazınsal bir tür olarak kısa öykünün tarihinin de oldukça kısa olduğunu söyler.[18] Ratchliff'ten yaptığı alıntıyla: "Bildiğimiz anlamıyla kısa

[14] Necip Tosun, *Modern Öykü Kuramı*, Ankara: Hece Yayınları, 2011, s. 7.

[15] *Age.* s. 7.

[16] *Age*. s. 9.

[17] Şaban Sağlık, *Hikâye/Anlatı/Yorum*, Ankara: Hece Yayınları, 2014, s. 39.

[18] H. E. Bates*, Kısa Öykü*, çev. Gökçen Ezber, İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2013, s. 7.

öykü, yani bir ya da birkaç olayın gelişigüzel anlatıldığı sıradan bir anlatı değil de, sanatsal değeri olan anlatılar, yakın bir zamanda ortaya çıkmıştır."[19] Tarihi bu kadar yeni sayılan öykünün çeşitli tanımlarının yapıldığına ve bu tanımların giderek daha da çeşitlilik gösterdiğine değinen yazar, öyküyü şu biçimde tanımlar:

> Yazarın istediği her şey bir kısa öykü olabilir. Bir atın ölümünden, genç bir kızın ilk aşkına; hiçbir kurgunun bulunmadığı durağan bir betimlemeden, hareketli ve hızlı olayların yer aldığı ve şaşırtıcı bir sonu olan hareketli bir düzeneğe; uyaksız yazılmış bir şiirden, biçemin hiçbir önemi olmadığı doğrudan bir röportaja kadar her şey kısa öykü olabilir. Kısa öykünün yazınsal bir tür olarak tanımlanamamasının nedeni, gerçekten de yapısındaki bu sonsuz esneklikte yatıyor olmalı.[20]

Bates, esnek yapısı sebebiyle tanımlamanın zor olduğu öykü türü için yine sınırları oldukça geniş bırakılmış bir tanım yapmıştır. Bu noktada, öykü türünün modern bir edebiyat türü olmasıyla öykünün biçimsel özellikleri ve uzunluğu arasında bir ilişki kuran Dominic Head, öykü türünün "modernizmin özünü içer"diğini ve "yirminci yüzyıl deneyiminin epizodik doğasını yansıtmakta sonsuz yeteneğe sahip" olduğunu iddia eder.[21] Yazara göre öykü türü, yapısı gereği modern dünyanın, modern dünyadaki sosyal yaşantının özellikleriyle son derece uyumlu biçimde ortaya çıkmıştır. Öykünün romana kıyasla daha kısa olması, fakat şiir kadar belirsiz ve imgesel düzlemde kalmaması, yani kısaca olay ya da olay örgüleri barındırabiliyor olması; fakat yine de kısalığı sebebiyle anlatımın ve olayların yoğun biçimde aktarılıyor olması sebebiyle hızla akan modern dünya içerisinde ilgi görmesine olanak sağlar.[22] Tıpkı modernistlerin taşıdığı biçim kaygısıyla koşutluk taşıyacak biçimde öykü sanatı, "zamanı sıkıştırma ve sembolizm bağımlılığı" gibi özellikler gösterir.[23]

"Öykü" kavramının "hikâye" ile modern bir anlatı türü anlamını karşıladığında, aynı anlama gelecek şekilde kullanıldığı görülmüştür. Bununla birlikte bu kavram, "hikâye"den "hikâye"nin daha kuşatıcı ve türler üstü anlamlarından ötürü ayrışır. "Öykü", özellikle bu çalışma boyunca işaret edileceği biçimde, modern bir edebiyat türü anlamı olarak kullanılır. Öykü türü üzerine yapılan pek çok tanımlama çabası, türün oldukça kaygan, esnek ve yenilikçi bir yapıya sahip olmasından ötürü kesin ve tam olarak bir formül ya da yanıt vermez. Ancak söylenebilir ki öykü, modern yaşamın hızı içerisinde, genel olarak kısa süren tek bir âna

---

[19] *Age.* s. 7.

[20] *Age*. s. 9.

[21] Dominic Head, *Modern Öykü*, çev. Arzu Eylem, İstanbul: NotaBene Yayınları, 2022, s. 9.

[22] *Age*. s. 18-19.

[23] *Age.* s. 17.

odaklanarak bu ânın etrafında sınırlı bir hacim içerisindeki yoğun bir düzenek üzerinde, çeşitli biçim ve içeriklere de imkân vererek etkili bir anlatı kuran edebî bir türdür.

1.2 Türk Edebiyatında Öykü Türünün Tarihsel Gelişimi

Modern anlamda hikâyenin, diğer bir deyişle öykünün Türk edebiyatındaki serüveni on dokuzuncu yüzyılın sonunda başlar.[24] Ancak bu serüven başlamadan önce klasik hikâye ile modern hikâye arasında bir geçiş sürecinin kaçınılmaz olarak yaşandığı da göz önünde bulundurulmalıdır.[25] Türk edebiyatında öykü türünün serüveni, köklere, diğer bir deyişle geleneksel hikâyenin modern hikâyeye evirilme eşiğine dönerek başlatılabilir. Âlim Kahraman, on sekizinci yüzyıl sonunda kaleme alınmış olan *Muhayyelât-ı Aziz Efendi* ile geleneksel anlamda hikâyenin ilk dönüşüm kıvılcımlarını gözlemleyebileceğimizi ifade eder.[26] Yazara göre bu eser, Tanzimat döneminde çok defa basılarak ve dönemin diğer yazarlarının da elinden kaçınılmaz olarak geçerek bir değişikliğin ateşleyicisi olmuştur. Klasik hikâyenin özelliklerini taşımaya devam etse de sade dil kullanımı ve bazı unsurların gerçekliğe klasik hikâyede rastlanılandan daha yakın olmasıyla önemli bir fark meydana getirir. Ayşe Demir'e göre, bu eser, "gelenekle yeni hikâyenin arasında *Müsameretname* ile birlikte 'eşik'tedir."[27] Bununla birlikte Demir, bu eseri, iki farklı bakış açısıyla değerlendirmenin mümkün olduğunu ifade eder. Klasik hikâye noktasından bakıldığında *Muhayyelât-ı Aziz Efendi*, yeni olarak değerlendirilir. Modern anlamda hikâye söz konusu olduğunda ise modern hikâyenin sınırlarına dahil edilen unsurlar bakımından bu eser oldukça eski kalır.[28] Buna paralel olarak Selim İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri" ni incelediği metnini, söz konusu eserle başlatarak eserin taşıdığı yenilik açısından şöyle söyler: "Aziz Efendi'nin tek ilginç yanı, yeni bir öyküye, evrensel anlamıyle bir öyküye kaynak olabilecek tek özelliği olayları tarih-ötesi bir zamanda geçirmesine karşın, yer'i İstanbul'un 18. yüzyıl yaşamından seçmiş olmasıdır."[29] Ancak eserin taşıdığı küçük farklılıkların, eseri aşarak "birçok açıdan Ahmet Mithat'a, Emin Nihat'a yol açtığını söyleyebiliriz: Cinlerden, perilerden biraz arınmış; ama çağına tanık olmaktan hayli uzak bir öykü anlayışı."[30]

---

[24] Âlim Kahraman, "Hîkaye" maddesi, *TDV İslâm Ansiklopedi*si, cilt. XVII, (1998), s. 493.

[25] *Age*. s. 494.

[26] *Age*. s. 494.

[27] Ayşe Demir, "Başlangıcından Cumhuriyete Kadar Ana Çizgileriyle Türk Hikâyesi". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, cilt 4, sayı 7 (2006), s. 101.

[28] *Age*. s. 102.

[29] Selim İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri". *Türk Dili (Türk Öykücülüğü Özel Sayısı),* 286 (Temmuz, 1975), s. 2.

[30] *Age*. s. 3.

Geleneksel anlatıdan modern anlatıya, diğer bir deyişle geleneksel hikâyeden modern öyküye geçiş sürecinin bir sonraki durağı olduğu görüş birliğince onaylanan Emin Nihat'ın *Müsameretnâme*'si, Necip Tosun'a göre: "aşk, evlilik ve kültürel çatışma zeminine oturan hikâyelerde, masallardan, halk hikâyelerinden beslenme sürmektedir. Ancak Emin Nihat'ın Batılı hikâyelerin anlatı tekniklerinden de etkilendiği açık" bir metindir.[31] Öyle ki Feridun Andaç, *Müsameretnâme* için "ilk öykü kitabımız" ifadesini kullanır.[32] Ancak Selim İleri'nin değerlendirmesine döndüğümüzde, yazar hem *Müsameretnâme* için hem de Ahmet Mithat'ın *Letâif-i Rivâyât* isimli eseri için "Osmanlı toplumunun bireysel ya da toplumsal sorunlarına eğilmekten uzak ürünler" yorumunu yapar.[33] Bu dönemde, üslup kaygısından uzak, hatta bazen fazlasıyla rahat bir üslup taşıyan bu ilk hikayelerde özellikle Ahmet Mithat'a ait olan metinlerde yazar, okuyucuyla konuşur gibi araya girerek açıklamalarda bulunur ve düşüncesini aktarır. Bu durum, topluluk önünde anlatılan meddah hikâyeleriyle benzer özellikler taşır. Çerçeve hikâye içinde bağımsız hikâyeler anlatma geleneği, bu erken eserlerde bir yöntem olarak kendini gösterir. Ancak bu eserler, yeni bir dünya görüşü şekillenmeye başlarken ortaya çıkan Batı'daki özgürlük kavramı, evlilik konuları, eğitim ve terbiye gibi konuları ele alarak eski hikayelerde bulunmayan problemleri gündeme getirmesiyle yenilikçi olarak değerlendirilebilir.[34]

Yaklaşık olarak 1885'te vuku bulan ve ilerleyen yıllarda devam eden romantizm ve realizm tartışmaları süresince kaleme alınan bazı eserler hakkında, bu eserlerin modern hikâye ya da öykü türünün ilk örnekleri olup olmadıklarına dair çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Örneğin Samipaşazade Sezai'nin *Küçük Şeyler* (1890) adlı eseri, birçok araştırmacı tarafından Türk edebiyatında Batılı tarzda hikâyenin başlangıcı olarak kabul edilir. Hilal Aydın'dan alıntıyla Kayahan Özgül, bu eseri "modern hikâyenin ilk mükemmel örneği" olarak görmektedir. Bu noktada Aydın'ın da ifade ettiği biçimde ölçüt, "Avrupalı temel unsurlar"ı benimsemiş olmaktır: "dar konu seçimi, derinlik, az figür tercihi."[35]

Ömer Lekesiz'e göre, bazı kaynaklarda roman olarak tanıtılan *Karabibik*, öykü türünün ilk örneği olarak görülürken; Âlim Kahraman'a göre ise bazı araştırmacılar Halit Ziya'nın "Bir Muhtıranın Son Yaprakları" (1988) ve "Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası" (1888) adlı uzun öykülerini Batılı tarzda ilk "hikâye"ler olarak kabul etmektedir. Bu bağlamda, Halit Ziya'nın

[31] Tosun, *Modern Öykü Kuramı*, s. 36.

[32] Feridun Andaç, *Edebiyatımızın Yol Haritası*, İstanbul: Can Yayınları, 2000, s. 43.

[33] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 3.

[34] Kahraman, "Hikâye" maddesi, s. 494.

[35] Hilal Aydın, "19. Yüzyıl Osmanlı-Türk Edebiyatında Öykü", Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2008, s. 67.

"hikâye"lerinde romanlarından daha sade bir dil kullandığı ve dönemin gerçeklerine daha yakın olduğu ifade edilmektedir. Bu durum, öykü türünün gerçekçiliğiyle ilişkilendirilmiştir.[36] Selim İleri, Tanzimat Edebiyatı öykücülerini iki öbekte toplar:[37]

a) Osmanlı İmparatorluğu'nun yüzeyde yenileşme hareketlerini, toplumun genel kalabalığının kavradığı gibi yansıtan, dolayısıyla yarı-aydın niteliklerinden kurtulamayan öykücüler (Ahmet Mithat, Emin Nihat).
b) Tarihin genel akışını kavramış, toplumunu bu akış içinde değerlendirmeye çalışan, politik seçimlerini yapmış, öyküyü çağcıl kılma çabasıyla yüklü yazarlar (Nabizade Nazım)

Samipaşazade Sezai ise, belki de bu iki öbeğin bir geçiş yazarıydı. Öykülerinde gözleme yer vermişti en azından.

İleri, Servet-i Fünun söz konusu olduğunda ise öykü türünün en önemli yazarının Halit Ziya Uşaklıgil olduğunu iddia eder.[38] Bunu biraz daha ileriye taşıyacak açıklama ise Âlim Kahraman'dan hareketle yapılabilir. Kahraman'a göre, Halit Ziya, Batılı natüralist yazarların hikâyelerini çevirmenin yanı sıra, Edebiyat-ı Cedide döneminde, özellikle 1897-1899 yılları arasında bu türün önemli örneklerini yayımlar. Gazeteler aracılığıyla dolaşıma giren bu metinlerle Halit Ziya, romandaki başarısının yanı sıra öykü türünde de Ömer Seyfettin ve Refik Halit'ten önce bir aşamayı kaydeden yazar olarak kabul edilir. Öyle ki Halit Ziya'nın kaleme aldığı hikâyeler o dönemde yazarın romanlarından daha büyük ilgi görmüştür.[39]

Edebiyat-ı Cedide'nin hitap ettiği kitle olan seçkin kitlenin dışında, tıpkı Ahmet Mithat gibi daha halka yakın bir anlayışla metinler kaleme alan Hüseyin Rahmi'yi de aynı dönemde farklı bir çizginin temsili olarak ele almak gerekir. Kahraman'ın ifadesiyle "sosyal tenkitçi" bir yazar olarak değerlendirilen[40] Hüseyin Rahmi, İleri'nin ifadesiyle "*ütopik* bir insanlık ardında bocala[yan]" bir yazardır.[41] Verdiği eserlerle öykü türüne yakınlığı konusunda ise Selim İleri: "Hüseyin Rahmi'nin dünya görüşü bir yana, ustalıklı öykülerinde bir öykü ortamı kurduğunu, türettiğini, yaşattığını söyleyebiliriz,"[42] diyerek aslında bu döneme dek verilen eserlerin öykü türüne dahil olup olmadıkları ve bu eserleri hangi ölçütlere göre değerlendirmek gerektiği konusunda yaşanan karışıklıkların biraz daha durulduğunun işaretlerini verir. Bu noktadan

[36] *Age.* s. 67.

[37] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 6.

[38] *Age.* s. 6.

[39] Kahraman, "Hikâye" maddesi, s. 495.

[40] *Age.* 495.

[41] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 8.

[42] *Age*. s. 9.

sonra, günümüzde nitelenen ve tanımlanan, fikir birliğine varılan şekliyle öykücülük serüvenimiz hakkında konuşmak daha az tartışmaya neden olacak biçimde ilerler.

Millî edebiyat dönemine gelindiğinde, kuşkusuz öykü türü için önemli bir isim olan Ömer Seyfettin'den söz etmek gerekir. Selim İleri, "Milli Edebiyat" olarak adlandırılan kritik döneme hâkim olan "Türkçülük" düşünsel akımının, Ömer Seyfettin gibi önemli bir öykücüyü yetiştirdiğini iddia eder.[43] Öyle ki İleri'ye göre Ömer Seyfettin, "öyküye gerekli ağırlığı tanıyan ilk yazarımızdır."[44] Çünkü "katılalım ya da katılmayalım tüm düşüncelerini öykü dünyası kurabilmek için geliştirmiştir."[45] Ömer Seyfettin'in kurduğu öykü dünyasının başlıca özelliği yazarın öyküde kullandığı yalın dildir. Ancak yine İleri'ye göre, Ömer Seyfettin öykü türüne saygı duyup yalın bir dilin özlemini çekse de zaman zaman politik bir anlatımdan kaçamayıp dilin yalınlığını terk etmekten geri duramamıştır. Bu politik anlatım, öyküyü, dil açısından gerekli yalınlıktan uzaklaştırmış olsa da bir dönemin önemli meselelerine değinmesi ve etki yaratması açısından yazarın metinleri "çağcıl bir öyküye" yaklaşmıştır.[46]

Yine milli edebiyat dönemi olarak bahsedilen bu dönemde, Yakup Kadri, özellikle 1909-1922 yılları arasında yoğun biçimde öykü türüne hizmet etmiştir. Kahraman'a göre Yakup Kadri, 1916 yılına kadar kaleme aldığı eserleri "sanat sanat içindir" görüşüyle üretmiştir. Ömer Seyfettin ile özdeşleşmiş hale gelen "yeni lisan" hareketine de başta karşı çıkmış; söz konusu dönemde yazdığı metinleri bir Edebiyat-ı Cedide yazarı gibi kaleme almıştır. Ancak 1916'dan sonra Yakup Kadri, öykülerini, ülkenin içinde bulunduğu duruma dair gözlemlerini aktarma gayretiyle yazmaya başlamıştır.[47]

Kahraman'a göre, söz konusu dönemin önemli isimlerinden biri daha kuşkusuz Refik Halit'tir. Yazarın özellikle 1908-1918 yılları arasında kaleme aldıklarından meydana gelen *Memleket Hikâyeleri* (1939) adlı eseri, öykü türü için önemli bir gelişme adımı sayılır. Bu hikâyeleriyle Refik Halit'in, Maupassant tekniğini ustalıkla kullandığı söylenir. Öyle ki, "Batı'dan aldığı teknikle yerli meseleleri ve Anadolu insanının hayatını hikâyeleştirmiş, o zamana kadar dağınık halde kalan birkaç örnek bir tarafa bırakılırsa Yakup Kadri ile beraber Türk hikâyesini şuurlu olarak Anadolu'ya açmıştır."[48] Ancak İleri'ye göre milli edebiyat

[43] *Age*. s. 9.

[44] *Age.* s. 9.

[45] *Age.* s. 9.

[46] *Age.* s. 9.

[47] Kahraman, "Hikâye" maddesi, s. 497.

[48] *Age.* s. 496.

dönemi yıllarında, Ömer Seyfettin haricinde hiçbir yazar, öykü türünü "vazgeçilmez, yazarlık yaşamının bir can damarı biçiminde görememiştir. Öykü, neredeyse, romandan arta kalan zamanlarda yazılacak bir türdür."[49]

Cumhuriyet döneminin hemen öncesinde hikâye yazan diğer isimler, başlıca: Reşat Nuri, Peyami Safa, Ercüment Ekrem, Osman Cemal, Selahattin Enis şeklinde sıralanabilir. Her biri öyküsünü farklı biçimlerde, farklı anlayışlarla yazmış olsa da Selim İleri'nin ifadesiyle "Cumhuriyet döneminin gerçekten en yetkin öykücüsü Memduh Şevket Esendal"a[50] gelene kadar öykü türünde yoğun biçimde eser üretildiği, türe rağbet gösterildiği ve kaçınılmaz olarak bir gelişim çizgisinin başladığı söylenebilir. Selim İleri, Cumhuriyet dönemindeki en önemli başlatıcının Memduh Şevket Esendal olduğunu ifade eder. Esendal'ı "çağcıl öykünün kurucusu" olarak adlandıran Selim İleri, onun, Ömer Seyfettin'in karşısında bir yenilikçi olduğunu belirtir. Esendal'ı yenilikçi kılan ilk husus, İleri'ye göre Esendal'ın öykü dilidir. Buna göre "dil, ilk kez, yapay bir edebiyat dili olmaktan kurtarılmış; yalın söyleyişle, gündelik konuşmadan yararlanılarak hem özgün hem de çok geçerli bir temele oturtulmuştur."[51] Gerçeğe, gündelik olana yakınlık hem dil hem de olay örgüsü açısından Esendal'ın öykülerinde yer bulur. Anlatının unsurları, olağana, sıradana, basite yaklaşmış; modern anlamda öykü türünün dinamikleri kurulmaya başlamıştır demek yanlış olmaz.

1930'ların başında, Sadri Ertem öncülüğünde, Refik Ahmet, Kenan Hulusi, Bekir Sıtkı gibi isimlerden oluşan bir grup öykücü, milli edebiyat akımının dil, konu ve karakterlerine dayanarak öyküyü yeniden şekillendirmeye çalışmıştır. *Vakit* gazetesinde bir araya gelerek oluşturdukları bu grup, yeni dönemin gereksinimlerini de dikkate alarak sosyal-devrimci ve materyalist içerikte öyküler yazmışlardır. Öykü, bahsi geçen yazarlar için bu noktada bir araç haline gelmiştir. Amaç, toplumu ve Anadolu köylüsünü araştırmaktır.[52] Artık öykü türünün gelişimi için çok daha çeşitli, zengin süreçlerin başladığını ifade etmek gerekir.

Yine aynı yıllarda, Türk öykücülüğü temel olarak iki farklı çizgide gelişmiştir. İlk çizgi, Refik Halit'in temsil ettiği "Anadolu hikâyeciliği" diğer bir deyişle "sosyal-devrimci" bir içerikle şekillenen bir akım haline gelmiştir. Öte yanda ise Sait Faik'in odaklandığı, İstanbul'un sıradan insanlarının dünyasına yönelik bir yaklaşım ortaya çıkmıştır. Sait Faik'in temsil ettiği çizgi, öyküde toplumsal boyuttan ziyade bireysel bir odak taşır. İlk çizginin temsilciliğini yapan

[49] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 11.

[50] *Age.* s. 11.

[51] *Age.* s. 11.

[52] Kahraman, "Hikâye" maddesi, s. 497.

Sabahattin Ali, kurgu ve anlatım tarzında Maupassant'ın kemikleşmiş yöntemlerini takip ederken; Sait Faik ise daha önce Memduh Şevket Esendal'ın öncülük ettiği Çehov tarzı öykücülüğü özgün yorumuyla sunmuştur.[53]

Aynı dönem içerisindeki çeşitliliği aktarabilmek için Cevat Şakir Kabaağaçlı (Halikarnas Balıkçısı)'dan da söz etmek yerinde olur. Yazar, 1926'dan itibaren yazdığı eserlerde, yaşama coşkusundan beslenen denizle ilgili ve aynı zamanda mitolojik unsurları harmanlayarak, deniz ve denizcileri, kendi yarattığı büyüleyici bir şiirsel dünyada anlatır.[54] Ancak Selim İleri, Halikarnas Balıkçısı'nın öykücülüğü için: "öykü dili eski, yabancı sözcüklerle yüklüdür; cümleleri kopuk, bozuktur. Ama yine de özgün, şiirli ürperişler öne geçmiştir. Gündelik yaşamdan yakaladığı bir konuyu toprak uygarlığıyla ustaca kaynaştırır."[55] şeklinde bir değerlendirme yapar. İleri, Halikarnas Balıkçısı için yaptığı bu değerlendirmenin yanı sıra, dönemin öykücülük açısından sahip olduğu çeşitliliği göstermek adına Tanpınar'ın öykücülüğüne de değinir. "Tanpınar gerçekle sanrı, ortamla oluşmuş değerler arasındaki bağlantıları kurcalıyor bir bakıma. Sanrının ağırlığını duyuyoruz kimi öykülerinde, karabasancıl bir dünyada yaşıyor yazar. Kimi zaman somut gerçeğin taşıdığı ayrıntılar, sanrısal bir düzleme oturtuluyor..."[56] Tanpınar'ın öykücülüğü, daha düşünsel ve düşsele yakın olarak nitelenebilir.

Bu dönemde öykü türünde çeşitliliğin, zenginliğin; dolayısıyla gelişerek değişimin ve dönüşümün ivme kazanmaya devam ettiği söylenebilir. Sabahattin Ali'den sonra giderek yaygınlaşan sosyal-devrimci kanat, başka öykücüler de yetiştirmiştir: Orhan Kemal, Kemal Tahir, Kemal Bilbaşar, Cevdet Kudret, Samim Kocagöz, Yaşar Kemal. Orhan Kemal, hayatın içinden gelen hikâyeleri aktarır. Sait Faik ile Sadri Ertem arasında bir anlayışa sahip olan Umran Nazif Yiğiter, toplumcu gerçekçi yazarlar için yeni bir açılım getirmiştir. Faik Baysal, Zola'nın natüralizmine benzer bir yaklaşım benimserken Mehmet Seyda ve Yaşar Kemal, insan psikolojisine derin biçimde eğilen öykülerle fark yaratırlar. Kemal Tahir ise öykü formatını aşan, daha çok yoğunlaştırılmış roman özellikleri taşıyan eseriyle Anadolu yaşamının zenginliğini tasvirci ve aynı zamanda gerçekçi bir tutumla aktarmayı başarmıştır.[57]

---

[53] *Age.* s. 498.

[54] *Age.* s. 498.

[55] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 15.

[56] *Age.* s. 15.

[57] Kahraman, "Hikâye" maddesi, s. 498.

Yahya Kemal, hikâyelerinde sade bil dil kullanarak Osmanlı saray ve çevrelerini temel almış, iktidar etrafındaki hayatın dönüşen yapısına değinmiştir. Şair kimliğiyle öne çıkan Cahit Sıtkı Tarancı ve Ziya Osman Saba da öyküler yazmışlardır; bu öyküler, şiirlerini şekillendirdikleri kişisel ve kültürel birikimden doğmuştur. Cahit Sıtkı, günlük yaşamdan kesitler sunarak içlerinde yaşama sevinci bulunan insanları anlatır. Bu insanlar genelde yalnız olmalarına rağmen, bir şekilde yaşam enerjisi ve neşesi bulmayı başarırlar. Ziya Osman Saba ise geçmiş zaman özlemini anlatarak Abldülhak Şinasi Hisar'a benzer bir çizgide, otobiyografik unsurlar içeren anı hikayeleri üzerinde çalışmıştır.[58] Aziz Nesin, mizah yazın geleneğini çağdaşlaştırarak toplumdaki sorunlara eğilmiştir. Bunu yaparken özgün bir odaklanmadan ziyade, geniş bir kitleye ulaşmayı amaçlayan bir sosyal ve siyasi hiciv üslubu benimsemiştir. Haldun Taner ise yine içinde bulunduğu ve yetiştiği topluma yönelik eleştirilerin barındığı öyküler kaleme almış; fakat bunu yaparken özgün bir üslup geliştirmiştir.[59]

1948-1955 yılları arasında üretken bir hikâye yazarı olarak öne çıkan Tarık Buğra, yalnızlık temasına odaklanarak insan psikolojisini ele almıştır. Genellikle belirli bir olaya veya karaktere dayanmayan, duygusal bazı izlenim ve etkileşimlere dayalı öyküler kaleme almıştır. Tarık Buğra'nın öykücülük anlayışı bu yönüyle Tanpınar'ın öykücülük anlayışıyla örtüşür. Fakat özellikle 1955'ten sonra varoluşçuluk etkisiyle "bunalım öykücülüğü" olarak adlandırılabilecek öyküler yazar.[60] Selim İleri, Tarık Buğra öykücülüğü için: "Buğra'nın politik bakışındaki ürkeklik, kaçma özlemi dolayısıyla öykülerinden günümüze pek bir şey etkimez."[61]

1950'li yıllar, Türk öykücülüğü açısından oldukça önemli yıllardır. Sonradan "50 Kuşağı" olarak adlandırılacak olan ve belirli bir zaman dilimiyle en çok özdeşleşen, genel anlamda Türk edebiyatı, özellikle de Türk öyküsü için önemli bir dönemin başlatıcısı niteliğindeki öykücülerin yetiştiği yıllardır bu yıllar. Öncelikle döneme en geniş açıyla bakıldığında, dönemin hâkim öykü çizgisini ikiye ayırmak mümkündür: ilki, Sabahattin Ali'nin toplumcu gerçekçi çizgisini sürdüren öykücüler: Talip Apaydın, Fakir Baykurt, Mehmet Başaran, Mahmut Makal olarak sıralanabilir. Bir diğeri, Sait Faik'in temsil ettiği, daha bireyci olarak adlandırılabilecek çizgiyi temsil eden öykücüler şöyle sıralanabilir: Necati Cumalı, Sabahattin Kudret Aksal, Oktay Akbal… Jale Özata Dirlikyapan, "50 Kuşağı" öykücülüğünü incelediği çalışmasında, dönemin edebiyat ortamı hakkında şu değerlendirmeyi yapar: "1950'li

[58] *Age*. s. 499.

[59] *Age.* s. 499.

[60] *Age.* s. 499.

[61] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri", s. 21.

yıllar, siyasal değişimlerin ve kültürel gelişmelerin yanı sıra edebiyat ortamında da "dışa açılma"yla ivme kazanan bir hareketliliğin ve çeşitliliğin dikkat çekmeye başladığı yıllardır."[62] Yazara göre, hem şiirde hem de öyküde yazar ve şairler birtakım yenilik arayışları içerisine girmişlerdir. Bu sonuç, bu dönemin, şiirde İkinci Yeni akımının ortaya çıkmaya başladığı yıllara tekabül etmesinden de çıkarılabilir. 1950'li yıllarda, edebiyatta; tıpkı politika ve sosyo-kültürel yaşamda olduğu gibi yenilikler meydana gelmiştir; dolayısıyla bir değişim ve dönüşüm rüzgârı başlamıştır. Bu değişim Özata Dirlikyapan'a göre: "Bir yandan 1950 kuşağı öykücüleriyle bir "kent edebiyatı" oluşurken, diğer yandan da köy enstitülü yazarların öykü ve romanlarıyla "köy edebiyatı"nın temelleri atılmaktadır."[63] şeklinde kabaca özetlenir. Öyle ki "Yüzünü Batı'daki gelişmelere çevirmiş yenilikçi edebiyatçıların bu birlikteliği, dergicilikte de karşılığını bulmuş, yeni edebiyat dergilerinin çıkmasına zemin hazırlamıştır."[64] Özellikle dergicilik ve yayıncılık faaliyetleri, öykü türünün yaygınlaşmasına olanak tanımış; bu faaliyetler etrafında gelişen yeni edebiyat tartışmaları ve açılımları sayesinde öykü türü hareketlenerek ivme kazanmıştır.

Söz konusu döneme damga vuran, "50 Kuşağı" denilince akla gelen öykücülüğün genel özelliklerinden ve kuşağın mensuplarından kısaca bahsetmek gerekmektedir. Dönemin en çok konuşulan, dahası söz konusu öykücülerin öykülerine dair birtakım eleştiri ve tartışma furyasına sebep olan eğilim, "bunalım"dır. Özata Dirlikyapan'ın ifadesiyle: "1950'li yılların sonlarında, hemen her dergide bir "bunalım" tartışması görülür. Varoluşçuluğun temel kavramlarından "bunaltı", çoğu yazarın akım hakkında yeterince bilgi sahibi olmadan kendince yorumladığı, istediği kılıfa soktuğu bir kavram haline gelir."[65] Hiçliğe, anlamsızlığa, gerçeküstücülüğe ve kapalı anlatıma hatta kimi zaman hiçbir şey anlatmamaya kadar varan bu özellikler, 50 Kuşağı öykücülüğünün ayırıcı özelliği olma niteliği taşır. Bu kuşak öykücüleri şu biçimde sıralanabilir: Vüs'at O. Bener, Nezihe Meriç, Leyla Erbil, Feyyaz Kayacan, Tahsin Yücel, Ferit Edgü, Onat Kutlar, Adnan Özyalçıner, Orhan Duru, Erdal Öz, Bilge Karasu, Demir Özlü, Kamuran Şipal, Sevim Burak. Selim İleri'den hareketle, kuşağın öne çıkan isimlerinin öykücülük anlayışlarına biraz daha ayrıntılı biçimde bakmak yerinde olacaktır. Vüs'at O. Bener'de, İleri'den alıntıyla "anlatım ustalıklarına, konuyu işleyişte kendinden önceki örnekleri

[62] Jale Özata Dirlikyapan, *Kabuğunu Kıran Hikâye*, İstanbul: Metis Yayınları, 2017, s. 36.

[63] *Age.* s. 176.

[64] *Age*. s. 177.

[65] *Age*. s. 178.

aşan yeniliklere rastlıyoruz."[66] Nezihe Meriç, "Bener gibi iç gözlemlere eğilmekle birlikte, ruhsal karmaşıkların üstüne gitmiyor. Yalın, duru, şiirler tatlar taşıyan bir dille Cumhuriyet döneminin orta kat insanlarını (özellikle aydın genç kızları) anlatıyor."[67] Fakat Selim İleri'ye göre, "öykü yazımına ve öyküsel dile katkıları olan bir yazar da Bilge Karasu'dur. […] Öyküyle roman arasındaki ayrımları incelikle vurgulayan yazar, öyküde de ayrı ayrı ürünlerin bir arada "bütün"ü yaratmasını sağlar."[68] "Feyyaz Kayacan giderek soyutlaşan, dahası anlamsızlaşan diliyle bir dizi öykü yazmış. Yabancıladığımı söyleyeceğim bu öyküleri."[69] Adnan Özyalçıner "bulanık anları kendine özgü, kişilikli, uzun cümlelerle ve okunuşta zorlandırıcı bir söyleyişle dile getirmiştir," Demir Özlü, "kişisellikle bireysellik arasında gezin"miş, Erdal Öz, "aralıklı, duraksamalı süren öykücülüğü kişisel bakıştan topluma bakmaya yönelmiş", Orhan Duru, "kara yergi, taşlama" içeren öyküler yazmış, Ferit Edgü, "kendi kuşağının toplumdan ve kişiden en kopuk" öykülerini kaleme almış; Leyla Erbil, öykü anlayışını, "burjuva dünya görüşünün eğretiliği ve yapaylığı üzerine kurmuştur."[70]

1960'larda, öykü türünde, 1950'li yıllarda ortaya çıkan varoluşçu ve gerçeküstücü yazarların etkileri devam etmekle birlikte, 1950'lerde gerilemeye başlayan toplumcu gerçekçi öykü anlayışı, 1960'lı yılların ortalarında Marksizm'in başat eserlerinin Türkçeye çevrilmesiyle yeniden gündeme gelmiştir. Toplumcu gerçekçiliğe yeniden dönüş temasının bu dönemdeki en önemli temsilci öykücüsü Bekir Yıldız olmuştur. 1970'li yıllarda ise daha başkalaşmış ve daha özgünleşmiş bir çizgiyi yakalan, bireyden topluma açılan bir anlayışla önemli öyküler kaleme alan isimlerin başında Adalet Ağaoğlu, Füruzan, Selim İleri, Tomris Uyar ve Hulki Aktunç gelir. 1970 sonrası Türk öykücülüğünde önemli bir yeri olan bir diğer isim de kuşkusuz Oğuz Atay'dır. 1980'li yıllara gelindiğinde, kendi değer ve inanç sistemi, kendi dünya görüşleri üzerinden bir anlatı evreni kurmayı başarabilen önemli öykücülerin başında Rasim Özdenören, Mustafa Kutlu ve şair kimliğinin yanı sıra önemli kurgusal metinler kaleme alan Sezai Karakoç gelir.[71]

1990 ve sonrası yılların öykücülüğüne ve öykülerine geçmeden önce, modern anlamda öykünün, geleneksel hikâyeden kopan modern hikâyenin ana hatlarıyla ortaya koyulan gelişim

[66] İleri, "Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri," s. 23.

[67] *Age.* s. 23.

[68] *Age.* s. 23.

[69] *Age*. s. 24.

[70] *Age*. s. 25.

[71] Âlim Kahraman , "Hikâye", s. 499-500.

serüvenini, Ömer Lekesiz'in "Öykücülüğümüzde Dönemler" metninden hareketle özetlemekte fayda var. Lekesiz, *Hece Dergisi*'nin Türk Öykücülüğü Özel Sayısında, Türk öykücülüğünü 6 döneme ayırır.[72] Bu dönemler, başta kronolojik olarak ayrıldığı için zihinde tarihsel bir akışın şeması niteliğinde kalıcı bir şekilde yer edebilir. Bununla birlikte Türk öykücülüğüne hizmet etmiş pek çok yazarlar kolaylıkla görülebilir.

1. **Dönem:** "Hikâyeden öyküye geçiş dönemi."

   Nâbizade Ahmed Nâzım (1862-1893), Halit Ziya Uşaklıgil (1866-1945), Sâmipaşazâde Sezai (1860-1936), Ahmet Hikmet Müftüoğlu (1870-1927), Mehmet Raûf (1875-1931), Halide Edip Adıvar (1882-1964), Reşat Nuri Güntekin (1889-1956) ve Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944).

2. **Dönem:** "Başlangıç, oluşum, gelişme."

   Ömer Seyfettin (1884-1920), Refik Halit Karay (1888-1965), Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889-1974), Peyami Safa (1899-1961), Fahri Celal Göktulga (1892-1975), Osman Cemal Kaygılı (1890-1945), Selahattin Enis (1892-1942), Kenan Hulusi Koray (1906-1943), Nahit Sırrı Örik (1895-1960), Necip Fazıl Kısakürek (1904-1938), Umran Nazif Yiğiter (1915-1964), Sadri Ertem (1898-1943), Bekir Sıtkı Kunt (1905-1959), İlhan Tarus (1907-1967), Memduh Şevket Esendal (1883-1952), Sabahattin Ali (1907-1948) ve Sait Faik Abasıyanık (1906-1954).

3. **Dönem:** "Yükseliş ve olgunlaşma."

   Halikarnas Balıkçısı (1890-1973), Abdülhak Şinasi Hisar (1888-1963), Ziya Osman Saba (1910-1957), Samim Kocagöz (1916-1993), Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962), Samet Ağaoğlu (1919-1982), Peride Celal (1916-), Kemal Tahir (1910-1973), Oktay Akbal (1920-), Orhan Kemal (1914-1970), Tarık Buğra (1918-1994), Haldun Taner (1915-1986), Muzaffer Hacıosmanoğlu (1925-1985), Mehmet Seyda (1919-1986), Vüs'at O. Bener (1922-), Nezihe Meriç (1925-), Sabahattin Kudret Aksal (1920-1993), Tahsin Yücel (1933-), Tarık Dursun K. (1931-), Zeyyat Selimoğlu (1922-2000), Necati Cumalı (1927-), Muzaffer Buyrukçu (1930-).

4. **Dönem:** "Yeni edebî yönelişler."

   Feyyaz Kayacan (1999-1993), Yusuf Atılgan (1921-1989), Sezai Karakoç (1933-), Demir Özlü (1935-), Orhan Duru (1933-), Onat Kutlar (1936-1995), Ferit Edgü (1936-), Erdal Öz (1935-), Adnan Özyalçıner (1934-), Sevgi Sosyal (1936-1976), Kamuran Şipal (1926-), Afet Ilgaz (1937-), Sevim Burak (1931-1983), Necati Tosuner (1944-), Fikret Ürgüp (1914-1977), Mübeccel İzmirli (1934-1982), Rasim Özdenören (1940-) ve Bekir Yıldız (1933-1998).

5. **Dönem:** "Yeni arayışların estetik düzeyde sonuçlar vermesi."

   Leyla Erbil (1931-), Bilge Karasu (1930-1995), Selim İleri (1949-), Mustafa Kutlu (1947-), Füruzan (1935-), Şevket Bulut (1936-1996), Ayhan Bozfırat (1932-1981), Osman Şahin (1940-), Tomris Uyar (1941-), Sevinç Çokum (1943-), Selçuk Baran (1933-), Oğuz Atay (1934-1977), Necati Güngör

[72] Ömer Lekesiz, "Öykücülüğümüzde Dönemler". *Hece Dergisi*, 46/47, (Ekim/Kasım, 2000), ss. 17-18.

(1949-), Durali Yılmaz (1948-), Nedim Gürsel (1951-), Adalet Ağaoğlu (1929-), Nazlı Eray (1945-), Pınar Kür (1945-), Hulki Aktunç (1949-), Tezer Özlü (1943-1986), İnci Aral (1944-) ve Necati Mert (1945-).

6. Dönem: "Anlatım ve biçem yöntemlerini sorgulama."

Yaşar Kaplan (1952-), Nursel Duruel (1941-), Hüseyin Su (1952-), Cemil Kavukçu (1951-), Özcan Karabulut (1958-), Ayla Kutlu (1938-), Murathan Mungan (1955-), Mehmet Güreli (1949-), Ali Haydar Haksal (1951-), Buket Uzuner (1955-), Ahmet Yurdakul (1954-), Sadık Yalsızuçanlar (1961-), Mahir Öztaş (1951), Kürşat Başar (1963-), Kamil Doruk (1958-), Feride Çiçekoğlu (1951-), Ayfer Tunç (1964-) ve Cemal Şakar (1962-).

Oldukça uzun ve yoğun bir süreci kapsayan Türk öykücülüğü, yukarıda mümkün olan en öz haliyle özetlenmiştir. Türk edebiyatında öykü türünün zaman içerisinde çeşitlenen, zenginleşen ve kalabalıklaşan bir serüveni olduğu söylenebilir. Çıkarılabilecek en doğru sonuçlardan biri, öyküye rağbetin hiçbir zaman azalmadığı; aksine öykü türünün her zaman tercih edilen bir tür olmayı başardığıdır. Türk edebiyatında öykü türünün tarihsel gelişimi konusunda daha ayrıntılı bilgi ve özellikle konuyla ilgili yapılmış çalışmalar için *Hece Dergisi*'nin Türk Öykücülüğü Özel Sayısında yer alan "Öykümüzün Hikâyesi" başlıklı metne başvurulabilir.[73] Bununla birlikte, özellikle konuyla ilgili yapılmış literatürü kapsayan önemli bir çalışma daha Âlim Kahraman'a,[74] S. Dilek Yalçın-Çelik'e,[75] Olcay Önertoy'a[76] ve Necip Tosun'a[77] aittir.

1.3 1990'lı ve 2000'li Yıllarda Türk Edebiyatında Öykü Türüne İlgi ve Bakışlar

Çalışmanın ana bölümünde yakın okuma yöntemiyle incelenecek olan üç dergi *(Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler*) neredeyse birbiri ardınca yayın hayatına başlamış ve Türk edebiyatında bir dönemi kabaca dahi olsa temsil edebilecek ölçüde önemli özelliklere sahip dergilerdir. Örneğin ilk olarak *Düşler Öyküler* dergisi, 1996 yılının Nisan ayında çıkan ilk sayısıyla yayın hayatına başlamış ve Aralık 1998 tarihli dokuzuncu sayısıyla yayın hayatına veda etmiştir. *Üçüncü Öyküler,* Yaz 1998 tarihli ilk sayısıyla yayın hayatına başlayarak Yaz-Güz 2001 sayısıyla yayın hayatını sonlandırmıştır. Son olarak *İmge Öyküler'*in ise Şubat-Mart 2005 tarihinde başlayan yayın yaşamı, bu tarihten tam bir sene sonra, yani yine Şubat-Mart

[73] Hüseyin Su, "Öykümüzün Hikâyesi", *Hece Dergisi*, 46/47, (Ekim/Kasım, 2000): 6-16.

[74] Âlim Kahraman, "Türk Edebiyatında Hikâye Literatürü: Cumhuriyet Dönemi", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, cilt 4, sayı 7, (2006): 129-141.

[75] S. Dilek Yalçın-Çelik, "Türk Edebiyatında Kısa Hikâye Hakkında Yapılan Çalışmalar", *Türkbilig*, 3, (2002): 106-129.

[76] Olcay Önertoy, "Cumhuriyet Dönemi Öykü Kitapları Zaman Dizini", *Cumhuriyet Dönemi Türk Roman ve Öyküsü*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1984: 353–378.

[77] Necip Tosun, "Öykümüzün Serüveni", *Modern Öykü Kuramı*, Ankara: Hece Yayınları, 2011, ss. 35-58.

2006 tarihinde sona ermiştir. Görüldüğü gibi bu üç önemli dergi, Türk edebiyatında öykü türünün 1996-2006 arası yıllarına tanıklık etmiştir. Bu tezin konusunun, Türk edebiyatında söz konusu dönem olan 1990'lı ve 2000'li yıllarda öykü türünün durumu ve bu dönemde yayınlanan özellikle üç önemli derginin incelenmesi şeklinde belirlenmesinin ilk sebebi, bahsi geçen dönemde öykü türüne dair mevcut çalışmaların oldukça az olmasıdır. Bu noktada ilk iddia, öykü türünün Türk edebiyatında ikincil ve hatta üçüncül bir konuma itilmiş olması; fakat buna rağmen bu türde eser üretiminin azalmaması, hatta bazı dönemlerde gözle görülür derecede artmış olmasıdır. Dolayısıyla tez konusuna kaynaklık eden soru: Türk edebiyatına eser üretimiyle katkı sunan yazarlar ve aynı şekilde okur tarafından ivmesi azalmadan rağbet gören öykü türünün; bu denli rağbet görmesine rağmen türü iyi noktaya getiren ve önemli yazarları yetiştirip öykü türü adına önemli çalışmaların başlatılmasını sağlayan üç önemli öykü dergisinin niçin yeteri kadar çalışılmadığıdır. Öyle ki, 1990'lı ve 2000'li yıllarda Türk edebiyatında öykü türüne bakış konusunda araştırma yapıldığında, bu dönemde bu tür üzerine yapılan çalışmaların az olduğu saptanmıştır. Yine de elde edilen veriler ve yapılmış kısıtlı çalışmalar ışığında, tezin ana bölümünü oluşturan dergi incelemelerine geçmeden önce dönemin öykü türü açısından panoraması sunulmaya çalışılacaktır.

Konuyla ilgili akademik çalışmalardan biri, Leyla Burcu Dündar'ın "Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü: 1990-2005" başlıklı doktora tezidir.[78] Dündar'ın bu çalışmasında temel olarak 1990'lı yıllarda başlamış, özellikle de dönemin ikinci yarısından sonra giderek ivme kazanmış olan "öykü atılımı" edebiyat sosyolojisi bağlamında incelenmiştir. Dündar'ın da ifade ettiği biçimde:

> Öykü, 19. yüzyılın sonlarında, Batı etkisiyle yazılmaya başlanan roman ve diğer yeni türlerle birlikte edebiyat evrenine girmiştir. Modern öykücülüğün geleneksel hikâyecilikle olan ilişkisinin yeterince incelenmemiş olması önemli bir eksikliktir. Buna bir de roman türünün popülerliği eklenince, öykü, edebî türler hiyerarşisinde ikincil bir konuma düşmüş, hatta yazarların romana geçmeden önce kullandıkları bir "basamak" olarak görülebilmiştir.[79]

Bu noktada, öykü türünün diğer türler arasında geri planda kaldığı iddiası önemlidir. Nitekim yazar, modern Türk edebiyatında öykü türünün gelişim seyrini takip edip aktarırken öykünün sürekli olarak hız kazandığını, yazarların zaman içerisinde öykü türünün olgunlaşması ve yaygınlaşması için ileri yönde bir harekette bulunduklarını; özellikle de 1990'lı yılların

[78] Leyla Burcu Dündar, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü: 1990-2005*. Yayımlanmamış doktora tezi, İlhan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

[79] *Age*. s. 1.

ikinci yarısından itibaren öykü türünde eser üretiminin sayısında ciddi bir artışın tespit edildiğini ifade eder.[80] Öykü türü hususunda kaydedilen bu ivmenin, bir çeşit "öykü patlaması" olarak ifade edildiğini ve bununla birlikte birçok öykü dergisinin yayın hayatına başladığını belirtir.[81] Burada yayın hayatına başlayan ve öykü türü için bahsi geçen "öykü patlaması"na katkı sağladığı kuşkusuz dergiler: *Adam Öykü*, *Düşler Öyküler* ve *Üçüncü Öyküler* şeklinde sıralanır.

Dündar, çalışmasının ilk kısmında 1990'lı ve 2000'li yılların kültürel ve sosyo-politik açıdan atmosferini betimlemiştir. Edebiyat çevreleri ve yayın piyasasına değinerek Türk edebiyatında öykü türünün genel eğilimlerini, önemli tartışmalarını, karakteristik özelliklerini ve tematik çeşitliliklerini ortaya koymuştur. Buna göre, çalışmada da belirtildiği şekilde bu dönemde "genç öykücüler" adı verilen bir grup öykücünün söylemsel olarak öne çıktığı görülür.[82] "Ancak kimi zaman bu başlık [genç öykücüler] altında farklı farklı isimlere yer verilmiş, kimi zaman da hiçbir isim belirtilmemiştir."[83] Dönemin Semih Gümüş, Roni Margulies, Sadık Aslankara, Aydın Çubukçu gibi önemli eleştirmenleri, söz konusu dönemde yazılan öyküler konusunda hararetli bir tartışma yürütmüştür. Buna göre dönemin öyküleriyle ilgili yaygın kanı, "öykülerin "bireyci", "içe kapalı", "kötümser" ve "birbirinin aynı" olduğu" yönündedir.[84] Dündar'a göre, bu yargılar yeterince örneklendirilerek desteklenmemiş olsa da[85] üzerinde durmakta fayda vardır.

M. Sadık Aslankara'nın 1996'da kaleme aldığı "Genç Öykücüler Ne Diyor?" başlıklı inceleme metninde,[86] dönemin öykücülerinde görülen genel eğilimlerden bahsedilmiştir. Dündar'ın çalışmasında listelediği çıkarımlar, Dündar'dan alıntıyla şu biçimde verilebilir:

1. "Genç öykücüler, 12 Eylül'ün yol açtığı 'yıkım' nedeniyle, bir örselenmişlik duygusu içindeler" (101).
2. "Genç öykücüler, kötümser bir bakışa sahipler; yalnızlık duygusu içindeler, bireyciler" (102).
3. "Genç öykücüler, 'dil' konusunda, bütünsel bir düşünceye ulaşmış değiller" (102).

[80] *Age*. s. 2.

[81] *Age*. s. 2.

[82] *Age.* s. 2.

[83] *Age.* s. 2.

[84] *Age*. s. 3.

[85] *Age*. s. 3.

[86] M. Sadık Aslankara, "Genç Öykücüler Ne Diyor?", *Adam Öykü*, 7, (Kasım-Aralık 1996): 97-105.

4. “Genç öykücüler, beğendikleri-beğenmedikleri yazarlar, klasikler, okudukları yapıtlar, okuma politikaları konularında farklı yaklaşımlara sahipler” (103).
5. “Genç öykücüler, ‘yazın dergileri’ konusunda, çelişik düşüncelere sahipler” (103).
6. “Genç öykücüler, yazarlık gelecekleriyle ilgili çelişik duygular taşıyorlar” (103).
7. “Genç öykücüler, ‘ödüller’ konusunda, olumsuz bir tutum içindeler” (104).
8. “Genç öykücüler, kendileriyle ilgili ‘değerlendirmeler’i kuşkuyla karşılıyorlar” (104).[87]

Dönemin “genç öykücüleri” ve onların durumu hakkında önemli bir tespit niteliği taşıyan bu metnin ardından, Semih Gümüş’ün 1998 tarihli “Genç Öykücülerin Ağzını Bıçak Açmıyor” başlıklı eleştiri metnine değinmek gerekir. Öyle ki bu metin, bir süre gündemi meşgul edecek tartışmaları beraberinde getirecektir. Bu metinde Gümüş, temel olarak dönemin genç öykücülerinin birbirine çok benzer öyküler yazdığını iddia eder. Bu benzerlik, öykülerde diyalogların çok az bulunması ya da diyalogların hiç kullanılmaması noktasında ortaklık göstermektedir. Diğer bir deyişle, Gümüş’e göre dönemin öykücüleri, öykü kişilerini hiç konuşturmazlar. Dolayısıyla “genç öykülerin ağzını bıçak açmamaktadır.”[88]

Semih Gümüş’ün metninin ardından, bu metinle bağlantılı olarak başka önemli metinler kaleme alınmıştır. Örneğin Roni Margulies, Semih Gümüş’ün iddialarını destekler nitelikte: “Bıçakların Açmadığı Postmodern Ağızlar” başlıklı bir metin kaleme alır.[89] Buna göre, genç öykücülerin ağızlarını bıçak açmamasının sebebi “postmodernizmdir.” Yazara göre, “dünyanın ve toplumun anlaşılamaz, yorumlanamaz, teorize edilemez olduğunu, anlaşılabilir ve gerçek olan tek şeyin bireysel deneyim olduğunu ve üstelik bu deneyimlerin de hiçbir bütünlüğü, ilişikliği olmadığını kabul ettikten sonra”[90] yazılan metinler kaçınılmaz olarak bu hâli almıştır. Dündar’ın çalışmasında izini sürmeye devam ettiği bu tartışma için anılması gereken bir başka isim Aydın Çubukçu’dur. Çubukçu, “Öykünün Sefaleti” başlıklı yazısında[91] genç öykücüleri ve yazılan öyküleri sert biçimde eleştirir. Yazara göre “okumadan yazabileceklerini sanan”, “konusuz, olaysız, insansız bir öykücülüğü” benimseyen bir “genç öykücü” topluluğu mevcuttur. Dündar’dan alıntıyla “Aydoğan Yavaşlı’nın, sözü edilen öykücüleri “edebiyatımızın Özalistleri” olarak adlandırdığına işaret eden Çubukçu, “çabuk yoldan, emeksiz, bilgisiz ‘köşeyi dönme’ ideolojisi, sinsi bir biçimde sanat ve edebiyata da girdi”

[87] Leyla Burcu Dündar, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü: 1990-2005*, s. 9.

[88] Semih Gümüş, “Genç Öykücülerin Ağzını Bıçak Açmıyor”, *Adam Öykü,* 18, (Eylül-Ekim 1998), s. 45.

[89] Roni Margulies, “Bıçakların Açmadığı Postmodern Ağızlar”, *Adam Öykü*, 19, (Kasım-Aralık 1998), ss. 132-33.

[90] Alıntılayan Leyla Burcu Dündar, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü*: *1990-2005,* s. 11.

[91] Aydın Çubukçu, “Öykünün Sefaleti”, *Evrensel Kültür*, 85, (Ocak 1999), ss. 12-14.

diyerek genellemeci bir tavır sergiler."[92] Genç öykücülerin eğilimlerinin sert bir biçimde değerlendirildiği bu tartışmalar, 1999 Nisan'ında ilk sayısıyla yayın hayatına başlayan *E* dergisinde soruşturma dosyası olarak yer bulur.[93] Bu soruşturmada temel olarak Çubukçu'nun metnini yanıtlayan metinler yer almıştır. Görüş birliği, Çubukçu'nun bazı ifadelerinin, bir tartışma yaratması ve eleştiri alanını hareketlendirmesi bakımından önemli olsa da üslup olarak fazla sert olduğu yönündedir.[94] Dündar'ın ifadesiyle: "[…] görüldüğü gibi, 1990'lı yıllarda yazılan öykülere aynı yıllarda sıcağı sıcağına verilen tepkiler, genellikle olumsuz niteliktedir. Daha soğukkanlı ve mesafeli bir eleştiri tavrının gelişmesi için 2000'li yılları beklemek gerekecektir."[95]

1990'lı yılların bitiminde, 2000'li yılların hemen başlangıcında, tam arada kalmış bir dönemde, 1990'lı yıllara bakış niteliğinde bir değerlendirme ve eleştiri yazısı çıkar karşımıza. Yine önemli bir eleştirmen olan Sadık Aslankara'nın "Eski ile Örtüşen Yeni" başlıklı metni, söz konusu dönemlerde Türk edebiyatında öykü türüne ilgi ve bakışların ne olduğuna dair yanıtlardan birkaçını verir. Aslankara, söz konusu metninde, 1990'lı yıllarda yükselişe geçen öykü türünde eser üreten genç öykücülerin eğilimlerini değerlendirir. Ancak Aslankara, belirttiği üzere metnini öykü kitaplarından ziyade; henüz kitapları yayımlanmamış yazarları da dikkate alabilmek ve 1990'larda yazın piyasasına önemli ölçüde katkı sağlamış olan öykü dergilerine haklarını teslim edebilmek için "*Adam Öykü, Düşler Öyküler, Fayton Öykü ve Üçüncü Öyküler*" dergilerini inceleyerek hazırlamıştır.[96] Aslankara: "Öykü dergilerinin, özellikle 1990'ların ortasında büyük yükseliş gösteren öykücülüğümüzü, hem niceliksel olarak tırmanışa geçirdiği, hem de genç öykü yazarlarını nitelikçe yoğurup beslediği anlaşılıyor."[97] diyerek söz konusu öykü dergilerinin, hâlihazırda yaygınlaşan öykü türünün daha da yükselmesine destek olarak Türk öykücülüğünü hem üretilen eser miktarı hem eserlerin sahip olduğu kalite açısından ileriye götürdüğü iddiasını doğrulamaktadır.

Aslankara, metninin devamında, 1990'lı yıllarda Türk öykücülüğünün yükselişe geçtiğini ifade eder. Bu yükseliş, 12 Eylül sonrası meydana gelen toplumsal değişim ve dönüşümün 1990'lara dek yazın hayatına yansıyamamış olmasından kaynaklı olarak 1990'lı

[92] Leyla Burcu Dündar, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü: 1990-2005*, s. 11.

[93] *Age.* s. 11.

[94] *Age.* s. 11.

[95] *Age*. s. 12.

[96] Sadık Aslankara, "Eski ile Örtüşen Yeni", *Öyküden bir bilet: gidiş-dönüş*, 1, (Mayıs-Haziran, 2000), s. 2.

[97] *Age*. s. 3.

yıllarda verimli bir sanatsal üretim artışı olarak açıklanabilir. Bir başka deyişle, edebiyat ve sanat alanına sirayet eden toplumsal kabuk değişimi, 1990'lı yıllarda başka açılımlarla ve yeni arayışlarla sonuçlanmıştır. Aslankara'ya göre bu dönem öykücüler, 1950'den bu yana gelen bir öykü geleneğinin ardılı olmakla birlikte, "eski"yi, söz konusu "eski"yle örtüşen biçimde başka "yeni"liklere açmışlardır. Öyle ki Aslankara: "günümüz Türk öykücülüğünde gözlenen yeni arayışlar ve estetik açılımlar; "eski" ile örtüşen "yeni" olarak kendini gösteriyor. Bu yanıyla 1990'ların genç öykücüleri, yazınsal birikimi taşıyan, geleneği aktaran bir kuşak olarak öne çıkıyor daha çok…" ifadeleriyle bu eğilimi ortaya koyar.[98]

Yine 1990'lı yıllardaki yükselişi, bu yükselişin yayın koluyla olan bağlantısıyla açıklamaya devam etmek gerekirse Hüseyin Su'nun "Öykümüzün Yayın Serüveni" başlıklı çalışmasına başvurmak yerinde olur. Su, bugünkü anlamıyla dergilerin Türk edebiyatında önemini vurgulayarak özellikle öykü türünün dergi ve gazetelerden "kovulmuşluğundan" bahsedildiğinden söz eder.[99] Özellikle Türk kültürünün Batılılaşma sürecinde, edebiyat eserlerinin önemli bir rol oynadığını; bu rolün de en işlevsel biçimde yayın koluyla gerçekleştiğini ekler.[100] Bu noktada, çift yönlü bir gelişimden söz etmek mümkündür. Türk edebiyatında dergiciliğin ve yayıncılığın gelişimine koşut olarak edebiyat türleri de gelişim göstermiştir. Dolayısıyla bir edebi türün nitelik açısından gelişim göstermesi yönündeki en büyük etkenlerden birinin dergiler olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Hüseyin Su, böylelikle "tür dergiciliği"nin çok daha özel bir öneme ve etkiye sahip olduğunu belirtir.[101] "öykü dergisi yayımlamak hem saygınlık ve etki hem de öykünün tür disiplini edinebilme, kendini geliştirme, sorunlarını daha çabuk ve kolay görüp çözme, özeleştiri yapma, mekân darlığı kaygısına düşmeden dal budak salma, daha çok yayımlanabilme… imkanları açısından birçok kazanıma sahip olmak demektir."[102] Türk edebiyatında öykü türünün dergilerde yer bulabilmenin ötesinde yalnızca öyküye içkin, öyküye özel bir "tür" yayını başlatmış olması; hem öykü türünün yaygınlık kazandığını hem de öykü türünün gelişim gösterebilme imkanına sahip olduğunu gösterir.

[98] *Age*. s. 8.

[99] Hüseyin Su, "Öykümüzün Yayın Serüveni", Hece Dergisi Türk Öykücülüğü Özel Sayısı, 46/47, (Ekim/Kasım, 2000), s. 378.

[100] *Age*. s. 379.

[101] *Age.* 379.

[102] *Age.* 379.

Su, yaptığı çalışmada yalnızca öyküye içkin, diğer bir deyişle tür dergisi olarak öykü dergilerinin serüvenini *Resimli Hikâye* ile başlatır. Eylül 1927 tarihinde yayın hayatına başlayan bu dergi, "Halit Ziya'dan Osman Cemal'e ve Reşat Nuri'ye kadar birçok öykücümüzün öykülerini yayımladığı" bir dergi olmuştur.[103] Öykü türü üzerine metinlerin kaleme alındığı ilk dergi niteliği taşıyan *Küçük Hikâyeler Koleksiyonu* dergisini, *Resimli Hikâyeler* izler. Ragıp Şevki Yeşim'in sahibi olduğu, yazı işleri sorumluluğunu ise Arif Bayraktar'ın üstlendiği bu öykü dergisi, çok daha çeşitli bir içerik sunar. Bu dergi sayesinde, dönemin genç hikâyecilerinin edebiyat dünyasına takdim edildiğini belirtmek gerekir. 1950'li yıllara gelindiğinde Salim Şengil'in *Seçilmiş Hikâyeler* dergisi, bu dönem Türk öykücülüğünün gelişmesinde başat bir unsur, hatta bir okul görevi görmüştür. İlk 37 sayısında yalnızca öykü yayımlayan bu dergi, daha sonra başka türlere de kapısını açmış; fakat en çok yayımladığı tür yine öykü olmuştur. *Seçilmiş Hikâyeler* öykü türüne şüphesiz çok büyük katkı sağlamıştır. Öyle ki kendisinden sonraki ilk öykü dergisi ancak on sekiz yıl sonra çıkacaktır. *Öykü* dergisi, Mustafa Balel'in yönetmenliğinde Sabahattin Ali'ye adanan ilk sayısıyla yayın hayatına başlar. Yalnızca yedi sayı yayımlanabilen dergi, ilk birkaç sayının ardından müstakil olarak öyküye yer vermekten vazgeçen bir tavır da sergilemiştir. 1984 tarihli *Yaba Öykü*, Türk ve Dünya edebiyatından önemli yazarların öyküye ilişkin görüşlerine yer vermesi ve öyküyle ilgili teknik meseleleri de tartışmaya açması bakımından önemlidir. Fakat kapısını başka türlere açmaktan da geri duramamıştır. Türk edebiyatında öykü türüne dair o güne dek en yetkin, en nispeten uzun ömürlü öykü dergisi ise *Adam Öykü* dergisidir. 1995 yılında ilk sayısıyla yayın hayatına başlayan dergi için Hüseyin Su:

> Edebiyatımızın kırk sekiz yıllık öykü dergiciliği birikiminden sonra Adam Öykü, yayıncılığın ulaştığı teknik, Adam Yayınları gibi kurumsal ve ekonomik arkaplân, bilgisayar ve internet ortamının sağladığı kolaylıkla dünya öykücülüğünün öykü, eleştiri ve kuramsal ürünlerinden abonet'e dek birçok imkânı da değerlendirerek iki ayda bir 160 sayfalık, öykücülüğümüz açısından bir başvuru kaynağı da olabilecek "öykü dergisi" […][104]

tanımlaması yapar. *Adam Öykü*, gerçekten de yalnızca öykü ve öyküye dair metinler yayınlamaktaki ısrarı, öyküye hem eleştiri açısından hem de kuramsal açıdan da hizmet etmesi bakımından kendi zamanına dek yayınlanan dergiler arasında en yetkin öykü dergisi olmuştur. Bu bağlamda öykü türünün gelişimine yapmış olduğu katkı da kuşkusuzdur. "90'lı yıllarda öykünün yıldızının parlamasından doğal olarak öykü dergileri hem etkilendi hem de öykü

[103] *Age.* s. 379.

[104] *Age.* s. 386.

ortamını etkilediler" diyerek Adam Öykü'den yalnızca altı ay sonra yayın hayatına başlayan *Düşler Öyküler* dergisine yer verir Hüseyin Su.[105] Bu derginin çıkışında yer alan önemli ve çarpıcı iddianın "dergilerden kovulan öykü"ye imkân yaratmak olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çalışmanın ana bölümünde detaylıca aktarılacak olan dergi dinamikleri, yazarın çalışmasında da dikkat çeken bir unsur olmuştur. Ancak dokuz sayılık bir yayın hayatı olan bu dergi, öykü adına ulusal çapta bir hamle yaparak bugün bile hâlâ devam eden "Öykü Günleri"ni başlatmıştır. İzmit merkezli tek sayılık *Fayton Öykü,* yerini, çalışmanın ana konusunu teşkil eden ikinci dergi olan *Üçüncü Öyküler* dergisine bırakmıştır. Görüldüğü gibi 1990'lı yıllar, öykü dergiciliği açısından birbirinin ardınca yayınlanan dergilerle son derece verimli geçmiştir.

2000'li yıllara gelindiğinde ise geride bırakılan yıllara, özellikle 1990'lı yıllardaki Türk öykücülüğüne bir bakış da Cem Ergener'e aittir. "Yeni Yüzyılda Türk Öyküsü" başlıklı metninde Ergener, 1990'lı yıllarda meydana geldiği çoğu kişi tarafından dile getirilen "öykü patlaması"na değinerek bu patlamanın sebeplerini sıralar. Buna göre 80'li yılların ifade açısından insanların susturulmasıyla sonuçlanması, 90'lı yıllarda bu suskunluğun çözülüşünü beraberinde getirir. Dolayısıyla ilk sebep, suskunluk süreci sonrası anlatma ihtiyacı olarak adlandırılabilir. Bununla birlikte 90'lı yıllar, "kapitalistleşmenin hızlandığı, modern yaşamın insanları daha sıkı bir baskı altında tutmaya başladığı yıllar"[106] olduğu için buradan doğan iletişimsizlik yine yazılı iletişime kapı aralamış olabilir. İkinci sebeple bağlantılı olarak modern yaşamın ve kapitalizmin hızlandırdığı hayatlarda bir parçalanmışlık duygusu meydana gelmiştir. Öykü türü, yapısında barındırdığı sözcük ekonomisi ile tam olarak böyle bir yaşam tarzıyla uyumlu görünmektedir. Okuyucu tarafından okunması hızlı gerçekleşebileceği gibi yazar için de yazım süreci romana kıyasla daha kısa zamanda bitebilir. Dolayısıyla yazarların öykü türüne başvurması olağan görünür. Ergener'in bu değerlendirmeleri arasında en dikkat çekici olanı, öykü dergilerine yapılan atıftır. Ergenere'e göre: "Bu yıllarda yayınlanan öykü dergileri, ya da öyküler de yayınlayan edebiyat dergilerinin de etkisi büyük olmuştur. Yayıncılığın kolaylaşması, hızlanması, ucuzlaması da öykücü sayısını arttıran etkenlerdendir."[107]

[105] *Age*. s. 387.

[106] Cem Ergener, "Yeni Yüzyılda Türk Öyküsü", https://www.40ikindi.com/edebiyat/oku.php?id=253 [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[107] *Age*.

1990'lı yıllarda Türk edebiyatında öykü türünün yakaladığı bu ivme, 2000'li yıllarda da hız kesmeden devam etmiştir. Muhammet Can'dan alıntıyla: "2000 sonrası Türk öykücülüğünde Hece Öykü, Adam Öykü, Eşik Cini ve İmge Öyküler adlı dergilerin önemini vurgulayan Yunus Emre Özsaray'a göre, 80'li yılların öykücüleri 2000 sonrasında dergi çıkararak gençleri etraflarında toplamış ve onlara öncülük etmişlerdir."[108] 2000'li yıllarda Türk edebiyatında öykü türünün durumuna dair önemli bir çalışma olan, BirGün Kitap'ın 126. sayısında yer alan "2000'li Yıllar Türk Öykücülüğü" dosyasına başvurulabilir. Bu dosyadan hareketle Gazete Duvar'da başka bir metin kaleme alan Doğuş Sarpkaya'ya göre: "öykü 2000'li yıllarda kendini yenileyerek ve güçlenerek yazılmaya devam etti, ediyor."[109] Koşullar iyiye gitmese de detaylandırmak gerekirse dergiler kapansa, edebiyat çevreleri dağılsa da diğer türlerin popülerliğine hâlâ yeterince ulaşılamamış olsa da 2000'li yıllarda Türk öykülüğü varlığını önemli bir kayıp yaşamadan sürdürmüştür.

"2000'li Yıllar Türk Öykücülüğü" dosyasının yazarlarından olan Cemil Kavukçu, söz konusu dönem öykücülerinde "tehlikeli bir özgünlük arayışı" gördüğünü ve "son yıllarda öyküye ilginin giderek arttığını" kaydeder.[110] Şenay Eroğlu, dosya için yazdığı metinde özellikle 2000'li yıllarda öykü yazan kadın yazarlara değinir. Yaptığı değerlendirmeye göre:

> 2000'li yıllarda ilk kitaplarını yayımlayarak bu dünyada var olan öykücü kadınlardan kimileri dil ve biçim arayışında cesur, kadın bedeni ve cinselliği konusunda oto sansürü kaldıran, özgür arayışlar içindeydiler. Doğal olarak konu seçimi, anlatım ve dil kullanımında, renkliliği çoğaltan farklılıklar görülse de bir sistem sorunu olarak kadınlık durumu hemen her öykücünün metnine az ya da çok sızmakta, ötekileştirilene ses olma çabası görülmektedir.[111]

İvme kaybetmeyen öykü, bunun yanı sıra kimi noktalarda özgürleşmiş, her nevi kesimin sesi olmayı sürdürmüştür. Bu görüşe paralel biçimde Faruk Duman, takip ettiği kadarıyla, öykücülüğümüzdeki yalnızca kitaplardan ve dergilerden değil, daha önce hiçbir yerde basılmamış dosyalardan da hareketle; ülkenin her köşesinde öykü okunduğunu ve öykü yazıldığını ifade eder. Öykünün bir devamlılık ve yaygınlık kazandığını belirterek en uzak

---

[108] Muhammet Can, "Öykünün Genç Kuşağı: Son Dönem Türk Öykücülüğüne Genel Bir Bakış", *Türk Dili*, 862, (Ekim, 2023), s. 402.

[109] Doğuş Sarpkaya, "2000'li Yıllar Öykücülüğü", Gazete Duvar, https://www.gazeteduvar.com.tr/kitap/2016/11/03/oykunun-2000-kusagi [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[110] Cemil Kavukçu, "Edebiyatın Arka Bahçesi", Dosya: 2000li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/edebiyatn-arka-bahcesi-cemil-kavukcu.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[111] Şenay Eroğlu, "Ortaklığına Soyunanlar", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/kalem-ortaklgna-soyunanlar-oykucu.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

köylerden, kuytu köşelerden hapishanelere kadar her yerden öykücü ve öykü okurunun bulunduğunu ekler. Öykü kurumlarının başarısını takdir etmek gerektiğini ifade eder.[112] Melike Uzun'a göre, 2000'li yıllar öykücülüğü, 1995'e dayanan temeller üzerine şekillenmiştir. Bu noktada 1995'ten sonra yayınlanan öykü dergileri büyük rol oynar. *Adam Öykü* ve *Düşler Öyküler* gibi öyküye içkin ve öyküye farklı açılardan bakan (çeviri öyküler, eleştiri-kuram yazıları gibi) dergiler bir okul görevi görerek ilerleyen yıllar için bir birikim sağlamıştır.[113] Sibel Doğan, dosya için Sine Ergün'le yaptığı röportajda, Ergün'ün de benzer fikirleri taşıdığını ifade eder. Kendisi de bir öykü yazarı olan Ergün, özellikle yayıncılık kolu aracılığıyla bir öykü birikiminin hız kesmeden devam ettiğini düşünse de dönem öykücülerinin "yeni bir şey söylemek" gerektiğine inandığını belirtir.[114] Dosyanın bir başka metninde Fadime Uslu, 2000'li yıllar öykücülüğünü çeşitlilik yönünden ele almaktadır. Ona göre 2000'li yıllarda Türk öykücüleri: "Geçmişten gelen birikimi değerlendirip sözünü devraldığı mirasın üzerine ekleyen çok sesli, çok renkli, kavradığı meseleyi söylemek için kendine yepyeni yollar bulmuş öyküler [yazıyor] yazın ortamını hareketlendirip zengin bir skala çiziyor."[115] Buna koşut biçimde Behçet Çelik, bu dönemde farklı öykü tarzlarıyla öykücülüğün genişleyip zenginleştiğini ifade eder: "2000'lerin öykücülerini, öykü üzerine düşünen, öykü geleneğini ve bu geleneğin önemli yazarlarını okuyup tartışırken öykü sanatına yeni imkânlar bulma, ekleme arayışlarını sürdüren bir kuşak olarak değerlendirmek mümkün."[116] Son olarak öykü eleştirisine değinilen dosyada, Ayşegül Tözeren, 2000'li yıllarda Türk öykücülüğü eleştirisinin, öykünün anlatı imkanlarıyla gelişmesi ve genişlemesi sebebiyle buna paralel biçimde değişip dönüştüğünü ileri sürer. Ancak burada temel mesele, öykünün ele avuca sığmaz bir tür olması dolayısıyla bir eleştiri geleneğine yaslanarak objektif bir yorum yapılmasının zor olduğudur. Bu, 2000'li yıllarda da değişmemiştir.[117] 2000'li yıllar Türk öykücülüğünde de hâkim eğilimler, genel yorumlar ve bilinen manzara yukarıda bahsedildiği gibidir.

---

[112] Faruk Duman, "Genç Öykü", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/genc-oyku-faruk-duman.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[113] Melike Uzun, "Yol Ayrımında Konaklayanlar", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/yol-ayrmnda-konaklayanlar-melike-uzun.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[114] Sibel Doğan, "Görünürlük Kişinin Değerini Belirler Oldu (Sine Ergün'le Röportaj)", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/gorunurluk-kisinin-degerini-belirler.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[115] Fadime Uslu, "Öykünün Gözü", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/fadime-uslu-oykunun-gozu-oykuyu-goze.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[116] Behçet Çelik, "2000'li Yıllarda Öykü", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/2000li-yllarda-oyku-behcet-celik.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

[117] Ayşegül Tözeren, "Öykü ve Eleştiri", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/oyku-ve-elestiri-aysegul-tozeren.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

2. EDEBİYATIN ÖKSÜZ TÜRÜNÜN TUTUNAMAYAN DERGİLERİ

Tez çalışmasının bu ana bölümünde, Türk edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet göstermiş üç öykü dergisi: *Düşler Öyküler* (1996-1998), *Üçüncü Öyküler* (1998-2001), *İmge Öyküler* (2005-2006) incelenecektir. Söz konusu üç öykü dergisi, Türk edebiyatında öykü türüne kendi döneminde hizmet etmiş, genç öykücülerin ilk öykülerini yayımlama fırsatı bulup yetişmelerini sağlamış, yazarla okuyucuyu bir araya getiren bir yapı sunmuş ve günümüzde hâlâ devam eden birtakım öykü etkinliklerine öncülük etmiştir. Nihayetinde, Türk edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet gösteren bu üç öykü dergisi, öykü türünün Türk edebiyatında gelişimine katkıda bulunmuştur. Öykünün sorunsallarına değinerek öykü türünü teorik bağlamda tartışmaya açması dolayısıyla da önem arz eden bu üç dergi, çalışmanın bu ana bölümünde incelenecektir. Belirtilmesi gereken en önemli husus, söz konusu üç dergi hakkında herhangi bir akademik çalışmanın bulunmamasıdır; bu nedenle, tez çalışması yakın okuma yöntemine dayalı bir inceleme üzerine odaklanmıştır. Nitekim tez çalışmasına konu olan öykü dergileri; dergiler hakkında müstakil akademik çalışmaların mevcut olmaması dolayısıyla akademide bir boşluğu kapatmak umuduyla hususî olarak seçilmiştir.

2.1 *Düşler Öyküler* Dergisi

İlk sayısı Nisan 1996'da yayımlanan *Düşler Öyküler* dergisi, üç aylık periyotlarla Aralık 1998 tarihli son sayısına dek toplamda dokuz sayıyla yayın hayatını sürdürmüştür. Dergi, 1997 yılında, sonrasında Türkiye'nin birçok farklı şehrine de taşınacak olan "Ankara Öykü Günleri"ni başlatmıştır. Bu gelişmenin beraberinde, 69. Uluslararası P.E.N. Dünya Kongresi'ne sunulan öneri kabul edilmiş ve Kasım 2003'te 14 Şubat günü, "Dünya Öykü Günü" olarak kutlanmaya başlamıştır. *Düşler Öyküler* dergisinin önemi, Ercan y Yılmaz'ın öykü dergileri hakkında yaptığı değerlendirme metninde şu biçimde ifade edilmiştir: "İlk defa edebiyatımızda birden fazla öykü dergisinin gerekliliği gür sesle dile getirilmiş oldu. *Düşler Öyküler* dergisinin çıkmasıyla beraber boşluğun artık birden çok ürünün varlığına zemin olduğunu ve bununla daha da bir genişlemeye gittiğini rahatlıkla söyleyebiliriz."[118] *Düşler Öyküler*, Türk edebiyatında öykü dergiciliği alanında, özellikle döneminde mevcut olan boşluğu doldurması dolayısıyla önemlidir. Yine Yılmaz'ın saptamalarına göre, *Düşler Öyküler* dergisinin yayın hayatına başlamasıyla birlikte "çok dergili" bir sistem ortaya çıkmış, bu durum dolayısıyla edebiyat ortamında ve bilhassa yayın dünyasında "demokratikleşme"nin önü açılmıştır. Özellikle *Düşler*

[118] Ercan y Yılmaz, "Öykü yayınlarının genişleyen boşluğunda çok dergili sistem ve popüler yayımlar", https://www.k24kitap.org/kritik/oyku-yayinlarinin-genisleyen-boslugunda-cok-dergili-sistem-ve-populer-yayimlar-700 [Erişim Tarihi: 19.01.2024].

Öyküler dergisinin, çalışmanın ilerleyen safhalarında ayrıntılı olarak ele alınacak olan "çıkış yazısı"nda, öykü türünün Türk edebiyatında itildiği ikincil, hatta üçüncül konumdan bahsedilmesi; bu derginin "çok dergili" ve "çok öykülü" bir sistem oluşturma çabasını açıklayan bir durumdur. Nitekim Yılmaz'a göre, öykünün Türk edebiyatının "merkezine oturmasında" en büyük katkılardan biri öykü yayınlarının çoğalmasıdır. Bununla birlikte: "*Düşler Öyküler* dergisiyle başlayan öykü günleri kültürü, edebiyatımıza ciddi bir katkı sağlamıştır. Yine bu derginin eylemliliğinden gelişen Öykü Forumları bugün tüm dünyada kutlanılan 14 Şubat Öykü Günü'nü doğurmuştur."[119]

Bu görüşe koşut biçimde, çalışmada incelenecek bir diğer dergi olan *Üçüncü Öyküler* dergisinin genel yayın yönetmenliğini yapan, aynı zamanda *Düşler Öyküler* ve *İmge Öyküler* dergileri için de eserleriyle katkıda bulunan Kadir Yüksel, 2007'de gerçekleştirilmiş olan Antalya Öykü Günleri'ndeki bildirisinde, *Düşler Öyküler* dergisi için: "Özcan Karabulut'un yayın yönetmenliğinde, Ankara merkezli bir öykü dergisidir *Düşler Öyküler*. Dokuz sayı yayımlanabilmiştir. Öykücülüğümüze en büyük katkısı "Öykü Günleri"dir diye düşünüyorum. Derginin öncülüğünde Ankara'da başlayan öykü günleri birçok kentte düzenlendi. Bugün de burada sekizincisi yapılıyor."[120] ifadelerini kullanmıştır. *Düşler Öyküler*'in başlattığı, derginin yayın hayatı sona erdikten sonra bile gerçekleştirilmeye devam eden Öykü Günleri'nde sarf edilen bu sözlerden de anlaşılabileceği üzere; dergi, Türk edebiyatında öykü türü alanında önemli bir açılım başlatmıştır.

Bu doğrultuda *Düşler Öyküler* dergisinin yayın yönetmeni Özcan Karabulut'un çabaları dikkat çekicidir. *Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü'*nde tanımlandığı şekliyle: "Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye PEN Merkezi ve Edebiyatçılar Derneği üyesi olan Karabulut, 2009-2011 yılları arasında Türkiye PEN Merkezi 2. Başkanlığı görevinde bulundu. "Ankara Öykü Günleri" ile "14 Şubat Dünya Öykü Günü"nün fikir babası ve başlatıcısı oldu."[121] Özcan Karabulut'un, başta öyküyle ilgilendiği için kişisel bir amaçtan yola çıksa da giderek genişleyen bir çerçevede öykü dergiciliği ve öykü yayıncılığı konusunda Türk edebiyatına katkı sağladığı söylenebilir. *Düşler Öyküler*, Nisan 1996 yılında, Türk öyküsünde ve öykü dergiciliğinde, çıkış metninde vaat ettiklerini yerine getirerek önemli ölçüde ilerlemeyi sağlamış bir dergidir.

---

[119] *A.g.y.*

[120] Kadir Yüksel, "Öykü Dergiciliğimiz ve Sorunları", *2007 Antalya Öykü Günleri,* https://uzunhikaye.org/icerik/oyku-dergiciligimiz-ve-sorunlari/ [Erişim Tarihi: 19.01.2024].

[121] Yaşar Şimşek, "Özcan Karabulut", *Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü*, 2019. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/karabulut-ozcan [Erişim Tarihi: 17.01.2024].

2.1.1 Çıkış Metinleri

Düşler Öyküler dergisinin Nisan 1996 tarihli ilk sayısında "Çıkarken" başlıklı bir bildiri metni yer almaktadır. Metnin alt başlığı, derginin çıkış amacının da kaynağına işaret edecek şekilde: "Niçin Bir Öykü Dergisi, Hatta Niçin İki Üç Daha Fazla Öykü Dergisi Olmasın?" sorusudur. Türk edebiyatında bir öykü dergisi, hatta mümkünse birden fazla öykü dergisinin gerekliliği, hem metnin alt başlığı halindeki bu sorudan hem de metnin ilk cümlelerinden itibaren açıkça dile getirilmiştir.

> Yazın-sanat dergileri öyküyü sürgüne gönderdi. Gazeteler sütunlarında öyküye yer vermiyor. Yayınevleri romana yöneldi, öykücüleri roman yazmaya zorluyor. Kısa öykü estetiği ve kuramına katkı yapabilecek eleştirmen sayısı yok denecek kadar az. Öykücüler de ürün verdikleri yazınsal tür üzerine yazıp konuşmuyorlar. Yapılan değerlendirmeler, bir yazınsal tür olarak öykünün yazılma/yayımlanma/okura ulaşma sürecindeki zorlukları, zorlukların aşılması ve öykücülüğümüzün gelişiminde öykü dergilerinin önemli işlevleri olduğunu ortaya koyuyor. Anılan olumsuz koşullara karşın öykü sürgünde filizleniyor. Dergilerde az sayıda öykü yayımlanması, yayınevlerinin öyküden uzak durması, öykünün kendi eleştirisini yaratamaması öykücülüğümüzün düzeyli bir üretim yoğunluğu yaşamadığı anlamına gelmiyor.[122]

Metnin bu kısmına kadar, açıkça, Türk edebiyatında öykü türünün ve öykü yayıncılığının 1990'lı yıllarda içinde bulunduğu durum özetlenmiştir. Özellikle öykünün "sürgüne gönderilme" benzetmesi ve öykü türünün edebiyat yayın dünyasında kendine yer bulması hususunda yaşadığı zorluk çarpıcı bir açıklıkla ifade edilmiştir. Nitekim bu çıkış yazısı, diğer bir deyişle 'manifesto'nun devamında, derginin amacı aynı açıklıkla aktarılır.

> DÜŞLER/ÖYKÜLER dergisi; Yerli öykü, çeviri öykü ve öykü üzerine yazılmış yazıların yayımlandığı, eleştirmenlerin ve öykücülerin öykünün sorunlarına eğildikleri, öykü/öykücülüğümüz üzerine çeşitli soruşturma ve söyleşilerin yapıldığı, yeni öykücülerin günyüzüne çıktıkları, usta öykücülerle genç öykücülerin buluştukları canlı bir öykü yazını ortamı için bir düş kurmaktadır. Geçtiğimiz aylarda bir öykü dergisi yayın-yazın hayatımıza katıldı [*Adam Öykü* dergisinden bahsediliyor]. Bundan mutluluk duyuyoruz. Evet, niçin bir öykü dergisi, hatta niçin iki üç daha fazla öykü dergisi olmasın? Öykü dergileri niçin yaşamasın ve niçin öykü yazını canlı bir ortamı sürdürmesin? Bu bir düş mü? Düş olsa bile güzel bir düş… Ve hoş bir rastlantı olarak elinizdeki dergi size DÜŞLER/ÖYKÜLER adıyla sunuluyor.[123]

Bu kısa çıkış yazısında, Türk edebiyatında öykü türünün içinde bulunduğu sıkıntılı duruma değinerek öykü dergisi yayıncılığı yoluyla bu sorunlara dair yapılabilecekler listelenmiş gibidir. Buna göre yayım hayatı henüz başlamış *Düşler Öyküler* dergisi, manifestosunda yer alan içeriklere, usul ve esaslara yönelik bir üretim sürecinin sinyallerini

---

[122] "Çıkarken", *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan 1996), s. 3.

[123] *A.g.y.* s. 3.

vermektedir. Genç öykücüyle usta öykücünün, okuyucuyla öykü yazarının buluştuğu; yalnız öykünün kendisinin değil, öykünün üretim sürecinin ve teorisinin de tartışıldığı, başka dillerin ve dolayısıyla kültürlerin öykülerinin de Türkçeye kazandırılarak Türk edebiyatında öykü ortamının canlandırılmasının hedeflendiği görülmektedir.

Düşler Öyküler dergisinin Temmuz 1996 tarihli ikinci sayısı, Memduh Şevket Esendal'ın anıldığı ve söyleşi için Vüs'at O. Bener'in belirlendiği bir sayı olmuştur. Çeşitli öykülere ve dolayısıyla öykücülere yer verilen bu sayının ilk sayfasında yer alan "Editör'den" başlıklı giriş yazısına değinmek gerekir:

> Süreli yayıncılığın zor bir dalında henüz işin başındayız. Aynı dalda daha kısa süreli olarak yayınlanan "Adam Öykü" beşinci çıkışını gerçekleştirdi. Bu dergiyi bu kez adıyla anarak kutluyoruz. Ona nice sayılar derken daha önce çıkıp yitiveren öykü dergisi "Yaşasın Edebiyat"ı da kısa süren ama önemli çabasıyla anıyoruz. "Yaba Öykü" de kendine has çabasıyla yıllarca çıkabilmiştir.[124]

Öykü yayımlamanın oldukça zor olduğu edebiyat ortamında, öyküye has bir öykü dergiciliği yürütmenin zorluğunu hatırlatarak başlayan editör yazısı, dönemin diğer öykü dergilerini anmıştır. Söz konusu dönem içerisinde yayımlanmaya devam eden dergi olan *Adam Öykü*'nün yanı sıra, çabalara rağmen yayın hayatı sona eren öykü dergisini anmak da metnin başında dile getirilen öykü yayımlamanın zorluğuna dair iddiaları desteklemektedir.

> Öykü dergilerinin adlarına baktığımızda hep bir metafor görüyoruz alımlanması gereken. Düşler/Öyküler metaforu bizim kültür dergiciliği düşlerimizi ortaya koyuyor. Değerli Memet Fuat'ın kriterlerini hep savunageldiği dergicilikte kültür tavrı bu. Ürüne yönelik; ama ürünlerdeki zenaatçı emeğini, o emekle ulaşılan sanat noktasının ardındaki sanatçı kişiliği gözeterek ortaya koymaya çalışan bir tutum bizim başlıca ilkemiz. Doğrusu *Söyleşi*, *Kendi Seçtikleri* ve *Niçin Öykü Yazıyorlar* adlı bölümleriyle bir ürünler toplamından sıyrılıyor dergimiz.[125]

Editör metninin bu kısmında, bu kez yalnızca *Düşler Öyküler'*e ait olduğuna işaret edilen yayın düsturuna değinilmiştir. "Kültür dergiciliği" düşü, derginin motivasyonunu ortaya koyarken; Türk edebiyat dergiciliğinde önemli bir isim olan Memet Fuat'ın kriterlerinden hareket edildiğinin ifade edilmesi, derginin motivasyonunun muhtemel kaynaklarına da işaret etmektedir. Buna göre *Düşler Öyküler* dergisi, Memet Fuat'ın "dergicilikte kültür" tavrıyla hareket eden bir dergi olma niyeti taşımaktadır. Bununla birlikte, *Düşler Öyküler*, derginin ilk sayısından itibaren dikkat çeken bölümleriyle (Söyleşi, Kendi Seçtikleri, Niçin Öykü

[124] "Editör'den", *Düşler Öyküler*, 2, (Temmuz, 1996), s. 4.

[125] *A.g.y.* s. 4.

Yazıyorlar, Çeviri Öykü ve Çeviri Kuram vd.) "ürünler toplamından sıyrılan", diğer bir deyişle öykü dergiciliğinde fark yaratma gayesini açıkça ortaya koyan bir dergidir.

> Öykü kuramına bu alanda yapılan en yeni çalışmaları sunarak önem vereceğiz. Douglas Hesse'nin incelemesi buna örnek. Çeviri öykü bölümünde bu sayı iki kısa öykümüz var. İkisinin de çevirisi yazıldığı dillerden yapıldı. Dergimiz bu titizliğini sürdürecek.[126]

Dergi, öykü kuramına katkı sağlayacak metinlere ilerleyen sayılarda da yer vereceğini belirtir. Çeviri öykülerin ise doğrudan yazıldıkları dilden çevrildiğinin altı çizilmiştir. Farklı dilde öyküleri Türkçeye kazandırma ve öykü kuramına katkıda bulunma hususunda titizlik ortaya koyulmuştur.

> Çıkışımıza gösterilen ilgiye teşekkür için kaleme alıyoruz bu girişimi daha çok. Çıkış kutlamamızı İMO Ankara Şubesi Lokali'nde dergimize emek veren, heyecanla bekleyen arkadaşlarla birlikte yaptık. Kokteyl öncesi Lâle Demirtürk kısa öykü üzerine bir konferans verdi. Değerli eleştirmen Hüseyin Cöntürk, değerli yazar Erhan Bener bizi kutlarken öneri ve eleştirilerini de eklediler. Memet Fuat yazılarıyla dergimizin tanıtılmasına yardımcı oldu, katkısı büyük. Öykücü, ressam İbrahim Karaoğlu abone kampanyamızı neredeyse tek başına götürüyor. Adlarını andığımız öykü dostlarına ve öykü veren, yazısıyla katılan herkese teşekkür ediyoruz. Abone olup dergimize bağlılık gösterenler bize direnç katıyor…[127]

Derginin çıkışıyla birlikte yapılan çalışmaları ve kutlamayı dile getiren bu yazı, derginin tanıtılmasında yardımcı olan isimleri de anarak teşekkür etmek istemiştir.

Düşler Öyküler dergisinin Eylül 1997 tarihli beşinci sayısı içerik olarak yoğun olmasıyla birlikte, 1. Ankara Öykü Günleri'ni başlatmış olması sebebiyle özel bir sayıdır. Derginin açılış metni, derginin Ankara Öykü Günleri hakkında kaleme aldığı kısa bir metindir.

> *Düşler Öyküler* beşinci sayısıyla okurların karşısına çıkarken bir öykü dergisi düşünden öykücülerin, yazınseverlerin buluşmasına uzanan bir başka düşü de gerçekleştirmiş bulunuyor: 1. Ankara Öykü Günleri. 5-10 Mayıs 1997 tarihlerinde altı oturum biçiminde düzenlenen Ankara Öykü Günleri'nde kırkı aşkın öykücümüz dünden bugüne bugünden yarına öykücülüğümüzü, başta sinema olmak üzere öykünün etki alanlarını, kent kültürü ve kentlileşme bilinci bakımından öyküyü, öykücülüğümüzü değerlendirdiler. Ankaralı yazınseverlerin kendilerine sunulan "öykü ziyafeti"ne büyük bir ilgi gösterdiklerini söyleyebiliriz. Genç öykücülerle usta öykücülerin, yazıncılarla yazınseverlerin buluştukları birçok mekân kolektif iletişim ve etkileşimin yaşandığı bir foruma, bir panayıra dönüştü. İmge Kitabevi'nde 'öykü saati' başlığı altında gerçekleştirilen etkinliklerde öykücülerimiz kendi öykücülük serüvenlerini anlatıp okurlarla söyleştiler, öykülerini okuyup kitaplarını imzaladılar.[128]

---

[126] *A.g.y.* s. 4.

[127] *A.g.y.* s. 4.

[128] *Düşler Öyküler*, 5, (Eylül 1997), s. 3. (Başlıksız bilgilendirme metni).

Dergi, kaleme aldığı metinde Mayıs 1997'de ilki düzenlenen Ankara Öykü Günleri'nin içeriğine değinmiştir. Mevcut zamanda hâlâ düzenlenen, hatta ölçeğini zamanla çok daha genişleterek Türkiye'nin çeşitli şehirlerine de yayılan Öykü Günleri etkinliğinin ilki, *Düşler Öyküler* ekibi tarafından, Türk öykücülüğünün gelişimi için kurulan ve gerçekleştirilen düşlerden biri olarak başlatılmıştır. Gerçekleştirilen ilk Ankara Öykü Günleri hakkında, derginin beşinci sayısında çeşitli yazarlar tarafından kaleme alınmış başka metinler de mevcuttur. Ancak *Düşler Öyküler* ekibi, dergi adına söz konusu giriş metniyle 1. Ankara Günleri'nde hangi etkinlikler yapıldığını aktararak bir "düşü" daha gerçekleştirmiş olmanın sevincini özel olarak paylaşmıştır.

Ankara Öykü Günleri'nin ilkinde, *Düşler Öyküler* dergisi, onur ödülünü Vüs'at O. Bener'e takdim ettiklerini ifade eder. O dönem henüz hayatta olan yazarın önceki sayılarda bir söyleşi metni de yer almıştır. Bununla birlikte *Düşler Öyküler,* 1. Ankara Öykü Günleri vesilesiyle, mevcut etkinlik için temel motivasyon kaynağına ve gelecek etkinlikler için tasarılarına değinmiştir.

> Çıkış sayımızda canlı bir öykü yazını ortamı için düş kurduğumuzu söylemiş, izleyen sayılarda 'bir platform dergisi'nin temellerini atmaya çalışmıştık. Öykücülerin Ankara buluşması bu temelin sağlamlaştırılması için fırsat yaratırken bir başka buluşmaya taşıdı bizi. *Düşler Öyküler* bu sayısında yeni yapılanması ve yayın kurulu ile kendi içinde de bir platform dergisi olma yolunda bir adım atıyor. Bu adımla öykü alanındaki farklı anlayışları, ilgi ve beğenileri yansıtmaya, öykünün coğrafyasını coğrafyanın öyküsünü genişletmeye, sürekli kılmaya çalışacağız. Başka bir anlatımla hem ürünlerin yayımlanmasında hem de 'mutfak' çalışmalarında 'çokseslilik' diyoruz.[129]

Bu sayıda yer alan bu giriş yazısında yeni bir yapılanmanın altı çizilmektedir. Öyle ki, bu yeni yapılanma, "yeni yayın kurulu"yla ilişkili görünmektedir. Fakat metinde ısrarla vurgulanan, öyküdeki farklı anlayışları, ilgi ve beğenileri, öykü coğrafyasını, coğrafyanın öyküsünü genişletme çabasıdır. Bu sayıyla birlikte "çokseslilik", dergi için anahtar kelimelerden biri haline gelir.

Düşler Öyküler dergisinin Eylül 1998 tarihli sekizinci sayısı, 2. Ankara Öykü Günleri'nin ardından yayımlanan sayı olması sebebiyle gündemde 2. Ankara Öykü Günleri'nin olduğu bir sayıdır. Sayının ilk metni, bundan önceki sayılarda yapılanın aksine, söyleşi yerine Halil Gökhan'ın "Öykünün Başkenti" başlıklı metniyle açılır. Bu metin, edebiyat sosyolojisi açısından önemli bir metindir zira edebiyat etkinliklerinin sosyolojik boyutlarıyla ilgili önemli saptamaları, Ankara Öykü Günleri örneği üzerinden aktarmaktadır.

---

[129] *A.g.y.* s. 3.

İkinci Ankara Öykü Günleri hakkında metin kaleme almış olan bir diğer isim Sevinç Özer'dir. Samimi bir üslupla, tıpkı bir anı veya bir günlük gibi yazılmış bir metindir. "II. Ankara Öykü Günleri'nin Karşılama Alanı: Öykü mü Kuram mı?" başlıklı metin, öykü günleri esnasında gerçekleştirilen etkinliklerde çekilmiş fotoğraflarla desteklenmiştir. 1-7 Haziran 1998 tarihlerinde gerçekleştirilen İkinci Ankara Öykü Günleri, özellikle Demir Özlü, Erhan Bener, Burhan Günel ve Fethi Naci'nin yapmış oldukları konuşmaların görselleri ve detaylarıyla yeniden anımsatılmaktadır.

Düşler Öyküler dergisinin dokuzuncu ve son sayısı, Aralık 1998'te yayımlanmıştır. Dergide ilk kez herhangi bir yazarla söyleşi bulunmamakla birlikte sayıya özel öykü birikimi adına herhangi bir öykücü anması da yapılmamıştır. Hacim olarak da en kısa olan dokuzuncu sayı, derginin son sayısıdır. Dergide herhangi bir giriş yazısı mevcut değildir. Sayı ilk kez öykülerle açılır.

2.1.2 Söyleşiler

Derginin ilk sayısında, çıkış yazısında belirtilen hedeflere ve içerik bilgilendirmesine yönelik hareket edildiği görülür. Çıkış yazısının hemen ardından, Türk edebiyatında ve özellikle Türk öykücülüğünde, yayıncılık ve dergicilik alanında önemli bir isim olan Salim Şengil ile bir söyleşiye yer verilmiştir. Söyleşi konusu, Salim Şengil'in genel yayın yönetmenliğini yaptığı, döneminin "öykü okulu" niteliği taşıyan *Seçilmiş Hikâyeler* dergisidir. Söyleşinin odak noktası, Salim Şengil'e yöneltilen sorulardan hareketle, Şengil'in, Türk edebiyatında ve Türk edebiyat dergiciliğinde yalnızca öykü yayımlanan bir dergi hareketini başlatmış olması dolayısıyla öykü türüne kazandırdığı ayrıcalıktır. Nitekim Salim Şengil, yalnızca öykü yayımlanan bir dergi çıkarma fikrinin Esendal'a ait olduğunu ve bu fikri kendisine önerdiğinde çok heyecanlandığını ifade eder.[130] Şengil için, yalnızca öykü yayımlanan bir dergi çıkarma motivasyonunun kaynağı, kendisinin ifadesiyle: "Öykülerimi yayınlamak konusunda benim çektiğim sıkıntıları yeni kuşaklar çekmesin diye amacım hepimizin öykülerini yayınlamak"tır.[131]

Şengil, yalnızca öykü dergisi hususundaki motivasyonunu açıklamakla kalmayarak dönemin Türk öyküsü ve Türk edebiyat dergiciliği hususundaki koşullarından da bahsetmiştir. *Seçilmiş Hikâyeler*'in 1953'ten sonra şiir ve eleştiri gibi diğer türlere de yer vermesine: "dergiyi çok sevdiklerini söyleyen ozanlar, Seçilmiş Hikâyeler'de şiir de yayınlanmasını istiyorlardı.

[130] "Seçilmiş Hikâyeler", (Salim Şengil ile Söyleşi), *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan 1996), s. 7.

[131] *A.g.y.* s. 7.

[…] Eleştiri yazıları ise, daha çok öykü üzerineydi, bu da gerekliydi."[132] şeklinde bir açıklama getirmiştir. Bununla birlikte, derginin 1957 yılında adını değiştirip "Dost" olarak 1973'e kadar yayın yaşamını sürdürmesinden bahseden yazar, *Dost*'un, yayımlandığı dönem sebebiyle çizgisinin bir edebiyat dergisinden çıkarak toplumsal eleştiri dergisine dönüştüğünü ifade etmiştir. Bu noktada dönemin sosyo-politik eğilimlerinin, edebiyat üretimini kaçınılmaz biçimde etkilediği sonucu çıkarılabilir.

Düşler Öyküler dergisinin ikinci sayısında, dergiye ve daha genel perspektifte döneme dair birçok noktaya temas eden editör yazısının ardından, derginin editörlerinden Özcan Karabulut'un, Vüs'at O. Bener ile yapmış olduğu söyleşiye yer verilmiştir. Söyleşinin başlığı "Öykü Sanatında Zenaat Adamlığı"dır. Söyleşi metninde mühim olan nokta, söyleşinin gövde metnine geçmeden önce bir atmosfer yaratılmış olmasıdır. Söyleşiye doğrudan sorular ve yanıtları şeklinde başlanmamıştır. Bunun yerine, Özcan Karabulut'un kaleminden, söyleşinin yapıldığı zamana ve mekâna dair samimi bir üslupla bilgiler verilmiş; kendi duygu ve düşünceleriyle söyleşiden önce bir hazırlık atmosferi yaratılmıştır: "Vüs'at O. Bener'le gecikmiş, ertelenmiş bir buluşmayı sonunda gerçekleştiriyoruz. Çankaya'da Denizatı Pastanesinde buluşup, Halide Zorlutuna sokağının dik yokuşunda yürüyoruz. Ankara'daki sanat ortamından, sendikadan, sendikacılıktan konuşuyoruz yol boyunca."[133] Öykü dergisinde bir öykücüyle yapılan söyleşi de bir öykü gibi kaleme alınmıştır neredeyse: "O, çok kısa bir süre sonra, "Sağ kalmaktan utanmaya başladım, birçok yakın arkadaşımı kaybettikçe," diyecek. Ben sorumu soracağım. Bilge Karasu'nun son günlerini anımsayacak, ölümün kıyısında dolaşacağız."[134]

Vüs'at O. Bener ile yapılan söyleşi, temelde Türk edebiyatında ve özellikle Türk öykücülüğünde 1950'li yıllara odaklanmıştır. Bener'in Memduh Şevket Esendal ile tanışması ve ardından 1950'lerin edebiyat ortamı uzun uzun konuşulmuştur. Daha sonra yazarın en bilinen öykülerinden biri olan "Dost" öyküsünden bahsedilmiştir. Bener'in kişisel öykücülük serüvenine kayan söyleşi odağı, Türk edebiyatında dergicilik ve özellikle öykü dergiciliği hususunda da yoğunlaşmadan sona ermemiştir. Ardından Bener, *Düşler Öyküler*'in ikinci sayısında yayımlanmak üzere seçtiği üç öyküsünü seçme nedenini açıklamıştır. "Biraz da Ağla

[132] *A.g.y.* s. 8.

[133] "Öykü Sanatında Zenaat Adamlığı", (Vüs'at O Bener ile söyleşi), *Düşler Öyküler,* 2, (Temmuz, 1996), s. 5.

[134] *A.g.y.* s. 5.

Descartes", "Bir Lahza-i Tahattur" ve "Sal" öyküleri söyleşinin ardından yayımlanan öyküler olmuştur.

Düşler Öyküler'in Ocak 1997 tarihli üçüncü sayısı, öykü birikimini anma hususunda Reşat Nuri Güntekin'e ayrılmış ve ustalarla söyleşi bölümü için Ferit Edgü ile söyleşi yapılmıştır. Derginin ilk metni, Ferit Edgü ile yapılan "Öyküde 1950 Kuşağı" başlıklı kapsamlı söyleşi metnidir. Bu metin, bir önceki sayıdaki söyleşiden farklı olarak başlangıçta Ferit Edgü'nün kısa bir biyografisi verilerek hazırlanmıştır. Söyleşi sonunda ise Türk edebiyatında o dönem yaşayan diğer önemli öykücülerin, Ferit Edgü hakkında kaleme aldıkları metinlere yer verilmiştir. Bununla birlikte, söyleşi metni, İrfan Uçar tarafından söyleşi esnasında çekilmiş bazı görsellerle zenginleştirilmiştir. Yılmaz Varol ise söyleşiyi sorularıyla yöneterek yayıma hazırlamıştır. Derginin bir önceki sayısında röportajı yapan Özcan Karabulut'un söyleşi öncesini öyküleştirerek anlattığı göz önünde bulundurulursa, bu sayıdaki söyleşinin farklı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla dergide söyleşi usulleri, söyleşiyi gerçekleştiren kişiye göre çeşitlilik göstermektedir.

Edgü ile yapılan "Öyküde 1950 Kuşağı" başlıklı ve konulu söyleşi, Türk öykücülüğünde 50 kuşağını aydınlatabilecek önemli bir metin niteliğindedir. Kuşağın başlangıç noktasına, kendi çıkış noktasını ekleyerek değinen Edgü, döneme doğrudan etki eden Sabahattin Ali ve Sait Faik Abasıyanık'tan bahseder: "O dönemde iki öykücü çok önemseniyordu. Biri Sabahattin Ali, öteki Sait Faik. Ama biliyoruz ki, Sait Faik bu bir arada anılmadan rahatsızlık duyuyordu. Haksız da değildi. Sabahattin Ali'yi önemsemediği için değil, bir yanlışlık olduğu için."[135] Edgü'nün ifadeleri, o dönemin yazarlarından biri olduğu için ve kuşağın diğer isimleriyle de doğrudan bağlantıları bulunduğu için dönemi aydınlatacak belki de en doğru ifadelerden biridir. Nitekim söyleşideki üslubu samimi; anlattıkları da son derece ilgi çekici ve çarpıcıdır. Dolayısıyla dönemi aydınlatma hususunda önemli bir kaynak teşkil eder.

Edgü'nün söyleşisi, Türk edebiyatında, özellikle Türk edebiyatında 50 Kuşağı hususunda, süregelen ayrımlar, tanımlamalar ve açıklamalar için de aydınlatıcı özellik taşır.

> Sait Faik, yazınımıza getirdiği yeniliğin farkındaydı son derece bilincindeydi ve bunun, Sabahattin Ali öykücülüğüyle taban tabana zıt değilse de bir yakınlığı olmadığını biliyordu. Neydi Sait Faik'in öykücülüğümüze, dahası yazın dünyamıza getirdiği büyük yenilik: o güne değin toplumcu edebiyat, bireyci edebiyat çok yapay bir biçimde birbirinden ayrılmıştı. Yani iyiler ve kötüler, karalar ve aklar, iyimser ve kötümser, toplumcu edebiyat ve bireyci edebiyat vardı. Sait Faik'te, bireyin yok olmadığı,

[135] "Öyküde 1950 Kuşağı", Ferit Edgü ile söyleşi, *Düşler Öyküler*, 2, (Ocak 1997), s. 5.

> toplumsalın içinde kendi özünü duyuran özelliğini gördük. Ve onun, ahlakçılığını. Andre Gide'in izlerini taşıyan anlayışı gördük. Ve en bireyci öykülerinde bile fonda tram olarak toplumsal olayların, olguların var olduğunu gördük. Bunlara son öykülerindeki düşsel boyut eklendi. Alın size dört dörtlük bir yazar.[136]

Edgü, bu sözlerle, Sait Faik'ten etkilendiği bilinen bir kuşağın, bunu yaklaşık olarak hangi motivasyonla yaptığını açıklamıştır. 50 Kuşağı öykücülüğünde Sait Faik etkisi, tartışılan bir olgu olarak süregelmektedir. Bununla birlikte yazar, kuşağın bu etkiden yola çıkarak nasıl değişip dönüştüğünü anlatır: "Biz, edebiyata yeni bir kuşak olarak geliyorduk. Edebiyata çok genç yaşlarda 16-17 yaşlarımızda başlamıştık ve şaşılacak bir şey, hemen de yayımlamaya başlamıştık. Her kuşak gibi, biz de kendi yeniliğimizi getirmek istiyorduk. Ama hem çok gençtik, hem de yeterince donanımlı değildik."[137] Kuşağın kendi yeniliğini oluşturma hedefinin yanı sıra gençliğin ve donanımsızlığın kabulü oldukça çarpıcıdır.

Edgü söyleşinin devamında 50 Kuşağında Kafka etkisine değinir. Bu noktada kuşak mensuplarının Batı edebiyatında oldukça popüler olan Sartre ve Camus'nün yapıtlarını hem Türkçeden hem de "yarım yamalak bildikleri" Fransızcadan okuma çabalarına değinmiştir. Varoluşçu felsefe ve Kafka, 50 Kuşağının Batı kaynaklarını teşkil eder demek yanlış olmayacaktır. Tam da bu noktada Edgü, etkilenme meselesine önemli bir açıklama getirir: "Gerek varoluşçuluktaki aşırı bireycilik, gerek Kafka'nın romanlarındaki, öykülerindeki fantastik öğeler, bize yeni ufuklar açtı. Ama hiçbir zaman Kafka gibi yazmayı ne ben düşündüm, ne de dostlarım. Yalnız Kafka gibi değil, Sait Faik gibi de yazmayı düşünmedik."[138] Edgü, etki ve esin kaynaklarını açıklıkla ifade etmekle birlikte kuşağın yenilik ısrarının altını çizmektedir.

Söyleşi oldukça uzun ve kapsamlı olmakla birlikte, kuşağın neredeyse tüm mensupları hakkında samimi görüş ve değerlendirmelerde bulunmuştur yazar. Hem dönemin diğer yazarları hakkında hem de yazarların yayın koluyla üretimde bulundukları için yayın kollarıyla ilgili açıklamalarda bulunur. *Mavi Dergisi* ve *A Dergisi* çevresinde toplanan isimleri anar: "Mavi Dergisi çevresinde toplandık, bir takım gibiydik. *Mavi akımı* deniyordu, ama yanlıştı bu, çünkü böyle bir akım hiç olmamıştı. […] örneğin "a kuşağı" derseniz evet, kuşak ama ben "a" Dergisinde hiç yazmadım. Onlar bir gruptu, biz de sanki bir başka gruptuk."[139] Edgü, bu iki ayrı grubun birbirleriyle bağlantılı olduğunu, bir çeşit etkileşimde bulunulduğunu ifade etse de

[136] *A.g.y.* s. 5.

[137] *A.g.y.* s. 5.

[138] *A.g.y.* s. 6.

[139] *A.g.y.* s. 8.

bir ikiliğin varlığını da inkâr etmemektedir. Bu noktada Edgü, edebî herhangi bir olayda yayın organlarının hayati öneminden bahseder.

> Bizim, doğrusunu isterseniz bir kuşak olabilecek bir dergimiz, bir yayın organımız yoktu. "a Dergisi" böyle bir gereksinimden doğmuştu. Ben uzun yıllar, kapanana değin "Yeni Ufuklar"da yazdım. Oysa, Batı'da bütün akımların, bütün okulların birden fazla yayın organları, ortak davranış ve bilgileri vardır. Bizde yalnız birbirine yakın sanat görüşlerini, (buna dünya görüşünü de katabilirsiniz) paylaşan yazarlar, ozanlar, sanatçılar vardı.[140]

Yazarın bir diğer önemli görüşü, 50 Kuşağının İkinci Yeni ile taşıdığı söylenen paralelliği hakkındadır.

> Cemal Süreya, Edip Cansever, İlhan Berk, o sırada bizlerin çok yakın görüştüğümüz kimselerdi. Ben Ankara'ya, yalnızca bu dostlarımı görmek için giderdim. Turgut Uyar'la da ilk kez Ankara'da üniformaları içinde tanışmıştım. Henüz ayrılmamıştı ordudan ve o ünlü, Ataç'a zar attıran şiirini yazmıştı. O dönemde böylesi bir yenilik istemi, şiirde, hatta resimde de vardı. Fakat, daha önce öyküde, düzyazıda bir yenilikten söz edilmediği için Sait Faik'le başlayan söz konusu yeniliğe, İkinci Yeni gibi bir ad verilmedi. Bizlerin yeniliği bizlerde kaldı, tek tek ortaklık kurulmadı. Türk edebiyatında 1950 sonrası başlayan yenilik kıpırdanışları, birçoklarının sandığının ve yazdığının aksine şiirde değil öyküde başlamıştır.[141]

Söz konusu ifadelerde en önemli vurgu, Türk edebiyatında 1950 sonrası başlayan yeniliklerin, şiirde değil de öyküde başlamış olduğu iddiasıdır. Edgü bu ifadeyi ve iddiayı, Sait Faik'in *Alemdağ'da Var Bir Yılan* eserini örnek göstererek ortaya atar. Yazara göre bu yenilik kıpırtıları bu eserden de önce, kendi kuşağının öykülerinde başlamıştır. Bundan ancak birkaç yıl sonra şiirde yenilik arayışlarının görüldüğünü ifade eder.

Düşler Öyküler dergisinin Mayıs 1997 tarihli dördüncü sayısında söyleşi Leyla Erbil ile yapılmıştır. Görsellerle desteklenen söyleşinin fotoğraflarını İbrahim Öğretmen çekmiş, söyleşiyi ise Yılmaz Varol hazırlamıştır. Söyleşi metninden hemen önce Leylâ Erbil'in kısaca biyografik bilgileri verilmiştir. Söyleşinin konusu ve başlığı "Öyküde 1950 Kuşağı" iken; alt başlığı ve açılış vurgusu ise yazarın "Ben deliliğe düşkün bir yazarım" beyanından alınmıştır.

Söyleşinin çok zor şartlarda yapıldığının altı çizilir. Muhtemel olarak söyleşiyi hazırlayan kişinin notu olan kısa girizgâhta, Leyla Erbil'in ödüllere karşı takındığı tavrı söyleşiler için de taşıdığından dolayı kendisinin söyleşi yapmaya çok zor ikna edildiği ifade edilir: "Ödüllere ilişkin tavrını söyleşiler için de sürdürseydi bugün bu sayfaları okumuyor

---

[140] *A.g.y.* s. 9.

[141] *A.g.y.* s. 10.

olacaktınız. Uzun bir direnme döneminden sonra, kazanan ben oldum. Söyleşiyi yaptıktan sonra iyi ki kazanmışım dedim. İyi ki kazanmışız."[142] Leyla Erbil söyleşisi, Erbil'in Hallaç ile başlayan yazın serüveniyle açılır. Tıpkı Ferit Edgü'nün de bir önceki sayıda andığı gibi Sait Faik'e, onun eserlerine ve 1950 Kuşağına etkisine değinilmektedir. Erbil kendi serüvenini gözler önüne serdiği için özellikle, "kaynaklarımdan biri Sait Faik'tir" ifadesini kullanır.[143]

Leyla Erbil, yazınsal kaynaklarını açıklarken Sait Faik'in ardından Dostoyevski'yi, Kafka'yı, Sartre'ı, Shakespeare'i, Marx ve Freud'u da ekledikten sonra samimi bir paylaşımda bulunmaktadır: "Kaynaklarımdan biri de gençkızlığımda burnumu güzel bulmamamdı, bize aşılanmış olan 'gövde ırkçılığını' unutmayalım."[144] Kendi yazın serüvenine dair ilginç noktalara değinerek aktarmanın yanı sıra, Türk edebiyatında ve özellikle 50 Kuşağında önemli bulduğu isimlerden de bahsetmektedir Leyla Erbil. Dönemin edebiyat ortamından ve kültür politikalarından yola çıkarak siyasi meselelere de cesurca temas etmekten geri durmaz. İçinde kendisinin de dahil olduğu edebî tartışmaları, edebiyat ödüllerinde kaçınılmaz olarak bulunduğunu iddia ettiği haksızlıkları ve daha nicesini açıklıkla anlatır.

Düşler Öyküler dergisinin beşinci sayısının söyleşisi, Demir Özlü ile yapılmıştır. "Öyküde 1950 Kuşağı" başlıklı ve konulu söyleşiyi hazırlayan Yılmaz Vural'dır. Yine söyleşiden önce Demir Özlü'nün biyografik bilgilerine, eser isimlerine kısaca yer verilmiştir. Söyleşinin ardından Demir Özlü'nün seçmiş olduğu üç öyküsü yayımlanır. Söyleşi genel olarak Özlü'nün, Türk edebiyatında 50 Kuşağı hakkında; edebiyat çevrelerinden dergi yayıncılığına, yazarlarla ilişkilerinden sosyo-politik koşullara, edebiyat akımlarından dil kullanımına kadar pek çok konuda son derece samimi açıklamalarda bulunduğu bir söyleşi olmuştur. Tıpkı önceki sayılarda 50 Kuşağını aydınlatmaya çalışan diğer kuşak mensubu yazarlar gibi Özlü de, kuşağın çıkış noktasını kendi yazın serüveni bağlamında anlatmaktadır.

50 Kuşağı'nın kaynaklarını önceki yazarlara paralel biçimde açıklayan Özlü, varoluşçuluk üzerinde özellikle durmaktadır: "İnsanın dünyadaki durumu, bence varoluşçu açıdan açımlanabilir. Yaşamla insan varoluşu tam bir uyum göstermiyor. Arada eksik bir şeyler kalıyor. Yaşam bir yanıyla elbette bir bunaltıdır."[145] Ardından kendi kuşağıyla ilgili şu samimi tanımlamayı yapar: "Ne egemen sınıflarla ilgimiz vardı ne de dönemin devlet iktidarlarıyla. Biz

[142] "Öyküde 1950 Kuşağı", Leyla Erbil ile söyleşi, *Düşler Öyküler*, 4, (Mayıs 1997), s. 5.

[143] *A.g.y*. s. 6.

[144] *A.g.y.* s. 7.

[145] "Öyküde 1950 Kuşağı", (Demir Özlü ile söyleşi), *Düşler Öyküler*, 5, (Eylül 1997), s. 7.

Nietzsche'nin sokağa bırakılmış çocuklarından başka bir şey değildik."[146] Bu tanımlama, kuşağın diğer yazarlarını da dahil etme eğiliminde olan ilginç bir tanımlamadır.

Demir Özlü, söyleşinin devamında 50'li yıllarda Türk edebiyatında faaliyet gösteren dergilerin, dönemin edebiyat çizgi ve çevrelerine yönelik etkisine de temas etmektedir. Özlü'ye göre *Varlık* dergisi, 50 Kuşağı'nın edebiyat anlayışıyla yakınlık gösteren bir yapı taşımamaktadır. Fakat Demir Özlü *Varlık*'ta yazmamış olsa da Yaşar Nabi döneminde dergide söyleşilerinin yayımlandığını ekler. *Mavi* dergisinde ise son sayıya kadar yazdığını ifade eder. Bu noktada derginin artık çıkarılamaz duruma geldiğinden üzüntüyle bahsetmektedir. 50 Kuşağı için yayın piyasası söz konusu olduğunda son derece önem teşkil eden "a" dergisi için, "a dergisi, Hukuk fakültesi kantini ile İstanbul taraflarında yaşayan genç yazarların ortaklaşa dergisiydi. Bu gençler 28 Nisan 1960 öğrenci ayaklanmasına katıldılar. Sonra da a dergisi'nin son sayısını çıkardılar. 'Artık özgürlük geldi, dergimiz işlevsiz kaldı' diye düşünmüşler."[147] sözlerini sarf eder.

Özlü'nün söyleşisinde bir diğer samimi açıklama İkinci Yeni hakkında gelir. "İkinci Yeni şiir denemelerini anlayamadık. *Pazar Postası* dergisinde karşı çıkan yazılar yazdık. Bizi en çok iten, bu şiirin, önceleri 'içerik'ten bütün bütüne kaçıyor izlenimi vermesiydi."[148] Fakat sonraki süreçte, bu şiirin olgunlaştığını ve yalnız Türk edebiyatına özgü nitelikler kazandığını belirtir. Söyleşinin devamında yazar, roman türünde de eser veren bir yazar olduğu için kendi romanları hakkında konuşurken roman türü hakkında da değerlendirmeler yapmaktadır. Dolayısıyla söyleşi, öyküyle birlikte edebiyatın diğer türlerine de değinir.

Düşler Öyküler dergisinin Şubat 1998 tarihli altıncı sayısı, öykü birikimi bağlamında Sait Faik Abasıyanık'a adanmıştır. Sayının söyleşisi Nedim Gürsel ile yapılmış, yine yazarın kendi seçtiği üç öyküsü söyleşisinin ardından yayımlanmıştır. Nedim Gürsel ile söyleşi, kısa fakat yararlı bir söyleşidir. Türk öyküsü ile Fransız öykücülüğünü karşılaştırma eğilimi taşır yazar. "Öyküyü Sürdürüyorum!" başlıklı söyleşisinde, kişisel öykücülük serüvenine dair içtenlikli bir anlatımı vardır. Nitekim söyleşiden sonra yayımlanan ilk öyküsü "İstanbul Agapi Mu", İstanbul'un bir motif olarak kullanıldığı bir öyküyken; "Dönüş" başlıklı diğer öykü, kendi yaşamının iniş ve çıkışlarına işaret eden, otobiyografik ögelerin bulunduğu, iç dökümü niteliği taşıyan bir öyküdür.

---

[146] *A.g.y.* s. 7.

[147] *A.g.y.* s. 11.

[148] *A.g.y.* s. 15.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerini Fransızcaya çeviren Timour Muhidine'nin kaleme almış olduğu "Nedim Gürsel'in Kenti: Paris" adını taşıyan metni ile Charles Juliet'in "Son Tramvay: Nedim Gürsel'in Yapıtlarına Toplu Bir Bakış" başlıklı metni, yazara dair yapılmış değerlendirmeler olarak öykülerin ardından yayımlanır. Söz konusu iki metnin çevirisi de Gül İlbay'a aittir. Böylece *Düşler Öyküler* dergisinin altıncı sayısının ilk bölümü hem söyleşi hem kendi seçtiği öyküleri hem de hakkında yapılmış değerlendirmelerle Nedim Gürsel'e ayrılmıştır. *Düşler Öyküler* dergisinin altıncı sayısında, ilk kez bir sayıda ikinci bir söyleşiye yer verildiği gözlemlenmektedir. Ayfer Gürsoy'un Erendiz Atasü ile yapmış olduğu söyleşi, derginin mevcut sayısının ikinci söyleşisidir.

Düşler Öyküler dergisinin Haziran 1998 tarihli yedinci sayısı, Sabahattin Ali'ye adanmıştır. Sayının söyleşisi ise Özcan Karabulut'un sorularıyla Erhan Bener ile gerçekleştirilmiştir. Ancak ilginç olan, bu sayıda söyleşisi yayımlanan yazarın, diğer sayılarda olduğu gibi kendi seçtiği üç öyküsü yerine yalnızca bir öyküsüne yer verilmiştir. "Öykü hem Gerçektir hem Bilmecedir." Başlığı taşıyan söyleşide Bener, öykü hakkında fikirlerine değinmiştir. Kişisel yazarlık serüvenine de temas etmeyi ihmal etmez. Ardından "Sabırlık" başlıklı kendi seçtiği öyküsüne yer verilir. Buna ek olarak M. Sadık Aslankara, Erhan Bener hakkında, "Bildik Bir Öykücülükte Bilinmedik Kıyılar" başlıklı bir değerlendirme metni kaleme almıştır. Dönemin önemli öykücülerinden biri olan Erhan Bener'e ayrılan bu bölüm aracılığıyla okuyucu hem Erhan Bener öykücülüğüne hem de Türk öykücülüğüne dair önemli ipuçları yakalayabilmektedir.

Düşler Öyküler dergisinin sekizinci sayısının söyleşisi Erdal Öz ile yapılmıştır. Söyleşiden sonra ise diğer sayılarda gözlemlenenden farklı olarak üç değil; Erdal Öz'ün kendi seçtiği iki öyküsüne yer verilir. Erdal Öz ile yapılan söyleşinin hazırlayanı Halil Gökhan'dır. Erdal Öz'ün söyleşide ifade ettiklerinden esinle "Yazacağım Çok Öykü Var: Erdal Öz ile Öykü ve Öykücülüğü Üzerine" başlığı taşıyan söyleşi metni, kısa olmasına rağmen Öz'ün yazınsal serüveni açısından doyurucu yanıtlar içeren bir metindir. Söyleşiden sonra, Erdal Öz'ün yayımlanması için "Güvercin" ve "Bitirim" başlıklı öykülerini seçmiş olduğu görülür.

Düşler Öyküler dergisinin dokuzuncu ve son sayısı, Aralık 1998'de yayımlanmıştır. Dergide ilk kez herhangi bir yazarla söyleşi bulunmamakla birlikte sayıya özel öykü birikimi adına herhangi bir öykücü anması da yapılmamıştır. Hacim olarak en kısa olan sayı, derginin son sayısıdır. Derginin herhangi bir giriş yazısı mevcut değildir. Sayı ilk kez öykülerle açılır.

2.1.3 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler

Düşler Öyküler dergisinin ilk sayısında, öykücülerin kendi seçtikleri öykülerden sonra çeviri bir öykü kuramı metnine yer verilmiştir. "Öykünün Sorunsalı" başlığıyla, "Kuram" bölümünde yayımlanan bu çeviri metin, öykü türünün teorik düzlemde tartışmaya açılması için önemli bir adımdır. Çeviri metin olması dolayısıyla, yalnızca Türk öyküsü açısından değil, öykünün evrensel anlamda teorik serüveninden söz etmek de mümkündür. Derginin ilk sayısında öyküyü kuramsal bağlamda tartışan bir metne yer verilmesi ve bu metnin de başlangıç seviyesine hitap edebilecek nitelikte öykünün kavram olarak doğuşuyla başlaması da önemli olan bir diğer noktadır. Öyküyü sorunsallaştıran bu metin, Etemible'nin "Problematique de la nouvelle" adlı makalesinden devşirilerek çevrilmiştir. Kavram olarak öykünün doğuşuyla açılan metin, türün mitolojik kökenlerine dek iner. Ardından öykü türünün belirleyici bazı ölçütlerine değinir. Buna göre bu ölçütler teker teker tartışılır: *uzunluk, gerçeklik, duygusuzluk, öykü/dram/roman.* Bu noktada öykü türünün sınırlarını evrensel boyutta olmak kaydıyla bazı ölçütlerle sınırlama kaygısı güdüldüğü görülmektedir.[149]

Derginin ikinci sayısında yaşayan Türk bir öykücüyle yapılmış söyleşi ve kendi seçtiği üç öyküden sonra editör yazısında da bahsedildiği gibi çeviri bir kuram metni yer almaktadır. Douglas Hesse'nin, Hakan Özdemir çevirisiyle "Bir Sınır Kuşağı: Birinci Şahıs Kısa Öyküler ve Hikâye Denemeleri" başlıklı incelemesi oldukça uzun, kapsamlı bir metindir. En göze çarpan özelliği ise Dünya öyküsünden ve doğrudan öykülerden hareketle bir inceleme yürütülmüş olmasıdır. Hesse, okuyucunun, George Orwell'ın "Bir İdam" ve William Carlos Williams'ın "Gücün Kullanımı" başlıklı metinlerini göz önüne getirmesini ister. Yazara göre bu iki parça da birinci şahıs anlatımıyla kaleme alınmış bir dizi olayın geçmiş zaman hikayelerinden oluşur; aynı zamanı kapsar ve her ikisi de aynı uzunluktadır. Yazar, bu iki öyküyü karşılaştırmalı olarak inceler ve öyküyü hikâyeden ayıran noktaları ortaya koyar. Bu iki metni farklı anlatım türleri olarak okuma denemesi yapar ve türler arasındaki farkı somut biçimde gözler önüne sermeyi hedefler. Öykü ile hikâye arasındaki farkın, öykü ile diğer türler arasındaki farkın anlaşılması; dolayısıyla öykü türünün en temel meselelerinden biri olan öykünün ne olup ne olmadığını bir parça açıklamaya çalışan önemli bir metindir.

Derginin üçüncü sayısında, Egdü'nün söyleşi metninin ardından, Lâle Demirtürk'ün "Kısa Öykü Üzerine" başlıklı metnine sıra gelir. Bu metin, Amerikan kültür ve edebiyatı alanında ihtisas yapmış olan Lâle Demirtürk tarafından yazıldığı için kısa öyküyü kökeninden

[149] Etemible, "Öykünün Sorunsalı", çev. Alpagut Erenulu, *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan, 1996), s. 39.

itibaren dünya edebiyatı ekseninde karşılaştırmalı olarak okuma eğilimi gösterir. Öykünün tanımlarına dair ufuk açıcı bilgiler vermektedir: "Kısa öykü, cümlelerin birbiri ardına estetik bir kaygıyla sıralanmasıyla yarattığı kurmaca niteliği çerçevesinde, bir dünyayı kısa ve bağdaşık olarak yoğun bir biçimde algılamanın düşüncelerimiz üzerinde yarattığı bir etkidir."[150] Bununla birlikte türün ayırıcı özelliklerine de değinir: "Kısa öyküyü kısa öykü yapan, dilin en sanatlı, yoğun ve özlü biçimde kullanılarak yazıldığı düzyazı biçimi olmasıdır."[151] Öykünün ve aynı zamanda kısa öykünün süregelen tanımlama çabalarının farkında olan dergi, bu çabaya katkıda bulunmak için bu sayısında da alanın teorik düzeyde eser üreten isimlerinden bir metne yer vermiştir.

Demirtürk'ün yazısının ardından yine Türk edebiyatında ve Türk dergiciliğinde adına rastlanan isimlerden biri olan Erendiz Atasü'nün metnine sıra gelmektedir. Atasü'nün "Roman mı? Öykü mü?" başlıklı metni, samimi ve gerçek açıklamalarla örülü, faydalı bir metindir. Hem kendi eserlerinden hem de diğer yazarlardan ve onların eserlerinden örneklere başvurarak kurmuştur yazısını. Derginin bu sayısı, yukarıda da zikredilen isimlerin metinleriyle içerik bakımından bir yoğunluk taşımaktadır.

Derginin dördüncü sayısında, Leyla Erbil ve onun öykücülüğüyle ilgili olarak çeşitli metinlerden oluşan bölümün ardından çeviri bir kuram metnine yer verilir. Linda Hutcheon'ın, çevirmen bilgisine rastlanmamakla birlikte "Geçmiş Zamanın Geçmişi: Öykü, Tarih, Tarihyazımsal Romanötesi" başlığıyla çevrilen uzun ve teorik açıdan yoğun metnine yer verilmiştir. Bu metin, bir dergi metni için oldukça uzun ve teorik yapısı yoğun bir metindir. Temelde postmodernizmin poetikasına odaklanmıştır. Metnin çıkış noktası tarihte roman ve romanın tarih yazımındaki etkisini örnekler üzerinden ele almak olsa da irdelediği asıl mesele postmodern romandır. Öykü ile kesişen noktası, öyküye kaynaklık eden olayların tarih yazımına katkı sunacak bir gerçeklik zemini taşıyıp taşımadığı tartışmasıdır. Postmodern kurgudan yararlanan postmodern öykü, artık daha belirsiz bir tarih anlatımı sunabilmektedir.

Derginin beşinci sayısında, iki edebiyat akademisyeni tarafından yazılmış iki farklı metinle teorik metin boşluğu doldurulmaktadır. Bunlardan ilki Sevinç Özer'in "Romanın Acayip Ölümü: Kısa Öyküden Çok Kısa Öyküye" başlıklı metnidir. İngiliz dili ve edebiyatı alanında ihtisas yapmış bir akademisyen olan Sevinç Özer, feminist kültür ve modern kısa öykü üzerine yaptığı çalışmalarla doktora derecesini almıştır. Aynı zamanda İmge Kitabevi'nin

[150] Lâle Demirtürk, "Kısa Öykü Üzerine", *Düşler Öyküler*, 3, (Ocak 1997), s. 48.

[151] *A.g.y.* s. 48.

çevirmenlerinden biri olan Özer, *Düşler Öyküler* dergisinin beşinci sayısı için kaleme aldığı bu metninde, öykü teorisi hakkında oldukça yoğun fakat özellikle Batı kaynaklara fazlasıyla odaklanıp bu kaynaklardan yararlanmış bir metin ortaya koymuştur. Buna koşut biçimde, dilbilimci, edebiyat eleştirmeni, çevirmen ve akademisyen olan Aysu Erden, bu sayıya "Kısa Öyküde Biçeme Dilbilimsel Yaklaşım Üzerine: Bir Özcan Karabulut Öyküsü" metniyle katkıda bulunmuştur. Özcan Karabulut'un bir öyküsü üzerinden, öyküde dilbilimsel bir yaklaşım sunmaktadır. Bununla birlikte Aysu Erden, Ankara Öykü Günleri projesinde aktif rol alan isimlerdendir.

Derginin altıncı sayısında yer alan öyküye ilişkin kuramsal metin, Sevinç Özer'in "Küçük Öykünün Büyük İktidar Alanı: Amerikan Edebiyatı" başlıklı metnidir. İngiliz dili ve edebiyatı alanında ihtisas yapmış bir akademisyen olan Sevinç Özer, bir öykü dergisine, teorisini akademisyen kimliğinin de olumlu katkısıyla sağlam biçimde kurabildiği bir öykü kuramı metniyle katkıda bulunurken: "kısa öykü günümüz edebiyatının 'fast food'udur" iddiasıyla esasında çarpıcı bir tartışma açmaktadır.[152]

Yedinci sayıda yer alan teorik metinler ise Nazmiye Topçu'nun "19. Yüzyılda Fransız Öyküsü ve Maupassant" başlıklı metniyle başlamaktadır. Fransız dili ve edebiyatı alanında ihtisas yapmış bir akademisyen olan Nazmiye Topçu, anlaşılır ve bilgilendirici bir metinle Fransız öyküsünün serüvenini Maupassant örneği üzerinden vermektedir. Yine Fransız dili ve edebiyatı alanında araştırmacı ve akademisyen olan Jale Erlat'ın "18. Yüzyıl Fransız Yazınında Felsefi Öykü ve Voltaire" başlıklı akademik metni, Fransız öykücülüğü hususunda bilgi veren teorik bir metindir. *Düşler Öyküler*'in yedinci sayısı, Maupassant öyküsü ve öykü teorisine dair kaleme alınan metinlerle, Fransız öykücülüğüne bir bölüm ayırmış görünmektedir. Son olarak Emin Karaca'nın "Türk Öykücülüğünün 75 Yılı" metni, isminden de anlaşılabileceği gibi Türk öykücülüğünün serüvenini kronolojik bakımdan gözler önüne sermesi sebebiyle önemli, toparlayıcı bir metindir.

Sekizinci sayıda, iki öykü kuramı metnine yer ayrılmıştır. *Düşler Öyküler*'in diğer sayılarında da yazan Sevinç Özer'in "Kısa Öykünün Mitik Temeli: bir Genre'ın Adı ve Felsefî Boyutları" ve Aysu Erden'in "Öyküde Kadın ve Erkek Yazarların Kadına Bakışı ve Biçimlerine Dilbilimsel Yaklaşım" metinleri bu sayının teorik metinlerini oluşturur. Görüldüğü gibi *Düşler Öyküler*, yalnızca öykü yayımında değil, öykü kuramı yayımında da ısrarını ve ciddiyetini sürdürmektedir.

[152] Sevinç Özer, "Küçük Öykünün Büyük İktidar Alanı: Amerikan Edebiyatı", *Düşler Öyküler*, 6, (Şubat, 1998), s. 86.

Düşler Öyküler'in dokuzuncu, diğer bir deyişle son sayısında öyküye ilişkin kuramsal bir metin bulunmamaktadır.

2.1.4 Öyküler

2.1.4.1 Telif Öyküler

Düşler Öyküler dergisinin ilk sayısında, Salim Şengil ile Türk edebiyatında öykü türü ve öykü dergiciliği hususunda önemli ve samimi açıklamaların bulunduğu söyleşinin ardından yine Şengil'in bir öyküsüne yer verilir. Ardından, derginin sonraki sayılarda da bir gelenek haline getirdiği şekilde, sayı için belirlenen bir öykücünün kendi seçtiği üç öyküsüne yer verilir. İlk sayının öykücüsü Nezihe Meriç'tir. Bu noktada önemli olan, dönemin yaşayan önemli öykücülerinin öykülerine yer verirken, dergiye yayınlanacak öykülerin bizzat öykücü tarafından seçilmiş olmasıdır. İlk sayı olması nedeniyle derginin "Kendi Seçtikleriyle" bölümü hakkında kısa bir açıklama metnine yer verilmiştir:

> "En beğendiğiniz öykücü kimdir?" sorusuna verilebilecek öykücü adları vardır. "Beğendiğiniz öykücünün en beğendiğiniz öyküsü hangisidir?" diye sorulduğunda yanıt vermek zorlaşır. Öykü seçmek, öykücü tercihi yapmaktan zordur kimi zaman. […] Bu soru öykücülerimize "en beğendiğiniz öykünüz/öyküleriniz hangisi/hangileridir?" diye yöneltildiğinde, okurun kendi okuma deneyimi ile öykücünün tercihinin karşılaştırılması bakımından ilginç bir soruşturma alanı ortaya çıkabilir. Verilen öykü adları, öykücülerin kendi seçtikleridir. Bu seçim okuru, tanımadığı öykücüleri tanımaya, tanıdıklarını yeni bir gözle bir daha okumaya özendirdiği gibi; bir döneme, bir yazınsal tutuma tanıklık eder. Ayrıca öykücü ile eleştirmenin bir başka karşılaşmasına da olanak sağlamış olur. Bu çok amaçlı soruşturmayı, öykücü dünyasının gizlerini aralamak, daha çok da yeni tartışmalar açabilmek dileğiyle başlatıyoruz. Soru yönelttiğimiz ilk öykücü (yine bir seçim!) de Nezihe Meriç oluyor: Kendisinden en beğendiği üç öyküsünü seçmesini istiyoruz. Bakalım hangilerini seçmiş?![153]

Düşler Öyküler dergisinin bu bilgilendirme yazısından da hareketle, daha önceki öykü dergiciliğinde rastlanmayan bir uygulamaya gidildiği söylenebilir. Uygulamanın tanıtımında da ifade edildiği gibi amaç, okurla yazarı, yayınlanan öyküden hareketle öykü zevki ve estetiği bakımından bir noktada buluşturabilmek; varsa ortaklıklar üzerinden bir paylaşım yaratmak, aksi halde bir ayrım varsa da yine bu bağlamda bir tartışmanın yolunu açmaktır.

Düşler Öyküler dergisinin ilk sayısı için, yayımlanmak üzere kendi öykülerini seçen öykücü Nezihe Meriç olmuştur. Buna göre öykücü, "Boşlukta Mavi", "Güzbeyi", "Dedi Ölüm Aklımda" öykülerini seçmiştir. Yazarın seçimiyle yayımlanan bu üç öykünün de dokusu

[153] "Kendi Seçtikleriyle", *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan, 1996), s. 12.

birbirinden farklıdır. Anlatım teknikleri bakımından çeşitlilik gösterir. Dolayısıyla derginin, Türk edebiyatında öykü türünün ufkunu genişletme gayesiyle tutarlılık sağlar.

Kapsamlı sayılabilecek öykü kuramı metninden sonra, *Düşler Öyküler* dergisinin ilk sayısında art arda öykü metinlerine yer verilmiştir. Necati Güngör'ün "Baykuş" öyküsünü, Necati Mert'in "Ablasız" öyküsü takip ederken; Feyza Hepçilingirler'in "Tek Çizgi İnce Bir Mor" öyküsünü Hasan Ali Toptaş'ın "Şeytan Uçurtması" başlıklı öyküsü takip eder. İsminden de anlaşılacağı üzere "Öykünün Öyküsü" ile Ahmet Erhan, "O Küçük Şirin Ev" ile Nevra Bucak, "Eksik Bir Gece İçin Altyazılar" ile Adnan Azar, "Her Köprü Bir Uçurum" ile Zeynep Aliye yine dergiye katkıda bulunan isimlerdir. Derginin, Türk edebiyatında ve özellikle Türk öykücülüğünde bugün hâlâ eser üretmeye devam eden, isimleri anılan öykücülere yer vererek söz konusu yazarların üretimlerine katkıda bulunduğu söylenebilir.

Düşler Öyküler'in ikinci sayısının devamında çeşitli yazarlardan çeşitli öykülere yer verilmiştir. Erhan Bener'den "Bir Demet Mimoza", Behzat A'dan "Issız Bir İstasyonda Yılbaşı", Ahmet Telli'den "Üçgenin Açıları" başlıklı öyküler art arda yayımlanmıştır. Özellikle Telli'nin 1981 tarihli "Üçgenin Açıları" öyküsü, Mamak Askeri Ceza ve Tutukevi'nde yazıldığı özellikle not düşülmüş bir öyküdür. Cemil Kavukçu'nun "Olmuyor Koca Papaz", Özcan Karabulut'un "Kokteyl", Işık Kansu'nun "Kırk Tilki", Niyazi Zolu'nun "Ayş… Ayş…", Kadriye Cesur'un "Kiprida ile bir gece", Eren Aysan'ın "Gölgen Benim Niko" başlıklı öyküleri yer alır sonra. İsimlerin çeşitliliğinden de çıkarılabileceği gibi dergide, Türk öykücülüğünde bilinen usta kalemlerin yanı sıra daha genç ve öykü yayınlarına yeni başlamış isimler bir aradadır.

Düşler Öyküler'in üçüncü sayısında, Edgü'nün kapsamlı ve oldukça özel bilgilerin yer aldığı söyleşisinden sonra, kendi seçtiği üç öyküsüne yer verilir. Bu öyküler, "Leş", "Kentin Üzerinde Dayanılmaz Bir Koku", ve "İnsan Kokusu" öyküleridir. Ardından Ferit Edgü'nün öykücülüğüne dair, Demir Özlü'nün kaleme aldığı "Ürpertici Doğu Öyküleri" ve Orhan Duru'nun imzasını taşıyan "Öncü Yazar Ferit Edgü" metinlerine yer verilmiştir. *Düşler Öyküler*'in üçüncü sayısı, kişisel yazarlık serüveni açısından Ferit Edgü ve Türk öykücülüğünde 50 Kuşağı hususunda önemli bir kaynak teşkil eder.

Düşler Öyküler'in üçüncü sayısında yayımlanan diğer telif öyküler şu biçimde sıralanır: Özdilek Erdem "Çise", Burhan Günel "Ateşi Sevmek", Hayati Baki "İşte Yorgun Bir Acının Siyah Hüznü", Ahmet Önel "Yaşasın Cinayet", İzzet Kılıçlı "Köpek Savaşı", Tansu Bele "Baharın Eşiğinde", Nursen Karas Ak "Bir Elin Nasıl Tutulduğunun Öyküsüdür", Halil İbrahim Özcan "İki Bakış Bir Hayal", Başar Başarır "İsfendiyar Dark", Tanseli Polikar "Öteki", Murat

Yalçın “Kartpostal”, Nurdan Beşergil “Benim Sadık Yarim”, Arda Çalık “Gizli Opera Tarihi” ve Yıldız İlhan “Cumartesi Seni Sildim”.

Öyküler biçim ve içerik açısından çeşitlilik göstermektedir. Örneğin Erdem’in ve Günel’in öyküleri son derece kısa, yaklaşık birer sayfalık metinler olmasına rağmen anlatımı yoğun öykülerdir. Baki’nin metni ise noktalama ve büyük küçük harfin kullanımı açısından farklıdır. Yoğun betimleme ve karamsar atmosferin ağırlıkta olduğu, iç monoloğun sıklıkla kullanıldığı ve bilinçakışı tekniği barındıran diyalogsuz bir öyküdür. Ödüllü yazar Ahmet Önel’in öyküsü ise aksine diyalogla açılan bir öyküdür. Öykünün içeriği ise dergicilikle ilgilidir. Dergi çıkarmanın zorlukları, bu uğurda gösterilen olağanüstü çaba ve genel olarak bu çabanın karşılığını almaya müsait bir sistemin olmayışı işlenmektedir.

Dergicilik tecrübesi olan İzzet Kılıçlı, toplumcu çizgide ve olay örgüsünün aktif olduğu bir öykü kaleme almıştır. Bele’nin öyküsü, bir çocuğun bakış açısıyla yazılmış ve yine tıpkı Kılıçlı gibi toplumcu çizgiye yakın bir öyküdür. Ancak toplumcu çizgide yer alan bu öykülerin hemen sonrasında Halil İbrahim Özcan’ın öyküsüyle, toplumcu öyküye taban tabana zıt, biçim olarak son derece parçalı, konusuz, olaysız, düzensiz bir metne rastlanır. Güncel zamanda da Türk edebiyatında ismi bilinen ödüllü yazarlardan biri olan Başar Başarır’ın öyküsü ise bir şey anlatmaktansa okuru sarsmak amacıyla yazılmıştır. Biçimsel yenilik ve arayış eğiliminin sezildiği öyküsünde Başarır, ironik bir dil ve anlatım kullanmıştır. Buna ek olarak söylenmelidir ki, Başarır’ın ilk öyküleri *Düşler Öyküler*’de yayımlanmıştır. Dolayısıyla derginin, gelecek yıllarda ödüller alacak öykücüleri yetiştirmiş olduğu gerçeği bir kez daha hatırlatılmalıdır.

Düşler Öyküler dergisinin dördüncü sayısında, söyleşinin ardından, Leyla Erbil’in, kendi seçtiği üç öyküsüne yer verilmiştir. Bunlardan ilki, tamamen diyaloglardan oluşan “Clinton Godson”; diğeri Erbil ile özdeşleşmiş hâle gelen öykülerden biri olan “Hallaç” ve son olarak “Ayna” öyküsüdür. Buna ek olarak, Tomris Uyar’ın “Leyla Erbil Öykücülüğü Üstüne” metniyle derginin ilk ve en önemli bölümü Leyla Erbil üzerine, yoğun biçimde işlenmiştir. Tomris Uyar’ın metni, Leyla Erbil’in yayımlamış olduğu öykü kitaplarının değerlendirilmesinden oluşur. Çok uzun olmayan bu değerlendirme metni, Erbil’in başlıca eserleri hakkında temel olarak yeterli bir bakış sunmaya yardımcı olmaktadır. Bu anlamda, öykülerle birlikte tamamlayıcı bir rol oynar.

Düşler Öyküler’in dördüncü sayısının telif öyküler bölümü Burhan Günel’in “Kim?” başlıklı tek sayfalık öyküsüyle açılır. Kültür Bakanlığı Ödülü, Türk Dil Kurumu Ödülü, Yunus Nadi Roman ve Öykü Ödülü sahibi bir öykücü olan Günel, *Düşler Öyküler*’de de sürekli olarak farklı farklı öykülerini yayımlamıştır. Gürhan Uçkan’ın “Mavi Çan Çiçekleri” başlıklı öyküsü

daha klasik bir öyküdür. Ardından, derginin editörlerinden biri olan Özcan Karabulut'un "Düş/Öykü/Ler" öyküsü, isminden de çıkarılabileceği üzere dergi için yazılmıştır. Parçalı bir anlatımın hâkim olduğu öyküde büyük ve küçük harf kullanımı kurallarına ve noktalama işaretlerine bilinçli olarak uyulmamıştır. Öykü hem biçim hem içerik olarak parçalı bir yapı teşkil eder.

Türk edebiyatında öykü türünde yine ödülleri bulunan, ödüllü bir öykücü olan Zeynep Aliye'nin "Kuş Gibi Olmak" başlıklı öyküsü; şizofrenik, uzun, diyalogsuz, iç dökümünü andıran yapısıyla dergiye katkı sağlamıştır. 1990'lı yıllarda ivme kazanan Zeynep Aliye, 1996 yılında Orhan Kemal Öykü Ödülü, 1997 yılında Haldun Taner Öykü Ödülü, 2002 yılında Yunus Nadi Öykü Ödülü kazanmıştır. Eserleri Bilgi Yayınevi, Varlık Yayınları ve Dergisi; *Adam Öykü* dergisi gibi yayın kollarıyla yayılım gösteren Aliye, *Düşler Öyküler* dergisi aracılığıyla da sıklıkla öykü yayımlamıştır.

Yazar ve aynı zamanda çevirmen olan Halil Gökhan, o dönemler İsviçre'de yaşayan, Yaşar Nabi Öykü Ödüllü bir öykücüdür. Onun öykücülüğü daha çok toplumsal olaylara değinen, sosyo-politik göndermeleri bulunan öykülerden oluşur. *Düşler Öyküler*'in bu sayısına ise "Neçare" başlıklı öyküsüyle katkıda bulunmuştur. Fatma Murat'ın "Kimi Zaman Horozlar Öterken Başlar Öyküler" öyküsü, merkez-çevre ilişkisine değinen uzun bir öyküdür. Tiyatro ve sinema kökenli bir öykücü olan Fatma Murat, *Varlık* ve *Adam Öykü* dergilerinde öykülerini yayımlama imkânı bulmuştur. Derginin, dönemi içerisinde farklı sanat dallarıyla ilişkilenmiş isimlerin öykülerini de yayımlama eğilimi gözden kaçmamalıdır. Yalnızca farklı sanat dalları da değil; bir tıp doktoru olan Ahmet Erözenci'nin "Dünyanın En Yaşlı Adamı" öyküsü, öykücünün esas mesleğinden ileri geliyor olsa gerek hastalık, yaşlılık, ölüm konularını işleyen, kendi işine duyarlılık geliştirmiş olduğunu gösteren bir öyküdür. Bu anlamda dergide var olan çeşitlilik göze çarpmaktadır.

Bir başka çeşitlilik, öykülerini 1995 yılı itibariyle yayımlamaya başlayan Celil Civan'ın "Vahid'in Gülümseyişi" öyküsüyle gözlemlenebilir. Bu öykü, Mesnevi alıntısı ve hadîs alıntısı barındırır. Kısa olmasına rağmen sinematografik bir atmosfer yaratmayı başarabilen öykü, İslamî öğelere işaret eden, örtük bir anlatım sunar. Civan'ın ilk öyküleri *Düşler Öyküler*'de yayımlanmıştır. Sonraki dönemlerde Hayal Perdesi isimli sinema dergisinin yönetmenliğini yapan öykücü, yayın yaşamında önemli bir eşiği *Düşler Öyküler*'le birlikte geçmiştir.

Yazınsal yaşamında önemli eşiği yine *Düşler Öyküler*'le birlikte geçen diğer öykücü, Sema Kaygusuz'dur. 1995 yılında ilk öykü dosyasında birinciliği Nurdan Beşergil ile paylaşan Sema Kaygusuz, öyküleriyle 1996 yılında Gençlik Kitabevi Ödülü ile ikincilik ödülü, 2000 yılı

Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü almıştır. İlk öykülerinden biri *Düşler Öyküler*'in dördüncü sayısında yayımlanan "Siyah Top" başlıklı öyküsüdür. Bu sayıdaki öyküsünde, imgeli ve örtük anlatımın hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Öykücünün öyküsünde yarattığı atmosfer isimsiz karakterlerin bulunduğu, zamansız ve mekânsız bir atmosferdir.

Derginin beşinci sayısında yayımlanan öyküler ise yine çeşitlilik arz eder. Ödüllü öykücülerden biri olan İbrahim Karaoğlu'nun "Cumartesi, Kediler ve Annem" başlıklı öyküsü, cumartesi annelerine göndermelerin bulunduğu bir öykü olma özelliği taşır. Yine Yaşar Nabi Öykü Ödüllü Halil Gökhan'ın "Anahtar" başlıklı kısa öyküsü; biçim, anlatım tekniği ve içerik açısından postmodern öyküye örnektir. Ege Görgün'ün "Paranoyak" öyküsü, özellikle içerik açısından oldukça ağırdır. Tuvalet fobisini yenemeyen bir kadının intihara sürüklenişi çarpıcı biçimde öyküleştirilmiştir. 1997 Gençlik Kitabevi Birinci Başarı Ödülü sahibi Âdem Eryürük, "Baykuşlar Karanlıktan Korkmaz" başlıklı cesur öyküsüyle, cinsellik, utanç ve hatta ensest kavramlarını işlemektedir. İlerleyen yıllarda öykülerini kitaplaştıracak olan fakat o dönem içerisinde yazınsal bir okul görevi gören dergiler aracılığıyla gelişim göstermesi gerektiğini bilen Hasan Uygun'un, yayımlanan ilk öyküsü "Misafir" ise *Düşler Öyküler*'in beşinci sayısında yer bulmuştur.

Derginin altıncı sayısında telif öyküler bölümü, 1993 Sivas Katliamı'ndan eşiyle yaralı olarak kurtulan Lütfiye Aydın'ın "Bülbülün Kanadı" başlıklı öyküsüyle başlar. Lütfiye Aydın, eril tahakkümü ve toplumsal cinsiyet kodlarını eleştirmiştir. Bir aile panoraması üzerinden kadın-erkek ayrımını trajik biçimde ortaya koymuştur. Necati Mert'in "Kapıcı" başlıklı kısa öyküsü ve hem yazar hem yönetmen olan Işıl Özgentürk'ün "Geçen Sonbahar" öyküsü derginin yayımladığı öykülerin çeşitliliğine örnek teşkil eder.

Gürkan Uçkan'ın "Hacamat Hayri" öyküsü, İsveç Stokholm'de yaşayan bir Türk ailesinin öyküsüdür. Anlatıcının tanık pozisyonunda yer aldığı öykü, temelde bir gurbet hikayesidir. Bu noktada Uçkan'ın da İsveç Stokholm'de yaşayan bir yazar olduğu göz önünde bulundurulursa, yurt dışı bağlantılı ya da yurt dışında yaşayan yazarların öykülerinde otobiyografik esintiler taşıyan gurbet öyküleri yazma eğilimlerini hatırlatmak yanlış olmayacaktır.

Altıncı sayıda, Işık Kansu'nun "Akasya'lar Sokağı" öyküsü ve Halil Gökhan'ın "On Beşinci Şairler Sokağı" öyküsü ile derginin sürekli yazan bir kadrosunun oluştuğu iddiası desteklenmektedir. Altıncı sayıda, yine, ilk öyküsü yayımlanmış olan öykücüler bulunmaktadır. Ressam, yazar, sanat eleştirisi alanında çalışmalar yürüten bir akademisyen olan Vildan Ertürk, ilk öyküsünü *Düşler Öyküler*'de yayımlamıştır. İlerleyen yıllarda hep yalın, iç-sesli öyküler

kaleme alan Ertük'ün *Düşler Öyküler*'in altıncı sayısında yayımlanan ilk öyküsü "Onlar Gölgesiydi Mumun", uzun bir zamanın ardından eskiden yaşadığı yeri ziyaret eden birinin konu edildiği, kısa bir öyküdür. Bununla birlikte Zeynep Sönmez de "Fantastik" başlıklı öyküsüyle, ilk öykü yayımını *Düşler Öyküler*'de yapan öykücüler arasına katılır. Derginin bir diğer telif öyküsü Orhan Kemal Öykü Ödülü sahibi Halil Genç'in kaleme aldığı ve son derece esrik, hatta yer yer şizofrenik bir atmosfer taşıyan "Çarpık Gölgeler" öyküsüdür.

Derginin yedinci sayısında yayımlanan öyküler çeşitlilik göstermeye devam etmektedir. Bener'e ayrılan bölümün hemen ardından "Ulaşmasız Merdiven" başlıklı öyküsüyle Nursen Karas'a rastlanır. Öyküleri *Varlık*, *Türk Dili*, *Yeni Ufuklar* gibi dergilerde yayımlanan Karas, öyküleriyle tanınmasına rağmen şiir, deneme, gezi türlerinde eser üretmenin yanı sıra fotoğrafçılık sektöründe de yer almıştır. Şiir türünde de eser verdiği için dergide yayımlanan öyküsünde şiirsel üslup göze çarpar. Fakat öyküsünde genel olarak bunalımlı, yer yer şizofrenik, depresif ve melankolik bir atmosfer mevcuttur.

Yusuf Eradam "Bitli Saniye Abla ve Dokunmatik Pehlivan Enişte" başlıklı öyküsüyle Karas'ın öyküsünden çok daha başka bir öykü dokusu sunmaktadır. Çevirmen, yazar, şair, akademisyen ve 1999'da ödül almış bir öykücü olan Yusuf Eradam, küçük bir mahallede, mahalle sakinleri tarafından tanınan iki garip karakterin hikayesini anlatır. Samimi bir üslup taşıyan öykü, olayların ve karakterlerin ironik anlatımıyla sıcak bir öykü atmosferine örnektir.

Özcan Karabulut'un "4. Self-Terapi Zamanları" kısa öyküsünü, Melih Ergen'in "Kırda" öyküsü takip etmektedir. 1997'de Can Yayınları'ndan *Tünel* isimli öykü kitabı yayımlanan Melih Ergen, 12 Mart döneminde tutuklu yargılanan isimlerden biridir. Sosyalist bir kimliğe sahip olan yazar, 1994'te kaybettiği oğlunun ardından yoğun biçimde öykü yazıp yayımlamaya başlamıştır. *Düşler Öyküler*, onun öykü yazım ve yayım serüveninin önemli bir parçası haline gelir.

Yazar ve aynı zamanda tiyatro oyuncusu olan Yeşim Eyüboğlu'nun "Zannetmiştiniz" başlıklı öyküsü anlatım tekniği açısından farklılık gösterir. Toplumdaki hastalıklı duygulara işaret eden örtük bir anlatım taşımaktadır. Eyüboğlu aynı zamanda 1998 yılında "Geleceğini Biliyordum" dosyasıyla İnkılap Kitabevi Öykü Ödülü'nü kazanmıştır. Yine ödüllü öyküleri bulunan Tacim Çiçek'in "Yen/Geçlikten Kurtul(ama)mak" başlıklı öyküsüne yer verilmiştir. Öğretmen, şair, eleştirmen ve yazar olan Tacim Çiçek, *Düşler Öyküler* dergisinin öykü yayımlama hususunda oldukça çokseslilik gösterme politikasının bir diğer örneğini teşkil eder.

Döneminde isimleri çok iyi bilinmese de *Düşler Öyküler*'de yer bulan diğer öykücüler ve öykü isimleri şu biçimde sıralanabilir: Erkan Tuncay "Kış", Merih Doğan Baysal "Hayır, Dut Sevmem", Egemen Güvenışık "Kahraman Olabilmek", Zeynep Sönmez "Platonik", Esin Kılıç "…".

Sekizinci sayının öyküleri ise Özcan Karabulut'un "Aşktan Başkası" ile başlamaktadır. Ardından ise ismini şiirde duyurmuş olan Haydar Ergülen'in "Ruh Dökümü" öyküsü gelmektedir. İsmi o dönem içerisinde pek duyulmamış bir öykücü olan Berna Kutlar'ın "Dr. Şey Bey" öyküsü de öyküde çokseslilige uygun biçimde sayıda yer bulmuştur. Şair, öğretmen, avukat ve Emek Partisiyle bağlantılı olarak aktif siyaset yapmış bir isim olan Adnan Satıcı'ya, "Dönüş" başlıklı öyküsüyle bu sayıda rastlanmaktadır. Evrensel ve Emek Gazetesi'nde yazan Adnan Satıcı, öyküye kıyasla şiir türünde daha çok eser üretmiştir. Bir adet de romanı bulunan Adnan Satıcı, öykü türünde eserlerini yalnızca dergiler aracılığıyla yayımlamıştır. *Düşler Öyküler*'de yayımlanan öyküsünden hareketle, Adnan Satıcı'nın toplumsal bozuklukları bireyci bir bakış açısıyla işleme eğiliminde olduğu söylenebilir.

Dokuzuncu sayıda, Necati Mert'in "İhtiyarla Emre" başlıklı kısa bir öyküsüyle başlayan öykü yayımı, Gürhan Uçkan'ın "Denizyıldızı" başlıklı öyküsüyle devam etmektedir. Uçkan'ın bu öyküsü, 1998 yılı Hacı Bektaş Veli'yi anma törenlerinin "İnsan Hakları" konulu öykü yarışmasında birinci olmuştur. Öykünün sonunda dipnot olarak verilen bilgiye göre yarışmanın 50 milyon liralık ödülünü kazanan Uçkan, bu ödülü Nesin Vakfı'nın "Aziz Nesin İlköğretim Okulu Projesi"ne bağışlamıştır. Dolayısıyla politik göndermeler barındıran ve dönemin gerçekliğiyle örtüşen öykü, ödüllü bir öyküdür.

Türk edebiyatı öğretmeni olan Meral Ağabeyoğlu'nun "Yağmura Nikah Kıymak" öyküsü şiirlerle örülü bir öykü olarak okuyucu karşısına çıkmaktadır. Gazeteci ve yazar olan Çetin Yiğenoğlu'nun "Azrail" öyküsü ise toplumsal olaylara işaret eden, sosyalist mesajlar içeren bir öyküdür. Dönemin genç öykücülerinden olan Sezin Tosunkara'nın "Sırtıma Uzanan Gökyüzü" başlıklı kısa öyküsü ise şiirsel bir dokusu bulunan, çok daha içedönük bir öykü olma niteliği taşır. Ödüllü yazarlardan biri olan Mehmet Güler'in "Savaştaki bir Askerin Yazılmamış Günlüğü" öyküsü sert bir sistem eleştirisi yapan öykülerden biridir. Savaş ve insanlık suçları üzerine odaklanan öykü, sistem eleştirisini yaparken aynı zamanda şiirsel bir üslup barındırması sebebiyle ilginçtir.

Düşler Öyküler, son sayısında da öykü yayımı hususunda çokseslilik ilkesini bozmamıştır. Yazar ve ressam Gülseren Engin'in "Zamanı Öldürmek" öyküsünü yayımlayan *Düşler Öyküler,* bir tarafta ağır sistem eleştirisi yapan öykülere yer verirken öte yandan da

Engin'in öyküsünde olduğu gibi gündelik yaşamın rutinlerinin sıkıcılığını, yüzeysel ilişkilerini işleyen öykülere de yer vermektedir. Derginin telif öykü yayımı, 1997 yılı Gençlik Kitabevi Öykü Ödülü sahibi Mehmet Batur'un "Bir Mit Olarak Yeniden Doğuşun Tasviri" öyküsüyle postmodern bir öykü örneği vermektedir. Söz konusu öykü, anlatım teknikleri açısından postmodern anlatım tekniklerinin kullanıldığı bir öyküdür. Tema olarak ise delilik ve intihar temaları ağır basmaktadır. Şiirsel üslubun hâkim olduğu ve bir doğa anlatımının odağa alındığı "Misis Köprüsü" başlıklı Mustafa Emre imzalı öykü, çokseslilliğe uygun biçimde *Düşler Öyküler*'de yer bulur.

Düşler Öyküler'in dokuzuncu ve son sayısındaki en çarpıcı metin, dergiye Diyarbakır E Tipi Kapalı Tutukevi'nden ulaşan bir okuyucunun mektubu ve yayımlanması için gönderilen, dolayısıyla da yayımlanan öyküsüdür. Dergi, öncelikle tutuklu Yılmaz Karaman'ın mektubunu yayımlar; diğer sayfada ise tutuklunun "Utanmak" başlıklı öyküsü bulunmaktadır.

> Merhaba, doğrusunu söylemek gerekirse bu güne kadar derginizi ne okudum ne de gördüm. Ama varlığından haberim vardır. Adresinizi Öküzden buldum. Size gönderdiğim yazı öykü mü, değil mi, bilmiyorum. Ben öykü diye yazdım. Cezaevinde en bol şey vakit olduğu için hep yazıyorum. Ama yazdığım onca şeyi ne yapacağımı bilmiyorum. Bazen yazdıklarımın hepsini yırtıp atıyorum. Sonra yeniden yazıyorum. İyi mi, kötü mü yazdığımı bilmiyorum. Size soruyorum. Eğer bulabilirsem derginizi bundan böyle okumayı istiyorum. Okuyacağım. Yazım için başka bir şey demiyorum. İyiyse yayınlayacağınıza inanıyorum. Kötüyse öğrenmiş olurum. Bundan sonra size sık sık yazmayı düşünüyorum. Kendim hakkında söyleyeceklerim, bir yıldan fazla bir süredir cezaevindeyim. Yazmayı seviyorum. Şimdilik bu kadar. Yılmaz Karaman. (17.11.98)

"Utanmak", küçük bir şehirden, ismi anılmasa da İstanbul olduğu anlaşılan şehre, üniversite okumaya gelen bir gencin karşılaştığı farklı yaşam dinamikleri karşısında kendini küçük hissedip utanmasını konu alan, son derece dokunaklı, samimi üslupla kaleme alınmış bir öyküdür.

2.1.4.2 Çeviri Öyküler

Düşler Öyküler dergisinde yalnızca Türk öykücülere yer verilmemiştir. Bununla birlikte, derginin birinci sayısında, küçük bir bölümünü oluştursa da İngilizce, Almanca ve Makedonca dillerinden dört çeviri öykü yer alır. "Beyinler" ile Gottfried Ben'in Almanca öyküsü çevrilirken İngilizceden William Saroyan ile Roald Dahl'ın öyküleri çevrilerek yer verilmiştir. Bununla birlikte, Aldo Kliman'ın Makedoncadan çevrilen "Anagram" öyküsü özellikle daha az tanınan uluslara ait bir dilin, küçük çaplı bir edebiyatına örnek olması açısından önemlidir. Anlatım tekniği açısından dikkat çekici bir farklılık gösteren öykü, hiç boşluk bırakılmadan ve paragraflara ayrılmadan, hiçbir noktalama işareti kullanılmadan kaleme

alınmış yenilikçi bir öyküdür. Derginin, farklı dillerden ve edebiyatlardan farklılık arz eden öyküleri Türkçeye kazandırarak sayfalarında yer vermesi, yalnızca Türk öykücülüğüne eğilmek istemeyen okuyucular açısından yine önemli bir katkı sunar.

İkinci sayının ilk çeviri öyküsü ise Octavio Paz'a aittir. Paz'ın "Mavi Hüzme" başlıklı öyküsü İspanyolca aslından, Zekine Türkeri tarafından Türkçeye kazandırılarak *Düşler Öyküler*'in ikinci sayısında yer almıştır. Bununla birlikte tıpkı ilk sayıda da olduğu gibi çok daha daha az tanınan ulusa ait bir dil olarak kalan Bulgarcadan bir öykü çevirisi daha mevcuttur. Kadriye Cesur, Bulgar yazar Deyan Enev üzerine bir değerlendirme yazdıktan sonra, yazarın "Augusta" başlıklı öyküsünü Bulgarca aslından Türkçeye çevirmiştir.

Derginin üçüncü sayısının son bölümlerinde ise çeviri metin olarak John Updike'ın "Karıma Kur Yapıyorum" öyküsüne yer verilmiştir. Hemen ardından bir çeviri öykü daha olan Loroi Jones'un "Bir Kovalamaca (Alighieri'nin Düşü)" öyküsünü Türkçeye kazandırılmış olarak okumak mümkündür. Derginin dördüncü sayısında çeviri öykü yoktur.

Derginin beşinci sayısında yer alan çeviri öykü, F. Gül Özyağcıoğlu'nun çevirisiyle Kate Chopin'in "Altmış Dakikanın Hikâyesi" başlıklı öyküsüdür. Buna ek olarak F. Gül Özyağcıoğlu, çevirisini yapmış olduğu bu öyküyle ilgili bir metin kaleme almıştır. "Tinsel Uyanış Geçiren Bir Karakter: Louise" başlıklı metin, Kate Chopin'in "Altmış Dakikanın Hikâyesi" başlıklı öyküsünün ana karakterinin çözümlemesini konu alan bir metindir. Bununla birlikte Özyağcıoğlu, Kate Chopin ve öykücülüğü hakkında da bilgi vererek çeviri öykü bölümünü tamamlamış bulunmaktadır.

Altıncı sayının çeviri öyküsü, Muhammed Dib'in yazmış olduğu, Gürhan Uçkan çevirisiyle "Bir Zar Partisi" öyküsüdür. Son olarak derginin bir önceki sayısında da teorik metniyle katkı sağlamış olan Sevinç Özer'in "Küçük Öykünün Büyük İktidar Alanı: Amerikan Edebiyatı" metniyle yine katkı sağlamış olduğu görülür.

Yedinci sayıda iki çeviri öykü yayımlanmıştır. İlki, Halil Gökhan çevirisiyle Maupassant'ın "Yatak" başlıklı öyküsüdür. Bu seçim, sayının mevcut kuramsal metin bölümünde yayımlanan metinler için bir tamamlayıcı görünür çünkü yedinci sayıda Fransız edebiyatında öykü ve özellikle de Maupassant öykücülüğü hakkında metinlere yer verilmiştir. Bu metinlerin ardından Maupassant'ın "Yatak" öyküsü, Fransızca aslından Halil Gökhan tarafından çevrilerek Türkçeye ve *Düşler Öyküler* dergisine kazandırılmıştır. Sayının bir diğer çeviri öyküsü ise İsveçli yazar Dan Mellin'in "İlk Kez" başlıklı öyküsüdür. Bu öykü, Gürhan Uçkan'ın İsveççe aslından çevirdiği bir öykü olarak öykücünün Türkçeye başka bir yazar

tarafından daha önce hiç çevrilmemiş olması dolayısıyla önemli bir kazanım sayılabilir. İsveç öyküsü ve İsveç öykücülüğünü tanıma imkânı sunan *Düşler Öyküler*, dönem içerisinde daha az tanınan bir ulusa dair bir öykücülüğe ışık tutmaktadır.

Sekizinci sayının çeviri öyküsü, Necmiye Uçansoy çevirisiyle yayımlanan Elissa Wald'dan "Ruby ve Boğa" öyküsüdür. Öyküden önce Elissa Wald'ın biyografisine yer verilmiştir. Bu noktada ilginç olan, yazarın sıra dışı yaşam öyküsüdür. Kitabını Manhattan Club'ta striptiz yaparak kazandığı parayla bastıran yazar hakkında, yazarın bu işe ek olarak garsonluk, sirk çalışanlığı, fahişe danışmanlığı ve seks hatlarında operatörlük yaptığı bilgisi verilmektedir. Bu husus, derginin, hâkim edebiyat çevreleriyle ilişkisiz görünen yazarlara fırsat vermesi bakımından ilginç bir nokta teşkil eder.

Dokuzuncu sayının üç çeviri öyküsü bulunmaktadır. İlki, Guy de Maupaassant'tan "Pişmanlık" öyküsüdür. Öykünün çevirisi Nazmiye Topçu'ya aittir. Diğer çeviri öykü ise Stig Claesson'a ait "Haziran Gecesinde Bakire" ismiyle Gürhan Uçkan tarafından İsveççe aslından çevrilen öyküdür. Son olarak Wolfgang Borchert'in "Belki de Pembe bir Bluzu Vardır" öyküsü, öyküyü Almanca aslından çeviren Merih Doğan Baysal'ın katkısıyla *Düşler Öyküler* dergisinin dokuzuncu ve son sayısında çeviri öykü yayımlama çabasına hizmet eder.

2.1.5 Soruşturmalar

Düşler Öyküler dergisi, ilk sayısıyla birlikte, çeşitli içerik, yöntem ve tekniklerle yazılmış, dolayısıyla zengin bir yelpaze sunan öykü bölümünden sonra dergide bir "Soruşturma" bölümü oluşturmuştur. İlk sayının "Soruşturma" bölümünün sorusu: "Niçin Öykü Yazıyorlar?" sorusudur. Soruyu, birkaç paragrafla açıklayan öykücüler ise şu biçimde sıralanabilir: Burhan Günel, İbrahim Karaoğlu, Sevgi Özel, Ahmet Erhan, Adnan Azar. Bu bölüm, öykücülere kendi öykü yazma tecrübe ve serüvenlerini samimiyetle ve açıklıkla paylaşma imkânı sunmakla birlikte, yine okuyucuyla öykücü arasında; usta öykücüyle öykü yazmaya çabalayan genç öykücü arasında bir ortaklık kurmanın da kapısını aralar.

Düşler Öyküler dergisinin ilk sayısının son bölümünde de 1995 yılına dair notlar derlenerek bir başka "Soruşturma" dosyası açılmıştır. Bu notlar, 1995 yılının, Türk öykücülüğü açısından nasıl geçmiş olduğuna, ne gibi eserler üretildiğine ve Türk öykücülerinin hangi öykü kitaplarını yayımladıklarına dair yazar görüşlerinden oluşmaktadır. Bu bölüm için Erhan Bener, Zeki Coşkun ve Cemil Kavukçu kısa birer değerlendirme metni kaleme almışlardır. Yazarlar bu bölümde, 1995 yılında piyasaya sürülen öykü kitaplarından hangilerinin kendilerine ilginç geldiğini, hangilerinin ne açıdan tartışılmaya değer olduğunu açıklarlar. Bu bölümde yer alan

metinler, diğer dergilerde olduğu gibi kitap tanıtımı ya da eleştiri metinleri değildir. Öykücülerin, öznel biçimde öyküye dair estetik zevklerini belirttikleri metinlerdir.

Çeşitli yazarların metin kaleme aldığı soruşturmaların yanı sıra, *Düşler Öyküler* dergisi, ilk sayısından itibaren her sayısını, Türk öykücülüğünde önemli olan öykücülerden birine ayırmıştır. Bu öykücüler, derginin yayımlandığı dönem içerisinde artık hayatta olmayan fakat Türk edebiyatında, bilhassa Türk öykücülüğünde Türk öyküsü birikiminde emeği geçmiş öykücülerdir. İlk sayının öykücüsü ise Ömer Seyfettin'dir. Derginin arka kapağında Ömer Seyfettin'in biyografisine; derginin son bölümünde ise Ömer Seyfettin'in öykücülüğüne dair bir metne yer verilmiştir. Dolayısıyla bir öykü dergisinde; Türk öykücülüğüne, öykücülük serüveninin başından itibaren olumlu etki etmiş önemli isimleri anarak bir öykü birikimine ışık tutmaya çabalamak anlamlı görünür.

İkinci sayıda, Feyza Hepçilingirler'in "Memduh Şevket Esendal ya da Yüce Gönüllülük" başlıklı yazısı, derginin bir önceki sayıda yaptığı gibi bu sayıda da usta Türk öykücülerinden birini anma girişimine hizmet eder. Ardından yine "Soruşturma" dosyası olarak açılan "Niçin Öykü Yazıyorlar?" bölümünde bu soruyu Eren Aysan, Cemil Kavukçu, Lütfiye Aydın, İzzet Kılıçlı, Zeynep Aliye, Nevra Bucak cevaplamıştır.

Üçüncü sayının andığı usta öykü yazarı olan Reşat Nuri Güntekin için ise Necati Mert: "Anadolu'ya Reşat Nuri Gibi Bakmak ve Bakmamak" başlıklı bir metin kaleme almıştır.

Dördüncü sayıda derginin son metni, derginin mevcut sayısında anılması için belirlenmiş öykü ustası Yakup Kadri Karaosmanoğlu hakkında yazılmış metindir. "Yakup Kadri Karaosmanoğlu" başlıklı iki sayfalık metin yazarın biyografik bilgileriyle birlikte edebî düsturunu ele alır.

Düşler Öyküler dergisinin beşinci sayısında, derginin "Soruşturma"sı 5-10 Mayıs 1997 tarihlerinde gerçekleştirilen 1. Ankara Öykü Günleri hakkında kaleme alınmış üç metinden oluşur: İlki İnci Gürbüzatik'in "Öykü Günlerinin Ardından" başlıklı metni, diğeri Bilal Kayabay "Öykü Günleri" ve son olarak Adalet Ağaoğlu'nun "1. Ankara Öykü Günleri" metinleridir. Gürbüzatik'in metni, önemli bir metindir. Etkinliğe dair tüm detayları, bir günce kaleme alır gibi samimi bir üslupla ele almıştır. Etkinliğin öyküye katkısı odak noktasıdır. Etkinlik esnasında gerçekleştirilen tüm oturumlardan, oturum konularından, soru ve cevaplardan ve hatta önerilerden de bahsetmektedir. Gürbüzatik, "5 Mayıs'la 10 Mayıs tarihleri arasında öyküyle, öykücülerle dopdolu, heyecanlı, coşkulu, yararlı, merakla yaşanan yoğun beş günün ardında yeni tanışıklıklar, tartışmalar, açılan yeni ufuklar, öneriler, kararlar ve geleceğe

umutlanan buluşmalar vardı."[154] ifadeleriyle öncelikli olarak etkinliğin genel atmosferini anlatır. Değerlendirme metninin yanı sıra bazı etkinliklere ait görsellere de yer verilmiştir.

Gürbüzatik, etkinliklerin detaylarına değinmenin yanı sıra etkinlik esnasında meydana gelen samimi anlara da ışık tutar: "Erhan Bener'in 'Çiçekler' adlı öyküsünü yazdıktan onca zaman sonra okurken duygulanıp gözlerinin yaşarmasını, sonra da bunun için dinleyicilerden özür dilemesini unutamayız" ve hemen ardından: "Sevgi Özel oğulları askere gitmiş anaları anlatan öyküsünü okuyor, soluksuz dinliyoruz, gözleri yaşaranlar bu kez dinleyiciler oluyor."[155] diyerek paylaşımda bulunur. Gürbüzatik metnini noktalarken değerlendirmesi şu biçimde nihayete ermiş olur: "2. Ankara Öykü Günlerinde, yazarların karşısına çok daha bilinçli çok daha yetkin okurlar, genç yazarlar, dinleyiciler çıkacağına inanıyorum. […] *Düşler Öyküler*'in yeni düşler gerçekleştirmesi, uluslararası Ankara Öykü Günleri'ni düşlemesini umuyor, gözlerimi yumuyor, aynı düşü ben de kuruyorum."[156] Derginin, Türk öyküsü adına gerçekleştirmiş olduğu bu girişiminin başarılı olduğuna, etkinliğin genişleyerek büyümesi ve devamlılığının sağlanması adına oluşmuş inanç ve hayallerden çıkarımla ulaşılabilir.

Düşler Öyküler dergisinin beşinci sayısının devamında, Feyza Hepçilingirler'in "Genç Öykü" başlıklı metnine yer verilmiştir. Bu metin, edebiyat sosyolojisi açısından dikkate değer bir metin ve bir soruşturma konusudur. Dönemin "genç öykücüleri"yle ilgili saptamalar yapan Hepçilingirler, metninde öykü ödülleri, kimlerin "genç öykücü" olarak adlandırıldığı, adlandırılmayanların tam olarak ne olduğu ve genç öykücülerin kimlerden nasıl etkilendiğine temas etmektedir. Dönemin, Türk öykücülüğü bağlamında atmosferine dair ipuçlarını yakalamaya imkân sunan bir metindir. Hepçilingirler, dönem boyunca tartışılagelen "genç öykücü" ifadesinin alımlanışını gözler önüne sermektedir. Yazara göre, 1950'li yıllarda doğanlar, (metnin yazıldığı yıl olan 1997 yılında) 40 yaşının üstünde olanlara da "genç öykücü" denilebilirken; 1970'li yıllarda doğanlar da "genç öykücü" denilmeyi hak etmektedir. Bu durumda 1960'lı yıllarda doğanlar ve hatta 1980'li yıllarda doğup yazmaya yeni yeni başlayanların durumu ne olmalıdır? Hepçilingirler bu meselenin bir edebiyat sosyolojisi araştırma konusu teşkil ettiğinin altını çizmektedir.

Derginin andığı öykücülerle ilgili soruşturmalar, beşinci sayıyla birlikte yalnızca arka kapak yazısında usta yazarların kısa bir biyografileri ve öykücülük anlayışları verilerek

[154] İnci Gürbüzatik, "Öykü Günlerinin Ardından", *Düşler Öyküler*, 5, (Eylül 1997), s. 48.

[155] *A.g.y.* ss. 49-50.

[156] *A.g.y.* s. 52.

yürütülmüştür. Buna göre beşinci sayının anılan ismi Hüseyin Rahmi Gürpınar'ı, altıncı sayıda Sait Faik Abasıyanık takip eder. Yedinci sayının arka kapak yazısı Sabahattin Ali'ye ayrılırken sekizinci sayı ve son sayı olan dokuzuncu sayıda herhangi bir usta öykücüye yer verilmemiştir.

Düşler Öyküler dergisi, herhangi bir veda yazısı yayımlamadan, dokuzuncu sayısıyla yayın hayatının sonuna gelmiştir. Fakat son sayısına kadar, ilk sayısında vaat ettiklerinin gerisine düşmemiş, bir öykü dergisi olarak Türk öykücülüğüne ve Türk edebiyatına katkı sağlamaya devam etmiştir. Türk öykücülüğünü yerli ve yabancı tüm kaynaklarla beslemeye çalışmış, genç öykücülere öykülerini yayımlama fırsatı sunmuş, öyküyü teorik bağlamda ele alarak yeni tartışmalara açmış, Türkiye'de bugün hâlâ devam eden en önemli öykü etkinliği olan Öykü Günleri'ni başlatmış, ilerleyen yıllarda da 14 Şubat Dünya Öykü Günü'nü kabul ettirmiştir.

2.2 *Üçüncü Öyküler* Dergisi

Üçüncü Öyküler, 1998-2001 yılları arasında, üç aylık periyotlarla, toplamda on iki sayı yayımlanmış bir öykü dergisidir. Dergi, Yaz '98 tarihli ilk sayısıyla başladığı yayın hayatının henüz üçüncü sayısındayken İhsan Deniz'in Yeni Şafak gazetesinde yazdığı müstakil bir yazıyla ulusal bir bilgi kanalında okuyucunun dikkatine sunulmuştur. Buna göre İhsan Deniz, *Üçüncü Öyküler* dergisini şu biçimde tanımlar:

> *Üçüncü Öyküler* adlı üç aylık "hikâye" dergisinin varlığından habersizdim. Bursa'da geçtiğimiz ay dördüncüsü düzenlenen "Edebiyat günleri"nde yan yana bildiri sunduğumuz değerli hikâyeci Necati Mert, bana en kısa sürede dergiyi ulaştıracağını söyledi ve çok geçmeden *Üçüncü Öyküler*'i karşımda buldum. *Üçüncü Öyküler*, İzmit'te çıkıyor. Şu ana kadar 3 sayı yayımlanmış. Yayın yönetmeni, Kadir Yüksel.[157]

İsmini Türk öykücülüğünden ve yine *Düşler Öyküler* dergisinden ötürü bildiğimiz Necati Mert, *Üçüncü Öyküler* dergisiyle de bağlantılı görünmektedir. Dolayısıyla birbirine yakın dönemde yayın hayatına başlamış öykü dergilerinin, hemen hemen benzer isimlerin emeğiyle yayın hayatını sürdürmüş olduğunu iddia etmek yanlış değildir. Öyle ki, öykü dergilerine metinleriyle katkıda bulunan bu isimler, İhsan Deniz'in aktardığı tecrübeden de hareketle, dergilerin yaygınlık kazanması için rol oynamaktadır.

> İlk bakışta, *Üçüncü Öyküler*'in bir "çalışma dergisi" olduğu anlaşılıyor. Her sayıda, Türkçe hikâye sanatına katkılarda bulunmuş bir hikâyecinin ele alınıp işlenmesi ve o hikâyecinin sanat dünyasına farklı yaklaşımlarda bulunularak bir "hikâyeci portresi" sunulması, bunun en tipik göstergesi. İlk sayıda Sabahattin Ali, ikinci sayıda Ömer Seyfettin ve son sayıda da Memduh Şevket Esendal, özel bölümleriyle dikkati çekiyor bu bağlamda.[158]

Bu yorumun, içeriği ayrıntılı biçimde incelenecek olan *Üçüncü Öyküler* dergisi için ilk bakışta doğru bir yorum olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle "çalışma dergisi" ifadesi, içeriği on iki sayı boyunca dolu dolu işlenmiş bir dergi için son derece yerinde bir ifadedir. Görüldüğü üzere dergi, üçüncü sayısı henüz yayımlanmışken zengin içeriğiyle dikkat çekmiş, kamuoyuyla paylaşılmıştır. Bununla birlikte İhsan Deniz, Türk edebiyatında yayıncılık ve sanat faaliyetleri hususunda merkez-çevre ikiliğine dikkat çekmiştir:

> Hani, "İstanbul'dan sonrası, İzmit'ten itibaren taşradır" diye bir söz vardır. Kendi payıma, bu söze katılırım; bence de öyledir. Fakat son yıllarda fizikî olarak "taşra"dan çıkmakla birlikte "merkez"in (İstanbul'un) yörüngesine dahil olduğunu gösteren birçok edebiyat/sanat dergisi, varlığını kabul ettirdi;

---

[157] İhsan Deniz, "Üçüncü Öyküler", *Yeni Şafak Gazetesi*, 19.04.1999 tarihli gazete haberi https://www.yenisafak.com/yazarlar/ihsan-deniz/ucuncu-oykuler-41490 [Erişim Tarihi: 27.02.2024].

[158] *A.g.y.*

> bu da bir gerçek! Bunun temel göstergesi, bana göre "yerel-yöresel olan"ı aşmakla ilişkilidir. Yerel-yöresel eğilimlerin gölgesinde kalan her dergi, isterse "merkez"de çıkıyor olsun "taşralı" yaftasına mahkumdur. *Üçüncü Öyküler*, bu haliyle, hiç de taşralı bir görüntü çizmiyor. Aksine "merkez"in eğilimlerine sahip çıkıyor. Türkçenin değerlerini benimsiyor. Ne ki, hikâye sanatının sorunlarına dair yazılar, değerlendirme ve saptamaların eksikliği kendini belli etmede gecikmiyor. En bariz zaafı da bu, derginin.[159]

İhsan Deniz'in dikkat çektiği nokta, artık Türk edebiyatında ve sanatında belirli bir merkezin hakimiyetinden söz etmenin gittikçe zorlaştığı gerçeğidir. Bu hususta, *Düşler Öyküler* dergisinin de Ankara merkezli bir dergi olduğunu hatırlamak yerinde olacaktır. İçeriğinin dolu, zengin, "merkez"in eğilimlerine sahip çıkması sebebiyle de "geçer akçe" sayılabilecek bir dergi olan *Üçüncü Öyküler,* bu olumlu özelliklerinin yanı sıra İhsan Deniz'in olumsuz eleştirisinin hedefi olmaktan kurtulamamıştır. Deniz'e göre derginin tek eksikliği, öykü türünün sorunlarına dair eleştiri metinlerinin eksikliğidir. Bu eleştirinin doğru olup olmadığını, derginin mevcut tüm sayıları incelendikten sonra yeniden gözden geçirmek gerekmektedir.

Son olarak İhsan Deniz, *Düşler Öyküler* dergisinin kapandığını duyunca hissetmiş olduğu üzüntüden bahsetmektedir. Bununla birlikte yazar, *Üçüncü Öyküler* dergisinin, *Düşler Öyküler* dergisinin kapanmasının ardından ortaya çıkan boşluğu kapatacağını umduğunu belirtir. En önemli kazanımı ise son cümlesinde sarf eder: "Artık hikâyeler, salt edebiyat dergilerinin sayfaları arasında kalmıyor. Hikâye, "kendi" dergisini buluyor, kuruyor, geliştiriyor…"[160] Gerçekten de esas mesele, Türk edebiyatında öykü türünün, kendi bağımsızlığını ilan edebilme çabasıdır. *Üçüncü Öyküler* dergisi, Türk öykücülüğünde söz konusu çabanın önemli bir eşiğini teşkil eder.

2.2.1 Çıkış Metinleri

Yaz 1998 tarihli ilk sayısında *Üçüncü Öykücüler*, "Öykü Gündem" başlığıyla bir çıkış/bildiri metni yayımlamıştır. Bu metin, ilk sayının ilk metni olarak bir anlamda derginin manifestosunu oluşturur. Dönemin Türk öykücülüğü, öykü dergiciliği, öykü yayıncılığı bağlamında genel atmosferini aktardıktan sonra; kısaca derginin amacını, sayıların büyük ölçüde içeriğini, katkı sunanları ve gösterilen çabaları gözler önüne serer. Bir başlangıç ve açılış metni olmanın yanı sıra, Türk öykücülüğünü edebiyat sosyolojisi açısından incelemek hususunda önemli bir çerçeve sunar.

---

[159] *A.g.y.*

[160] *A.g.y.*

"Öykü Gündemde" başlıklı, dergi açılış metninin ilk paragrafı, Türk edebiyatında öykü türünün genel atmosferini tanımlar.

> Öykü, çağımıza en yakışan yazın türü. Parçalanmışlığımıza, gündelik ritmimize nasıl da uygun düşüyor. Yaşamımızı karşılıyor. Öykü üzerine yazılıyor, konuşuluyor. Öykü sürgünden döndü, dergilerde daha çok yer buluyor artık. Yayınevleri daha çok öykü kitabı yayımlıyor. Adam Öykü, Düşler Öyküler, bir sayısıyla Fayton Öykü, Ankara Öykü Günleri, Fayton Öykü Günleri… Öykü ortamı canlılık kazanıyor. Öykücülüğümüz estetik ve kuramsal boyutlarıyla irdeleniyor. Öykünün ve öykücülüğümüzün sorunları tartışılıyor. Öykü, sağlam geleneğinin yol göstericiliğini unutmadan hem temellerini sorguluyor hem de çıtayı daha da yükseltmeye hazırlanıyor. Öykü gündemde.[161]

Öykünün sürgüne gönderilmesi, *Düşler Öyküler* dergisinin manifestosunda yer alan bir benzetmeydi. Burada ise *Üçüncü Öyküler* dergisinin manifestosunda, *Düşler Öyküler*'e atıfla, durumun yeniden gözden geçirilmesinde aynı benzetme şekliyle kullanılmıştır. Buna göre öykünün sürgüne gönderildiğini iddia eden *Düşler Öyküler*, öykünün sürgününü durdurmak için gerekli hamleleri başlatmış ve bunu başarmış görünür. Öyle ki, kendi manifestosunda kullandığı "öykü sürgüne gönderildi" ifadesi, bundan iki yıl sonra kendisinden ilhamla ve destekle yayımlanan bir başka öykü dergisinde "öykü sürgünden döndü" ifadesine evirilmiştir. Bu durum, öykü türünün Türk edebiyatında dergicilik faaliyetleri sayesinde ivme kazandığını göstermekle birlikte; dönemin dergi yayıncılığında fakat özellikle öykü dergiciliği ve yayıncılığında faaliyet gösteren isimlerin birbirleriyle içinde bulundukları dayanışmayı kanıtlar niteliktedir. Öykü türünün ivme kazanması için bilinçli olarak başlatılan çaba, yayıncılık ve dergicilik koluyla; dönemin edebiyatçı, sanatçı ve öykücülerinin birbirlerine desteğiyle başarıya ulaşmış görünmektedir.

Çıkış yazısı, kısa bir paragraf halinde derginin amacını açıklamaktadır: "Yeni bir öykü seçkisi daha. Ustalarla gençleri buluşturmak, araştırıcı ve sorgulayıcı olmak, genç öykücülere, öykü üzerine düşünenlere sayfalarını ardına dek açmak, yeni atılımlara kapı aralamak isteyen, genç soluklu bir öykü seçkisi ÜÇÜNCÜ ÖYKÜLER."[162] Bu noktada, *Üçüncü Öyküler*, derginin misyonunu açıkça ifade etmektedir. Ardından derginin ilk sayısının içeriğine dair bilgilendirme yapılmıştır.

> İlk sayımızı ölümünün ardından 50. yılında Sabahattin Ali'ye ayırdık. Öykücülüğümüzün en önemli yapıtaşlarından biridir Sabahattin Ali. Fayton Öykü Günleri'nin Sabahattin Ali söyleşilerine katılan

[161] "Öykü Gündemde", *Üçüncü Öyküler*, 1, (Yaz 1998), s. 2.

[162] *A.g.y.* s. 2.

> Adnan Özyalçıner'in, Sennur Sezer'in, Feridun Andaç'ın, Fahrettin Demir'in, Necati Mert'in söyleşi metinleri oluşturuyor dosyamızı. Lütfiye Aydın da denemesiyle katkıda bulunur.
>
> Bu sayımızın ülke edebiyatını Gürhan Uçkan'ın hazırladığı Çağdaş İsveç Öyküculüğüne ayırdık. Öykü Serüvenleri'ndeyse Özcan Karabulut yer alıyor. Unutulmuş Öykü/Unutulmuş Öyküculer'de öyküculüğümüzde emeği geçmiş, ama genetik problemimiz olan bellek noksanlığı yüzünden unutulmaya yüz tutmuş öyküculerimizi konuk edeceğiz. Bu sayının konuğu "Mankenler" adlı öyküsüyle Samet Ağaoğlu.[163]

Derginin mevcut sayısındaki içeriğine değinmenin yanı sıra, bundan sonraki sayılarda da devam edecek olan bölümler hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Buna göre derginin, her sayı için isimler değişmekle birlikte, bir dosya konusuyla usta öyküculeri anacağı, yaşayan bir öykücünün öyküculük serüvenini anlatacağı, unutulmuş öykü ve öyküculerle artık unutulmaya yüz tutmuş öyküculeri hatırlatacağı, telif ve çeviri öykülere yer vereceği ön görülebilir.

"Öykü Gündemde" metni, bir teşekkür ve temenniyle sona ermektedir. *Üçüncü Öyküler* dergisi, derginin "oluşumuna düşünceleri ve yüreklendirmeleriyle katkıda bulunan Necati Mert'e, Özcan Karabulut'a ve Fahrettin Demir'e sonsuz teşekkürler" diyerek destek verenlerini anmaktadır. "Bizleri yalnız bırakmayacağınıza inanıyoruz. Yeni bir sayıda buluşmak üzere," temennisiyle sona eren yazı, *Üçüncü Öyküler*'in diğer öykü dergisi yayıncılarıyla iş birliğini, amaçlarını, umutlarını, tasarılarını gözler önüne sermektedir.

Üçüncü Öyküler dergisinin Güz 1998 tarihli ikinci sayısının çıkış metni, *Düşler Öyküler* dergisi tarafından gerçekleştirilen "İkinci Ankara Öykü Günleri" hakkında yazılmıştır. "Ankara'da Nice Öykü Günlerine…" başlıklı metin, gerçekleştirilen etkinliğin detaylarını içeren bir metin olarak öykü adına atılmış önemli bir adımı takdir etmeyi amaçlamaktadır.

> 2. Ankara Öykü Günleri Düşler-Öyküler dergisinin öncülüğünde gerçekleştirildi. Söyleşileriyle, öykü saatleriyle öykü dolu bir hafta yaşandı Ankara'da. Işık Kansu'nun Ayla Kutlu, Cemil Kavukçu, Vüs'at O. Bener ve Burhan Günel için hazırladığı duygu dolu "Çocuğa Yolculuk" saatleri farklı boyutlar kazandırdı öykü günlerine. "Sait Faik Öyküculüğü"nde Fethi Naci'yi dinlemek ayrı bir heyecandı. Öyküculüğümüzün ustalarına saygı çerçevesinde Erhan Bener'e 50. Edebiyat Yılı dolayısıyla saygı plaketi, Demir Özlü'ye 2. Ankara Öykü Günleri Onur Ödülü verildi. Öykü günleri organizasyonunu gerçekleştiren, başta Özcan Karabulut olmak üzere tüm öykü dostlarına teşekkür ederiz. Öykü günlerinin havasını Erdal Ateş'in öykü tadındaki bir yazısıyla yeniden solumak istiyoruz dergimizin sayfalarında. Başka öykü günlerinde buluşmak dileğiyle.[164]

[163] *A.g.y.* s. 2.

[164] "Ankara'da Nice Öykü Günlerine…" *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), s. 2.

Ankara Öykü Günleri'nin ve bu etkinliklerde emeği geçenlerin anılması, dönem içerisinde öykü dergiciliği yapan isimlerin birbirlerine desteğini kanıtlar niteliktedir. Çıkış metninin devamı, ilk sayının metninde de olduğu gibi sayının içeriğine dair bir bilgilendirme yapmaktadır. Derginin ilk iki sayıda da hem öykü gündemine değinmesi hem de mevcut sayının içeriği, bölümleri hakkında bilgi vermesi, derginin bir iskelet ve sistem oluşturma çabasında ciddi olduğunun sinyallerini vermektedir.

Üçüncü Öyküler dergisinin, Kış 1999 tarihli üçüncü sayısı da bir çıkış metniyle açılmaktadır. "Öykü Canlılığı" başlığını taşıyan bu çıkış metni, yine öykünün dönem içerisindeki nabzını tutmaktadır.

> Üçüncü sayımızla bir kez daha merhaba diyoruz öykü dostlarına. Öykü gün geçtikçe gündemdeki yerini sağlamlaştırıyor. *Damar* dergisinin öykü eki de canlılığın içindeki yerini aldı. Dileriz bu canlılık yeni tartışmalara, irdelemelere götürür bizi. Yeni bir öykü damarına kapı aralanır. İzzet Kılıçlı ustamızın ölümüne ise çok üzüldük. Yazıt'ın unutulmaz emekçisini sevgiyle anıyoruz. O öyküye yakışıyordu, öykü de ona.[165]

Derginin yine bir başka dergiye ve derginin öykü türü için yaptığı hamlelere değinmesi önemli bir göstergedir. Metnin devamında yine sayının içeriklerine temas etmesi, derginin her sayı için belirli konseptlerde içerik ürettiğini, sistemini oturttuğunu ve bir iskeletinin oluştuğunu kanıtlar niteliktedir.

Üçüncü Öyküler dergisinin Bahar 1999 tarihli dördüncü sayısının çıkış metni, birkaç husus açısından önemlidir.

> *Üçüncü Öyküler* yeni bir sayısıyla daha merhaba diyor. Öykü dünyasındaki canlılık sevindirici. Yepyeni tartışmalara, açılımlara gebe görünüyor önümüzdeki günler. Öykücülüğümüzün geleneğinde yer etmiş ustalarımızı ele aldığımız dosyalar beklediğimizden daha fazla ilgi görüyor. Bu ilgi özellikle genç öykücülerimizden, genç öykü dostlarından geliyor. Öykü geleneğimizin gençlerden gördüğü ilgi bizleri dosyaları hazırlama konusunda yüreklendiriyor. Bundan sonraki sayılarımızda öykü geleneğimiz üzerine düşünen genç öykücülerimizin de yazılarını bulacaksınız.[166]

Belirtilmesi gereken ilk husus, derginin çıkış metninde öykünün gündemine dair bir canlılıktan bahsedilmesidir. Özelde derginin kendi çabalarının; daha genel perspektifte ise hâlihazırdaki öykü dergiciliğinin çabalarının sonuçlarının görüldüğü söylenebilir. Bununla birlikte derginin hazırladığı dosyaların ilgi gördüğünün belirtilmesi, derginin, Türk edebiyatında öykü ortamının canlanmasına sunduğu katkıyı gözler önüne sermektedir. İlginin

---

[165] "Öykü Canlılığı", *Üçüncü Öyküler*, 3, (Kış 1999), s. 1.

[166] *Üçüncü Öyküler*, 4, (Bahar 1999), s. 1. (Başlıksız açılış metni)

daha çok genç öykücülerden gelmesi ve genç öykücülerin de söz konusu dosyalara katkı sunabileceklerinin ifade edilmesi önemli bir ayrıntıdır. Bu husus, derginin okuyucu kitlesinin taleplerini değerlendirdiğini göstermektedir.

Üçüncü Öyküler, çıkış metninin devamında yaşamını yitiren öykücü Hakkı Özkan'ı anar. Aynı zamanda kırk beşinci sanat yılını kutlayan Adnan Özyalçıner'i tebrik etmektedir. Çıkış metninin bir diğer ve son önemli kısmı ise son sayısını Aralık 1998'de yayımlamış olan *Düşler Öyküler*'in yokluğunun bahsedildiği kısımdır. *Üçüncü Öyküler*, dördüncü sayısında da öykü gündeminin nabzını pek çok açıdan tutmaya devam etmektedir. Dolayısıyla derginin tutarlı bir sistem kurmaya başladığını ve bu sistemin öykü ortamı açısından fayda sağladığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Üçüncü Öyküler, Yaz 1999 tarihli beşinci sayısında herhangi bir çıkış metni yayımlamamıştır. Ancak Güz 1999-Kış 2000 olmak üzere tek bir sayıda toplanan altıncı ve yedinci sayıda, o dönem meydana gelen 17 Ağustos 1999 Gölcük ve 12 Kasım 1999 Düzce depremleri hakkında çarpıcı bir açılış metni yer alır. Sayıda depreme ilişkin bir dosya oluşturmayı düşündüklerini kaydeden dergi, Türkiye'de kolektif biçimde deneyimlenen yıkıcı ve üzücü felaketleri anarak duyarlılık göstermiştir.

Üçüncü Öyküler dergisinin Bahar 2000 tarihli sekizinci sayısı, yine bir açılış metniyle başlamaktadır. "Üçüncü Öyküler 2001 Öykü Yıllığına Doğru!" başlıklı açılış metninde 2001 yılı için öykü yıllığı hazırlıklarının müjdesi verilmiştir. Buna göre, 2000 yılında öykü adına yapılan çalışmaların derleneceği, yıl boyunca dergilerde yayımlanan öykülerin bir seçki olarak bir araya getirileceği kaydedilir. Söz konusu öykü yıllığının, 2001 yılının bahar sayısında okuyucuya ulaştırılacağının sözü verilir.

> Üçüncü Öyküler Öykü Yıllığında, 2000 yılının öykü değerlendirmeleri, yıl içinde yayımlanan öykü kitaplarının dökümü, yıl içinde dergilerde yayımlanan öykülerin dökümü, öykü tartışmaları, söyleşiler, öykü günlerinin programları, yıl içinde verilen öykü ödüllerinin dökümü ve yıl içinde dergilerde yayımlanan öykülerden oluşturulacak bir öykü seçkisi yer alacak.[167]

Derginin hedeflerini büyütme ve genişletme çabası açıktır. Ancak söz konusu öykü yıllığı, çıkarılamadan derginin yayın hayatı sona erdiği için, bu hedef bir hayal olarak kalmıştır. *Üçüncü Öyküler*'in Yaz 2000 tarihli dokuzuncu sayısının açılış metni, derginin üçüncü yılına girişini kutlamakla başlamaktadır. İki yıl önceki heyecanı hiç yitirmediğini ifade eden dergi, "büyük kentlerin dışında bir öykü dergisini yaşatabilmek için o heyecanı hep duyumsamak"

[167] "Üçüncü Öyküler 2001 Öykü Yıllığına Doğru", *Üçüncü Öyküler*, 8, (Bahar 2000), s. 1.

gerektiğinin altını çizmiştir.[168] Metinde, 12-18 Mayıs 2000 tarihinde gerçekleştirilen 4. Ankara Öykü Günleri'nin detaylarına da yer verilir. Özcan Karabulut'un emeği takdir edilirken *Düşler Öyküler* dergisinin özlendiği eklenmiştir.

Üçüncü Öyküler dergisinin Güz 2000 tarihli çıkış metni, sayının dosya konularından ve dosyalar için metin hazırlayan isimlerden bahsetmektedir. Ayrıca metinde, derginin tüm bölümleriyle özel olarak kimlerin ilgilendiği tek tek açıklanmıştır. Dergiye katkı sağlamış herkesi giriş metninde anarak teşekkür etmek önemli bir hamle sayılabilir. Bununla birlikte öykü yıllığı planı tekrarlanarak *Üçüncü Öyküler*'in bir yayınevi olarak faaliyet göstermeye başladığının müjdesi verilir.

On birinci sayıda herhangi bir giriş yazısı bulunmazken derginin Yaz ve Güz 2001 tarihli on ikinci ve son sayısında "İnatla…" başlıklı son çıkış metni yayımlanmıştır. Bu giriş yazısı birçok açıdan önemlidir zira metnin girişinde: "Bir giriş yazısı yazmaya elim varmıyor aslında. Çünkü bu giriş yazısının bir son yazısı olma olasılığı aklımı kemiriyor. Gelecek sayımızı yayımlayıp yayımlayamayacağımızı bilmiyorum" sözlerine rağmen, bu metin gerçekten de bir son yazısı olmaktan kurtulamamıştır. Sebepleri ise metnin devamında açıkça dile getirilmiştir.

> Arkasında herhangi bir ekonomik gücün olmadığı, üstüne üstlük İzmit'te yayımlanan bir öykü dergisinin şu yaşadığımız "krizler dönemi"nde nasıl darbe üstüne darbe yediğini düşünmek zor olmasa gerek. Öykünün bu "kirli oyunlar", "kirli paralar" dünyasının içinde ne anlamı var? Bir öykü dergisini yaşatmak için bunca savaşım vermenin ne anlamı var? Kültür emperyalizminin kuşattığı bir toplumun içinde öykü dergisi çıkarmak?.. Öykünün ustalarını, öykünün değerlerini küçümseyen "ders çalışan genç yazarlar"ın en büyük yayınevlerine kapılandıkları bir ülkede öykünün geleneğinden gelen gücü savunan bir öykü dergisi yayımlamak!...[169]

Derginin tepkisi oldukça serttir fakat bu tepkiden, esasında son derece üzgün oldukları anlaşılmaktadır. Zor koşullar altında bir yayın işini sürdürdükleri defalarca dile getirilmiştir. Öyle ki, dönem içerisinde meydana gelen ekonomik kriz sebebiyle hiçbir destek bulamadan öykü yayıncılığı yapmayı daha fazla sürdüremeyecek duruma gelmişlerdir.

> Bir öykü dergisinin giriş yazısı böyle mi başlamalıydı? Yeni bir sayıyı daha ulaştırıyoruz sizlere, inatla… evet, inatla… son sayımız olmaması için elimizden geleni yapacağız. Ama kirli ilişkiler çemberinde bir gecede trilyonların kazanıldığı, kaybedildiği bir ülkede yaşıyoruz. Bu yıkımın içinde yaşamak oldukça zor. […] Daha önceki sayılarda giriş yazısını "yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle" diye bitiriyorduk. Bu

[168] "Üçüncü Öyküler'den…", *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 3.

[169] Kadir Yüksel, "İnatla…", *Üçüncü Öyküler*, 12, (Yaz-Güz 2001), s. 4.

giriş yazısında da aynı cümleyi kullanmak istiyorum. Dilerim veda cümlesine dönüşmez. Yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle!!![170]

Üçüncü Öyküler dergisi, on ikinci sayısında, işte bu giriş metninde de görüldüğü gibi son derece üzüntü ve öfke içinde, dönemin koşullarına açıkça değinerek ve haksızlığı dile getirerek; fakat ilk sayıdan itibaren vaat ettiği tüm içerikleri yayımlayarak Türk edebiyatında öykü türüne hizmetini son sayısına kadar sürdürmüştür.

2.2.2 Dosya Konusu Öykücüler

Üçüncü Öyküler dergisinin ilk sayısında dosya konusu öykücü, ölümünün 50. yılı olması dolayısıyla Sabahattin Ali'dir. Türk edebiyatında, öykü birikimi açısından, artık hayatta olmayan fakat öykü adına önemli hizmetlerde bulunmuş usta isimler, dergi tarafından ilk sayıdan son sayıya kadar özel bir dosya açılarak anılmıştır. *Düşler Öyküler* dergisinde de usta öykücüleri anma hamlesi gözlemlenmiştir fakat *Düşler Öyküler*, Türk öykücülüğü tarihi açısından anılan isimleri kronolojik olarak seçmiştir. Aynı eğilim, ilk sayı hariç *Üçüncü Öyküler* dergisinde de görülür. İlk sayının Sabahattin Ali'ye ayrılması, derginin ilk sayısının onun ellinci ölüm yıl dönümüne denk düşmesiyle açıklanabilir. Nitekim bir sonraki sayının dosyası, kronolojik bir sıra takip edilerek Ömer Seyfettin'e ayrılmıştır.

Sabahattin Ali ve öykücülüğü dosyasının ilk metni, "Sabahattin Ali'nin Öyküleri ve Anadolu Gerçeği" başlığıyla Adnan Özyalçıner'e aittir. Bu metinde, Sabahattin Ali'nin edebî kişiliğinin portresi çizilmiş; yazarın kaleme aldığı öyküler tematik biçimde ayrılarak örneklerle açıklanmıştır. Ardından Sennur Sezer, "Sabahattin Ali'nin Kadın Kahramanları" başlıklı metniyle, yazarın öykülerinde yer alan başlıca kadın karakterleri incelemiştir. Dosyanın en kapsamlı metinlerinden biri ise Feridun Andaç'ın "Cumhuriyetten Günümüze Öykücülüğümüzde Sabahattin Ali Çizgisi" metnidir. Andaç, yalnızca Sabahattin Ali'nin etkilediği isimlere ve kuşağa bakmakla kalmaz; öykücünün kendi kaynaklarına da temas etmektedir. Yazarın kişisel yaşamının detaylarıyla paralel bir edebî kimlik inşası kuran Andaç, geniş bir zaman dilimini edebi bir çizgi ekseninde anlatması bakımından önemli bir metin ortaya koyar.

İkinci sayının dosya konusu öykücüsü Ömer Seyfettin'dir. Sennur Sezer'in "Dünden Bugüne Ömer Seyfettin" isimli metni, Ömer Seyfettin'in yaşam öyküsünü ve eserlerini genel bir çerçevede değerlendirmektedir. İ. Güven Kaya, "Ömer Seyfettin'in Öyküleri" metninde,

[170] *A.g.y.* s. 4.

Türk edebiyatı ihtisaslı akademisyen kimliğiyle örtüşecek biçimde kapsamlı ve bilgilendirici bir yapı sunar. Son olarak Necati Mert, "Ömer Seyfettin, *Genç Kalemler*'deki Hikâyeleri ve Milliyetçiliği" başlıklı metninde, Ömer Seyfettin'in, mektuplarından deşifre edilmiş sanat ve edebiyat görüşleri ışığında *Genç Kalemler* ile bağlantılı olarak öykücülüğünü tartışır.

Derginin üçüncü sayısında dosya konusu öykücü Memduh Şevket Esendal'dır. Mehmet Güler, "Memduh Şevket Esendal'ın Öykücülüğü ve Bir Öyküsünde Çözümleme Çalışması" başlıklı metninde, metnin başlığından da anlaşıldığı gibi yazarın edebî kişiliği hakkında bilgi verip yazarın bir öyküsünü incelemiştir. Aynı şekilde Bahriye Çeri, "Memduh Şevket Esendal ve İki Öyküsü Üzerine" metninde, yazarın metinleri üzerinden bir incelemeyi yapmayı uygun görür. Necati Mert de "Vah, Gödeli Mehmet, Vah!" metniyle, Esendal'ın "Gödeli Mehmet" isimli öyküsünü inceler. Aysu Erden ise "Türk Kısa Öyküsünde Bir Gülmece Ustası Memduh Şevket Esendal'ın biçemine dilbilimsel Bir Yaklaşım" metniyle, Esendal'ın, öykülerinde karşılıklı konuşma yöntemini özellikle kullanarak toplumu ve insan ilişkilerini gülmece aracılığıyla eleştiren; ancak bunu gerçekleştirirken insan sevgisini önceleyen bir yazar olduğunu dilbilimsel çözümleme yöntemleriyle inceleyerek kanıtlamıştır.

Dördüncü sayıda, dosya konusu öykücü Orhan Kemal'dir. Bu dosyanın girişinde, Orhan Kemal'in el yazısından bir mektuba yer verilmiştir. Bu mektup, Orhan Kemal'in Fikret Otyam'a yazdığı ve yazarın yazmış olduğu son mektup olma özelliği taşır. Olcay Önertoy'un "Orhan Kemal'in Âdembabalar'ı" metniyle devam eden dosya, Orhan Kemal'in gerçekçilik eğilimini "72. Koğuş" öyküsü üzerinden tartışmaya açmaktadır. Dosyaya oldukça kapsamlı metinlerle katkıda bulunan diğer isimler: Fahrettin Demir, Nedret Tanyolaç Öztokat, Aysu Erden ve İ. Güven Kaya'dır.

Derginin beşinci sayısında dosya konusu, öykücü kimliğiyle Refik Halit Karay olmuştur. Konur Ertop'un, yazarın sürgünden önce ve sonra kaleme aldığı öykülerdeki "memleket" bakışına değinen yazısı "Memleket Hikâyelerindeki Memleket", ek olarak yazarın öykülerinde kullandığı tipleri ve temaları tartışır. Öner Yağcı'nın Refik Halit Karay'ın öykücülüğünü kaleme aldığı metninde, yazarın bazı öykülerinin özetleri verilerek önemli noktalar vurgulanmıştır.

Derginin bir arada çıkan altıncı ve yedinci sayısının dosya konusu öykücüsü Haldun Taner'dir. Dosyanın başlangıcında, Haldun Taner'in Ayça Aktan ile yaptığı bir röportajdan, öykü türü ile ilgili beyanından bir kesit sunulmuştur. Bu görüşler, yazarın kendi öykücülük anlayışıyla da örtüşen görüşlerdir esasında. Mehmet Güler, "Haldun Taner Bir Keşanlı Ali Miydi Yoksa?" metniyle, yazarın, kendi yarattığı bir kahramanlık mitosu ürünü karakteriyle

taşıdığı paralelliği; toplumun yanlışlıklarını ve bozukluklarını işleme eğilimiyle açıklayarak kurar. Nüket Esen ise Haldun Taner'in öykülerini içerik-anlatım tekniği ilişkisi açısından incelediği bir metniyle dosyaya katkı sağlamıştır.

Derginin sekizinci sayısının dosya konusu öykücüsü Sait Faik Abasıyanık'tır. Bu dosyaya katkıda bulunan isimler: Ruşen Hakkı "Sait Faik'in Adasında", Nedim Gürsel "Kavun Acısı Yalnızlık", İlhan Alemdar "Sait Faik'e dair", Bahriye Çeri "Yine İstanbul Çirkin, İstanbul mu?", Âdem Eryürük "*Lüzumsuz Adam* Üzerine Lüzumsuz Bir Yazı: Kim Bu Adam/Kim Ulan Bu Adam?" ve Aysu Erden "Sait Faik Öyküsünün Biçemine Dilbilimsel Bir Yaklaşım: Söylendim Durdum". Dosya, hem akademik metinler içermesi dolayısıyla teorik; hem de samimi üslupla yazılmış içtenlikli yazılar içermesi sebebiyle bir o kadar da deneme atmosferi taşır.

Derginin dokuzuncu sayısının dosya konusu öykücüsü Oktay Akbal'dır. Derginin hazırlandığı dönemde yaşayan bir yazar olduğu için Oktay Akbal ile bir söyleşi yapılmıştır. Bu söyleşi, ağırlıklı olarak yazarın kişisel yazarlık ve öykücülük serüvenini içermektedir. Sadık Aslankara'nın "Oktay Akbal Öykücülüğüne Toplu Bakış" metniyle geniş bir perspektifle yazarın öykücülüğü ortaya konulmuştur. Bununla birlikte, Hayrunnisa Kuşkaya, "Oktay Akbal'ın Aydınlığı" metniyle, yazarın öykülerini tematik açıdan incelemiştir.

Derginin onuncu sayısının dosya konusu öykücüsü Nezihe Meriç'tir. Nezihe Meriç'in biyografi metniyle açılan dosyada, yine Meriç'le yapılmış bir söyleşiye yer verilmiştir. Söyleşinin ardından Nezihe Meriç öykücülüğü hakkında yazan isimler, Füsun Akatlı, Bahriye Çeri ve Eren Aysan'dır. Bu noktada, Nezihe Meriç gibi iyi bir kadın öykücü hakkında yazan isimlerin hepsinin kadın olduğuna dikkat çekmek gerekmektedir.

Üçüncü Öyküler dergisinin on birinci sayısında dosya konusu öykücü Ahmet Hamdi Tanpınar'dır. Hem biyografisi hem de öykücülüğü hakkında kaleme alınan metinlerle yine zengin bir dosya ortaya koyulmuştur. Derginin son sayısı olan on ikinci sayının dosya konusu öykücüsü ise Vüs'at O. Bener'dir. Başlangıçta yazarın biyografisi verilir; ardından Bener ile yapılmış söyleşiye sıra gelir. Bu söyleşide, tıpkı *Düşler Öyküler*'de Özcan Karabulut'un yaptığı gibi söyleşi metnini öyküleştirme eğilimi gözlemlenmektedir. Samimi açıklamalarıyla içtenlikli bir atmosfer yaratmaya yardımcı olan Vüs'at O. Bener de dergi okuyucuları için okuması oldukça keyifli satırlar bırakır geriye. Ardından Bener ve öykücülüğü hakkında metin kaleme alan isimler: Kadir Yüksel, Ahmet Tüzün, Nalan Barbarosoğlu, Eren Aysan, Aysu Erden, Âdem Eryürük olarak sıralanabilir. Derginin olağanüstü çabayla çıkarılan son sayısında bile dosyanın özenle hazırlandığı görülür.

Üçüncü Öyküler dergisi, yayın hayatı boyunca çıkan toplam on iki sayısında, Türk öykücülüğünün usta öykücülerine özel bir dosya açmıştır. İlk sayısından son sayısına dek bu dosyaları hazırlamıştır. Bu anlamda tutarlılık ve süreklilik gösterdiği; bir sistem oluşturmayı başardığı söylenebilir. Hayatta olmayan usta öykücülerin Türk öykücülüğüne sağladığı birikimin anılmasının yanı sıra, yaşayan öykücülerle söyleşiler yapılarak öykü gündemine temas etmek de mümkün hale gelmiştir. Pek çok ismin katkı sağladığı bu özel dosyalar hem akademik metinler içermesi dolayısıyla hem de kimi yazarların samimi paylaşımlarından meydana gelmesiyle öykü türü açısından önemli kaynak teşkil etmektedir.

2.2.3 Öykü Serüvenleri

Üçüncü Öyküler dergisinde, yayımlandığı on iki sayı boyunca her sayıda, bir öykücünün kendi diliyle kaleme aldığı, kişisel öykücülük serüvenini anlattığı bir bölüme yer verilmiştir. Bu bölüm, öykücülerin öykü yazma serüvenlerine dair oldukça içten ve özel paylaşımlarını içeren bir bölümdür. Okuyucuyla öykücünün, genç öykücüyle usta öykücünün buluşabileceği, samimi bir zemin sunar.

Derginin ilk öykü serüveni, Özcan Karabulut'a aittir. Özcan Karabulut, kendi öykü serüvenini yalnız öykücü kimliğiyle ele almakla kalmamış; dergici kimliğiyle öykünün yayın piyasasına da değinmiştir. Bu anlamda bu metin, özellikle öykü yayıncılığı ve öykü dergiciliği hususunda önemli bir kaynak niteliği taşır. "Okuyacaksın, yazacaksın, arayacaksın, düşleyeceksin, düşlediklerini yazıp yaşayacaksın, başta kendi yazdıkların, yaşadıkların olmak üzere, başkalarının yazdıklarını, yaşadıklarını kolay kolay beğenmeyeceksin ve hep bir derdin, kavgan, serüvenin, heyecanın, aşkların olacak"[171] sözleriyle metnine çarpıcı bir giriş yapar Karabulut. Bu sözler, yolun başında genç öykücüler için tavsiye niteliği de taşır aynı zamanda.

Karabulut'un bu metni, yazarın öykü yazma serüvenini paylaşmasının yanı sıra *Düşler Öyküler* dergisini yayımlama serüveni hakkında ipuçları sağlaması bakımından da dikkate değerdir.

> Biliyorsunuz bizim bir de öykü dergisi serüvenimiz var. *Düşler Öyküler* dergisi eski bir projeydi. Ankara'da yaşayan öykücülerle bir araya gelir, bir öykü dergisine gereksinim olduğunu konuşurduk. 1980'lerin ikinci yarısıydı. O yıllarda neden bir öykü dergisi çıkarmadık? Galiba, önceliği öykü yazmaya vermiştik. İkincisi, hepimizin bir işi vardı, geçimimizi sağladığımız, kamu kuruluşlarında filan. Bir de girişim ruhu yoktu galiba. *Düşler Öyküler*'in çıkışı *Adam Öykü*'yle çakıştı. *Adam Öykü* bizden önce çıktı,

[171] Özcan Karabulut, "Öykü Serüveni", *Üçüncü Öyküler*, 1, (Yaz 1998), s. 44.

> biz de hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Biz uygun 'İstanbul ayağını' bulunca, "iki üç daha fazla öykü dergisi" sloganıyla çıktık.[172]

Karabulut'un sözlerinden çıkarımla *Düşler Öyküler*'in, esasında *Adam Öykü*'den de önce planlanmış bir proje olduğu söylenebilir. Nihayetinde Türk edebiyatında öykü türüne dair önemli bir gelişmeye katkıda bulunmak ortak amaçtır. Karabulut'un kendi öykü serüveniyle birlikte aktardığı öykü dergiciliği serüveni, döneminin eğilimlerini anlayabilmek açısından önemlidir.

İkinci sayının öykü serüveni, bugün Türk öykücülüğünde bilinen isimlerden biri olan Mehmet Zaman Saçlıoğlu'na aittir. Bu defa öykü serüveni metninin bir başlığı da mevcuttur: "Turşu Küpü, Uçurtma ve Öykülerim." Saçlıoğlu, çocukluk yıllarına dönerek yaşamının unutulmaz anlarını ve anılarını öykü yazma eğilimiyle birlikte açıklarken son derece içten, sahici ve aynı zamanda şiirsel bir anlatı kurmuştur. Doğrudan yaşamına ilişkin parçaları öykücülüğüyle açıklarken bu anlatımı kendine has üslubuyla öyküleştirmiş görünmektedir. Bu anlatı tercihi, dergi okuruyla öykücü arasında bağ kurmayı kolaylaştıran bir zemin sunar.

Üçüncü sayının öykü serüveninin yazarı Tacim Çiçek'tir. Tacim Çiçek, *Üçüncü Öyküler* dergisinde sık sık metinleri yayımlanan bir öykücü olarak kendi öykü serüvenini öykü yayımlama serüveniyle koşut biçimde aktarır. Otobiyografik parçalarla birlikte yine samimi bir üslupla aktardığı öykü serüveni metni, öykü yayımlama konusunda bir tecrübe paylaşımı sunduğundan; yolun başındaki okuyucular için faydalı bir metindir.

Derginin dördüncü sayısında öykü serüveni metnini kaleme alan yazar Mehmet Güler olmuştur. Öykücü, "Ben ve Öykü Adlı Sevgilim" isimli metninde, kendi öykücülük serüvenini bir öykü biçiminde anlatmıştır. Çok fazla benzetmenin, imgeleştirmenin, metaforik anlatımın hâkim olduğu öykücülük serüveni öyküsünde yazar, deneysel bir çalışma sunar.

Beşinci sayının öykü serüveni öykücü A. Didem Uslu'ya aittir. "Öykü Serüvenim" başlıklı metinde yazar, doğumundan mevcut zamana dek edebiyatla ve özellikle öyküyle olan ilişkisini yaşam öyküsüyle birlikte vermiştir. Fakat bu yaşam öyküsü, yazarın hayatı boyunca yaşadığı kentler üzerinden anlatılmaktadır. "Kentler ve A. Didem Uslu" alt başlığıyla yazarın sırasıyla yaşadığı İstanbul, Erzurum, San Francisco, Ankara ve İzmir kentlerinde sürdüğü yaşam ve bu yaşamın edebiyatla, öykücülükle ilişkisi yalın ve samimi bir anlatımla aktarılmıştır. Görüldüğü gibi öykü serüvenleri, her yazarın kendi isteğine göre, anlatım biçimi

[172] *A.g.y.* s. 47.

ve kurgu açısından çeşitlilik gösterir. Her yazar, kendi öykücülük serüvenini istediği biçimde ele alarak anlatabilmektedir.

Altıncı ve yedinci sayının öykü serüveni yazarı Sezer Ateş Ayvaz'dır. Ayvaz'ın öykü serüveni metni, önceki bölümlerde yazılanlardan farklı olarak öykü türünü, kendi öykücülük anlayışı üzerinden tanımlamakla ilerler. Öykücü, daha çok, neden kısa öykü türünde eser ürettiğinin cevabını verir: "Bana göre kısa öykü, günümüze en uygun yazın türlerinden başlıcası. Parçalanmış zamana, insana, anlama en uygunu. Kısa öykü: hem çok özgür hem çok anlamlılığa yakın, bir karşı duruşu mümkün kılıyor."[173]

Sekizinci sayının öykü serüveni Özen Yula'ya aittir. Özen Yula, "İnceldiği Yerden" başlıklı öykü serüveni metninde, öykü serüvenini tarihsel bir perspektifle ele almıştır. Döneminin önemli siyasi dönemeçlerine değinen Yula, sosyo-kültürel ve sosyo-politik mesajlar içeren bir metin ortaya koymuştur. Öyküyle ilgili özel olarak bir paylaşımı bulunmamaktadır. Bu bakımdan öykü serüveni bölümleri arasında zayıf kalmış bir metindir.

Üçüncü Öyküler dergisinin dokuzuncu sayısı, günümüzde Türk edebiyatında ve Türk öykücülüğünde iyi bilinen isimlerden biri olan Sema Kaygusuz'un öykü serüvenini içermektedir. "Rüzgâr Güllerine Üflenmez" başlıklı metniyle Kaygusuz, kısa fakat yerinde, çarpıcı açıklamaların bulunduğu bir paylaşımda bulunmuştur. Öykü serüveni, daha çok, yazarın neden öykü yazdığını açıkladığı bir akış takip eder. Fakat şöyle ilginç bir yanıtı vardır yazarın: "Nereden bileyim neden yazdığımı! Anlatmak istiyorumdur, gevezeliğimdendir, duyarlılığımdandır, başka bir şekilde anlatmanın yolunu aradığımdandır, hatta neden öykü yazdığımı bulmaya çalışmamdandır."[174] Yazar, aynı zamanda aile, akraba ve komşuluk ilişkilerinde bir yazar olarak yaptığı işin anlaşılmadığını, kendisine yöneltilen özellikle maddi içerikli sorular karşısında yalnızlaştığını açık bir şekilde anlatır. Ardından öykücülük anlayışı açısından etkilendiği yazarlara, beslendiği kaynaklara değinen yazar, oldukça samimi bir paylaşım metni ortaya koymuştur.

Derginin onuncu sayısında öykü serüveni yazarı Jale Sancak'tır. Kısa metninde Jale Sancak, öyküden önce şiir yazmaya çalıştığını itiraf eder. Öyküye geçişini ansızın ve esasında doğal biçimde gerçekleşen bir durum olarak ele alır. Ardından kaleme aldığı öykülerde sıklıkla değindiği temaları açıklar. Derginin on birinci sayısında öykü serüveni Burhan Günel'e aittir. Günel'in metni de seri boyunca metin kaleme alan diğer yazarlar gibi samimi ve açık bir üslupla

[173] Sezer Ateş Ayvaz, "Öykü Serüvenim", *Üçüncü Öyküler*, 6-7, (Güz 1999-Kış 2000), s. 65.

[174] Sema Kaygusuz, "Rüzgâr Güllerine Üflenmez", *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 58.

kendi yazarlık, dahası öykücülük serüvenini ortaya koymaktadır. Derginin son sayısı olan on ikinci sayıda ise öykü serüvenini kaleme alan yazar Faruk Duman'dır. Bu metinde Faruk Duman çoğunlukla kendi öykücülüğünü besleyen kaynaklara değinmiştir. Bu anlamda genç öykücülere ve okuyuculara iyi bir örnek teşkil edebilir.

Üçüncü Öyküler dergisinin ilk sayısından son sayısına dek sistemli ve istikrarlı bir biçimde içerik ürettiği "Öykü Serüvenleri" bölümü; bölümde metin kaleme almış her yazarın göze çarpan samimi paylaşımları, tavsiye ve tecrübe aktarımlarıyla derginin önemli bir bölümüdür.

2.2.4 Unutulmuş Öyküler ve Öykücüler

Üçüncü Öyküler dergisi, yayımlanan on iki sayısı boyunca dergide "Unutulmuş Öyküler ve Unutulmuş Öykücüler" isimli bir bölüme yer vermiştir. Bu bölüm, Türk öykücülüğüne emek vermiş fakat unutulmaya yüz tutmuş öykücüleri anarak onların birer öykülerine yer vermek üzere oluşturulmuştur. Türk öykücülüğü hususunda birikimi sorgulamak açısından önemli bir hamledir.

Derginin ilk sayısına konuk olan unutulmuş öykücü Samet Ağaoğlu'dur. Ağaoğlu'nun "Mankenler" adlı öyküsüne yer verilmiştir. Öykünün hemen ardından ise Samet Ağaoğlu'nun *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*'nden referansla yaşam öyküsüne ve edebi kişiliğine dair ipuçlarına yer verilmiştir. Ağaoğlu, 1909 yılında Karabağ'da doğmuş, 1982 yılında ise yaşamını yitirmiş bir öykücüdür. Hukuk çıkışlı ve siyaset tabanlı bir yazar olarak Yassıada'da sürgünde kaldığı bir dönemi de mevcuttur. 1935'te Varlık dergisinde öykülerini yayımlamaya başlayan yazar, öykülerinde bunalımlı karakterleri konu edinir. Derginin söz konusu bölümünde yer verilen öyküsü "Mankenler" de, karamsar bir atmosferin hâkim olduğu, Dostoyevski romanlarını anımsatan kuruntulu ve yalnız karakterlerin işlendiği bir öyküdür. *Üçüncü Öyküler*, bu bölümle, Türk öykücülüğünün bilinmesi gereken isimlerini yeniden gün yüzüne çıkartır.

Üçüncü Öyküler dergisinin ikinci sayısında unutulmuş öykücü İlhan Tarus, unutulmuş öyküsü "Konserve Kutusu" ile anılmaktadır. Yine öykünün hemen ardından yaşam öyküsüne ve öykücülük anlayışına kısaca yer verilmektedir. Cumhuriyet dönemi yazarlarından olan Tarus, 1967'de yaşama veda etmiştir. Hayatını devlet memuru olarak kazanırken öte yandan realist hikayelerle Türk öykücülüğüne katkıda bulunmuştur. Tıpkı bölümde yer alan "Konserve Kutusu" isimli öyküsünde olduğu gibi yazar, halkın içerisinden, hayatı iyi bilen biri olarak gerçekliğin katı zemininde yazmıştır öykülerini.

Üçüncü sayının unutulmuş öykücüsü Cengiz Yörük, "Arkadaş" isimli öyküsüyle anılmıştır. İstiklâl Savaşı kahramanlarından olarak nitelenen Cengiz Yörük, 1966 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı sahibidir. Buna ek olarak derginin bu sayısından itibaren dergide "Dergilerde Kalanlar" başlıklı bir bölüm daha eklenmiştir. Bu bölümde, Türk öykücülüğünde dergilerde yayımlanıp daha sonra herhangi bir kitaba girmemiş öykülere yer verilmektedir. Üçüncü sayıyla birlikte eklenen bu bölüm, bir "yeniden anımsama" ya da "gün yüzüne çıkarma" eylemine hizmet ettiği için birlikte ele alınabilir. Üçüncü sayıda eklenen "dergilerde kalanlar" bölümünün ilk ismi Kemal Özer ve "Gecikmiş Bir Yaz Günü" isimli öyküsüdür. Bu öykü, Salim Şengil'in çıkardığı "Dost" dergisinde yayımlanmış; fakat Kemal Özer'in diğer pek çok öyküsü gibi henüz kitaplaşmamıştır. Dolayısıyla tıpkı unutulmuş öykücüler ve öyküleri gibi *Üçüncü Öyküler* tarafından yeniden anımsatılarak bir birikimin unutulmaması gereken parçaları yeniden parlatılmıştır.

Dördüncü sayının unutulmuş öykücüsü Umran Nazif, "Gar Saati" isimli öyküsüyle yer almaktadır. Cumhuriyet dönemi öykücülerinden olan yazar, gerçeğe ve gözleme dayalı öyküler kaleme almıştır. Toplumsal değişimleri ve dönüşümleri, özellikle bozuklukları, birey üzerinden eleştirmiştir. Sayının "Dergilerde Kalanlar" bölümünün öyküsü ise Muzaffer Erdost'un "Kara Vagon" isimli öyküsüdür. Erdost, "Dost"ta yayımlanan öykülerini daha sonra kitaplaştırmışsa da söz konusu öyküyü öykü kitabına dahil etmemiştir. Dolayısıyla *Üçüncü Öyküler,* yazar Muzaffer Erdost'un *Seçilmiş Hikâyeler* dergisinde kalan öyküsünü yeniden yayımlamıştır.

Üçüncü Öyküler dergisinin beşinci sayısında unutulmuş öyküler ve unutulmuş öykücüler bölümünde iki isme ve iki öykücüye yer verilmiştir. Öyküsü yayımlanan Naci Girginsoy'dur fakat Ruşen Hakkı da hemen ardından yazarla ilgili kısa bir metin kaleme alır. 26 Haziran 1982 yılında yaşama veda eden Naci Girginsoy, öykülerini *Varlık* dergisinde yayımlamıştır. Aynı zamanda ödüllü bir öykücüdür. Ruşen Hakkı, Girginsoy hakkında kaleme aldığı metinde yazarın İzmit ile bütünleşen isminin altını çizer. "O, Bir İpekböceğiydi" başlıklı metninde:

> Kentlerin adlarıyla birlikte anılan yazarlar ve sanatçılar vardır. "İzmit" denince ilk akla gelen yazar ise Naci Girginsoy'dur. 1964 yılında İzmit'e atandığımda, canım sıkılmıştı! İstanbul'da bu konuyu açtığımda, Metin Eloğlu ve Atıf Özbilen, "İzmit'i seveceksin. Çünkü orada Naci Girginsoy var" demişlerdi. İzmit'i Naci Girginsoy ile sevdim. O, bir ipekböceğiydi… Naci Girginsoy, çok sevdiği İzmit'i, İzmitliyi romanıyla (Gençlik Çıkmazı), hikâyeleriyle (Mavinin Ölümü), denemeleriyle (İpekböceği) unutulmaz kılıp erken yaşta aramızdan ayrıldı. Peki, İzmitliler ne yaptı? Unutup gittiler kentiyle,

> kentlisiyle kaynaşıp bütünleşen bu değerli yazarı… Bir adı kaldı, Demiryolu Caddesi'ndeki bir sokakta…[175]

sözleriyle andığı Naci Girginsoy'u, ipek kozasından çıkarıp okuyucuyla buluşturma çabalarına katkı sağlamıştır.

Üçüncü Öyküler dergisinin altıncı ve yedinci sayısının unutulmuş öykücüsü Şahap Sıtkı'dır. "Av" öyküsüyle Şahap Sıtkı, politik ve tarihsel göndermelerle örülü bir anlatı kurmuştur. Tek bir andan yola çıkarak, anın etrafında kurulan ve yoğunlaşan bir kurguyla yaptığı için öykü formunu iyi yansıttığı öyküsü başarılı bir örnek sayılabilir. Yazar, toplumcu bir çizgide eser üretmiştir.

Derginin sekizinci sayısına konuk olan unutulmuş öykücü Fikret Ürgüp'tür. "Balta" öyküsüyle öykücünün yalnızlık ve yabancılaşma temalarına eğildiği görülür. Tıp doktoru olan Ürgüp, yazılarını *Yeditepe* dergisinde yayımlamıştır. Dergide kendisine ayrılan bölümde, Sait Faik'in de doktorluğunu yapmış olduğu kaydedilmiştir.

Dokuzuncu sayının unutulmuş öykücüsü Behiç Duygulu, "Çıngıraklar" isimli öyküsüyle anılmıştır. 1933-1985 yılları arasında yaşayan Behiç Duygulu, yaşamının büyük bölümünü Ödemiş'te geçirmiştir. Kitapçılık yaptığı kaydedilir. Öykülerinde de Ege'nin gündelik yaşamına dair kesitlere sıkça yer vermiştir. Öykülerinde sade, yalın anlatım göze çarpar. Yazarın anlatı yapısını kurarken hâkim eğilimi daha çok içe dönük metinler kaleme almaktır. Dolayısıyla kendi küçük ve sakin dünyalarında içsel bir yalnızlık yaşayan karakterler inşa eden öykücü, bu yalnızlığı sade ve duru biçimde aktarmayı tercih eder.

Onuncu sayının unutulmuş öykücüsü Mahmut Özay, "Deli Manda" isimli öyküsüyle anılır. 1965 Sait Faik Hikâye Armağanı sahibi öykücü, küçük yaşta Manastır'dan Nazilli'ye göç etmiştir. Bu göçün ve yaşadığı yerin etkisi öykülerinde gözlemlenmektedir. *Üçüncü Öyküler* dergisinin bu bölümde öykücülere ve öykülere yer vermesi, iyi öyküler yazan fakat bir biçimde çok daha az tanınan öykücüleri odağa almak hususunda etkilidir.

On birinci sayının unutulmuş öykücüsü Bekir Sıtkı Kunt olmuştur. Bekir Sıtkı, derginin unutulmuş öykücüler ve unutulmuş öyküleri bölümünde "Suç Ortağı" isimli öyküsüyle yer alır. Bekir Sıtkı, hukukçu kimliğinin yanı sıra edebiyat dünyasında yalnızca öykü türünde eser vermiştir. Hakimlik mesleği dolayısıyla Anadolu'nun pek çok şehrinde yaşamıştır. Milletvekilliği tecrübesi de bulunan yazar, Türkiye'nin farklı dokudaki şehirlerini ve insanlarını

[175] Ruşen Hakkı, "O, Bir İpekböceğiydi", *Üçüncü Öyküler*, 5, (Yaz 1999), s. 67.

gözlemleme fırsatı bulabildiğinden olsa gerek sosyal gerçekçiliğe eğilen öyküler kaleme almıştır. Aynı zamanda bürokratik görevleri sebebiyle, devlet dairelerinde geçen olayları konu edindiği öyküleri de mevcuttur. Dili sade, anlatımı yalındır.

Derginin on ikinci ve son sayısında unutulmuş öykücü ve unutulmuş öykü bölümünün konuğu Nahit Sırrı Örik olmuştur. "Kaybettiğim Kediye Dair" öyküsüyle Nahit Sırrı Örik, romancı kimliğinin yanı sıra öykücü kimliğinin de bilinmesi açısından bu derginin söz konusu bölümünde yer verilmesi isabetli bir yazardır. Öykünün konusu, Rumelihisarı'nda bir köşk sakini anlatıcının kedisiyle olan dokunaklı ilişkisi ve kedinin evini terk etmesidir. Nahit Sırrı, kendine has üslubuyla son derece etkileyici bir anlatım sunmuştur. *Üçüncü Öyküler,* on iki sayı boyunca unutulmuş öykülere ve öykücülere yer vererek öykü birikimini aydınlatma hususunda önemli bir çaba ortaya koyar.

2.2.5 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler

Üçüncü Öyküler dergisinde öyküye ilişkin kuramsal metinler on iki sayı boyunca özel olarak yer ayrılan bölümlerden biridir. Öyküye ilişkin kuramsal metinler, bütünlüklü olarak ele alındığında iki farklı kategoriye ayrılabilir. İlki, çalışmanın önceki bölümlerinde incelenen "dosya konusu öykücüler" bölümünde yer alan öykücülerin öykülerine dair yazılmış kuramsal metinlerdir. Diğeri, daha genel çerçevede, öyküye ilişkin, öykünün teorisi ve sorunları üzerine yazılmış kuramsal metinlerdir. Öyküye ilişkin kuramsal metinler bölümünde, dergide yer alan öyküye, öykü teorisine, öykünün tür olarak sorunlarına değinen metinler incelenecektir.

Derginin ilk sayısında, dosya konusu öykücü olan Sabahattin Ali öyküsü hakkında yazılmış metinler dışında öykü kuramına dair bir metin bulunmamaktadır. İkinci sayıda ise Fahrettin Demir'in "Öykü Üzerine Saptamalar" metni, kısa fakat öyküyü tanımlama hususunda genel çerçeve sunan bir metindir. Öykünün ne olduğuna ve ne olmadığına; nasıl olması gerektiğine değinmektedir. Öncelikle öykünün, tıpkı diğer edebi türler gibi tanımlamasının sarsılmaz bir kesinlikte yapılamayacağının altını çizen Fahrettin Demir, "belki şiirden sonra, en çok öykü için geçerli. Her öykü tanımı ya da öyküyü tanımlama girişimi, belli bir sınırlamayı ve yerleşmiş bir "model"i esas alır" sözleriyle kabataslak bir tanımlamaya girişir.[176]

Fahrettin Demir'in metninde öykü üzerine saptamalar, öyküyü tanımlama çabası içerisinde gelişir. Buna göre, ilk olarak öykünün kısa olması gerektiğini ifade eder yazar. Bu noktada kısalık ilkesiyle kastedilenin "yoğunluk"la organik bağına dikkat çeker. "Kısalık

[176] Fahrettin Demir, "Öykü Üzerine Saptamalar", *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), s. 46.

yapıda düğümleniyor bence. Sayfa sayısında değil, yoğunlukta aramak gerekir kısalığı. Bu da öykünün tek ve yoğun etki uyandırmasında belirir."[177] Öyküyü tanımlarken vurgulanan kısalığın ölçütü yazar tarafından verilmiştir. Bununla birlikte, bir diğer önemli açıklama "Tepeden İnmeci'dir Öykü" alt başlığıyla yapılmıştır. "Tepeden inmecidir öykü. Birdenbire dalar hayata. Uzun hazırlıklara, hazırlamalara gerek duymaz. Bir görüntüden, bir çağrışımdan, bir "an"dan girer anlatıya. Bir şimşek çakışına benzer. Roman gibi bir gelişme çizgisi, katmanlı bir çok yapılılığı izlemez."[178] Öyküyü tanımlarken kullanılan "an"a odaklanma kuralına bir açılım sayılabilir bu açıklama.

Üçüncü sayıda öyküye ilişkin kuramsal metinler, dosya konusu öykücü olarak belirlenen Memduh Şevket Esendal'ın öykülerine yönelik müstakil yazılardan ibarettir. Dördüncü sayıda ise yine dosya konusu öykücüden yola çıkılarak öykü hakkında yazılan metinlerin dışında Aydoğan Yavaşlı'nın "Hikâyelerde Romanlarda ve Şiirlerde" başlıklı, daha çok türler arası kısa bir değerlendirme olarak nitelenebilecek bir yazı yer almaktadır.

Beşinci sayıda ilginç bir içeriğe rastlanmaktadır. Fahrettin Demir, "Bir Tartışmanın Anatomisi" başlığıyla, Türk edebiyatında öykü türü ekseninde meydana gelmiş olan bazı tartışmalara değinmektedir. Bu, Türk edebiyatında öykü türü hususunda hâlihazırdaki sorunlara değindiği için öyküye dair kuramsal metinler bölümünde ele alınması uygun görülmüştür. Metinde Türk edebiyatındaki edebiyat mahfillerinden, öykücülük ortamından, öykü yayını ve öykü dergiciliğinden dem vurur. Edebiyat sosyolojisi açısından önemli bir kaynak teşkil edebilir. "Edebiyat ortamımız giderek hareketleniyor. Özellikle öykü alanında son yıllarda görülen canlanma sevindirici" sözleriyle metnine başlayan Fahrettin Demir, "öykü anlayışı ve öykü kavramı bulanıklaşmaya başlamış; omurgasız, dilsiz ve iletisiz anlatılar öykü adıyla ortalığı kaplamıştı" ifadeleriyle, öykü ortamının canlanma ihtiyacını gerekçelendirir.[179] Yazara göre bu ihtiyaç, dönemin öykü dergileri sayesinde giderilebilmiştir. Türk edebiyatında öykü türünde meydana gelen gelişmeler ve canlanmalarda *Düşler Öyküler*, *Fayton Öykü* ve *Üçüncü Öyküler* dergilerinin payının çok büyük olduğunun altını çizer.

Altıncı ve yedinci sayıda deprem konulu dosya sebebiyle öyküye ilişkin kuramsal bir metne yer verilmezken derginin sekizinci sayısı itibariyle Mehmet Güler'in, sonraki sayılarda da yazmaya devam edeceği bir öykü kuramı serisi başlatılmıştır. "Kendi Kısa, Serüveni Uzun

[177] *A.g.y.* s. 46.

[178] *A.g.y.* s. 47.

[179] Fahrettin Demir, "Bir Tartışmanın Anatomisi", *Üçüncü Öyküler*, 5, (Yaz 1999), s. 53.

Olan Öykü" başlıklı serinin ilk metninde Mehmet Güler, öykünün tanımlanma serüvenini ele alır. Öykünün, hikâye kavramıyla eş anlamlı bir kavram olarak düşünüldüğünde tarihinin çok eskilere uzandığını ifade eden yazar, destan ve masal gibi en eski anlatım türlerine kadar giderek hikâye anlatmanın eski tarihine değinir. Fakat çağdaş öykü, bir anlatma ihtiyacı olarak görülen "hikâye"den ayrışarak modern bir tür olarak incelenmelidir. Yazar, "Ele avuca sığmayan, kendi kuralını, yasasını kendi koyan, bozan bir yazınsal türü tanımlama[nın], onu daha çok eksik bırakmak" demek olduğunu ifade eder.[180] Çünkü yine yazara göre, "öykünün tanım gibi kuralları, sınırları yoktur; duyarlığı ve çağrışımları vardır sadece. Tanımlardan öyküye varmak yerine, öykünün kendisini yaşayarak ayrıntılara, bu ayrıntılardan biri olan tanıma varmak gerekir."[181]

Üçüncü Öyküler dergisinin dokuzuncu sayısında, bir önceki sayıda Mehmet Güler'in başlattığı öykü kuramına ilişkin yazı serisinin ikinci metnine yer verilmiştir. İlk metninde öykünün tanımını yapmanın ne kadar zor olduğundan bahseden Mehmet Güler, bu kez, "Öyküyü İnadına Tanımlamak" alt başlığıyla Türk ve Dünya edebiyatından bazı yazarların öyküye dair tanımlamalarına yer verir. Bu alt başlık altında kimi yazarlardan derlediği öykü tanımlarına rastlanırken katı bir kuramsal zeminden oldukça uzak bir manzaradan söz etmek mümkündür. Buna göre yazarın kaydettiği: "Öykü bir C vitamini hapıysa, roman o hapa eşdeğer bir kilo limondur. Roman, yerde türlü akrobasi hareketleri yapan akrobatsa, öykü bir ip cambazıdır (Bedii Demirseren)" gibi tanımlar bu duruma örnektir.[182] Buna ek olarak, "Hikâye yazmak, iki yanı uçurum olan bir yolda; roman yazmak ise en az dört beş şeritli bir otobanda araba kullanmak gibidir (Aydoğan Yavaşlı)", ya da "Öykü merkezkaç kuvvetidir (Turgut Uyar)" veya "Cenin nasıl dünyaya bir placenta içinde gelirse, her iyi hikâye de öyle kendine özgü bir gizem, atmosfer içinde doğar. Kahramanlar, olaylar kendiliğinden gelir. Öykünün özelliği yoğunluğu. Fazla laf etmez, gerektiği kadar konuşur. Son derece hesaplıdır (Haldun Taner)" gibi alıntılardan da görüldüğü üzere Güler, metnini katı ve ağır kuramsal metinlerden çok daha farklı bir yapıda sunmuştur. Bu, elbette, okuyucu açısından okunmayı daha ilginç hale getirmektedir.

Söz konusu metinde bir de eleştirilerini dile getirir yazar. Öykü yazma yöntemleri üzerine düşünmenin arttığını belirterek özellikle öykü yazmak isteyen genç yazarların öykü yazmak için bir formül duymayı istediklerini ifade eder. Herhangi bir öykü yazma formülüne

[180] Mehmet Güler, "Kendi Kısa, Serüveni Uzun Olan Öykü", *Üçüncü Öyküler*, 8, (Bahar 2000), s. 57.

[181] *A.g.y.* s. 57.

[182] Mehmet Güler, "Kendi Kısa, Serüveni Uzun Olan Öykü II", *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 53.

ulaşmaya çabalayan genç yazarlar, aynı biçimde bunun eğitimle olacağını düşünmektedir. "Edebiyat eğitimi veren türlü okullar vardır. Özellikle edebiyat fakülteleri bunların başında gelir. Genel bir kanıdır ki -bu kanıya ben de katılıyorum- edebiyat fakülteleri yazar yetiştirmez. Yetiştirmediği gibi kişide var olan yaratıcılıkları da köreltir."[183] Bununla birlikte bir diğer eleştiri de öykünün sürekli olarak romanla karşılaştırılması üzerine gelir. "Dikkat ederseniz, öyküyü tanımlayanların hemen hepsi ne yapıp ediyorlar, romanla karşılaştırıyorlar onu. Aslında karşılaştırma değil bu; öyküye bir rakip, daha doğrusu "kuma" bulma çabası."[184] Yazar, öykü türü üzerine pek çok farklı çerçeveyle bakıp düşünen metinlerle derginin mevcut sayısına katkıda bulunmuştur.

Aynı sayıda, öyküye ilişkin kuramsal bir metin daha Mahmure Kahraman tarafından kaleme alınmıştır. "Kısa Öyküde Yazın Özellikleri" başlıklı metinde, başlıktan da anlaşılacağı gibi kısa öykü hakkında hap bilgiler ve tanımlamalar mevcuttur. Metnin kaynakları çoğunlukla Alman edebiyatı kaynaklarına dayanmaktadır. Yazarın amacı, kısa öykü türünün başlıca özelliklerini ortaya koymak ve aşağı yukarı bir tanımını yapmaktır. Modernist edebiyatla birlikte açıkladığı kısa öykü için yazar, modernist edebiyatın bireye ve onun iç dünyasına odaklanan bakışına uygun biçimde hikâye anlatma kaygısından ziyade "an"a odaklanan bir yapıya sahip olduğunu vurgular.[185]

Üçüncü Öyküler dergisinin onuncu sayısında öyküye ilişkin kuramsal iki metin bulunmaktadır. İlki, Mehmet Güler'in seri yazılarından biri olan "Kendi Kısa, Serüveni Uzun Olan Öykü III" metnidir. Yazar, yine öykü üzerine çeşitli açılardan düşünmeye devam eder. Öykünün gerçeklikle ilişkisini irdeleyen Güler, yaşamın gerçekliğini sanat gerçekliğine dönüştürme konusunda öykünün çağın en elverişli türü olduğunu iddia eder. Sayının diğer metni Aysu Erden'e aittir. "90'lı Yıllarda Türk Öykücülüğünde Farklı Bir Boyut: Çok Kısa Öyküler" başlıklı metninde Erden, kısa öyküyü, "dar alanlara sıkıştırılmış az sayıda sözcükle yoğun anlamlar aktarma gücüne sahip olan sanatsal iletişim araçlarıdır" şeklinde tanımlamaktadır.[186] Erden, bu tanımlamadan hareketle, Tarık Günersel'in "Bir Evlenmeme" isimli öyküsünü "çok kısa öykü" bağlamında değerlendirir. Buna göre öykünün kelime sayısının çok kısa, yaklaşık olarak yarım sayfa olması, ucunun çok açık bırakılması ve tek bir

[183] *A.g.y.* s. 55.

[184] *A.g.y.* s. 56.

[185] Mahmure Kahraman, "Kısa Öyküde Yazın Özellikleri", *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 84.

[186] Aysu Erden, "90'lı Yıllarda Türk Öykücülüğünde Farklı Bir Boyut: Çok Kısa Öyküler", *Üçüncü Öyküler,* 10, (Güz 2000), s. 94.

ana odaklanan yoğun bir yapısının olması, onu, çok kısa öykü türüne dahil etmek için yeterlidir. Metin, bir örnekle somutlaştırıldığı için kuramın kavranabilmesi açısından önemlidir.

Derginin on birinci sayısında yine Mehmet Güler, "Kendi Kısa Serüveni Uzun Olan Öykü IV" başlıklı metniyle seriyi devam ettirmiştir. Metinde, temel olarak öykü türünün diğer türlerle ilişkisi üzerine düşünmüştür. Özellikle şiir ve öykü arasındaki sıkı ilişki örneklendirilerek anlatılmıştır. Derginin son sayısı olan on ikinci sayısında ise öykü türüne ilişkin kuramsal metin Mehmet Güler'e aittir. "Kendi Kısa Serüveni Uzun Olan Öykü V" başlıklı metniyle serinin son metnini yayımlamış olur böylece. Metinde Türk öykücülüğünün tarihsel olarak serüvenine değinen yazar, Türk edebiyatında öykü ustalarının açtığı yolu ve bu yolun takipçilerini genel eğilimleri bağlamında açıklar.

Üçüncü Öyküler dergisi, öyküye ilişkin kuramsal metinlere hemen hemen her sayısında yer vermiştir. Özellikle Mehmet Güler'in başlatmış olduğu öykü türü üzerine düşünen metinler, öyküye ilişkin kuramsal metinler yayımlama hususunda önemli bir yere sahiptir. *Düşler Öyküler* dergisiyle birlikte düşünüldüğünde *Üçüncü Öyküler* dergisi, öyküye ilişkin kuramsal metin yayımlama konusunda çok çeşitli bir portföy oluşturamamış olsa da bir çaba örneği gösterdiği kesindir.

2.2.6 Öyküler

2.2.6.1 Telif Öyküler

Üçüncü Öyküler dergisinde şüphesiz en fazla yer ayrılan bölüm öykü yayımıdır. On iki sayı boyunca, derginin pek çok farklı öykücüden farklı anlatım ve içerikte öykü yayımladığı söylenebilir. Derginin, günümüzde Türk edebiyatında ve bilhassa Türk öykücülüğünde önemli eserler üretmeye devam eden öykücülerden; dönemi içerisinde öykü yazmaya yeni başlamış genç öykücülere dek uzanan geniş bir öykücü ve öykü yelpazesi mevcuttur. Dergide her sayıda çeşitli öykülerden oluşmuş öykü yayımı bölümü temelde iki kategoriye ayrılmaktadır. İlki, Türk yazarların öykülerinden oluşan "telif öyküler" bir diğeri ise farklı millet ve edebiyatlardan dolayısıyla da farklı dillerden Türkçeye kazandırılmış "çeviri öyküler" kategorisidir. Telif öyküler, çeviri öykülere oranla sayıca daha çoktur. Fakat her sayıda muhakkak telif öykülerle birlikte çeviri öykülere de yer verilmiştir. Derginin bu hususta istikrarını koruyarak her sayıda, çeviriye nazaran telif öyküler çoğunlukta olmak suretiyle, son derece çeşitli ve okurluk deneyimi açısından besleyici öykü yayımlarına imza attığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Üçüncü Öyküler dergisinin ilk sayısında yayımlanan telif öyküler biçim ve içerik açısından çeşitlilik gösterir. Sezer Ateş Ayvaz'ın "Narlıkapı Çıkmazı" ile başlayan öykü yayımı,

postmodern bir öykü örneğiyle açılmış olur. 2005 Yunus Nadi Öykü Ödülü sahibi olan Sezer Ateş Ayvaz, öykü yayımına henüz başlamış olduğu dönemde *Üçüncü Öyküler* dergisinde yer bulmuştur. İlerleyen süreçlerde öykü ödülü kazanması, derginin potansiyel vaat eden öykücüleri destekleyici tavrına örnektir. İsmine *Düşler Öyküler* dergisinde de öykü yayımlarıyla rastlanan Yusuf Eradam, "Mürüvvet" isimli öyküsüyle yer alır. Yusuf Eradam'ın da tıpkı Sezer Ateş Ayvaz gibi ilerleyen süreçlerde öykü yayımına devam edecek bir öykücü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, derginin nitelikli isimlere yer vermiş olduğu çıkarılabilir.

Derginin ilk sayısının öykü yayımı; mimar, yazar ve akademisyen Akın Sevinç'in "Tırnak İçinde" öyküsüyle devam etmektedir. Bu öykü, Akın Sevinç'in ilk öykülerindendir. İlk öykülerini 1996 yıllında yayımlamaya başlayan Akın Sevinç, 1997 yılı Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü sahibidir. Sahici anlatım, akıcı dil, incelikli ayrıntılar ve ironi kullanımı yazarın öykücülüğünün başat özellikleridir. İsmi yine *Düşler Öyküler* dergisindeki öykü yayımlarında yer almış olan Yeşim Eyüboğlu'nun "Cimri" isimli öyküsü ise şiir formatında yazılmış teknik açıdan farklılık gösteren bir öyküdür. Ahmet Erözenci'nin "Koşu" isimli öyküsü, gerçek yaşamdaki doktor kimliğinden esinle, tıpkı *Düşler Öyküler* dergisinde de yayımladığı öykülerde olduğu gibi, kendi yaşamına dair ayrıntılarla beslenmiş görünmektedir. Son olarak hem editör hem de dönem içerisinde çok genç bir yazar olan Kemal Selçuk'un "Üç Kadının Güzel Dili" isimli kısa öyküsü, derginin birbirinden farklı anlatım teknik ve temalarla öykü yayımına örnektir.

Üçüncü Öyküler dergisinin ikinci sayısında telif öykü yayımı çok daha fazladır. Bu bölüm; şair, yazar, gazeteci ve 2006 Yunus Nadi Öykü Ödülü sahibi Ruşen Hakkı'nın "Kadınsız Evlerde Hüzünlenmek" başlıklı öyküsüyle açılır. Ardından Mehmet Güler'in "Ödeşme" öyküsü, köyden çalışmak için büyük bir şehre gelmiş inşaat işçisi bir adamın iş kazası sonucu dokuzuncu kattan düşmesini konu almaktadır. Yoğun bakımdaki işçinin yakınları, hastane masraflarını karşılayamadığı için hastane yönetimi tarafından hastanın organ bağışına zorlanması öykünün çarpıcı noktasıdır. Masraflara maddi olarak gücü yetmeyen köylü ailenin gelir eşitsizliği ve kültür çatışmasının sebep olduğu gerilimli bir çark içerisinde çaresizce dönüp durması, etkileyici bir dille öyküleştirilmiştir. Ardından Jale Sancak, "Resimdeki Gözyaşları" isimli öyküsüyle mesleği oyunculuk olan bir adamın gerçeklik algısını yitirişini çarpıcı biçimde anlatır.

Tacim Çiçek'in "Alışkanlıklarla Yaşamak" isimli öyküsü, ilginç bir dipnotla yayımlanır.

> Daha önce "Öğretmen Dünyası"na, yayımlanması için gönderdiğim bu öykü "yazı kurulunun" oluruna karşın Zeki Saruhan'ın tepkisi yüzünden yayımlanmadı. Y. Kurulundan bir arkadaşın söylediği gerekçe

> yüzünden de Z. Saruhan'a konuyla ilgili yazı yazdım. Yanıt almadım. Özge bir düşünce engeline tepki göstermek bir mektupla sınırlı olamazdı. Bu yüzden, öyküyü olduğu gibi yayımlamak ve sormak gerekiyor. Sevgili öykü okurları, bu öykü; öğretmenleri-özellikle de "Öğretmen Dünyası"nın çevresindeki güzel öğretmenleri- dergiden ve dünya görüşünden uzaklaştırıcı nitelikte mi, lütfen siz karar verin ve yazın.[187]

Yazarın notunda da söz edildiği gibi Üçüncü Öyküler'in ikinci sayısında yayımlanan söz konusu öykü, daha önce "Öğretmen Dünyası" dergisine yayımlanması için gönderilmiş ve Zeki Saruhan'ın itirazı sebebiyle yayımlanmamıştır. Öykünün içeriği, "Öğretmen Dünyası" isimli dergi hakkında, yüksek ihtimalle yaşanmış bir olaydan hareketle biçimlenmiştir. Dergiye ve öğretmenlik mesleğine doğrudan bir eleştiri ya da olumsuz bir yorum mevcut değilse de yazarın, öyküde öğretmen olmanın, fakat genelde memur yaşantısının tekdüzeliğinden dem vurduğu için tepki gördüğü çıkarılabilir. *Üçüncü Öyküler*, başka dergilerden kovulan öykülere yer vererek özgürlükçü bir tarafı olduğunu ispat etmiş olur.

Üçüncü Öyküler dergisinin üçüncü sayısında yayımlanan öyküler ve öykücüler şu biçimde sıralanabilir: İ. Güven Kaya "Nergisler", Fahrettin Demir "Ajanda", Yusuf Eradam "Asude", Faruk Duman "Kahvede", Ferda İzbudak Akıncı "Çayla Gelen Konuk", Âdem Eryürük "Gece Yarısı Gelen", Mehmet Atilla "Tören", Nemika Tuğcu "Uzunköprülü Remziye Hanım Bulutlardan Düşen Teleklere", Erdal Ateş "Öykünmek". Dergide öykü yayımlayan yazarların çoğu, *Düşler Öyküler* dergisinde öyküleri yayımlanmış isimlerdir. Dolayısıyla *Üçüncü Öyküler* dergisi, *Düşler Öyküler*'in kapanmasıyla açılan boşluğu doldurma konusunda önemli bir işlev görür. Bununla birlikte, iki derginin de benzer çizgileri ve eğilimleri olduğu sonucu da çıkarılabilir.

Dördüncü sayının telif öykü yayımı yine çeşitlilik gösterir. Cumhuriyet gazetesi yazarı, yayıncı ve yazar Kemal Özer'in "Yeni Bir Albüm İçin Görüntüler" öyküsüyle açılan bölüm, derginin usta isimlere yer verdiğini göstermektedir. Toplumcu gerçekçi bir anlayışa sahip olan Kemal Özer, öykülerini de bu anlayışla kaleme almıştır. Kemal Özer'in ardından Ruşen Hakkı'nın "Fotoğraf" adlı öyküsü, toplumcu gerçekçi bir anlayışla yazılan öykülere örnek olarak yer almaktadır. Altay Öktem'in "Ağaçkakan" isimli kısacık fakat oldukça ilginç öyküsü ise sağlam bir sembolizmle örülü bir yapı sunar. Öyküde yoğun biçimde metafor kullanılmıştır. Öykü, aynı zamanda ironi içeren anlatımıyla farklı bir öykü tekniğine örnek teşkil etmektedir.

Halil Gökhan, "Karıkoca Ölünce" isimli öyküsüyle daha zarif ve sade bir anlatı yapısı kurar. Yine *Düşler Öyküler* dergisinden de tanınan Nurdan Beşergil, "Taşrada Toplantı" isimli

[187] Tacim Çiçek, "Alışkanlıklarla Yaşamak", *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), s. 45.

öyküsüyle olaysız, durağan, içselliğin ön planda olduğu bir öykünün örneğini vererek anlatımı çeşitlendirir. Ardından günümüz Türk edebiyatında bilinen ve başarılı bulunan bir yazar olan Sema Kaygusuz, "Oğul" isimli öyküsüyle, kısacık öyküsünde oldukça derin hisleri etkileyici biçimde sunmayı başarmış görünür. Derginin önceki sayılarında yazmaya başlayan Akın Sevinç, "Performans: 2/Söylen: Dur…" öyküsüyle derginin sürekli olarak yazan öykücülerinden biri haline geldiğini göstermektedir.

Derginin beşinci sayısında yazmaya yeni başlamış bir öykücüye imkân verildiği görülür. Ülkü Ayvaz "Yatalak Kraliçe" öyküsüyle, ilk öykülerinden birini *Üçüncü Öyküler*'de yayımlayarak öykü dünyasına adım atma fırsatı bulmuştur. Mehmet Güler, "Çocuk Düşlerimin Kırıldığı Gün" isimli öyküsünde, yasaklı yayınları bulundurduğu gerekçesiyle evine baskın düzenlenen bir babanın çocuklarının gözü önünde işkenceyle alıp götürülmesini konu edinmiştir. Yarı bilinçsiz bir halde bu anlara şahitlik eden çocuğun gözünden anlatılan öykü, çarpıcı bir sistem eleştirisini yerine getirmektedir. Gülseren Engin'in "Yaz Yağmuru" öyküsü, bir Heybeliada anlatısıdır. Manzara ve insanların betimlendiği, gözleme dayalı bir anlatı kurulmuştur. İlhan Alemdar'ın "Küçük Hala" öyküsü ise geniş bir aile anlatısıdır. Hamdi Özyurt, "Gece Getirilen Kızı Sevdim" öyküsüyle, etkileyici bir hikâye anlatır. Tren garına yakın bir yerde yaşayan küçük bir aileye sürekli misafir geldiği anlaşılmaktadır. Bir gece, bir babanın ölüm döşeğindeki hasta kızını getirmesiyle olaylar gelişir. Anlatıcı ve aynı zamanda öykü kahramanı, ölüm döşeğindeki kızın resmini çizer. Oldukça şiirsel bir dile sahip olan iyi bir öyküdür.

Derginin altıncı ve yedinci sayısında yine telif öyküler bölümü oldukça çeşitlilik arz eder. Birbirinden farklı anlayışlarla yazılmış öyküler bir aradadır. Dolayısıyla farklı çizgileri takip eden okuyucular için bir kolaylık sunar. Dergide daha önce öyküsü yayımlanmış olan öykücülerden İ. Güven Kaya'nın "Unutulmuşluk" öyküsü, genç bir hemşire aracılığıyla "ebeanne" diye çağrılan karakterin yaşam öyküsünü vermektedir. Tüm ömrü doğumhanede geçmiş olan ebeanneyi tanıdıkça genç hemşire sonunun ona benzemesinden korkarak hastaneden kaçar. Yaşamın tadını çıkaramamış, bir rutini tekrarlayarak; daha da kötüsü yalnızca belirli bir mekânda neredeyse hapis kalarak harcanan bir ömrü çarpıcı biçimde aktarır.

Mevcut sayıdaki telif öykülerden diğeri Jale Sancak'ın "Yaz Kalır" isimli öyküsüdür. Bu öyküde yazar, sözcüklerden bir fotoğraf çekmiş gibidir. Yazlık bir kasabada kahvaltı sofrasında sohbet eden anne, kız, oğul ve torunun ilişkiler dinamiği işlenmektedir. Tacim Çiçek'in "Yılanlaşan Sözcükler" isimli öyküsü uzun uzun ve aralıksız bir iç dökümü gibidir. İlhan Alemdar "Varoluşçu Bir İntihara Doğru" öyküsünde, Simone de Bevoir ile Jean Paul

Sartre'ın ilişkilerini öyküleştirerek üçüncü bir kişinin gözüyle anlatmıştır. Felsefî meselelere göndermelerle örülü öyküde, edebiyata ve sanata dair fikirlere değinilmiştir.

Üçüncü Öyküler dergisinin sekizinci sayısındaki telif öyküler bölümü yine çeşitlilik gösterir. Fahri Erdinç'in "Tefeci" isimli öyküsü, ilginç bir notla yayımlanır. Bu öykü, Türkiye'de ilk kez yayımlanan bir öyküdür. Bulgaristan'da "Narodna Provete" isimli yayınevi tarafından 1973 yılında basılan "Canlı Barikat" adlı öykü kitabında yer alan bir öyküdür. Öykü, yıkıcı bir depremin ardından "Hacı Yakup" isimli bir adamın felaketzedelere yaptığı tefeciliği konu edinmiştir. Gerek değinilen konu gerekse yazarın öyküde kullandığı üslup sebebiyle ortaya çarpıcı bir metin çıkmıştır. Para için geceleri koynunda uyuttuğu kediyi bile öldürmeyi göze almış karakter, insanın zaaflarını ortaya koyar. Bununla birlikte, Türkçe yazılmış fakat Türkiye dışında yayımlanmış bir öyküyü Türk öykücülüğüne kazandırması bakımından *Üçüncü Öyküler* dergisi dikkate değer bir örnek teşkil eder.

Yine aynı sayının yayımlanan telif öyküleri, Gürhan Uçkan'ın "Anne" isimli gurbet öyküsüyle devam eder. Fakat bu gurbet hikayesi, bu kez gurbetçinin değil de yerlinin gözünden anlatılmaktadır. Lena isimli İsveçli bir kadının, İsveç'e gelen bir Türk gurbetçi Murat ile ilişkisini konu edinir. Hayatlarını birleştiren Lena ile Murat'ın evliliği, Murat'ın bir kaza sonucu hayatını kaybetmesiyle son bulmuştur. Bu ilişkinin detayları, yıllar sonra Türkiye'ye eski kayınvalidesini ziyarete giden Lena'nın hatıraları anımsamasıyla oldukça örtük bir anlatımla açığa çıkar. Ayten Mutlu'nun "Çengi" öyküsü ise Kadıköy'de çalgı çengi işiyle çalıştırılan çocuklar üzerinden çocuk sömürüsünü konu alır.

İnci Gürbüzatik, "Beyhude Bekleyen Bey" öyküsüyle, kasvetli, buhranlı bir öykü örneği sunar. Sefer Turhanlıoğlu'nun "İki Ele Bir Öykü"sü ise biçimsel açıdan ilginçtir. Şiir şeklinde yazılmış bir öyküdür. Aynı zamanda içerik olarak öykü yazmayı konu edinen bir metindir. Konuşma dilinin ağırlıklı olarak kendini hissettirdiği metinde yine biçimsel olarak bazı harflerin kullanımıyla çeşitli vurguların yapıldığı gözlemlenebilir. Anlatım tekniği açısından oldukça yenilikçi bir tarafı vardır. Emin Sami Arısoy "Kısaca Pırpır" öyküsüyle ironik bir dille eğitim sisteminin eleştirisini yapar. Hamdi Özyurt'un "İyi Kalpli Kötü Çocuk" öyküsü de tatlı bir hırsızlık hikâyesini konu edinir.

Bu sayının bir diğer öyküsü ise Kadir Yüksel'in kaleme almış olduğu "Son İstek" öyküsüdür. Bu öykü, içerik açısından oldukça travmatik olmakla birlikte yazarın anlatımındaki ustalık sayesinde mesele, "vurucu tek bir an"da en yoğun haliyle verilebilmektedir. Yangından çıkarılan bir gencin ameliyat öncesi sürecini anlatan bu öyküde ana karakter olan yangınzede gencin son isteği TRT 2'de yayınlanan "Bisiklet Hırsızları" filminin video kaydıdır. Öykünün

sonunda hayatını kaybettiği ima edilen gence ne olduğu; öykünün sonunun açık bırakılması sebebiyle gencin arzusuna ulaşıp ulaşamadığı ya da iyileşip iyileşemediği bilinmemektedir. Bu yönüyle çağdaş kısa öyküye iyi bir örnek teşkil eden öykü, yaşamın içerisinden kısa bir kesiti tüm duygu yoğunluğuyla vermeyi başarabildiği için okurluk deneyimi açısından bir katkı sunar.

Derginin dokuzuncu sayısında telif öyküler bölümünde öyküsü yayımlanan ilk isim Tarık Dursun K.'dır. "Alireis Mahallesi ve Ben" isimli öyküde Tarık Dursun K. Eski bir mahalleyi, eski komşuları, eski alışkanlıkları ve eski düzeni dağılmalar üzerinden aktararak dokunaklı bir hatıralar anlatısı sunar. Bülent Güldal, "Dünyanın Bir Yerinde" öyküsüyle, kısa, yoğunluk açısından ise etkili öyküsüyle derginin telif öyküler bölümüne katkı sağlayan isimlerden biridir. Bu öyküde Güldal, farklı sınıfa ait iki farklı çiftin yağmurlu bir pazar günlerinden kısa bir anlarına odaklanır. Bir çift sömürülen sınıfa aitken diğer çift sömürü düzeninin faillerindendir. Üzerlerine yağan yağmur zengin çiftin keyfinin bir parçası olurken emekçi çift için o günü yarı aç yarı tok geçirmelerine sebep olan bir felaket halini alır. Fakat yazarın başarısı bu çok başat meseleyi aşırı ölçüde dramatize etmeden, örtük bir anlatımla ele almasıdır.

Nemika Tuğcu'nun "Benim Kimsem Yok" öyküsü, sonu şaşırtıcı biten bir hırsızlık hikayesidir. Akın Sevinç, "Resim Altı" öyküsüyle, Türk edebiyatında bir döneme hâkim olmuş tablo altı şiirlere gönderme yapar gibi yazarın, öykü içerisine sanat hakkında kendi görüşlerini serpiştirmiş olduğu gözlemlenir. Hamdi Özyurt, "Kirve Bizde" öyküsüyle Muş'tan bir manzara sunar. Kurtalanlı Süryani İsa'nın, Nedim'in, karısının ve elektrikçi Rıza'nın ilginç hikayesi konu edilmiştir. Küçük yerleşim yerlerinde kurulan çarpık ilişkileri gözler önüne serer. Emin Sami Arısoy'un "Bir Gölge Oyunu", tıpkı Oğuz Atay'ın çatı katı öyküsünde olduğu gibi bir gölge oyununun karanlık kısmında canlanan hatıraları, bilinçdışına yolcuğu temsil eder. Sanem Karagöz'ün "Özgeçmiş" öyküsü, iş başvurusu için kendisinden "özgeçmiş" istendiğinde gerçekten de bütün bir yaşamını aktaran bir genci anlatır.

Derginin onuncu sayısında telif öyküler bölümü, sayıda Nezihe Meriç ile bir söyleşi yapıldığından, Nezihe Meriç'in "Ormanın İçinde Yeşil Gezer" isimli öyküsüyle başlamaktadır. Fahri Erdinç'in "Kara Yumurta" öyküsü ise bir köy yaşantısını konu edinir. Köyde görev yapan Kemalist öğretmen ile köylü öğrencisi üzerinden feodal sistem eleştirisi yapılmaktadır. Mehmet Güler ise "Toprağın ve Kirazın Öyküsü" isimli metniyle bol tasvirli, pastoral esintili, romantik bir anlatım sunar. Ahmet Yıldız, "Parıltılar" öyküsüyle bir gencin saç uzatma hikayesini ilginç bir akışta anlatır. Lise döneminden beri saçını uzatmak isteyen bir genç güç bela bunun iznini

ailesinden alır; fakat daha sonra, özenle ve zorluklarla uzattığı saçlarını hapishanede keserler. Bu öyküde elbette saç, bir metafor olarak da okunabilir.

Derginin mevcut sayısında yayımlanmış olan diğer telif öyküler şu biçimde sıralanabilir: Münevver Oğan "Hayal Kahvesi", Tacim Çiçek "Sensizliğin Sesi", İlhan Alemdar "Kayıp Bir Şehre Özlem", Seçkin Gündüz "Oysa", Emin Sami Arısoy "Bugün İçim Daralıyor", Ruhan Odabaş "Yeşil Pardesü", Zafer Berker "Leydi Angela" ve Ayten Kaya "Uzağa". Görüldüğü gibi hem öyküler hem de öykücüler anlamında, *Üçüncü Öyküler* dergisi her sayısında telif öykü yayımında çeşitlilik sağlar.

Üçüncü Öyküler dergisinin on birinci sayısında yayımlanan telif öyküler de yine çeşitlilik göstermeye devam etmektedir. Ruşen Hakkı'nın "Bir Garip Sabah" öyküsü depremi konu edinmiş bir metindir. Bu metinden hareketle, öykünün yayımlandığı dönemde, önceki yıllarda gerçekleşmiş olan yıkıcı depremlerin etkisinin devam etmiş olduğu söylenebilir. Bu noktada çevresel koşulların ve toplumsal yaşamın edebiyat eserine etki ettiği sonucu çıkarılabilir. Edebiyat, yaşamdan ve gerçeklikten etkilenmektedir. Öykü türü ise bu etkiyi gözlemleyebilmek açısından elverişli bir türdür.

Sayıda yer alan diğer telif öyküler şu biçimdedir: Cemil Kavukçu "Öğlen Sefaları", Özgen Ergin "Babam, Nisan, Gerard Depardieu", Alper Akçam "Aramızdaki Giz", Fahrettin Çiloğlu "Yüreğin Sıkıştığı An", Akın Sevinç "Prova", Orhan Tez "Fotoğraf Makinesinin Düşü", Saliha Yadigar "Karıncalı Çatı", Murat Sohtorik "Yasal Aşk", Vicdan Efe "Geçmişe Sallanan Mendil", Emin Sami Arısoy "Sızı". Derginin bu sayısında ismi henüz duyulmamış genç öykücülere de yer verilmiştir.

Üçüncü Öyküler dergisinin son sayısı olan on ikinci sayısında telif öykü yayımı, A. Didem Uslu'nun "Sevgili Mektup" isimli öyküsüyle başlamaktadır. Ardından Fahrettin Demir'in "Yitikler Büyümez ki" öyküsü gelir. Necmi Zekâ, kısa ve parçalı öyküsü "Yol ile Gelenler" ile yine bu sayıda yer almaktadır. Ferda İzbudak Akıncı, klasik bir yapıdaki "Gecenin Kırılma Noktası" isimli öyküsüyle sayıya katkı sağlamıştır. Erdal Ateş "Hayta" öyküsüyle, İnan Çetin "Kurbağa" öyküsüyle, Güldal Okuducu "Bir Elma Ağacı Dikmeli" öyküsüyle diğer katkı verenlerdir. Son sayının telif öykü yayımı önceki sayılarda olduğu kadar yoğun değildir. Sayının, esasında derginin son telif öyküsü Berra Erkoşan'ın "Buğday Tarlası" isimli öyküsüdür. Ankara Özel Tevfik Fikret Lisesi Öykü Yazma Yarışması birincisi olan Berra Erkoşan'ın ödül alan bu öyküsüne dergide yer vermiştir. Derginin son öykü yayımının, bir lise öğrencisinin öyküsü olması, derginin genç öykücüler ve öykü türünün geleceği için yapmak istedikleriyle örtüşmesi bakımından manidardır.

Üçüncü Öyküler dergisi, on iki sayı boyunca, telif öykü yayımına ara vermeden devam etmiştir. Derginin telif öyküler bölümü, derginin en temel bölümü sayılabilir. Derginin bu bölümü, her sayıda gerek usta öykücülerden gerekse ismi henüz duyulmamış, öykü yayımına yeni başlayan genç öykücülerden gelen öykülerle son derece çeşitli bir yelpazeye sahiptir. Hem biçim hem içerik açısından yenilikçi öyküler yer alır.

2.2.6.2 Çeviri Öyküler

Üçüncü Öyküler dergisi yayın hayatı boyunca tüm sayılarında başka dillerden ve başka edebiyatlardan öyküleri Türkçeye kazandırarak Türk okuyucusuna sunmuştur. Yalnızca Batı edebiyatından ve Batı dillerinden değil; çok daha az tanınan ulusların dillerine ait öyküleri okuma imkanı sunmuştur. *Üçüncü Öyküler* dergisinin çeviri öykü yayımı faaliyeti, birkaç sayı boyunca "Dünya Edebiyatında Öykü" bölümüyle, ülke edebiyatı ve öykücülüğüyle ilgili kaleme alınan inceleme yazılarıyla birlikte yürütülmüştür. Fakat bazı sayılarda, ülke edebiyatına ve öykücülüğüne dair müstakil yazılar olmadan yalnızca çeviri öykülere yer verilmiştir.

Üçüncü Öyküler dergisinin ilk sayısında çeviri öyküler, "Dünya Edebiyatından" başlıklı bölüme dahil edilerek yayımlanmıştır. Yaşamını İsveç'te sürdüren, *Düşler Öyküler* dergisinde de hem öyküleri hem de çeviri öyküleri yayımlanmış olan Gürhan Uçkan, "Çağdaş İsveç Öyküsü Üzerine Kısaca" başlıklı bir metin kaleme almıştır. Bu metinde Uçkan, kısaca çağdaş İsveç edebiyatından ve özellikle öykücülüğünden bahsetmiştir. Ardından, İsveçli iki öykücünün iki öyküsünü çevirip yayımlamıştır. Maria Scherer'in "Yalnızca Bir Çocuk O…" ve Sven O Bergvist'in "Sirk Artisti" isimli öykülerini Türkçeye kazandırmış ve çağdaş İsveç öykücülüğüne örnek göstermiştir.

İkinci sayıda, herhangi bir ülke ve edebiyatına dair müstakil bir yazı bulunmasa da Ernest Hemingway'in "Beyaz Fillere Benzeyen Tepeler" öyküsü yayımlanmıştır. Üçüncü sayının "Dünya Edebiyatından" bölümü aktiftir. Fahrettin Çiloğlu, "Çağdaş Gürcü Kısa Öyküsü" başlıklı metniyle, Gürcü edebiyatında öykü türüne değinmektedir. Ardından Gürcü edebiyatında öykü türüne örnek teşkil edebilecek üç öyküyü çevirip Türkçeye ve Türk okura kazandırmıştır. "Gigi ve Leo" başlıklı öyküyle Guram Gegeşidze, "Hoşça Kal" öyküsüyle Guram Rçeulişvili, "Ölümden Sonra" öyküsüyle Terenti Graneli Gürcü edebiyatının Türkçeyle buluşmasında yer almıştır. Bu noktada, derginin başka edebiyatların ve dillerin eserlerini Türkçeye kazandırırken yalnızca çok popüler olan ya da daha geniş coğrafyalara hâkim olan

edebiyat ve dillere yönelmeyip aksine çok daha az tanınan uluslara ait edebiyata ve dile yönelerek dikkate değer bir işe imza atmıştır.

Derginin dördüncü sayısında yine "Dünya Edebiyatından" bölümüyle çeviri öyküleri okurla buluşturmaya devam edilmiştir. "Ermeni Edebiyatının Çağdaş Günleri" başlıklı metniyle Karin Karakaşlı, genel çerçevede modern Ermeni edebiyatına değinir. Ardından Ermeni öykücülüğünden iki örnek öykü verilir. İlki, Hamasdeğ'in, Sarkis Seropyan tarafından Türkçeye "Mavi Boncuk" başlığıyla çevrilen öyküsü; ikincisi ise Yervant Gobelyan'ın, Hogop Gobelyan tarafından Türkçeye "Tokgöz Bakkal Kir Bodos" ismiyle çevrilen öyküsüdür.

Beşinci sayının çeviri öyküleri Rus edebiyatından alınmıştır. Öncelikle Hüseyin Kandemir'in "Rus Edebiyatında Öykü" başlıklı metniyle, Rus öykücülüğü hakkında bilgi verilir. Ardından Turgenyev'in "Yaşlı Kadın" öyküsü, İvan Alekseyeviç Bunin'in "Güzel Bir Kadın" öyküsü ve Vladimir Alekseyeviç Solouhin "Nilüfer" öyküleri Rus öykücülüğüne örnek olarak verilmiştir. Derginin altıncı ve yedinci sayısında müstakil olarak "Dünya Edebiyatından" bölümü olmasa da Berkiz Berksoy Mordeniz çevirisiyle Apollinaire'den "Honore Subrac Nasıl Yitti?" ve Charles Nodier'in "Hayalet Rahibe" öyküleri yayımlanmıştır.

Derginin sekizinci sayısında çeviri öyküler Alman edebiyatına aittir. Öncelikle Gülperi Sert, "Çağdaş Alman Edebiyatında Kısa Öykü" metniyle bilgi vermiştir. Ardından Heinrich Böll'ün "Sayılmayan Sevgili", Wolfgang Borchert'in "Havada-Gecede sesler Var" ve Jurek Becher'in "Durup Dururken" öyküleri Türkçeye kazandırılarak Türk okuruna sunulmuştur. Dokuzuncu sayıda ise Avusturya edebiyatına ve Avusturya öykücülüğüne yer verilmiştir. Yine Gülperi Sert, "Çağdaş Avusturya Edebiyatı" başlığıyla bilgilendirici bir metin kaleme almıştır. Ardından Walter Toman'ın "Busse'nin Dünya Tiyatrosu", Franz Kafka'nın "Yuvaya Dönüş" ve İlse Aichinger'in "Oturduğum Ev" öykülerine yer verilir.

Derginin onuncu sayısında "Amerikan Edebiyatında Kısa Öykü" başlıklı Gökçe Metin ve Pelin Harputlu imzalı metni, Amerikan öykücülüğünden "Bayan Folger'in Ölümü" ve "Yağmurdaki Kedi" öyküleri takip eder. Sherwood Anderson ve Ernest Hemingway, Amerikan edebiyatında öykü türünün en bilinen başarılı örneklerindendir. On birinci sayının çeviri öyküleri çağdaş İsviçre edebiyatından seçilmiştir. Gülperi Sert'in "Çağdaş İsviçre-Alman Edebiyatında Öykü" isimli metninden sonra Peter Bichsel'den "Bunu Bilmiyordum", Urs Widmer'den "Şairler Bir de Büyü Yapabilseler" ve Franz Hohler'den "Granit Blok Sinemada" öyküleri verilir. Böylece çağdaş İsviçre-Alman edebiyatında öykü hakkında bilgi verilmiş ve bu bilgiler örneklendirilmiş olur. Derginin son sayısı olan on ikinci sayıda çeviri öykü için hususi olarak düzenlenmiş bir "Dünya Edebiyatından" bölümü olmasa da çeviri bir öykü

yayımlanmıştır. Mahmure Kahraman'ın çevirdiği "Ayna" isimli öykü, Avusturyalı yazar İlse Aichinger'e aittir.

Üçüncü Öyküler dergisi, tüm sayılarında farklı dil ve edebiyat kaynaklarından öyküleri Türkçeleştirerek Türk okuyucusuna sunmuş; Türk öykücülüğünün farklı kaynaklardan beslenerek zenginleşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Sadece Batı edebiyatı ve dilleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda daha az tanınmış olan uluslara ait öyküleri de okuyucularına ulaştırmıştır. Derginin çeviri öyküleri, bir süre boyunca "Dünya Edebiyatında Öykü" bölümüyle birlikte, ülke edebiyatı ve öykücülüğüne dair yazıların da yer aldığı bir yayın politikası izlemiştir. Ancak, bazı sayılarda, özel bir inceleme yazısı olmaksızın, sadece çeviri öykülere odaklanılmıştır. Özellikle daha az tanınan uluslara ait dil ve edebiyatlardan yapılan çeviriler ayrı bir dikkat gerektirir. Bununla birlikte belirlenen dil ve edebiyat hakkında yer alan bilgilendirici metinler de önem arz etmektedir.

2.3 *İmge Öyküler* Dergisi

İmge Öyküler dergisi, ilk sayısı Şubat-Mart 2005 tarihinde çıkan ve yine Şubat-Mart 2006 tarihli son sayısına kadar toplamda yedi sayı yayımlanmış bir öykü dergisidir. Derginin genel yayın yönetmenliğini, ismi *Düşler Öyküler* dergisinde de geçen ve genel olarak öykü yayıncılığında bahsi geçen yıllarda oldukça aktif rol oynayan Özcan Karabulut üstlenmiştir. *İmge Öyküler* dergisi, İmge Kitabevi bünyesinde yayımlanmıştır.

Dönemi içerisinde genel dağıtıma çıkarılmayı başarabilmiş nadir edebiyat dergilerden biri olsa da dergi, yalnızca yedi sayı yayımlanabilmiş olmaktan ve bir süre sonra destek bulamadığı için yayın hayatına son vermekten kurtulamamıştır. Yine de *İmge Öyküler* dergisinin yedi sayı boyunca sahip olduğu içeriklere, yazar kadrosuna, yayımlanan öykülerine ve yayın hayatı boyunca almış olduğu geri bildirimlere bakıldığında; Türk edebiyatında öykü türü için önemli bir eşiği temsil ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

İmge Öyküler dergisi, 2005 ve 2006 yılları boyunca Türk edebiyatında öykü türünün bulunduğu konumu açıkça gözler önüne seren bir dergidir. Öykü türünün emek verenleri, öykü türünde genel olarak hangi eğilimlerin var olduğu, eğilimlerin zaman içerisinde dönüşüp dönüşmediği; eğer dönüştüyse bu değişim ve dönüşümün ne yönde gerçekleştiği yayın içeriklerine bakılarak gözlemlenebilir.

İmge Öyküler dergisi, nicelik açısından hem dönemi içerisinde yayımlanmış diğer dergilere nazaran hem de mevcut çalışmada incelenen diğer iki dergi olan *Düşler Öyküler* ve *Üçüncü Öyküler* dergilerinden çok daha yoğun biçimde hazırlanmıştır. Sayfa sayısının gözle görülür fazlalığı, içeriğin de çeşitliliğiyle birlikte değerlendirildiğinde, aslında her bir sayının oldukça kompakt bir sayı olarak okura sunulduğu söylenebilir. Yayın piyasasındaki gelişmelerden de yararlanmış olduğu görülen dergi hem biçim hem içerik açısından besleyici, faydalı ve hâlihazırda ivme kazanmış Türk öykücülüğü ortamını daha da canlandırıcı bir etki sağlamıştır.

İmge Öyküler dergisi, yedi sayı boyunca sürdürdüğü, çalışmanın bu noktasında ayrıntılı olarak ele alınacak olan belirli bölümleriyle zengin bir içerik sunar. Dergi, ilk sayısının çıkış metninde Özcan Karabulut'un da duyurduğu gibi Türk öykücülüğünde hem birikimleri irdeleyerek köklerden beslenmenin hem de yeni ufuklar açabilmek için çeşitliliği arttırmanın imkanlarından yararlanır. Çalışmanın bu bölümünde, *İmge Öyküler* dergisinin yayımlanmış yedi sayısı boyunca tekrar eden temel içerikleri incelenecektir. Derginin, Türk öykücülüğünün gelişimine bulunduğu katkılar ortaya konulacaktır.

2.3.1 Çıkış Metinleri

İmge Öyküler dergisi, Şubat-Mart 2005 tarihli ilk sayısında, genel yayın yönetmeni Özcan Karabulut'un kaleme almış olduğu bir açılış metniyle yayın hayatına başlamıştır. Söz konusu metinde Özcan Karabulut, Türk edebiyat yayın piyasasında, öykü dergiciliği hususunda aktif rol oynamış bir kişi olduğu için Türk öykü dergiciliğini geçmişten kendi dönemine aktarabilmektedir.

> Doksanlı yılların ikinci yarısından günümüze öykü dergilerinin yayımlanmasıyla birlikte var olan öykü potansiyeli harekete geçmiş, kimi yazarlarımızın deyişiyle öyküde bir "patlama" yaşanmış, öykü edebiyatı ortamı canlanmıştır.
>
> "Niçin iki, üç, daha fazla öykü dergisi olmasın?" sorusuyla Nisan 1996'da ilk sayısı yayımlanan Düşler Öyküler dergisi, çıkışını izleyen yıllarda öykü günlerini başlatmış, öykü günleri Ankara'dan başlayarak geniş bir coğrafyada yaygınlaşmıştır.[188]

Özcan Karabulut, 1996 yılında yayın hayatına başlayan *Düşler Öyküler* dergisinin editörlüğünü yapmıştı. Bu derginin yayımlanmasıyla birlikte hem Türk edebiyatında öykü türü hem de öykü dergiciliği hız kazanarak hareketlenmişti. Aradan geçen on yılın ardından *İmge Öyküler* projesini hayata geçiren Özcan Karabulut, *Düşler Öyküler* dergisinin yayımlandığı süreçte edindiği tecrübeyle daha gelişmiş bir proje tasarlamış olduğunun sinyallerini vermektedir. Nihayetinde süreçte önemli rol oynadığı öykü dergiciliğinin vaatlerini gerçekleştirmeyi başarmış ve öykü türüne hem ulusal hem uluslararası düzeyde katkı sağlamış olduğunu gözler önüne sermektedir.

> Sekiz yıldır kesintisiz olarak sürdürülen Ankara Öykü Günleri, Kasım 2003'te Mexico City'de yapılan 69. Uluslararası P.E.N. Dünya Kongresi'nde onaylanan Dünya Öykü Günü'nü doğurmuştur. Dünyaya açılan bir pencere olarak www.worldshortstoryday.org sitesini doğuran ise 14 Şubat 2002'de Ankara'da yapılan "Öykü Forum"la hayat bulan Dünya Öykü Günü projesi olmuştur.[189]

Düşler Öyküler dergisinin yayımı sürerken tohumu atılan gelişmeler, Karabulut'un da ifade ettiği şekilde filizlenmiştir.

> 1995 yılında *Adam Öykü*'nün, izleyen yıllarda öteki öykü dergilerinin yayımlanması öykü dergiciliğini hareketlendirmiş, yayınevlerinin daha çok öykü kitabı yayımlamaya başlamalarıyla birlikte öykü edebiyatı ortamı canlanmıştır. Doksanlı yılların ikinci yarısında dokuz sayı çıkabilen Düşler Öyküler dergisinin öykü edebiyatı ortamına kendince yaptığı katkı, birbirini doğuran projeleriyle, git gide

[188] Özcan Karabulut, "İmge Öyküler; Öykü Dostlarıyla Birlikte…" *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 4.

[189] *A.g.y.* s. 4.

kurumsallaşan etkinlikleriyle, bir yazınsal tür olarak öyküyü, yerelden ulusala, ulusaldan uluslararası alana taşıması, olabildiğince geniş bir biçimde edebiyat kamuoyunun gündemine getirmesidir, bizce.[190]

Düşler Öyküler, görüldüğü gibi İmge Öyküler gibi 2000'li yıllar itibariyle yayımlanmaya başlayan edebiyat ve özellikle öykü dergileri için bir örnek teşkil etmiş; bir yol açmıştır.

Burada dikkat çekilmesi gereken önemli nokta, son dönemde, farklı kuşaklardan öykücülerin buluşma sıklığının pek çok öykücüyü eylemli kıldığı gerçeğidir. Öykü ve öykücülüğümüz adına en büyük kazançlarımızdan biri de öykücülerimizin bu eylemliliğidir, hiç kuşkusuz. Nitekim, öykü edebiyatı ortamının canlanmasına da katkıda bulunan bu eylemlilik (öykücü arkadaşlarımızla buluşmalarımız, öykünün, öykücülüğümüzün, öykü dergilerinin sorunlarını tartışmamız, bir etkileşim ortamında düşünce üretmemiz), bizi, yeni ama farklı bir öykü projesine taşımıştır.[191]

Yukarıda da bahsedildiği gibi bu noktada Türk edebiyatında öykü türüne emek veren ve birbirlerinden destekle, ilhamla harekete geçen öykücülerin rolü kuşkusuzdur. Özcan Karabulut'un da altını çizdiği "eylemlilik" hâli, yine Karabulut'un açıklamaya başlayacağı yeni projelerden biri olan *İmge Öyküler* dergisini beraberinde getirmiştir.

Yeni öykü dergisi, Ankara Öykü Günleri'nin sekizincisinin ardından yola koyuluyor. Peki, yeni öykü dergisi yola koyulurken, düşler "aynı" düşler, öyküler "aynı" öyküler miydi? Yeni öykü dergisi olarak "aynı" düşlerle, "aynı" öykülerle yola koyulabilir miydik? Arkadaşlarla yaptığımız toplantılarda, derginin biçimini, içeriğini belirlemek üzere çeşitli sorular sorduk, sorularımıza yanıtlar aradık, sorularımızı çok değerli edebiyatçı dostlarımızla da paylaştık:

Günümüz öykücülüğünün, geçmişteki öyküler kadar gelecekteki öykülerle de buluşmaya, kuşaklar arasında olduğu kadar edebiyatla hayat arasında da köprü kurulmasına, nicel artışın yanında nitel katkıya, öykücünün konuşmasına, eleştirinin canlanmasına, tartışmalarda düzeyin yükselmesine gereksinmediği söylenebilir miydi?

Öykünün çok yönlü okunmaya… öykücünün değer verilmeye, farklı yönleriyle keşfedilmeye… öykü edebiyatı ortamının demokratikleşmeye… Türkçe öykünün, dünya öykücülüğündeki yerinin belirginleştirilmesine de gereksinmediği söylenebilir miydi?[192]

Çıkış metninin bu kısmında, Karabulut, mevcut zaman içerisinde Türk edebiyatında öykü türünün ve öykü ortamının ihtiyaç duyduğu yenilikleri sıralarken öte yandan da *İmge Öyküler* dergisinin bir proje olarak ortaya çıkmasının altında yatan motivasyonlara işaret etmiş gibidir.

[190] *A.g.y.* s. 4.

[191] *A.g.y.* s. 5.

[192] *A.g.y.* s. 5.

> Günüyle, günleriyle, dergileriyle öykü edebiyatımızın deneyimine ve birikimine dayanan İmge Öyküler, bir yıl süren tartışmaların ardından, yeni kurumsal kimliğiyle, yeni kadrosuyla, yeni biçimiyle, yeni içeriğiyle, sorularına kendince bir karşılık bulmak, öykü edebiyatımızın gereksinimlerine katkıda bulunmak, öykü izlerinde adımlarını belirginleştirmek için yola koyuluyor.
>
> İmge Öyküler, 14 Şubat Dünya Öykü Günü bildirisinde dile getirdiğimiz gibi, insanın öyküsüyle var olacağına, öyküsüyle geleceğe uzanacağına, geçmişini öyküsüyle saklayabileceğine inanıyor. İmge Öyküler yola koyulurken, öykü dostlarının yanında olduğuna inanıyor.[193]

Bu sözlerle sona eren çıkış metni, *İmge Öyküler*'in ilk sayısının ilk metni olarak dergide yer alırken bir çeşit manifesto niteliği taşımaktadır. Bu noktada Karabulut, birlikte aynı projede çalıştığı insanlarla birlikte, *İmge Öyküler* dergisinin bir proje olarak hangi amaçlarla hayata geçirildiğini ortaya koymaktadır. Metinde genel olarak altı çizilen, vurgu yapılmış olan kavram "yenilik"tir demek yanlış olmayacaktır.

İmge Öyküler dergisi, çıkış metinleri bağlamında değerlendirildiğinde *Düşler Öyküler* ve *Üçüncü Öyküler* dergilerinden farklı olarak bu yönde fazla içerik üretmemiştir. İlk sayının ilk metni olarak bir çıkış metni yayımlanmış, bu metin haricinde dördüncü ve yedinci sayıda olmak üzere yedi sayılık dergide toplamda üç çıkış metni kaleme alınmıştır.

Bir diğer çıkış metni olan "Yeniler, Gençler ve Yitirdiğimiz Ustalar" metni, İmge Öyküler dergisinin Ağustos-Eylül 2005 tarihli dördüncü sayısında yer almaktadır. Özcan Karabulut imzası taşıyan bu metin, Vüs'at O Bener'in aynı yılın haziran ayında gerçekleşen ölümü dolayısıyla Karabulut'un Bener ile hatıralarını canlandırmasıyla başlar. Hem Salim Şengil'i hem Nezihe Meriç'i hem de Vüs'at O. Bener'i öykü dergiciliği vesilesiyle öykü yayıncılığına sağlamış oldukları katkıları hatırlatan Karabulut, daha sonra söz konusu usta isimlerin açmış olduğu yolda ilerleyen yeni, diğer bir deyişle genç öykücülere getirir konuyu. Bu noktada, *İmge Öyküler* dergisinde Nemika Tuğcu'nun sorumluluğunda bir "öykü atölyesi" bölümünün eklendiğinin müjdesini verir. Buna göre dergiye yayımlanması için genç öykücüler tarafından gönderilen öyküler, Nemika Tuğcu tarafından özel olarak değerlendirilecek ve derginin son kısmında bu değerlendirmelere yer verilecektir. Böylelikle Karabulut, yolun başında sayılabilecek öykücülerin, öykü yazma yolunda eksiklerini, hatalarını göreceklerini; daha iyi yazabilmek hususunda tavsiyeler edinebileceklerini müjdelemiş olur.

[193] *A.g.y.* s. 5.

Dördüncü sayıda yer alan çıkış metninin devamında Karabulut, *İmge Öyküler* dergisinin yayınlanma amacını, temel motivasyonlarını, elde ettiklerini ve izleyecekleri yolu bir kez daha hatırlatmaktır.

> İlk sayımızda vurguladığımız gibi, *İmge Öyküler* dergisi, *Düşler Öyküler*'in, öykü günlerinin, öykü günlerinin doğurduğu Dünya Öykü Günü'nün birikimine, deneyimine, felsefesine olduğu kadar, öykücülüğümüzün ve *Seçilmiş Hikâyeler* dergisinden günümüze tüm öykü dergilerinin birikimine dayanarak yayımlanıyor. Birikimiyle, geçirdiği hazırlık dönemiyle, formatıyla, kadrosuyla, telif haklarına saygısıyla, yayımlanan üç sayıda gösterdiği etkinliğiyle, günümüzde ve yakın gelecekte, *İmge Öyküler* dergisine düşen görev, öykü dergiciliğimizin ana omurgasını oluşturmaktır. Semih Gümüş'ün yönetiminde yayımlandığı süre içinde son dönem öykü edebiyatına en büyük katkıyı yapan *Adam Öykü* dergisinin artık yayımlanamayacak olması da bu görevi kaçınılmaz kılıyor, diye düşünüyoruz. Yola bu düşüncelerle devam ederken, daha güzel bir dergi için öykü dostlarının yanımızda olduğuna inanıyoruz.[194]

İmge Öyküler'in kendi öyküsünden ziyade, dönemi içerisinde yayın hayatı sona eren *Adam Öykü* dergisinin biten öyküsüne değinmesi de önemli bir ayrıntıdır. *Adam Öyküler* dergisi, yayımı *Düşler Öyküler* dergisinden hemen önce başlamış; öykü dergiciliğinde ve Türk edebiyatın öykü türünde önemli katkıları olan bir başka dergidir. Bununla birlikte, *İmge Öyküler*'de yazan ve aynı zamanda danışma kurulunda görev almaya başlayan Semih Gümüş ile neredeyse özdeşleşmiş hale gelmiştir.

İmge Öyküler dergisinin son çıkış metni, derginin son sayısı olan yedinci sayısında yayımlanmıştır. Yine Özcan Karabulut'un kaleme aldığı metin "Mümkünse, Dünyanın Bütün Dillerinde" başlığıyla yayımlanmıştır. Bu tek sayfalık metin, 14 Şubat Dünya Öykü Günü, Ankara'da başlayarak Türkiye'nin birçok başka şehrinde de düzenlenmeye başlayan Öykü Günleri ve bu etkinliklerin içerikleri hakkındadır. Öncelikle 14 Şubat Dünya Öykü Günü'nün öyküsü anlatılmıştır.

> İlk kez 2002 yılında Ankara'da düzenlediğimiz "Öykü Forum"la hayat bulan 14 Şubat Dünya Öykü Günü projesi, kısa bir süre içinde Türkiye'nin yazar örgütleri ile Uluslararası PEN tarafından kabul edilmiş, son iki yıldır Uluslararası PEN'in ana organlarından biri olan Çeviri ve Dil Hakları Komitesi'nin temel çalışma alanlarından birini oluşturmuştur.[195]

Daha sonra, 14 Şubat Öykü Günün projesinin amaçları doğrultusunda nasıl bir hizmet sunduğunu açıklar yazar.

> Dünya kültüründe çeşitliliğin korunması, öyküler aracılığıyla kültürlerarası iletişimin sağlanması… Farklı hayat tarzlarının, farklı düşüncelerin barış kültürü içinde hoş görülmesi… Bütün dillerde öykü

[194] Özcan Karabulut, "Yeni'ler, Genç'ler ve Yitirdiğimiz Ustalar", *İmge Öyküler*, 4, (Ağustos-Eylül 2005), s. 5.

[195] Özcan Karabulut, "Mümkünse, Dünyanın Bütün Dillerinde", *İmge Öyküler*, 7, (Şubat-Mart 2006), s. 3.

> yazılmasının ve öykü okunmasının özendirilmesi gibi amaçları olan 14 Şubat Dünya Öykü Günü'nün beşincisini bu yıl Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de, Adana'da, Antakya'da, Antalya'da, Diyarbakır'da, Türkiye'de ve dünyada daha geniş bir coğrafyada kutluyoruz.[196]

Sırada, söz konusu etkinliğin içeriklerine yer vermek vardır.

> Geçen yıl 14 Şubat Dünya Öykü Günü'nün kutlandığı merkez Diyarbakır'dı. Bu yıl etkinliğin Türkiye'deki merkezi olarak İstanbul'u seçtik. 2006 yılı İstanbul etkinlik programını Fransız Kültür Merkezi, Edebiyatçılar Derneği ve *İmge Öyküler* dergisi olarak birlikte hazırladık. 2006 yılı Dünya Öykü Günü bildirisini Tarık Dursun K. yazıyor. Anımsanacağı üzere usta öykücümüzün *Hepsi Hikâye* adlı kitabı kısa bir süre önce yayımlandı. Geçen yıl yitirdiğimiz Salim Şengil, Vüs'at O. Bener ve Sulhi Dölek ustaları M. Sadık Aslankara'nın sunuşuyla anıyoruz. "Öykü Sınır Tanımaz" başlığı altında, her ikisi de 100 yaşına basan Sait Faik ve Beckett üzerine konuşuyoruz. Konuşmacılarımız Semih Gümüş ve Sevengül Sönmez. Geçen yıl öykü üzerine neler söylediler? Bu soruyu yazarlarımıza Nida Nevra Savcılıoğlu arkadaşımız yöneltiyor. Geçtiğimiz aylarda *Çisenti* adlı yeni öykü kitabı yayımlanan usta öykücümüz Nezihe Meriç'in bir öyküsünü kendi sesinden dinliyoruz. Etkinliğin saydam gösterileri fotoğrafçı Nazım Timuroğlu tarafından gerçekleştiriliyor. Sibel Kasapoğlu'nun koreografl ığında canlandırılan öykü ise Sait Faik'ten: Hişt, hişt! 14 Şubat Dünya Öykü Günü'yle öykü iktidara değil, insana ve insanın öyküsüne gereksinim duyuyor. Yola koyuluşunun birinci yılını kutlayan İmge Öyküler, insanın öyküsüyle var olacağına inanıyor, dergisiyle, günüyle, günleriyle, bütün birikimiyle öykünün insan hayatındaki yerine işaret ediyor. 14 Şubat'ta öykü yazmak, öykü okumak istiyoruz. Mümkünse, dünyanın bütün dillerinde…[197]

İmge Öyküler dergisi, işte son sayısında bu güzel inanç ve temennilerin bulunduğu çıkış yazısıyla yayın hayatının sonuna gelmiştir. Fakat tıpkı Özcan Karabulut'un da ifade ettiği gibi öykü yayıncılığı ve öykü dergiciliğindeki ısrarları neticesinde önemli sonuçlar aldıkları görülür.

2.3.2 Söyleşiler

İmge Öyküler dergisinde, yayımlanmış yedi sayıdan beşinde dönemin önemli yazarlarıyla yapılmış söyleşilere yer verilmiştir. Söyleşi bulunmayan beşinci sayı ve son sayı olan yedinci sayıdır. Onun haricinde ilk sayıda yer alan ve dolayısıyla söyleşiler dizisinin ilki Adalet Ağaoğlu ile yapılmıştır. Söyleşiyi yapan ise günümüzde Türk edebiyatında ve özellikle Türk öykücülüğünde bilinen isimlerden biri olan Müge İplikçi'dir. Müge İplikçi'nin Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan aynı zamanda öykü türünde de eserleri bulunan Adalet Ağaoğlu ile gerçekleştirdiği söyleşinin temel konusu "günümüz" öykücülüğü üzerine bazı değerlendirmeler ve yazarın kişisel yazarlık serüvenidir. Yazar, döneminin Türk öykücülüğündeki canlılığa, çeşitliliğe ve özellikle yayın konusunda dergiler sayesinde ortaya

[196] *A.g.y.* s. 3.

[197] *A.g.y.* s. 3.

çıkan imkanlara işaret etmektedir. Bu bağlamda *İmge Öyküler* de dahil olmak üzere öykü yayını yapan dergilerin çabalarının sonuç verdiği bir kez daha gözler önüne serilmektedir.

Derginin ikinci sayısında ve dolayısıyla *İmge Öyküler* dergisinin söyleşi dizisinin ikinci metni Yasemin Yazıcı'nın Füruzan ile yapmış olduğu söyleşidir. "Füruzan'la, Yetmişli Yılların Edebiyat Ortamından Günümüze" başlığından da çıkarılabileceği gibi söyleşinin ağırlığı, Füruzan'ın da eser ürettiği 1970'li yıllarda Türk edebiyatı ve Türk öykücülüğüne verilmiştir. 1970'li yıllara gelene dek Türkiye ve Dünyada meydana gelen politik ve sosyal olaylar, yazar Füruzan tarafından değerlendirilerek bir anlamda atmosfere dair bilgi seti kurmuştur. Bu açıdan oldukça bilgilendirici bir söyleşi olduğu söylenebilir. Ardından Füruzan, görsellerle de desteklenen bu kapsamlı söyleşide, eserleri *47'liler* ve *Parasız Yatılı* hakkında açıklamalarda bulunur. Bu eserlerin yazılış serüvenleri, yayımlanarak dolaşıma girmesi, edebiyat çevreleri ve Türk okuru tarafından alımlanışı işlenmiştir. Kişisel yazarlık serüveninde edebiyat ve öykü yayıncılığının önemine ve edebiyat çevrelerindeki ilişkiler ağına dair samimi açıklamalarda bulunan Füruzan, öykü dergiciliği sayesinde ulaşılan 14 Şubat Dünya Öykü Günü gibi neticelerin başarısını kutlamayı da ihmal etmez.

Derginin üçüncü sayısında ise Gökçe Gökçeer'in, Ferit Edgü ile yapmış olduğu söyleşi yer almaktadır. "Ferit Edgü ile Masa Başında" başlığı taşıyan söyleşi metni, Gökçeer'in söyleşi öncesi ve sonrasını öyküleştirdiği anlatımıyla samimi bir atmosfer sunmaktadır. Söyleşide Ferit Edgü, Türk öykücülüğündeki birikimden başlayarak mevcut zamanın durumunu değerlendirir. Özellikle edebiyatta dilin kullanımına ve zaman içerisinde değişimine değinen Edgü, söyleşinin diğer yarısında kendi yazarlık serüveninden, eserlerinden, yayıncılık tecrübelerinden ve kentlerle temasının edebi kişiliğine etkisini anlatır.

Dördüncü sayıda, tıpkı derginin mevcut sayısının giriş metninde Özcan Karabulut'un kaleme aldığı gibi Vüs'at O Bener'in hatırasına yer verilmesine özen gösterilmiştir. Buna göre sayıda yer alan söyleşi, Özcan Karabulut'un Vüs'at O. Bener ile yapmış olduğu söyleşidir. Fakat bu söyleşi, yıllar önce *Düşler Öyküler* dergisinde yayımlanan söyleşidir. Söyleşi metninin sonunda bu not düşülmüştür. Genel olarak 1950'li yıllarda Türk öykücülüğü üzerine paylaşımda bulunulan söz konusu söyleşi, hemen ardından Vüs'at O. Bener'in eşi Ayşe Bener'in "Vüs'at'sız" başlıklı metniyle birlikte bir hatıranın arkasından yakılan ağıt gibi duygu yüklüdür.

Derginin son söyleşisi, altıncı sayıda Nezihe Meriç ile yapılan söyleşidir. Bu söyleşi, üç kadın öykücünün Nezihe Meriç ile yaptığı bir söyleşi olma özelliği taşır. Söyleşi sorularını yönelten isimler Melike Koçak, Sezer Ateş Ayvaz ve Leyla Ruhan Okyay'dır. Dört kadın yazarın buluşması gibi de görülen söyleşi, samimi görsellerle de desteklenmiştir. Söyleşide

temelde değinilen nokta Nezihe Meriç'in Türk öykücülüğü çerçevesinde kendi öykücülüğü hakkında paylaşımlarıdır. Yazma serüveni, kişisel beğenileri, bir eserin oluşum süreci ve dolaşım serüveni, başka yazarlar, diğer edebiyat türleri gibi konulara dair pek çok sorunun sorulduğu ve Nezihe Meriç'in de açıklıkla cevap verdiği samimi bir söyleşi atmosferi sunulmuştur. *İmge Öyküler* dergisi, neredeyse her sayısında önemli bir öykücüyle, temelde öyküye dair doyurucu söyleşiler gerçekleştirmesi sebebiyle faydalı bir içerik sunmuştur. Hem okur hem de yazarlar için önemli bir kaynak teşkil edecek metinler ortaya çıkmıştır böylece.

2.3.3 Dosyalar/Soruşturmalar/Öykü Forum

İmge Öyküler dergisi, içerik olarak yoğun bir dergidir. Bir sayı içerisinde pek çok farklı bölümü ve dolayısıyla içeriği barındırır. Bunların bazıları neredeyse her sayı devam etmiş olsa da bazı bölümler yalnızca birkaç sayıda sürdürülmüştür. Bazı bölümler sonradan eklenmiş, bazıları istikrar gösterse de bazıları kısa ömürlü olmuştur. Dolayısıyla derginin bu içeriklerini kategorize etmek güçtür. Çok fazla çeşitte içerik olduğu için her birini ayrı başlıklarda incelemek kafa karışıklığına sebep olacaktır. Örneğin derginin ilk sayısında yer alan içerikler, kesin biçimde sınıflandırılabilecek olan çıkış metni, öykü yayımı, söyleşi bölümleri dışında şu biçimde sıralanabilir: Konuk Tür: Şiir, Öykülerde Dünyalar: Hulki Aktunç'un Öykü Dünyası, Günce: Öyküye Adanan, Bana Gelen Mektuplar: Aziz Nesin, Damdaki Mizahçı: Mizah ve Mizahçı Edebiyatın Neresinde?, Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü, Öykü İçin Ne Diyorlar?, Öykü Forum, Öykü Bülteni, Semih Gümüş ile Dergicilik Serüveni, Çocukluğa Yolculuk: İnci Aral. Bu içeriklerin her biri tüm sayılar boyunca devam ettirilmediğinden ve ilerleyen sayılarda eklenen ya da çıkarılan başka bölümler olduğundan her biri için farklı başlıklar açmak zordur. Dolayısıyla bu çeşitlilik gösteren içerikleri genel anlamda Dosyalar, Soruşturmalar ve Öykü Forum başlığı altında ele almak daha doğru olacaktır.

İlk sayının dosyaları konuk tür dosyası ile başlamaktadır. Buna göre dergi, her sayısında öykü dışında bir başka edebiyat türünü konuk alarak bu türle ilgili bir metne yer verecektir. İlk konuk tür şiirdir. Refik Durbaş'ın "Günden Güne Her Gün" şiirine yer verilmiştir. Şiir, biçim açısından öyküleme tekniğinin kullanıldığı bir şiirdir. İlk sayıda yer alan diğer dosya, Füsun Akatlı tarafından kaleme alınan "Öykülerle Dünyalar: Hulki Aktunç'un Öykü Dünyası" dosyasıdır. Burada Akatlı, Hulki Aktunç için de yapmış olduğu gibi her sayıda bir başka öykücünün öykü dünyası hakkında yazacağını ifade eder. Füsun Akatlı'nın bu bölümde izlediği yöntem, belirlenen öykücünün öykü kitaplarından ya da hususi olarak bazı öyküleri üzerinden yazarın öykücülük anlayışını, edebi kişiliğini, üslubunu gözler önüne sermektir. Bir diğer

bölüm, yazarların anılarını kaleme aldıkları "Anıları Yazmak" bölümüdür. Bu bölüm, her sayıda yer almayan bir bölüm olsa da ilk sayıda anı dosyasının konuğu Erdal Öz'dür. Erdal Öz, kendi de bu türde eser kaleme aldığı için anı metinleri hakkında yazmıştır.

Anı bölümünden daha istikrarlı sayılabilecek bir diğer bölüm Cemil Kavukçu'nun yazdığı "Günce" bölümüdür. Bu bölümü, Kavukçu'nun birlikte dahil olduğu edebiyat çevrelerinden öykücülerle yaşadıkları, tanıklıkları ya da bildiklerine dair kaleme aldıkları oluşturur. İlk sayıda Kavukçu'nun yazdığı "Günce" dosyası "Öyküye Adanan" başlığıyla Özcan Karabulut hakkındadır. Bilhassa Özcan Karabulut'un öykü türüne ve öykü dergiciliğine adanmışlığı arkadaşı olarak Cemil Kavukçu'nun tanıklığıyla gözler önüne serilmektedir. Sayının diğer dosyası Çetin Öner'in kaleme aldığı, "Bana Gelen Mektuplar" dosyasıdır. Bu dosyada ilerleyen sayılarda içerik üretmeye devam edecek olan yazarların temelde yaptığı, Türk edebiyatında önemli olan yazarlarla mektuplaşmalarına yer vermeleridir. Mevcut sayının bu bölümünde Çetin Öner, mektup dosyasına Aziz Nesin ile mektuplaşmalarında Nesin'in kendisine yazmış olduğu bir mektubu yayımlar. Usta yazarlarla mektuplaşmaların paylaşıldığı bu serinin ilk mektubunda Aziz Nesin'in Çetin Öner'e öykü yazmak üzerine tavsiyelerde bulunduğu görülür. Bu doyanın fikir olarak ilginç, içerik olarak ise yararlı olduğu söylenebilir. Sayının son iki dosyası ise "Çocukluğa Yolculuk" ismiyle yazarların çocukluk öykülerinin kaleme alındığı bölüm ve diğeri "Damdaki Mizahçı" başlığıyla mizahi öykünün ele alındığı dosyalardır. "Çocukluğa Yolculuk" dosyasında, yazar Işık Kansu'nun sorumlu olduğu bölümde yazar İnci Aral'ın çocukluk öyküsü, öyküyle ve edebiyatla olan ilişkisi oldukça samimi bir üslupla anlatılmıştır. "Damdaki Mizahçı" bölümü ise Cihan Demirci'nin imzasıyla, dergide bir mizah serisinin başlatılacağının haberini verir. Ayrıca bu metinde dergide sürekli olarak yer alacak olan bölümlerin tanıtımı, serilerin içeriği ve amacı tanıtılmıştır.

İkinci sayının dosyaları tıpkı ilk sayıda olduğu gibi çok çeşitli ve zengindir. İlk dosya "Konuk Tür" dosyasıdır. Cevat Çapan'ın "Londra Günleri 1994" isimli şiiri yer almaktadır. Dolayısıyla ikinci sayının da konuk türü şiir olarak belirlenmiştir. Fakat hemen ardından bir konuk türe daha yer verilir. Burada, Gabriel Gaercia Marquez'in "Benim Hüzünlü Orospularım" isimli romanının giriş bölümünün İnci Kurt tarafından çevirisi yayınlanmıştır. Bir önceki sayıda olduğu gibi Füsun Akatlı'nın "Öykülerde Dünyalar" dosyasının konuğu Yusuf Atılgan'dır. Akatlı bu metinde, Yusuf Atılgan'ın çoğu öyküsünü ele alarak incelemiştir. Yusuf Atılgan'a dair herhangi bir çalışmada kaynaklık edebilecek düzeyde iyi bir inceleme metni odluğu söylenebilir. Sayıda yine Cemil Kavukçu "Günce" dosyasını işlemiştir. "Öykü Dekoru" başlığı taşıyan metinde Kavukçu, bir öykücünün yaşamın içinde neyi öyküleştirdiğine

dair bir arkadaşıyla yapmış olduğu konuşmayı aktarır. Samimi bir paylaşım sayılabilir. Çetin Öner ise "Bana Gelen Mektuplar" bölümünde bu kez Yaşar Kemal'in mektubuna yer vermiştir. "Çocukluğa Yolculuk" dosyasının ikinci sayıdaki konuğu ise Hasan Ali Toptaş'tır. "Damdaki Mizahçı" dosyasında Cihan Demirci, "Mizah Edebiyatımızda Bir Kilometre Taşı: Hüseyin Rahmi Gürpınar" metniyle Türk edebiyatında önemli bir yazar olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın mizahi öykülerini irdeler. Bu seri, Türk edebiyatında mizah ve özellikle Türk öykücülüğünde mizah konulu çalışmalar için önemli bir kaynak teşkil edebilir.

İmge Öyküler dergisinin üçüncü sayısında "Konuk Tür" dosyası önce şiir ardından gezi türü ile örneklendirilmiştir. Şiir türü için yayımlanan metin Turgay Fişekçi'nin "Babamın Çamları" şiiridir. Öyküleştirme tekniğiyle kaleme alınan bu şiir oldukça duygusal bir atmosfere sahiptir. Bir bütünlüğü, bir hikâyesi olan bu şiir, çocukluğun geçtiği bir eve ve bahçeye otuz yılın ardından dönüp yeniden bakmanın şiiridir. Eskiye dair hiçbir şey kalmayan hikâyede, çocukluğun evi ve bahçesine dair kalan tek şey babanın diktiği iki çam ağacıdır. Atmosfer ve öykü yaratma hususunda oldukça başarılı bir şiirdir. Diğer metin ise Aydın Afacan'ın kaleme aldığı gezi metnidir. "Kızılçukur'un Ezgisi" başlıklı gezi metninde Afacan, pek çok farklı yazarla birlikte katılmış olduğu Kızılçukur gezisini oldukça şiirsel biçimde anlatmıştır. Bu anlamda konuk türler dosyası ikinci sayıda yer aldığı haliyle türler arasındaki akışkanlığın ve geçirgenliğin önemli bir örneğini oluşturur.

Üçüncü sayının kalan dosyaları Cemil Kavukçu'nun "Günce" dosyasında yer alan "Yaşananlar, Yazılanlar, Yazılamayanlar" metniyle devam etmektedir. Oldukça samimi bir paylaşımın yer aldığı metin; yazmak, yaşamak, anlatmak, yazdığını yaşamak ya da yaşadığını yazmakla ilgili fikirleri içermektedir. Füsun Akatlı'nın "Öykülerde Dünyalar" dosyasının konuğu ise Leyla Erbil'dir. Erbil'in eserlerinin tanıtıldığı kısa bir metin gibi görünse de yapılan değerlendirmeler önemli bir kaynak teşkil edecek düzeydedir. "Bana Gelen Mektuplar" dosyasında Çetin Öner, kendisine Erdal Öz'den gelen mektuba yer vermiştir. Sansür meselesine dair tecrübe ve fikirlerini aktaran Erdal Öz'ün bu mektubu, yazarların kişisel yaşamlarıyla ilgili ne kadar açık olabildiklerinin önemli bir göstergesidir. Bu anlamda dergi, esasında söz konusu dosyalarla ilginç bir hamle geliştirmiştir. "Çocukluğa Yolculuk" dosyasında Kemal Ateş, son derece samimi ve bununla birlikte bir öykü olarak da okunabilecek bir çocukluk metni kaleme almıştır. "Damdaki Mizahçı" dosyasının konuğu ise yine Cihan Demirci'nin kaleminden okunacak olan "90 Yaşında Eskimeyen Bir Usta: Haldun Taner" metnidir.

Dördüncü sayının "Konuk Tür" dosyasında Ahmet Erhan, "Baba" şiiriyle yer almaktadır. Hemen ardından Birsen Karaca, anı türünde yazılmış "Nazım Hikmet'in İkinci

Ölümü" metniyle, Nazım Hikmet külliyatını ilk kez yayımlayan Türkolog Akper Babayev ile ilgili olarak Rus-Azerbaycan-Türkiye kültürü arasında özgün bir köprü tanımlamasını temellendirir. Bir diğer dosya olan "Günce" dosyası ise Cemil Kavukçu'nun "Akademi Cuma" ismi verilen, dönemin şair ve yazarlarının sürekli olarak gerçekleştirdikleri birtakım etkinliklerden, toplantılardan bahsettiği bir metinden oluşur. Daha çok bir anı paylaşımı niteliği taşır. Füsun Akatlı'nın "Öykülerde Dünyalar" dosyası, "Kokular ve Öyküler" başlığıyla kısa fakat ilginç bir yazıdan oluşur. Bu sayıda, farklı bir dosya daha yayımlanmıştır. İnci Aral'ın kaleminden "Benim Kitaplarım Benim Yazarlarım" dosyası, yazarın "Onlar Olmasaydı Ben de Olmayacaktım" diyerek kitap ve yazar önerisi sunduğu; bir yazarın neleri, kimleri nasıl okuduğuna dair örnek teşkil etmesi açısından önemli bir metinden oluşmaktadır. Işık Kansu'nun sorumlu olduğu "Çocukluğa Yolculuk" dosyası ise bu sayıda M. Sadık Aslankara'nın çocukluk öyküsüne yer vermektedir. Sayının son dosyası ise yine Cihan Demirci'nin kaleme almış olduğu "Ezberimizi Aklın Gücüyle Bozan Yazar: Aziz Nesin" metniyle, Aziz Nesin'in Türk edebiyatında mizah türüne sağladığı katkıyı konu alan bir metinden oluşur.

Beşinci sayıda, oldukça kapsamlı ve önemli bir dosya hazırlanmıştır. Bu dosya, Türk siyasi yaşamında meydana gelmiş olan 12 Eylül Darbesi'nin, Türk edebiyatına etkilerini gözler önüne sermeyi hedeflemektedir. "12 Eylül Öyküleri" dosyası, "Aydınlar Dilekçesi'nde Erdal Öz'ün Savunması" metniyle açılır. Bu metin, daha öne "Aydınlar Dilekçesi Davası" olarak Adam Öykü dergisinde de yayımlanmış bir savunma metnidir. Yargılanmış bir yazarın savunma metnine doğrudan yer verilmesi çarpıcı bir ayrıntıdır. Sadık Aslankara'nın "Hapishanede Yazar Olmak" metniyle dosyanın devamında, tutuklu yazar Özgür Soylu ile iletişimden bahsetmektedir. Hapishanede olan bir yazarın yazdıklarını yayımlama sürecine değinerek çarpıcı bir tecrübe ve bilgi aktarımına olanak sağlamaktadır. Özgür Soylu, "Yazdım Mapus Damlarında" başlıklı metniyle, siyasi suçlu olarak hapishanedeki yazım ve okuma sürecinden bahseder. Bu metindeki önemli vurgu ise dergilerin işlevine dairdir. Bir yazarın yazım serüveninde, üretim motivasyonunda dergilerin son derece kilit bir rol oynadığını gözlemlemek mümkündür.

Dosyayı hazırlayan Hürriyet Yaşar'ın kaleme almış olduğu "12 Eylül ve Öyküleri Üzerine" metni, 12 Eylül'ün genel atmosferini sunması açısından önemlidir. Yazar, metninde 12 Eylül Darbesi'yle ilgili yazılmış olan öyküleri, öykülerin yazarlarını ve öykülerin kısaca konularını derlemiştir. Metnin sonunda da her bir eserin künye bilgisi ayrıca verilmiştir. Dolayısıyla bu dönemle ilgili yapılan herhangi bir çalışma için önemli bir kaynaktır. Dosyada

yer alan bir diğer metin, Saba Kırer'in "Tankların Senfonisi" metnidir. Bu metinde yazar, 12 Eylül'den sonra yazılan bazı öykülerin, 12 Eylül Askeri müdahalesinin ve sonrasındaki sürecin öykülere nasıl yansıdığını ele almaktadır. Çeşitli öykücülerden örneklere ve bazı metinlerden pasajlara yer vermiştir. Öyküleri temalara ayırıp başlıklandırarak değerlendirmiştir. Dosya oldukça kapsamlı olmakla birlikte bilimsel araştırmalara katkı sağlayabilecek düzeydedir.

Derginin altıncı ve yedinci sayılarında ise dosyalar azalmış, daha önce var olan bazı dosyalara, derginin yayın hayatının sonlanmaya doğru gitmesinden olsa gerek, son iki sayıda yer verilmediği gözlemlenmiştir. Ancak "Konuk Tür", "Günce" ve "Damdaki Mizahçı dosyaları son iki sayıda da yer almaya devam ederek derginin tüm sayılarında muhakkak bulunan dosyalar olarak nitelenmiştir.

İmge Öyküler dergisinin ilk sayısında, "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü" başlıklı bir soruşturma yürütüldüğü görülür. *İmge Öyküler* dergisi, Türk edebiyatının ve özellikle Türk öykücülüğünün sorunlarına değinmek için yılda en az iki soruşturma yapmayı ön gördüğünü belirtmiştir. İlk soruşturmasını, yukarıda da sözü edilen konuda, ilk sayıda başlatmıştır.

> *İmge Öyküler* bu soruşturmayla, beğenilen öykücülerin beğenilen öykülerine olduğu kadar, her kuşaktan öykücülere, onların kitaplaşmış ya da dergilerde kalmış öykülerine dikkat çekmeyi, tanınmış tanınmamış öykücülerin tek bir öyküsünü olsun gün yüzüne çıkarmayı amaçlıyor. İmge Öyküler, soruşturmanın öznelliği-nesnelliği (soruşturma sorusunun zorluğu, beğenilerine başvurulan kişilerin seçimi, soruşturmaya katılanların sayısı) konusundaki değerlendirmelere saygıyla yaklaşmakta olup belli ölçülerde amacına ulaştığına inanıyor. *İmge Öyküler*, beğenilen öyküler kadar, öyküleri beğenen edebiyatçıların beğeni ölçütlerinin, eğilimlerinin de edebiyat kamuoyunun ilgisini çekeceğini düşünüyor.[198]

Derginin, soruşturma metninin girişinde yayımlamış olduğu bu ön yazı ile soruşturmanın hedeflerini ortaya koyduğu söylenebilir. Ön yazıda da belirtildiği gibi soruşturmada dönemin pek çok yazarına, 1980'den mevcut döneme (2005) dek Türkçe yazılmış öykülerden en çok beğendikleri sorulmuştur. Yazarın listeledikleri öyküler, öykü kitapları, öykücüler ve bu öyküleri niçin beğendikleri, bu öyküleri beğenilen öykü olarak ifade etme konusunda belirledikleri ölçütleri de metinde yer almaktadır. Bu soruşturmanın sonucu ise şöyledir:

> En Çok Beğenilen 10 Öykü:
>
> 1. Geyikler, Annem ve Almanya, Nursel Duruel

[198] "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 122.

2. Naj, Hakan Şenocak
3. Gece, Bir Otel Odasında, Özcan Karabulut
4. Tahta Kuşlar, Aslı Erdoğan
5. Suzan Defter, Ayfer Tunç
6. İçeriye Bakan Kim, Mehmet Günsür
7. Kâğıttan Kaplanlar Masalı, Murathan Mungan
8. Bir Uçurtma Gibi, Erdal Öz
9. Ormanın İçlerine Doğru, Cemil Kavukçu
10. Aziz Bey Hadisesi, Ayfer Tunç[199]

İmge Öyküler dergisinde "Soruşturma" kategorisinde dahil edilebilecek başka bölümler de mevcuttur. Bunlardan ilki, neredeyse yedi sayı boyunca sürdürülmüş olan "Öykü İçin Ne Diyorlar" soruşturmasıdır. İlk sayıda yer alan "Öykü İçin Ne Diyorlar" bölümü, "Öykü Dün" ve "Öykü Bugün" olarak iki başlığa ayrılmış biçimde sunulmuştur. Buna göre dönem içerisinde artık hayatta olmayan önemli bir Türk edebiyatı yazarının öyküye dair görüşleri "Öykü Dün" başlığı altında yer alırken dönem içerisinde yaşayan bir yazarın öyküye dair görüşleri ise "Öykü Bugün" başlığı altında derlenmiştir. "Öykü Dün" konuğu Kemal Bilbaşar iken; derginin ilk sayısındaki soruşturmada "Öykü Bugün" başlığı altında görüşlerini yazan yazar Hasan Ali Toptaş olmuştur. Buradaki paylaşım, son derece kişiseldir. Bir diğer soruşturma dizisi ise yine hemen hemen her sayıda yer alacak olan artık yayın hayatı sona ermiş öykü dergilerinin serüvenlerinin irdelendiği bölüm olarak sayılabilir. İlk sayıda yer alan öykü dergisi serüveni, "Düşler Öyküler Dergisinin Serüveni" başlığı altında kaleme alınmıştır. *Düşler Öyküler* dergisinin editörlerinden biri olan Adnan Özer tarafından kaleme alınan yazıda, derginin çıkış hikayesinden yaşadığı zorluklara, Türk öykücülüğüne katkısından diğer öykü dergileriyle bağlantısına kadar tüm detayları gözler önüne serilmiştir. Türk edebiyatında öykü türünün ve bilhassa öykü dergiciliğinin serüvenini anlamak açısında önemli bir kaynak teşkil eder.

Derginin ikinci sayısında yer alan soruşturma "Öykü İçin Ne Diyorlar?" için belirlenen iki isim Tomris Uyar ve Ayşe Sarısayın olmuştur. Elbette bölümün "Öykü Dün" kısmı için öykü hakkında fikirlerine yer verilen isim Tomris Uyar iken "Öykü Bugün" bölümünde Ayşe Sarısayın'ın öykü hakkında görüşlerine yer verilmiştir. Sayının diğer soruşturması, ilk sayıda da olduğu gibi artık yayınlanmayan bir öykü dergisinin serüveninin izlerinin sürüldüğü bölümdür. İkinci sayıda serüveninin izi sürülen dergi, Kadir Yüksel'in kaleminden anlatılan *Üçüncü Öyküler* dergisidir. Bu metin de tıpkı *Düşler Öyküler*'de de olduğu gibi öykü yayıncılığı konusunda önemli kaynak teşkil etmektedir. İkinci sayı itibariyle bir başka soruşturma dosyası

[199] *A.g.y.* s. 133.

daha açılmıştır: "Yayıncının Penceresinden." Bu bölümde, Türk edebiyatında yayıncılıkla ilgilenen isimler kendi tecrübelerini aktararak kendi dönemlerine ışık tutmaktadırlar. İlk sayının yayıncılık tecrübesini aktararak yayınevinden çıkan öykü kitaplarından, öykü türünün yayınevlerinin genel atmosferinde nerede durduğunu aydınlatan isim Feridun Andaç olmuştur.

Derginin üçüncü sayısı soruşturma dosyası açısından oldukça zengindir. Sayının soruşturma dosyasının başlığı "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Unutulmuş, Öyküleri Gözden Kaçmış, Öykülerinin Değeri Yeterince Bilinmemiş Farklı Kuşaklardan Öykücüler Kimlerdir, Neden?" şeklinde belirlenmiştir. Bu soruşturmaya, dönemin birçok yazarı tarafından yanıtlar gönderilmiştir. Adalet Ağaoğlu, Ferit Edgü, Nursel Duruel, Semih Gümüş, Cemil Kavukçu, M. Sadık Aslankara, Ethem Baran ve Behçet Çelik, soruşturmaya katkı sağlayan isimlerden bazılarıdır. Bu soruşturma, dönemin önemli yazarlarının kişisel beğeni ölçütleri ışığında belirlenmiş cevaplarla hem öykü türüne hem de unutulmuş öykülere hakkını teslim etme hamlesi olarak son derece önemlidir.

Derginin dördüncü sayısında "Ankara Öykü Günleri'nin Serüveni" bir soruşturma dosyası olarak Aysu Erden ve Nida Nevra Savcılıoğlu tarafından değerlendirilmiştir. "Öykü İçin Ne Diyolar?" bölümünde ise öykü türü hakkında fikirlerine yer verilen yazarlar Dursun Akçam ve Alper Akçam olarak sıralanabilir. Mevcut sayıda serüveni ele alınan dergi ise Düzyazı Defteri dergisi olmuştur. Türk edebiyatına katkı sağlamaya çalışmış fakat artık yayımlanmayan dergileri yeniden hatırlayarak birikime katkı sağlama çabası olarak yorumlanabilen bu bölüm, derginin "hakkı teslim etme" düsturuyla koşutluk taşır. Son olarak "Yayıncının Penceresinden" soruşturması, Faruk Duman tarafından Can Yayınları hakkında yürütülmüştür.

Derginin beşinci sayısında yer alan tek soruşturma "Yayıncının Penceresinden" bölümünde Tülin Er'in Everest Yayınları hakkında kaleme almış olduğu metinden ibarettir. Bu sayıda diğer bölüm ve içerikler yoğunluk taşısa da soruşturma dosyası bulunmamaktadır. Aynı biçimde derginin altıncı sayısında da diğer içerikler ve bölümler hâlihazırdaki çeşitliliği sürdürse de soruşturma dosyası olarak herhangi bir içerik hazırlanmamıştır. Ancak derginin yedinci sayısına gelindiğinde, yine kapsamlı bir soruşturma dosyası yürütmüş olduğu görülür. Bu sayıda yer alan soruşturma dosyasının başlığı "Öyküde Yaratıcılık" olarak belirlenmiştir. Postmodernizmle birlikte düşünülmeye başlanan "yaratıcılık" kavramı, gerçeklikle ilişkisi ve yazarla ilişkisi bakımından bu soruşturmada ele alınmıştır. Mahir Öztaş, İnan Çetin, Faruk Duman ve Özen Yula, yaratıcılık kavramının yazarla doğrudan ilişkisine kendi yazarlık tecrübeleri ışığında değinmişlerdir. Bununla birlikte Müge İplikçi "Yaratmak" başlıklı metniyle soruşturma dosyasına katkıda bulunmuştur. Öykücü ve eleştirmen Alim Kahraman da bu

soruşturma dosyasına yaratıcılık kavramını sorguladığı bir metniyle katkı sağlamıştır. Nihayetinde, ortaya, dikkat çekici bir soruşturma dosyası çıkmıştır.

İmge Öyküler dergisi, toplamda beş sayıda bulunan bir "Öykü Forum" bölümüne yer vermiştir. Bu bölüm, temelde, Türk edebiyatında başta öykü türü olmak üzere diğer türlerde de ilişkili olarak ortaya çıkan sorunları saptamak üzerine düzenlenen forumlardan oluşur. Buna göre öncelikli hedef, forumun düzenlendiği sayılarda öykü türüne dair sorunları tartışmaya açmak ve buna yönelik çözüm arayışlarına girerek öykü türünün biçim ve içerik açısından gelişmesine yardımcı olmaktır. Öyküye dair meseleleri tartışmaya açmak aynı zamanda edebiyat ortamının ve bilhassa Türk öykücülüğünün canlılık kazanmasına imkân sağlaması açısından önemlidir.

"Öykü Forum", *İmge Öyküler* dergisinin ilk sayısında yer alır. "Öykü Forum" bölümünün girişinde dergi küçük bir not yayımlamıştır:

> *İmge Öyküler*, her sayıda düzenlenecek forumlarla ülkemizdeki ve başka ülkelerde bu sorunları saptamayı ve bunların ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiği konularını tartışmayı hedefliyor. 14 Şubat'ın Türkiye'den yola çıkarak birçok ülkede "Dünya Öykü Günü" olarak kabul edilmesinin ardından, etkinlikler birçok kentte yaygınlaştı. Bu deneyimden yararlanarak, Türkiye genelinde yapılacak böylesi forumların ilgiyle karşılanacağını umut etmekteyiz.[200]

Bölümün girişindeki bu notun ardından ilk sayıda yer alan bu forumun, Diyarbakır'da yaşayan yazar, şair ve öykücülerle gerçekleştirildiğini ifade etmek gerekir. Zira forumda tartışılan edebiyat sorunsalı edebiyatta merkez-çevre ilişkisi, bir başka ifadeyle merkez ve çevre ikiliğidir. Burada tartışılan mesele, Türk edebiyatında o dönem içerisinde hâlihazırda edebiyat merkezi İstanbul olarak nitelenmektedir. Edebiyat çevreleri, önemli etkinlikler, yayın piyasaları ve daha birçok önemli öğe İstanbul'un etrafında kurulmuş gibidir. Dolayısıyla İstanbul kentinden çok daha uzak yerlerde yazınsal yaşamını sürdürmek durumunda olan yazar ve şairler bu durumu tartışmaya açmaktadır. Bu forumda tartışılan merkez-çevre ikiliği, Diyarbakır'da ve İstanbul'da yaşamakta olan yazar, şair ve gazetecilerin bir araya gelmesiyle, iki şehrin edebiyat ekseninde birbirine nasıl göründüğü üzerine şekillenmiştir. Forumun katılımcıları Azad Ziya Eren (şair), Kadir Konuksever (gazeteci-öykücü), Lal Laleş (şair-çevirmen), Mehmet Polat (öykücü), Muharrem Erbey (öykücü), Sedat Yurttaş (gazeteci) ve Şeyhmus Diken (gazeteci-araştırmacı yazar). Görüldüğü edebiyatın ve hatta profesyonel yaşamın farklı alanlarında olsalar

[200] "Öykü Forum", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 148.

da özelde öykünün, genelde edebiyatın sorunlarını kapsamlı biçimde ele almak üzerine oluşturulmuş bir etkinliğe yer verilmesi önemli bir adımdır.

Derginin ikinci sayısında bir başka "Öykü Forum" yer alır. Bu forum, Adana'da gerçekleşmiştir. Zafer Doruk, Süreyya Köle, Celal Gür, Mustafa Emre ve Sema Tuncel mevcut öykü forumda öncelikle öykü türü hakkında konuşmuşlardır. Öykü türünün diğer türler karşısındaki pozisyonunu sorgulamış, ardından öykü türünü hak ettiği konuma getirebilmek için düzenlenen etkinlikleri, yapılan çalışmaları irdelemişlerdir. Öykü Günleri ve Türk öykücülüğündeki öykü dergileri de konuşulmuştur. Ardından öykü forumunun gerçekleştiği lokasyon ve yazarların memleketleri sebebiyle kaçınılmaz olarak Çukurovalı yazarlar konuşulmuş, bu yazarların öyküleri değerlendirilmiştir.

Derginin üçüncü sayısında "Forum" başlığıyla olmasa da "Panel" başlığıyla bir etkinliğin metni paylaşılmıştır. Bu panel, 3-5 Mart 2005 tarihinde Doğan Kitap tarafından 3. Bursa TÜYAP Kitap Fuarında gerçekleştirilen "Kent-Kültür-Öykü" başlıklı ve konulu paneldir. Panelin katılımcıları Günhan Kuşkanat, Ethem Baran, Nedim Gürsel, Ömer Ayhan ve Onur Caymaz'dır. Bu panelde yazarlar, kentlerin kendi öykücülüklerindeki yerini, anlam ve önemini açıklamakla kalmaz; kendi sanat ve edebiyat birikimleri ışığında farklı disiplinlere atıfla sanatta ve edebiyatta kentlere de vurgu yaparlar. Farklı sanat dallarında ve öyküde kentin bir mesele olarak irdelenmesi bakımından önemli ve ufuk açıcıdır.

Derginin dördüncü sayısında herhangi bir panel ya da foruma yer verilmemişse de beşinci sayıda "Kısa Öykü Üzerine" başlıklı bir panel yayımlanır. Bu panel, 6 Mart 2005 tarihinde, Bursa TÜYAP Kitap Fuarı'nda gerçekleştirilmiştir. Panelin yöneteni yazar Erdal Öz; diğer katılımcılar ise Cemil Kavukçu, Ayşe Sarısayın, Faruk Duman, Leyla Ruhan Okyay olarak sıralanabilir. Başlığından da kolaylıkla çıkarılabileceği gibi panelin konusu "kısa öykü"dür. Yazarlar, kendi kısa öykü tanımlamalarını yapmakla birlikte türlerin birbirlerine olan etkilerini, bu türün ölçütlerinin değişkenliğini; dolayısıyla esasında türlerin akışkanlığını ve geçirgenliğini ele almışlardır. Derginin, söz konusu tarihte fiziksel olarak diğer bir deyişle yüz yüze gerçekleşen bir etkinliği yazılı bir metne dökerek dergide yer vermesi de son derece önemli bir ayrıntıdır. Bu sayede öykü hakkında yapılmış herhangi bir etkinlik mümkün oldukça fazla kişiye ulaştırılmış olur. Öykü adına önemli kazanımlar arasına eklenebilir.

Derginin son sayısı olan yedinci sayıda "Öykü Forum" İzmir'de gerçekleştirilmiştir bir forumdur. Hasan Özkılıç'ın yürütücülüğünde; Kemal Gündüzalp, Mehmet Atilla, Ferda İzbudak Akıncı, Şükran Farımaz ve Şahin Yıldırım'ın katılımcılığında düzenlenen öykü forum, öyküye dair bazı sorunlara değinmektedir. Öykünün bir tür olarak bir "ara yazın" olup olmadığı

tartışmaya açılan ilk konudur. Sıradan okurun alışık olduğu şiir ve roman iki ana tür gibi değerlendirilip öykünün "ara tür" olarak daha ikincil hatta üçüncül konuma itilmesi öykünün belki de en başat sorunudur. Ardından öykünün dönem içerisinde Türk edebiyatında konumu sorgulanmıştır. Hâlihazırda gerekli değer verilmeyen öykü türü, başta *Adam Öykü, Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler* olmak üzere öykü dergilerinin yayımlanmakta ısrarcı olmalarıyla gereken önemi kazanmışsa da bu kazanılan hak uzun ömürlü olabilecek midir? Bu soru, yalnızca söz konusu forum için değil; günümüzde dahi tartışılmaya açılması gereken oldukça temel bir soru ve sorundur.

Görüldüğü gibi *İmge Öyküler* dergisi, "dosyalar/soruşturmalar/forumlar" açısından yedi sayı boyunca son derece önemli, çeşitli, zengin ve en önemlisi ufuk açıcı içeriklerle Türk okurunu öykü türü konusunda beslemeye devam etmiştir.

2.3.4 Öyküye İlişkin Kuramsal Metinler

İmge Öyküler dergisi, öyküye ilişkin teorik metinler yayımlama konusunda istikrarlı bir yayın geçmişine sahiptir. Fakat derginin yedi sayı boyunca sürdürmeyi başardığı bu öyküye ilişkin metinler bölümü, katı teorik metinler olmaktan ziyade daha çok dönemin Türk eleştirmenleri tarafından kaleme alınmış olan öykü eleştirisi metinlerinden oluşmaktadır. Bu metinler, kendi içlerinde bir seriyi oluşturacak şekilde aynı yazarlar tarafından kaleme alınmışlardır. *İmge Öyküler* dergisinde öyküye ilişkin kuramsal metinleri kaleme alan isimler Semih Gümüş, Feyza Hepçilingirler, M. Sadık Aslankara, Feridun Andaç gibi isimlerdir.

İmge Öyküler dergisinin ilk sayısında yer alan öyküye ilişkin metinlerden ilki Semih Gümüş'ün öykü dergiciliği ve öykü eleştirisi üzerine yazmış olduğu metindir. Bu metinde Semih Gümüş, eleştiri yazının da en az diğer kurgusal türler kadar yaratıma ve yaratıcılığa dönük bir yazın türü olduğunu ifade etmektedir. Gümüş, Türk edebiyatında önemli bulunan Berna Moran, Nurullah Ataç, Fethi Naci, Akşit Göktürk gibi eleştirmenlerin yöntemlerine temas ettikten sonra kendi eleştirmenlik serüvenine değinir. Bu metinde Semih Gümüş, Türk edebiyatında eleştiri yazınıza dair samimi açıklamalarda bulunması dolayısıyla çarpıcı bir metin ortaya koymuştur. Bununla birlikte Gümüş, öykü türünün açmazlarına değinmekten geri durmaz. Türk edebiyatında öykü kuşakları hakkında fikirlerini paylaşır. Fakat özellikle 1980 sonrası Türk öykücülüğüne dair ayrıntılı bir değerlendirme yaptığını gözlemlemek mümkündür:

> 1980 sonrasında yazılan öykülerde dönemin toplumsal, siyasal yansımaları görülmeyebilir. 1990'larda genç kuşak yazarların tartışılması sırasında da bu saptama suçlayıcı bir öğe olarak kullanıldı. Doğru olduğunu düşünmüyorum. Dört nedenle: İlki, dönemin sorunlarını, acılarını, yaşanan değişimi doğrudan

> yansıtan öykücüler oldu. Suzan Samancı gibi… İkincisi, dolaylı anlatımlar kullanarak yaşananları anlatan yazarlar epeyceydi. Erdal Öz, İnci Aral, Necati Güngör, Feride Çiçekoğlu, Özcan Karabulut, Müge İplikçi gibi. Üçüncüsü, bazı dönemlerin yazılması için belki daha uzun zaman beklemek gerekebilir. Dördüncüsü, 1980'lerden sonra beliren genç yazarların içedönüklüğü de aslında dönemin ruh durumunu yansıtmıyor muydu?[201]

Görüldüğü gibi Semih Gümüş, Türk öykücülüğüne dair gözlemlerini oldukça açık, sade ve samimi bir üslupla aktarmaktadır. Gümüş'ün döneme dair gözlem ve eleştirilerini yansıttığı metinleri, Türk öykücülüğünü özellikle eleştiri alanında aydınlatma hususunda önemli kaynaklar arasında sayılabilir.

Derginin ilk sayısında yer alan öyküye ilişkin metinler, M. Sadık Aslankara'nın "Öykünün Dörtte Üçü Su" başlıklı metniyle devam etmektedir. Bu metinde Aslankara, Haldun Taner'in öykücülüğünü, eserleri üzerinden incelemiştir. Odak noktasında Haldun Taner olsa da yazar, "Öykü Dediğin" başlığı altında yazdığı bu metinde öyküye dair saptamalarda da bulunur. Öyle ki metnin sonunda, bir öykü yazarının dikkat etmesi gereken hususları vermektedir. Bunlar, tıpkı Semih Gümüş'ün metinlerinde de gözlemlediğimiz gibi akademik metinlerden ziyade daha samimi üslupla yazılmış bilgiye dayalı eleştiri metinleri olarak değerlendirilebilir. Örneğin Aslankara, metninin son kısmında genç yazarlara hitaben: "Yazar, bir kartal gibi üzerinde dolanabilmeli öyküsünün. Onu hem bütüncül bakışla gözleyebilmeli hem de küçük ayrıntılarına dek, bu bakış açısından tartabilmelidir,"[202] diyerek bir yanıyla tavsiye metni de kaleme almış olur.

Feyza Hepçilingirler'in "Öykü Ne, Hikâye Ne?" başlıklı yazısı derginin ilk sayısında yer alan öyküye ilişkin bir diğer metindir. Bu metinde, ilk sayıya uygun biçimde, öykü ile hikâye kavramının farklılıklarını ortaya koymak hedeflenmiştir. Hem öykü sözcüğü hem de hikâye sözcüğü etimolojik kökenlerine göre Hepçilingir tarafından irdelenir. Ardından bu iki kavramın çeşitli dönemlerde farklı yazarlar tarafından nasıl alımlandığı irdelenir. Sonunda yazarın katıldığı bir tanımlama Tomris Uyar'dan alıntıyla verilir metinde: "Yazıya dayalı, yazılan örnekler için öykü; söze dayalı, anlatılan örnekler için hikâye."[203]

Derginin ikinci sayısında yer alan öyküye ilişkin metinler, Semih Gümüş'ün bir eleştiri ekseninde geliştirdiği öyküye dair fikir yazısıyla başlamaktadır. Bu metinde Semih Gümüş,

---

[201] Semih Gümüş, "Öykü Dergiciliğinden Edebiyat Eleştirisine, Geçmişten Günümüze Öykü", *İmge Öyküler,* 1, (Şubat-Mart 2005), s. 61.

[202] M. Sadık Aslankara, "Öykünün Dörtte Üçü Su!", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 74.

[203] Feyza Hepçilingirler, "Öykü Ne? Hikâye Ne?", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 77.

eleştirmen kimliğiyle uyumlu biçimde, Sibel K. Türker'in *Öykü Sersemi* isimli öykü kitabına dair bir eleştiri kaleme almıştır. Fakat bununla birlikte öyküye ilişkin daha genel saptamalara da yer vermiştir. İkinci sayıda, tıpkı ilk sayıda olduğu gibi öyküye dair yazan bir diğer isim yine M. Sadık Aslankara'dır. Öykü ve şiir ilişkisini tartıştığı metnini Aslankara, metninin başlığını öyküye dair yapılan genel tanımlamalardan biri olan "Öykü Şiirin Kız Kardeşidir" ifadesiyle süslemiştir. Buna ek olarak Feyza Hepçilingirler, "Öyküde Dilin İçi, Dışı" metniyle öyküde dilin önemini, işlevini tartışmıştır. İlk sayıda başlatılan öyküye ilişkin metinler serisine, bu sayıda da devam edilmiştir.

İmge Öyküler dergisinin üçüncü sayısı, öyküye ilişkin metinler hususunda çeşitlilik ve istikrar göstermeye devam eder. Semih Gümüş'ün "Öykünün Anlamı Nerede?" metni, öykü türüyle ilgili geniş ölçekte saptamaların bulunduğu ve öykü üzerine düşündüren bir metin olma özelliği taşımaktadır. Buna göre Gümüş, Nadine Gordimer'den ilginç bir alıntıya yer verir: "Öykü, parçalanmış ve huzursuz bir türdür; mayanın tutması ya da tutmaması sorunudur; işte belki de bu nedenledir ki, öykü -en iyi biçimde, sezgi parlamalarıyla aldırmazlığa varan hipnoz durumlarının art arda gelmesi denebilecek olan- modern bilince uygun düşer."[204] Ardından, alıntıdan hareketle kendi fikrini de aktarır: "Romanın, modern zamanların başlangıcındaki bilince uygun düşüp günümüzün parçalanmış zamanlarını kavramakta zorlandığı biçiminde bir düşünceyi epeydir tartıyorum. Denebilir ki kuruluş zamanlarının türü olarak roman, hep yükseğe çıkarken yıkılış ve çözülme dönemleri öyküyü -ya da şiiri- çıkarır öne."[205] Yazara göre, acının en saf hali en iyi biçimde öykü türüyle verilebilir. Oldukça çarpıcı bir iddia olsa da, yazar bu iddiayı şu biçimde açıklamaya devam eder:

> Roman, aykırı biçimlerinde bile duygu kuyusunun başında beklemekten kurtulamaz. Bir genelleme değil de genellikle doğru olana gönderme olarak okunabilir şu örnek: öykünün, "Üzüldüm, sonra yürüdüm," serinkanlılığında kurabileceği bir cümleyi, romanın, "Üzüldüm, sonra ağladım," duygusallığında kurmak zorunda kalmasının nedeni, "üzüntü"yü orada öylece bırakmasının olanaksızlığıyla sürekli yüz yüze durmasıdır. Kendi olmaktan çok, başkasınındır bugünün romanı.[206]

Semih Gümüş, romana karşı konumlandırdığı öyküyü, romanla kıyaslayarak tanımlama çabasına girişir. Fakat bunu yaparken, özgün saptamalarda bulunmaktadır. Bu saptamalara verdiği örnekler ise iddialarını temellendirme hususunda başarılı görünür. Öykünün genel tartışmalarını çarpıcı biçimde irdelemektedir.

---

[204] Semih Gümüş, "Öykünün Anlamı Nerede?", *İmge Öyküler*, 3, (Haziran-Temmuz 2005), s. 75.

[205] *A.g.y.* s. 75.

[206] *A.g.y.* s. 75.

Mevcut sayının diğer metinleri yine M. Sadık Aslankara'nın "Öykü, Köpeği Ne Zaman Isırır?" metniyle devam etmektedir. Bu metinde Aslankara, beş öykü üzerinden bir değerlendirme yürütür. Feridun Andaç'ın "Öykünün Getirebileceği Tanıklık" metni ise yazarın Saraybosna gezisinden hareketle, döneme ve mekanlara ait pek çok yazarın ve eserlerinin anıldığı bir metindir. Feyza Hepçilingirler, "Çıkış, Kaçış, Gidiş, Dönüş" metniyle, Aslı Erdoğan'ın "Çıkış" öyküsünün analizini yapmaktadır. Bu sayıda yer alan bir diğer metin, Ömer Lekesiz'in, 8. Ankara Öykü Günleri'nde "Öykü Eleştirisinde Günümüz Ölçütleri" başlıklı konuşmasının metnidir. Lekesiz'in metni de diğer seri metinlerinin devamı niteliğindeki metinler gibi faydalı bir metin olarak sayıda yerini almıştır.

İmge Öyküler dergisinin dördüncü sayısında Semih Gümüş'ün "Geleceğin Öykücüleri" başlıklı metni, öyküye ilişkin olmanın yanı sıra dönemin mevcut öykücüleri ve öykü çevrelerine dair önemli ipuçları sağladığı için dikkate değerdir. "Öykücülüğümüzün son on yıl içinde yaşadığı canlılığın aynı düzeyde kesintisiz biçimde sürmesi beklenemez,"[207] ifadesiyle Semih Gümüş, 1995-2005 yılları arasında öyküde bir canlanma olduğunu bir kez daha belirtmiştir. Bu saptamanın ulaştığı netice, yazarın, Türk edebiyatında öykünün yakaladığı ivmeyi devam ettirebileceğine inandığı isimleri anma ihtiyacını dile getirmesidir.

> Varsa öykücülüğümüzün kanonu, bir büyük Çağdaş Türk Öykücülüğü antolojisi oluşturacak değerde, Memduh Şevket Esendal ve Sait Faik'ten Vüs'at O. Bener ve Nezihe Meriç'e, Leyla Erbil ve Tahsin Yücel'den Füruzan ve Ferit Edgü'ye, Necati Tosuner, Selim İleri ve Hulki Aktunç'a uzanırken son kuşaklar içindeki gelecek yazarlarını, sözgelimi Cemil Kavukçu ve Mahir Öztaş'ı da alacaktır içine.[208]

Bu saptama, daha çok geriye dönük bir saptamadır. Gümüş, mevcut zamandan hareketle ileriye dönük olarak bir görüş belirttiğinde şu isimleri sıralayacaktır:

> Mehmet Zaman Saçlıoğlu'nun (1955) adını kaydetmeliyim. […] Saçlıoğlu, kendi öykü dünyasını ve dilini yaratmış yazarlardan. Verimli olmasa da, her yazdığında derinleştirdiği yaratıcılığı örnek alınacaktır. Onunla aynı kuşağın bir başka yaratıcısı Özcan Karabulut (1958) sıcakkanlı öykülerle girmişti öykücülüğümüze ve adını sürekli gündemde tutan kitaplarıyla hayatın anaforu karşısında soğuk durulamayacağını gösteren bir öykü anlayışı kurdu. […] Sibel K. Türker (1968) öykülerinin insana dönük yüzünün öyküden öyküye açılıp ardındaki dünyaları gösterme çabasını iyi anlayabilirsek, anlama verdiği yükün değerini de görebiliriz. […] Murat Yalçın'ın (1970) ayrıksı tutumu öteden beri ilgimi çeker. […] Sema Kaygusuz (1972) da gözlemlerini insanın ayrıntılarda yaşayan değişimine yöneltiyor. Hep

[207] Semih Gümüş, "Geleceğin Öykücüleri", *İmge Öyküler*, 4, (Ağustos-Eylül 2005), s. 78.

[208] *A.g.y.* s. 78.

> başkalarından farklı ayrıntılarda keşfettiği insanı içten anlatım biçimi ve git gide yetkinleşen ustalığıyla yansıtırken genç kuşağın ilk akla gelen yaratıcıları arasında yer alıyor.[209]

Semih Gümüş'ün bu metni, yayımlandığı dönemde, dönemin mevcut öykü yazarlarıyla ilgili bir algı oluşturmuştur şüphesiz. Türk edebiyatı çevrelerinde, yayın piyasasında, eleştiri yazınında ve dolayısıyla konjonktürde aktif biçimde rol oynayan bir ismin zikrettiği yazarlar; eleştirmenin işinin ehli olduğu ve çok doğru saptamalar yaptığına kanıt olacak biçimde günümüz Türk edebiyatında bilinen öykücülerdendir yoksa eleştirmen piyasayı bir biçimde yönlendiren isimlerden biri olduğu için mi bugün bu isimler Türk edebiyatında bilinmektedir sorusu bu metinle ortaya atılabilecek sorulardan biridir. Nihayetinde önemli ve dikkate değer bir metin olduğu kuşkusuzdur.

Derginin beşinci sayısında, Feridun Andaç'ın "Anlatıcı Olarak Yazarın/Öykücünün Bilinçaltı" metni, öykü türüyle ilgili olarak öyküyü yazan öykücünün kişisel motivasyonlarına değinmektedir. Bu metinde Andaç, bir öykü yazarı olarak öykülerini kaleme alırken çağrışım ve etkileşim tecrübelerini aktarır. Sayının öyküye ilişkin diğer metni Feyza Hepçilingirler'in "Taşan, Coşan, Köpüren Bir Anlatım: Ayşe Kilimci" metnidir. Bu metinde Hepçilingirler, İmge Öyküler dergisinin bir önceki sayısı olan dördüncü sayısında yayımlanan "Kiracı" öyküsünün değerlendirmesini yapar. Sayıda söz konusu iki yazarın metinleri dışında öyküye ilişkin kuramsal bir metin yayımlanmamıştır.

İmge Öyküler dergisinin altıncı sayısı, Semih Gümüş'ün "Kurutulmuş Öykü Bahçesi" metniyle öyküye ilişkin metinler serini başlatır. Bu metinde de Gümüş'ün öykü üzerine kişisel görüşleri mevcuttur. Bir diğer metin, Feridun Andaç'ın "Bir Varoluş Biçimi Olarak Öykü" başlıklı metnidir. Andaç, bu metninde, öykü yazmanın tüm hayatı kuşatan bir bakış gerektirdiğini örneklerle açıklar. M. Sadık Aslankara, "Necati Tosuner Ne Zaman Usta Olacak?" metniyle, Feyza Hepçilingirler ise "Has İnsanlar Nerede Peki?" metniyle sayının öyküye ilişkin metinler serisine katkı sağlamışlardır.

Derginin son sayısı olan yedinci sayıda Semih Gümüş'ün, öyküye ilişkin daha çok eleştiri metni olarak değerlendirilebilecek "Kırk Satır Okumadan Bir Satır Yazmak" başlıklı metni yayımlanmıştır. Bu metinde Semih Gümüş, genç öykücülerin bazıları için geçerli olan bir eğilimi eleştirmektedir. Bu, aynı zamanda dönemin öykü atmosferi açısından da önemli çıkarımların bulunduğu bir metindir. Öyle ki Gümüş'e göre: "Öykü 2005'te son on yılın en derin uykusuna çekildi. […] Uzun, yorucu bir yoldan geldi o ve geçen bir yıl boyunca birkaç

[209] *A.g.y.* s. 79.

kıpırtı dışında ciddiye alınabilecek pırıltıları da görülmediyse, sabırla beklemek gerekir."[210] Bu olumsuz ve umutsuz atmosferin sorumluları ise "sözcükleri giderek ağırlaşan öykücüler"dir.[211] 2005 yılı itibariyle hâlihazırda büyük emeklerle ivme kazanmış öykü türü ve canlanmaya başlamış öykü ortamı hakkında tam tersi biçimde düşüşe geçen bir hareketlenmeden yakınan Gümüş'ün bu metni, esasında Gümüş'ün de iddialarını destekleyecek biçimde, derginin son metinlerinden biri olmuştur.

İmge Öyküler, öyküye ilişkin kuramsal metinleri yalnızca Türk yazarlara yönelik tutarak bir kendi kaynaklarına dönme eğilimi göstermiştir demek yanlış olmaz. Diğer dergilerde görülen öykü teorisine yer verme hamlesi, *İmge Öyküler*'de daha çok Türk edebiyatına mensup yazarların Türkçe kaleme aldıkları ve daha çok eleştiri dokusuna sahip metinlerin yayımlandığı bir yöntem izlemiştir.

2.3.5 Öyküler

2.3.5.1 Telif Öyküler

İmge Öyküler dergisi, yedi sayılık yayın yaşamı boyunca her sayısında hem telif hem çeviri öyküler yayımlamıştır. Telif öyküler, dönemin öykü yazarları tarafından kaleme alınan ve hem biçim hem içerik açısından çeşitlilik gösteren öykülerdir. İlk sayının öyküleri örneğin, Erhan Bener'in "Aynanın Arkası" ile başlamaktadır. Bu öykü, otuz beşinci yaş gününde aynada kendisiyle yüz yüze gelen bir adamın ilginç dönüşümü anlatılmaktadır. Ardından yayımlanan Necati Tosuner'in "Gölgeler" öyküsü, teknik olarak deneysel sayılan bir öyküdür. Şiir biçiminde bir girişe sahip olan öykü, üslup bakımından türlerin sınırlarının geçirgenliğinden yararlanmış görünmektedir. Mustafa Balel'in "Etiyopya Kralı'nın Gözleri" öyküsü, baskıcı, otoriter ve ataerkil yapıda bir ailenin bir çocuk bakış açısıyla anlatımı olarak özetlenebilir. Mehmet Zaman Saçlıoğlu'nun "Yanlışlık" öyküsü, gerçek yaşamdan alıntı gibi görünmektedir çünkü öykü içerisinde yer alan pek çok öğe gerçekte de var olan şeylere temas etmektedir. Örneğin dergi, kitap isimleri; yazar isimleri ve darbelerden yola çıkılarak Türkiye tarihinde meydana gelmiş bazı siyasi olaylar açıkça isimlendirilmiştir. Bir anlamda cesur bir öykü sayılabilir. Aynı sayıda yer alan Haydar Ergülen'in "Fazlalıklar" öyküsü ise şairlerin kaleme aldığı öykülerin imgesel zenginliği, üsluplarının ve anlatımlarının estetik kalitesinin önemli bir örneği sayılabilir. Hem biçim hem içerik anlamında iyi bir örnek teşkil eder Ergülen'in öyküsü.

[210] Semih Gümüş, "Kırk Satır Okumadan Bir Satır Yazmak", *İmge Öyküler*, 7, (Şubat-Mart 2006), s. 67.

[211] *A.g.y.* s. 67.

Derginin ikinci sayısında yayımlanan öykülerden ilki Jale Sancak'ın "Rüzgârın Yolcusu" öyküsüdür. Bu öyküde Jale Sancak, ikinci tekil şahıs anlatımına başvurmuştur. Şiirsel bir üslubun hâkim olduğu öyküde imgelerle örülü romantik bir dünya sunulmuştur. Ardından Alper Akçam'ın "Gelmeyin Üstüme" öyküsü muhteşem bir sol gençlik eleştirisi olma özelliği taşır. Aslı Erdoğan'ın "Çıkış" öyküsü, ikinci tekil şahıs anlatımına sahiptir. Erdoğan'ın bu öyküsü, zengin imgelerle örülü, şiirsel bir öyküdür. Faruk Duman, "Çatı" isimli öyküsüyle bir çocukluk serüvenine dahil eder okuyucuyu. Öyküde çocukluk çağının, çocukluk döneminin o hayalperestliğini, düşsel dünyasını bir çocuğun bakışıyla vermeyi başarmıştır. Bu dünya pek çok çocuğun gerçekten sahip olduğu gibi büyülü ve masalsı, olağanüstü bir evrendir. Bu evrende hayali arkadaşlar, kaptanlar, konuşan hayvanlar, ağaç ev ve maceralar vardır. Öykü gibi sözcük sayısı bakımından ekonomik bir türde bu masalsı evreni verebilmek yazarın bir başarısı olarak görülmelidir.

Derginin mevcut sayısında yayımlanan bir diğer öykü Hürriyet Yaşar'ın "Aramıza Karışanlar" öyküsüdür. Bu öykü, kendisinden önce yayımlanan bir önceki öykünün taban tabana zıttı bir yapı barındırır. Oldukça politik bir öyküdür. Politik olarak sol görüşlü kesimin yaptığı eylemlerden, yürüyüşlerden, protestolardan dem vurur. Bu eylemlerde atılan sloganlar bile açıkça verilmiştir. Gazeteci Uğur Mumcu'nun ölümüne ilişkin bir tepki içeren eylemlerden birine yer verilen öykü, Türkiye tarihinde ve siyasetinde meydana gelmiş olaylara açıkça değinmesi açısından cesur bir öykü sayılabilir. Ardından yayımlanan Halil İbrahim Özcan imzalı "Kalanlar Erken Unutur" öyküsü ise çok daha mistik bir evrenin, yaşam yolculuğunun gizleri ardından gitmenin öyküsüdür. Görüldüğü gibi öykü yayımında yer alan öyküler çeşitlilik göstermektedir.

Hikmet Temel Akarsu'nun "Toma" başlıklı öyküsü ise bir Beyoğlu anlatısı sunar. Bu öykü, öykünün sonuna düşülen bir notta da görülebileceği gibi yazarın *Babalar ve Kızları* isimli öykü kitabında yer alan öykülerden biridir. Sayıda öykü yayımında yer alan son öykü ise Hakan Ergül'ün "Tezgâh" isimli öyküsüdür.

İmge Öyküler dergisinin üçüncü sayısında yayımlanan öykülerden ilki Şükran Yücel'in "Yalancı Dolma" öyküsüdür. Bu öykü, bir kadının bir yemeği pişirme süresi boyunca, o süreçte yoğun içsel duygularını ve iç hesaplaşmalarıyla baş başa kalmasının anlatısıdır. Yemek pişirme süreci, öykü karakterinin yaşadığı içsel hesaplaşma, derin ve sarsıcı duygular, zihninde dönüp duran düşüncelerin örtük biçimde olsa da bir parça gün yüzüne çıktığı bir süreç haline gelir. Bu hesaplaşmalardan işaret edildiği kadarıyla yemek pişiren kadın bir ayrılığı, bir terk edilme travmasını atlatmaya çalışmaktadır. Yemek pişirme süresi boyunca ayrılıkla sonuçlanmış bir

ilişkinin ayrıntılarına, bu ayrıntıların karakterde yarattığı tahribata ve bırakmış olduğu izlere tanık olmak mümkündür. Bu örtük ve dolaylı anlatım; gerçek hayatta bir insanın deneyimleyebileceği en sıradan eylemlerden biri olan, neredeyse her gün herkesin gerçekleştirdiği bir "yemek pişirme" eylemi üzerinden aktarılmıştır. Öykünün öne çıkan özelliklerinden, alameti farikalarından biri olan "tek bir ân"a odaklanma hususunda, kısa bir zaman diliminde açılan uzun bir sürecin ayrıntılarını aydınlatması bakımından önemli bir örnek teşkil ettiği kuşkusuzdur.

Öykü yayımı Zafer Doruk'un "Yazlık Sinemalar" öyküsüyle devam etmektedir. Bu öyküde, tıpkı yazlık sinemaların insanın zihninde doğal biçimde çizdiği atmosfere uygun bir dünya yaratılmıştır. Gerçekten de bir yaz vakti, konumu tam olarak verilmese de küçük bir yaşam alanında düzenlenen yazlık sinema sezonunda yaşanan ilk gençlik maceralarının anımsatılmasının öyküsüdür bu. Öyküye, hayata dair herhangi bir zaman diliminin, herhangi bir mekânın, herhangi bir olayın, herhangi bir şekilde konu olabileceğinin önemli örneklerinden biridir. Buna paralel biçimde, Ayşe Sarısayın'ın "Kuşlarla Giden" öyküsü, Rikkat ve Fitnat isimli iki karakterin bir köşkte yaşamlarına açılan ufak bir pencere hissi yaratmaktadır. Bu öykü, Türk edebiyatında Ahmet Hamdi Tanpınar'ın yazmış olduğu "Acıbademdeki Köşk" öyküsü; ya da Samiha Ayverdi'nin *İbrahim Efendi Konağı* romanında da anlatıldığı gibi bir toplu yaşam anlatısı sunar esasında. Türk edebiyatında söz konusu bu eserleri anımsatan, bir köşkün ve içerisinde yaşam süren insanların ilişkileri üzerinden açılan bir öykü mevcuttur. Kapısı aralanan bu yaşamın ayrıntıları, öyküde bir çocuğun gözünden verilmiştir, tıpkı "Acıbademdeki Köşk" öyküsünde ve *İbrahim Efendi Konağı* romanında da olduğu gibi.

Kemal Gündüzalp'in "Huriye Adında Bir Kız" öyküsü, Huriye isimli bir genç kızın Suriye'ye kaçış hikayesini konu edinmiştir. Öykü, genç yaşta yaşadığı yerden kaçıp giden bu kız üzerinden küçük yerleşim bölgelerinde yaşayan halkın yaşam koşullarına ve bu halkın sahip oldukları insan ilişkileri dinamiklerine dair sosyolojik bir bakış sunar. Fatih Atila'nın "Zengin Adamın Cüzdanı" öyküsü ise trafikte bir dilenci tarafından yolu kesilen zengin bir iş adamının ofise gidip "siesta" yapabilmek için dilenciyi başından savma amacıyla tüm parasını ona verdiğini anlatmaktadır. Öykü, trafikte yolu kesilen herhangi bir adamın kısacık bir anına denk gelen fakat o kısacık andan çıkarak birçok fikre ve mesaja varabilmenin örneklerinden biridir. Birsen Ferahlı'nın "Oyun" öyküsü ise Türk edebiyatının en önemli öykücülerinden biri olan Sait Faik Abasıyanık'ın öykülerine benzeyen bir tattadır. Yaşama sevinci ve yıldızlara odaklanan öykü, kısa bir öyküdür.

Sayıda yer alan Ethem Baran öyküsü "Anka" ise oldukça uzun bir öyküdür. Aynı zamanda, dergide öyküsü yer alan isimlerin dönemin ve hatta mevcut zamanın bilinen ve başarılı bulunan yazarları olduğuna da dikkat çekmek gerekir. Buna ek olarak Yavuz Ekinci'nin "Her Şey Bitti" öyküsü, hapisten çıkan bir gerillanın köyüne dönmesini konu edinmiştir. Bu dönüşte ilginç karşılaşmalar yaşanır. Ancak dergide yer alan bu öykünün, bir ülkenin bölücü örgütleriyle iş birliği içinde olup açıkça suç işleyen biriyle empati kurdurmayı amaçlayıp amaçlamadığı sorusu bu noktada önemlidir. Eğer öyleyse, Türkiye gündeminde ve siyasetinde oldukça hassas meselelerden birine bu denli cesurca temas edebilmek ilginçtir. Fakat gerekli olup olmadığı tartışılır. Sayının öykü yayımı bölümünde yer alan son öyküsü ise Ahmet Bülent Tekik'in "Kitap, Satır ve Cuma" öyküsüdür. Bu öykü karmaşık bir biçim ve içeriğe sahip olmakla birlikte esrik bir atmosfer sunmaktadır. Aynı zamanda bu öykünün yazarı olan Ahmet Bülent Tekik, dergiye yayımlanması için öykü gönderen, henüz yayımı olmayan, yolun başındaki genç öykücülerden biridir. Genç öykücülere ilk yayımlarını yapmaya fırsat vererek öykü yazma yolunda heveslendiren bir tutumdur bu.

Derginin dördüncü sayısında öykü yayımı yine çeşitlilik göstermektedir. Demir Özlü'nün "Sayfiye" öyküsü, Türk edebiyatında 50 Kuşağı öykücülerinden bir yazarın öyküsü olarak önemli bir katkı sağlamaktadır. Ardından öyküye dair kuramsal metinleri ya da öykü eleştirileriyle tanınan Feridun Andaç'ın "Gitmek" isimli şiirsel öyküsü yine çeşitliliğe katkı sağlar. Ayşe Kilimci'nin "Kiracı" öyküsü, tutarlı ve zekice kurulmuş olay örgüsüyle başarılı bir öykü örneği sunar. Celal Özcan, "Yağmur İndi Resmime" öyküsüyle, plajda resim yaparken tanıştığı küçük bir kız çocuğuyla sevimli ve çocuksu bir konuşma yapan adamın hikayesini aktarır. Sibel K. Türker'in "Suskun Bir Çocuk" öyküsü, herkesin çocukluğunda yaşayabileceği türden bir dışlanmaya, akrabalar ve aile ilişkileri içerisinde zorbalığa maruz kalma durumuna temas eden son derece içli bir öyküdür. Hakan Şenocak'ın "Yavru" öyküsü ise kısa öykünün en iyi örneklerinden biridir. Kısa, yalın, sonu belirsiz, hikâyenin sonuna gelirken tırmanan bir gerilimin var olduğu, üstü örtülü, sezdiren anlatıma sahip bir öyküdür.

Mevcut sayıda yer alan bir başka öykü de Eddi Anter'in "Bir Kuş Havalandı Büyükada'dan" öyküsüdür. Bu öykünün girişinde Mario Levi'nin bir notu bulunmaktadır. Buna göre, o dönemde Mario Levi'nin vermiş olduğu "yaratıcı yazarlık" kursunda yetişmiş bir kişi olan Eddi Anter, kursun sonunda öğrendikleriyle kaleme aldığı bu öyküyle *İmge Öyküler* dergisinde, Mario Levi'nin destek ve teşvikleriyle yer almayı başarmış görünmektedir.

Derginin diğer sayılarında öyküsü yayımlanan yazarlar hem dönem içerisinde hem de bugün hâlâ Türk edebiyatında eser üreten, başarılı bulunan isimlerdir. Erendiz Atasü, Sadık

Yalsızuçanlar, İnci Aral, Sezer Ateş Ayvaz, Fahrettin Demir, Gültekin Emre gibi önemli isimler *İmge Öyküler* dergisinin öykü yayımlarına katkıda bulunmuştur. Bu anlamda dergi öykü yayımında faydalı olmuştur.

2.3.5.2 Çeviri Öyküler

İmge Öyküler dergisinin telif öyküler dışında çeviri öykü yayımladığı bir bölümü bulunmaktadır. Yedi sayı boyunca en az bir yabancı dilde yazılmış öyküyü Türkçeye çevirip dergide yer vererek farklı dillerden ve farklı edebiyatlardan öykü örneklerini de okuyucuya sunmuştur. Telif öyküye göre sayıca çok daha az yer verilmiş olsa da hiçbir sayıda çeviri öykülere yer vermek ihmal edilmediği için derginin bu hususta bir istikrar oluşturma ve bu istikrarı koruma çabası bulunduğu söylenebilir. Çalışmada incelenen diğer dergilerin çeviri öykü bölümlerinden farkı, çevrilen öykü dillerinin farklı çeşitlerde olmaması ve çevrilen dilin edebiyatına dair müstakil değerlendirme ya da inceleme metinleri kaleme alınmamış olmasıdır. Yalnızca birkaç sayıya özgü olarak öykünün orijinal diline ait edebiyata dair yazılmış metinlere yer verildiği gözlemlenmiştir.

İmge Öyküler dergisinin ilk sayısında iki çeviri öykü bulunmaktadır. "Mavi Kız Böceği" adlı öyküsüyle Rus yazar Mihail Mihayloviç Prişvin yer alırken Rus edebiyatına dair metni, öykünün çevirmenliği de yapmış olan Birsen Karaca kaleme almıştır. Birsen Karaca, "Rus Edebiyatının Gelişim Süreci İçerisinde Öykü Türü ve Öykü Ustaları" metniyle, Rusçadan çevrilen öyküden önce Rus edebiyatında öykü türüne dair bir bilg seti kurmayı hedeflemiştir. Bununla birlikte, Fransız edebiyatının tartışmalı yazarlarından olan Marquis de Sade'ın "Bütün Bir Taşra Halkının Gerçek Olduğunu Kabul Ettiği Tuhaf Bir Hikâye" öyküsü Türkçeye çevrilerek derginin ilk sayısında yerini almıştır.

İkinci sayıda da Rus edebiyatından çeviri öykülere yer verildiği görülür. Bu sayıda da Birsen Karaca, "Rus Edebiyatının Genel Sorunlarından Biri: Sovyet Döneminde Arşivlere Kapatılan Yazarlar" metniyle Rus edebiyatına dair yazdıktan sonra; Nikolay Semyonoviç Leskov'dan "Aptalcık" öyküsü ve Alek Popov'dan "Rapor Verildi" öyküleri, Rus edebiyatında öyküye örnek teşkil edecek biçimde derginin çeviri öyküler bölümünde yayımlanmıştır. Üçüncü sayıda, herhangi bir düzyazı metni yer almazken iki çeviri öykü yayımlanır: Kata Kulavkova'dan "Düş ya da Başka Bir Şey" ve Robert Louis Stevenson'dan "Sarı Boya". İlki Makedoncadan diğeri İskoç yazar Stevenson'dan olduğu için İngilizceden çevrilmiştir. Dolayısıyla nihayet üçüncü sayıda çeviri öykü hususunda bir çeşitlilik söz konusudur.

Dördüncü sayının çeviri öyküleri Rusçadan çevrilen Vikent Vikentyeviç Veresayev'in "Efsane" öyküsü, Farsçadan çevrilen Şehla Pervin Ruh'un "Kavruk Kına" öyküsü ve Yunancadan çevrilen Alesandros Adamopulos'un "Yeni Azizler" öyküsüdür. Beşinci sayıda ise H. Can Erkin'in "Japon Edebiyatında Öykünün Doğuşu" metniyle verilen Japon edebiyatında öykü türüne dair bir değerlendirmenin sonunda Japon yazar Ryunosuke Akutagava'nın "Burun" öyküsü Japon edebiyatında öykü türü hakkında bir fikre sahip olmaya imkân verir. Özellikle Japon edebiyatı gibi Uzak Doğu'ya ait ve dolayısıyla üzerine çok konuşulmayan edebiyatlara yer vermek dikkate değerdir.

Derginin son sayısı olan yedinci sayıda yayımlanan tek çeviri öykü Rus yazar Gogol'un "Korkunç El" öyküsüdür. Görüldüğü gibi *İmge Öyküler* dergisi, ilk sayısından son sayısına dek sürdürmek için çaba gösterdiği serilerine çeviri öykü yayımını da eklemiştir ve bu bölümden başka dillerden ve edebiyatlardan öyküleri Türkçeye çevirerek okuyucuya kazandırmaya çabalamış görünmektedir. Bazı sayılarda söz konusu dil ve edebiyata dair ve özellikle öykücülüğe dair bilgilendirici metinlere yer verildiği de görülür.

2.3.6 Öykü Atölyesi & Öykü Bülteni

İmge Öyküler dergisi bünyesine dikkate değer iki küçük bölüm daha eklemiştir. İlk sayıdan son sayıya kadar yayımı devam eden "Öykü Bülteni" bölümü, öykü gündemine dair önemli haberler, yazarların öykü kitapları, dergilerde yayımlanan dikkate değer öyküler, yaşamını yitiren yazarlar, ödüller, etkinlikler ve daha birçok meseleden okuyucuları haberdar etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu bölümden sorumlu kişi Deniz Spatar'dır. "Öykü Atölyesi" bölümü ise derginin üçüncü sayısı itibariyle yayımlanmaya başlar. "Öykü Atölyesi" bölümü, *İmge Öyküler* dergisine yayımlanması için öykü gönderen genç öykülerin öykülerini değerlendiren ve onların öykülerini olumlu ya da olumsuz eleştirerek iyileştirilmesi gereken noktalar hususunda öneriler veren bir bölümdür. Bu bölümden sorumlu kişi yazar Nemika Tuğcu'dur. Tuğcu, dergiye gönderilen öyküleri tek tek değerlendirerek eleştirilerini ve tavsiyelerini verir. Burada hem öykülerini yayımlanması için gönderen öykücüler hem de derginin okuyucuları fayda sağlayabilmektedir.

İlk sayıda "Öykü Atölyesi" bölümü henüz başlatılmamış olduğu için yalnızca "Öykü Bülteni" yer almaktadır. Bu bölümün başında, bölümden sorumlu olan Deniz Spatar şu sözlerle kısa bir bilgilendirme yapmaktadır:

> Bu sayfa aracılığıyla öykü haberlerini size iletmeye çalışacağız. Açık Radyo, Açık Dergi'de yayımlanan Öykü Bülteni adlı köşenin ilke ve hedeflerini geliştirerek sürdürmek istiyoruz. 23 Şubat 2001'de yayımlanan ilk radyo programında hedefler şöyle özetlenmişti: öykü bülteni, öykünün penceresinden

> bakınca haber değeri taşıyan her etkinliği duyurmaya çalışacak. Hedefimiz, öykü dergilerini tanıtmak, çeşitli dergilerde çıkan öyküyle ilgili yazılara dikkat çekmek, yeni çıkan öykü kitaplarını ve çıkacak öykü kitaplarını duyurmak, yarışmaları önceden haber vermek, takip etmek ve sonuçlarını duyurmak, öykü etkinliklerini haber vermek, özel haber dosyalarıyla küçük de olsa öyküye dair sorular sormak, yayıncılar ve yazarlarla söyleşiler yapmak ve bizim şu anda tahmin edemediğimiz her tür öykü haberine yer vermek.[212]

Burada yazar, söz konusu bölümün başlatılmasının sebeplerini ve bu bölümle amaçlananları açıkça sıralamıştır. Buna ek olarak Spatar, bu bölüme içerik üretme konusunda dışarıdan bilgiye ve tavsiyeye açık olduklarının altını çizmektedir. Buna paralel biçimde derginin üçüncü sayısında içeriğe dahil edilen "Öykü Atölyesi" bölümü için, bölümün sorumlusu Nemika Tuğcu küçük bir bilgilendirme yapmaktadır:

> *İmge Öyküler*'in bu sayısından başlayarak "Öykü Atölyesi" başlığı altında sizlerden gelen öyküler değerlendirilecek. Birlikte çalışma da diyebiliriz buna. Ben, söyleyecek sözü olanların edebiyatı seçtiklerini düşünürüm hep. Ama genç yazar daha işin başındadır. Yazdıklarının şiir, öykü, deneme, anı, roman vb. yayımlanmaya değer olup olmadığını, en önemlisi de edebiyat değerinin olup olmadığını merak eder. Bu konuda bir editöre, eleştirmene gereksinimi vardır. *İmge Öyküler*'e gönderilen her öykü olabildiğince titizlikle değerlendirilecek. Her sayıda bize gönderilenlerden bir, yerimiz el verdiğince iki öyküyü yayımlayacağız.[213]

Nemika Tuğcu'nun bölümün başlangıcında kaleme aldığı bilgilendirme yazısı yukarıda da görüldüğü gibi bölümün temel motivasyonlarını, yöntemini ve hedeflerini açıklar. Nitekim yazarın söz konusu bölümde yapmış olduğu öykü değerlendirmeleri tıpkı bilgilendirme yazısında ifade ettiği gibi söyleyecek sözü olan fakat henüz yolun başında olan genç öykücülere yazdıkları hakkında bilgi verirken sahip olduğu yapıcı tavırla bir atölye hissi yaratmayı hedefler görünmektedir.

"Öykü Bülteni" bölümünde verilen haberler çeşitlilik göstermektedir. Öncelikli olarak *Düşler Öyküler* dergisinin önderliğinde Ankara'da başlatılarak farklı şehirlere hatta farklı ülkelere yayılan "Öykü Günleri"nin haberleri verilir. İlk sayının bülteninde II. Lefkoşa Öykü Günleri'nin detaylarına dair ipuçları paylaşılmıştır. Bununla birlikte, yaşama veda eden Uğur Özakıncı ve Mehmet Günsür özel olarak bültende anılmıştır. Sait Faik Öykü Ödülü'nün sahibinin Başar Başarır olduğu müjdesi verilmiş; yalnızca Türk öykücülüğünün gündeminde değil dünya edebiyatına da ulaşarak Tolstoy'un evinin satılığa çıktığı haberiyle birlikte Kata Kulakova'nın P.E.N.'e verdiği mektuba dair detaylar da paylaşılmıştır.

---

[212] Deniz Spatar, "Öykü Bülteni", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), s. 179.

[213] Nemika Tuğcu, "İmge Öyküler Atölyesi", *İmge Öyküler*, 3, (Haziran-Temmuz 2005), s. 181.

Öykü Bülteni, her sayıda öykü gündemi ait bütün haberleri paylaşmaya gayret eder görünmektedir. Örneğin derginin ikinci sayısında yer alan öykü bülteninde Birinci Eskişehir Öykü Günleri'nin müjdesi verilmektedir. Bununla birlikte Rıfat Ilgaz Öykü Ödülü'nün Lütfiye Aydın'a verildiği, Sait Faik Hikâye Armağanı'nın ise Ayşe Sarısayın'a verildiği paylaşılmıştır. Bununla birlikte İngiltere'de düzenlenen öykü yarışmalarının duyurusu yapılmıştır. Üçüncü sayı itibariyle bültende, yayınevleri tarafından yayımlanan öykü kitaplarının kısa birer tanıtım metinleriyle yayımlandığı gözlemlenmektedir. Söz konusu bültende yer verilen öykü kitaplarının tanıtım metinleri, bültende tanıtılması için yayımlanan dolayısıyla tanıtılması için "seçilen" öykü kitapları üzerinden bir araştırma yürütülebilir. Hangi yayınevlerinin hangi öykücülerin kitaplarını yayımlamayı tercih ettiklerinin yanı sıra, *İmge Öyküler* dergisinin yayımlanan bu öykü kitaplarından hangilerine bülteninde yer vererek tanıtmayı seçtiği, bunun Türk edebiyatındaki yayın piyasasında bir etkisi olup olmadığı üzerine araştırma yürütülebilir ya da düşünülebilir.

"Öykü Bülteni" bölümünde kitap fuarlarının, diğer dergilerin düzenledikleri dosyalar için metin çağrılarının haberleri de iletilmektedir. Bununla birlikte dönemin mevcut edebiyat çevrelerinde meydana gelen tartışmalar da kısaca özetlenmektedir. Birlikte çalışmaya başlayanlar ya da yollarını ayıranlar, yayıncılık piyasasının nabzını ölçmek adına bu bültende kısa haberler biçiminde yerini almıştır. Örneğin dördüncü sayıda Semih Gümüş'ün Adam Öykü dergisinin yayın yönetmenliğini bırakması hususunda yaptığı açıklamaya yer verilmiştir. Son olarak bu bültende, üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen bir anketle edebiyatta en çok tercih edilen, en çok dikkat çeken türün hangisi olduğuna yönelik bir çalışma yürütüldüğü görülmüştür. Edebiyat çevreleri dışında özellikle genç kesim başta olmak üzere Türk edebiyatı okuyucusunun estetik beğenilerinin izinin sürülmesi dikkate değer bir çabadır.

Nemika Tuğcu'nun başlatmış olduğu "Öykü Atölyesi" bölümü, derginin son üç sayısında yazar Attilâ Şenkon tarafından yürütülmüştür. Aynı şekilde Deniz Spatar ile başlatılmış olan "Öykü Bülteni" son üç sayıda Nida Nevra Savcılıoğlu tarafından yürütülmüştür. Yazarlar arasında bir yardımlaşmanın olduğu fikri bu noktada devreye girer. İsimler değişse de içerikler aynı kalmış, başlatılırken vaat ettiklerini yerine getirmek hususunda çabalarını sürdürmüşlerdir. "Öykü Atölyesi" bölümünden de küçük bir örneğe yer vermek yerinde olacaktır.

> "Kelebek" ile (A. Ş.)
>
> Farklı bir söyleme sahipsiniz. İki üç sözcükten oluşan kısacık tümcelerle sürükleyici bir anlatım sağlamışsınız. Kolay iş değil. "Geceden unutulmuş köpek havlamaları", "Ayı pudralayan bulutlar", "Buz

yağdıran floresan ışığı" gibi hoş betimlemeleriniz var. Bütün bunların arasında "dans macabre" ne arıyor anlamadım. Ulusça henüz 'mortgage'in anlamını çözememişken bir de başımıza. 'dans macabre' falan çıkarmayın ne olur.[214]

Görüldüğü gibi "Öykü Atölyesi"nde incelenen öyküler, öyküyü gönderen kişinin isim ve soy isminin yalnızca ilk harfleriyle kimliği afişe edilmeden verilerek yapılmaktadır. Öykü eleştirisinin de beğenilen betimlerin belirtildiği gerçeğinden hareketle özenli ve ufuk açıcı biçimde yapmaya çalışıldığı söylenebilir. *İmge Öyküler* dergisi, ilk sayısından son sayısına kadar, kendine özgü bülten ve atölye fikriyle öykü gündeminin nabzını tutmak ve genç öykücüleri desteklemek adına çaba göstermiştir.

[214] Attilâ Şenkon, "Öykü Atölyesi", *İmge Öyküler*, 5, (Ekim-Kasım 2005), s. 180.

SONUÇ

1990'lı ve 2000'li yıllarda Türk edebiyatında öykü türüne ilgi ve bakışlar hususunda tartışılan ilk mesele, öykü türünün Türk edebiyatında ikincil hatta üçüncül bir konuma itilmiş olduğu iddiasıdır. Fakat bu iddianın beraberinde gelen ilginç bir saptama da öykü türünde eser üretiminin, öykünün üçüncül konumuna rağmen azalmamış olması aksine sürekli bir artışın gerçekleşmiş olmasıdır. Öyle ki, özellikle 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren öykü türüne rağbetin artması bir çeşit "öykü patlaması" olarak adlandırılmıştır. Türk edebiyatında 1990'lı yıllarda yükselişe geçen öykü türü, Türkiye'de12 Eylül Askeri Müdahalesi sonrası meydana gelen toplumsal değişim ve dönüşümün 1990'lara dek yazın hayatına yansıyamamış olmasından kaynaklı olarak 1990'lı yıllarda verimli bir sanatsal üretim artışı olarak açıklanabilir. Bir başka deyişle, edebiyat ve sanat alanına sirayet eden toplumsal kabuk değişimi, 1990'lı yıllarda başka açılımlarla ve yeni arayışlarla sonuçlanmıştır.

Türk edebiyatında dergiciliğin ve yayıncılığın gelişimine koşut olarak edebiyat türleri de gelişim göstermiştir. Dolayısıyla bir edebi türün nitelik açısından gelişim göstermesi yönündeki en büyük etkenlerden birinin dergiler olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Türk edebiyatında öykü türünün dergilerde yer bulabilmenin ötesinde yalnızca öyküye içkin, öyküye özel bir "tür" yayını başlatmış olması hem öykü türünün yaygınlık kazandığını hem de öykü türünün gelişim gösterebilme imkanına sahip olduğunu gösterir. 1990'lı yıllarda *Adam Öykü* dergisi ile başlayarak *Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, İmge Öyküler* gibi yalnızca öyküye ilişkin dergilerin yayımlanması Türk edebiyatında öykü türünün gelişimine katkı sağlamış, öykü ortamını canlandırmış; aynı zamanda öyküye rağbet yükselişte olduğu için yayıncılık faaliyetlerini cesaretlendirerek öykü türünün gelişimi ve öykü yayıncılığı faaliyetleri arasındaki çift yönlü bir etkileşimin varlığını göstermiştir. 2000'li yıllarda öykü türü, özellikle ülke ekonomisinde meydana gelen krizler dolayısıyla dergilerin kapanmasına ve edebiyat çevrelerinin dağılmasına rağmen 2000'li yıllarda Türk öykücülüğü varlığını önemli bir kayıp yaşamadan sürdürmüştür.

Tez çalışmasının ana bölümünde, Türk edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet göstermiş üç öykü dergisi: *Düşler Öyküler* (1996-1998), *Üçüncü Öyküler* (1998-2001), *İmge Öyküler* (2005-2006) incelenmiştir. Söz konusu üç öykü dergisi, Türk edebiyatında öykü türüne kendi döneminde hizmet etmekle kalmamış genç öykücülerin ilk öykülerini yayımlama fırsatı bulup yetişmelerini sağlamış, yazarla okuyucuyu bir araya getiren bir yapı sunmuş ve günümüzde hâlâ devam eden birtakım öykü etkinliklerine öncülük etmiştir. Nihayetinde, Türk

edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet gösteren bu üç öykü dergisi, öykü türünün Türk edebiyatında gelişimine katkıda bulunmuştur.

Düşler Öyküler dergisi, Nisan 1996-Aralık 1998 tarihlerinde toplamda dokuz sayı yayımlanmış Ankara merkezli bir öykü dergisidir. Dergi, 1997 yılında, sonrasında Türkiye'nin birçok farklı şehrine de taşınacak olan "Ankara Öykü Günleri"ni başlatmıştır. Bu gelişmenin beraberinde, derginin çabaları sonucu 69. Uluslararası P.E.N. Dünya Kongresi'ne sunulan öneri kabul edilmiş ve Kasım 2003'te 14 Şubat günü, "Dünya Öykü Günü" olarak kutlanmaya başlamıştır. *Düşler Öyküler*, Türk edebiyatında öykü dergiciliği alanında, özellikle döneminde mevcut olan boşluğu doldurması dolayısıyla önemlidir. *Düşler Öyküler* dergisinin yayın hayatına başlamasıyla birlikte "çok dergili" bir sistem ortaya çıkmış, bu durum dolayısıyla edebiyat ortamında ve bilhassa yayın dünyasında "demokratikleşme"nin önü açılmıştır.

Düşler Öyküler dergisi, ilk sayısında bulunan çıkış metniyle birlikte neredeyse her sayısında bir çıkış metniyle başlangıç yapmaya çalışmıştır. Dergi, ilk sayısının ilk çıkış metninde Türk edebiyatında bir öykü dergisinin, hatta mümkünse birden fazla öykü dergisinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Özellikle öykünün "sürgüne" gönderildiğinin altı çizilerek Türk edebiyatında öykü türünün öykü yayıncılığı koluyla canlandırılması gerektiğine işaret edilmiştir. Bununla birlikte derginin bir çeşit "manifestosu" sayılan bu ilk çıkış metninde derginin usul ve esasları belirtilmiş görünmektedir. Buna göre genç öykücüyle usta öykücünün, okuyucuyla öykü yazarının buluştuğu; yalnız öykünün kendisinin değil, öykünün üretim sürecinin ve teorisinin de tartışıldığı, başka dillerin ve dolayısıyla kültürlerin öykülerinin de Türkçeye kazandırılarak Türk edebiyatında öykü ortamının canlandırılmasının hedeflendiği görülmektedir.

Düşler Öyküler dergisi, diğer sayılarında da önemli çıkış metinlerine yer vermiştir. Öykü dergiciliğinin zor koşullarına değinen dergi, aynı zamanda dönem içerisinde yayımlanan diğer dergilerin çalışmalarına yer vermeyi ihmal etmemiştir. Yayımlanması devam eden öykü dergilerinin çalışmalarından haber etmenin yanı sıra yayım hayatı sona eren dergileri anmıştır. Kendi yayın düsturuna ve dergicilik anlayışına dair hatırlatmalarda bulunan *Düşler Öyküler* dergisi, öncülüğünde başlatılan Ankara Öykü Günleri'ni de açılış metniyle duyurmuştur. *Düşler Öyküler* dergisi için çıkış metinleri, dönemin öykü ortamının nabzını tutmak ve kendi çalışmalarını duyurmak açısından bir araç haline gelmiştir. Yalnızca derginin çıkış metinlerine başvurmak bile dönemin öykü edebiyatı hakkında önemli ipuçları sağlamaya yarar.

Derginin bir diğer önemli bölümü dönemin önemli yazarlarıyla yaptıkları söyleşilere yer verilen bölümdür. İlk sayıda Türk edebiyatında öykü dergiciliği hususunda önemli bir isim

olan Salim Şengil ile yapılan söyleşi metni yer almıştır. Şengil, kendi öykü dergiciliği ve yayıncılık tecrübesi üzerinden Türk edebiyatında öykü dergiciliği ve öykü yayıncılığı konusundan önemli paylaşımlarda bulunmuştur. Derginin ikinci söyleşisi o dönem henüz hayatta olan Vüs'at O. Bener ile yapılmış söyleşidir. Özcan Karabulut'un kaleminden, alışılagelmiş söyleşi atmosferinden daha farklı biçimde söyleşiyi öyküleştirme eğiliminin hâkim olduğu samimi bir metin ortaya çıkmıştır.

Üçüncü sayıda Ferit Edgü ile yapılan söyleşide Türk edebiyatında öykü türünün 1950 Kuşağı meselesine içtenlikle değinilmiştir. Kuşağın eğilimleri, önemli isimlerle bağlantılar, öykücülük anlayışları, estetik sorunlar, biçim ve içeriğe dair gözlemler bir araştırmaya kaynaklık edebilecek ölçüde kapsamlı olarak ele alınmıştır. Bir diğer söyleşi Leyla Erbil ile yapılmıştır. Beşinci söyleşi Demir Özlü, altıncı sayının söyleşisi ise Nedim Gürsel ile yapılmıştır. Yedinci sayıda Erhan Bener ile sekizinci sayının söyleşisi ise Erdal Öz ile yapılmıştır. Dokuzuncu sayı olan son sayıda söyleşi metni bulunmamaktadır. *Düşler Öyküler* dergisinin dönemin yaşayan önemli yazarlarıyla söyleşi yapmak konusunda istikrarlı ve ısrarcı olduğu söylenebilir. Tüm söyleşilerin kapsamlı biçimde hazırlandığı ve her isimle öykü türüne dair farklı konuların aydınlatıldığı söylenebilir.

Düşler Öyküler dergisinin önemli bir bölümü de öyküye ilişkin kuramsal metinlere ayrılmıştır. Derginin ilk sayısından son sayısına dek özellikle çeviri metinler aracılığıyla öykü türü kuramsal boyutta ele alınmıştır. İlk sayıda "Öykünün Sorunsalı" başlığıyla, "Kuram" bölümünde yayımlanan çeviri metin, öykü türünün teorik düzlemde tartışmaya açılması için önemli bir adımdır. İkinci sayıda Douglas Hesse'nin, Hakan Özdemir çevirisiyle "Bir Sınır Kuşağı: Birinci Şahıs Kısa Öyküler ve Hikâye Denemeleri" başlıklı incelemesi oldukça uzun, kapsamlı bir metindir. En göze çarpan özelliği ise Dünya öyküsünden ve doğrudan öykülerden hareketle bir inceleme yürütülmüş olmasıdır. Derginin üçüncü sayısında, Egdü'nün söyleşi metninin ardından, Lâle Demirtürk'ün "Kısa Öykü Üzerine" başlıklı metnine sıra gelir. Bu metin, Amerikan kültür ve edebiyatı alanında ihtisas yapmış olan Lâle Demirtürk tarafından yazıldığı için kısa öyküyü kökeninden itibaren dünya edebiyatı ekseninde karşılaştırmalı olarak okuma eğilimi gösterir.

Derginin dördüncü sayısında, Leyla Erbil ve onun öykücülüğüyle ilgili olarak çeşitli metinlerden oluşan bölümün ardından çeviri bir kuram metnine yer verilir. Derginin beşinci sayısında, iki edebiyat akademisyeni tarafından yazılmış iki farklı metinle teorik metin boşluğu doldurulmaktadır. Bunlardan ilki Sevinç Özer'in "Romanın Acayip Ölümü: Kısa Öyküden Çok Kısa Öyküye" başlıklı metnidir. Sevinç Özer, derginin altıncı sayısında da metniyle yer

almaktadır. Derginin altıncı sayısında yer alan öyküye ilişkin kuramsal metin, Sevinç Özer'in "Küçük Öykünün Büyük İktidar Alanı: Amerikan Edebiyatı" başlıklı metnidir. Yedinci sayıda yer alan teorik metinler ise Nazmiye Topçu'nun "19. Yüzyılda Fransız Öyküsü ve Maupassant" başlıklı metniyle başlamaktadır. Sekizinci sayıda, iki öykü kuramı metnine yer ayrılmıştır. *Düşler Öyküler*'in diğer sayılarında da yazan Sevinç Özer'in "Kısa Öykünün Mitik Temeli: bir Genre'ın Adı ve Felsefî Boyutları" ve Aysu Erden'in "Öyküde Kadın ve Erkek Yazarların Kadına Bakışı ve Biçimlerine Dilbilimsel Yaklaşım" metinleri bu sayının teorik metinlerini oluşturur. Görüldüğü gibi *Düşler Öyküler*, yalnızca öykü yayımında değil, öykü kuramı yayımında da ısrarını ve ciddiyetini sürdürmektedir.

Düşler Öyküler dergisi öykü yayımı konusunda oldukça çeşitli ve zengin bir yelpazeye sahiptir. Dergi, her sayıda söyleşi yaptığı yazardan söyleşinin ardından dergiye yayımlanması için üç öyküsünü seçmesini istemiştir. Daha önceki öykü dergiciliğinde rastlanmayan bir uygulamaya gidildiği söylenebilir. Uygulamanın tanıtımında da ifade edildiği gibi amaç, okurla yazarı, yayınlanan öyküden hareketle öykü zevki ve estetiği bakımından bir noktada buluşturabilmek; varsa ortaklıklar üzerinden bir paylaşım yaratmak, aksi halde bir ayrım varsa da yine bu bağlamda bir tartışmanın yolunu açmaktır. Bununla birlikte dergide öykü yayımı dönemin önemli yazarları, öykücüleri hatta şairleri; aynı zamanda yazmaya yeni başlayan öykücülerin öyküleriyle çeşitli, zengin ve yenilikçi bir tablo çizmiştir. Buna ek olarak *Düşler Öyküler* dergisi, Doğu ve Batı edebiyatlarına ve dillerine ait öyküleri Türkçeye çevirerek dergide yayımlamıştır. Her sayıda muhakkak çeviri öykülerine yer veren dergi, başka edebiyatların öykücülüğünü tanıtarak fayda sağlamıştır.

Düşler Öyküler dergisi, ilk sayısından itibaren geniş bir öykü yelpazesi sunmuştur. İlk sayıda, öykücülerin öykü yazma motivasyonlarını paylaştıkları bir "Soruşturma" bölümü bulunmaktadır. Bu bölüm, hem öykücülerin deneyimlerini samimi bir şekilde aktarmalarına hem de genç yazarlarla okuyucular arasında bir bağ kurmaya olanak sağlamaktadır. Aynı sayıda, 1995 yılına dair notlar derlenerek bir başka "Soruşturma" dosyası açılmıştır. Bu dosya, Türk öykücülüğünün o dönemki durumu hakkında çeşitli yazarların görüşlerini içermektedir. Değerlendirme metinlerinde, o yıl piyasaya sürülen öykü kitaplarına ilişkin değerlendirmeler ve yazarların öznel düşünceleri yer almaktadır. Dergi, her sayısında bir öykü ustasını anma girişiminde bulunarak, Türk edebiyatına önemli katkıları olan yazarları anmaktadır. Bu ustaların biyografileri ve öykücülük anlayışları derginin ilgili bölümlerinde okuyucuya sunulmaktadır. Diğer sayılarda da "Soruşturma" bölümü devam etmektedir. Özellikle beşinci sayı, 1. Ankara Öykü Günleri hakkında kaleme alınmış metinlerle doludur. Bu metinlerde

etkinliklerin detayları ve katılımcıların deneyimleri paylaşılmaktadır. Ayrıca, dergi her sayısında bir öykü ustasını daha ayrıntılı bir şekilde ele almaktadır. Bu sayede Türk öykü geleneğine ve edebiyatına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak, *Düşler Öyküler* dergisi, yayın hayatı boyunca Türk öykücülüğüne önemli bir platform sağlamış ve öykü geleneğinin gelecek nesillere aktarılmasına katkıda bulunmuştur.

Üçüncü Öyküler dergisi, 1998-2001 yılları arasında, üç aylık periyotlarla, toplamda on iki sayı yayımlanmış İzmit merkezli bir öykü dergisidir. Yaz 1998 tarihli ilk sayısında *Üçüncü Öykücüler*, "Öykü Gündem" başlığıyla bir çıkış/bildiri metni yayımlamıştır. Bu metin, ilk sayının ilk metni olarak bir anlamda derginin manifestosunu oluşturur. Dönemin Türk öykücülüğü, öykü dergiciliği, öykü yayıncılığı bağlamında genel atmosferini aktardıktan sonra; kısaca derginin amacını, sayıların büyük ölçüde içeriğini, katkı sunanları ve gösterilen çabaları gözler önüne serer. Bir başlangıç ve açılış metni olmanın yanı sıra, Türk öykücülüğünü edebiyat sosyolojisi açısından incelemek hususunda önemli bir çerçeve sunar.

Düşler Öyküler dergisinin "öykünün sürgüne gönderilmesi" benzetmesi, *Üçüncü Öyküler* dergisinin manifestosunda da kullanılarak, durumun gözden geçirilmesinde referans alınmıştır. *Düşler Öyküler*, öykünün bu sürgününü durdurmak için gerekli adımları atmış ve başarıyla sonuçlandırmıştır. İki yıl sonra ise bu benzetme *Üçüncü Öyküler* dergisinin manifestosunda "öykü sürgünden döndü" ifadesine dönüşmüştür. Bu durum, Türk edebiyatında öykü türünün dergicilik faaliyetleriyle desteklenerek ivme kazandığını göstermektedir. Öykü dergiciliği ve yayıncılığı alanında faaliyet gösteren isimlerin birbirleriyle iç içe geçen dayanışması, öykü türünün gelişimine önemli katkı sağlamıştır. Bu çaba, dönemin edebiyatçıları ve öykücülerinin birbirlerine verdiği destekle birleşerek başarıyla sonuçlanmıştır.

Türk edebiyatında, öykü birikimi açısından, artık hayatta olmayan fakat öykü adına önemli hizmetlerde bulunmuş usta isimler, dergi tarafından ilk sayıdan son sayıya kadar özel bir dosya açılarak anılmıştır. *Üçüncü Öyküler* dergisinin ilk sayısında dosya konusu öykücü, ölümünün 50. yılı olması dolayısıyla Sabahattin Ali'dir. *Üçüncü Öyküler* dergisi, yayın hayatı boyunca çıkan toplam on iki sayısında, Türk öykücülüğünün usta öykücülerine özel bir dosya açmıştır. İlk sayısından son sayısına dek bu dosyaları hazırlamıştır. Bu anlamda tutarlılık ve süreklilik gösterdiği; bir sistem oluşturmayı başardığı söylenebilir. Hayatta olmayan usta öykücülerin Türk öykücülüğüne sağladığı birikimin anılmasının yanı sıra, yaşayan öykücülerle söyleşiler yapılarak öykü gündemine temas etmek de mümkün hale gelmiştir. Pek çok ismin katkı sağladığı bu özel dosyalar hem akademik metinler içermesi dolayısıyla hem de kimi

yazarların samimi paylaşımlarından meydana gelmesiyle öykü türü açısından önemli kaynak teşkil etmektedir.

Üçüncü Öyküler dergisinde, yayımlandığı on iki sayı boyunca her sayıda, bir öykücünün kendi diliyle kaleme aldığı, kişisel öykücülük serüvenini anlattığı bir bölüme yer verilmiştir. Bu bölüm, öykücülerin öykü yazma serüvenlerine dair oldukça içten ve özel paylaşımlarını içeren bir bölümdür. Okuyucuyla öykücünün, genç öykücüyle usta öykücünün buluşabileceği, samimi bir zemin sunar. *Üçüncü Öyküler* dergisi, yayımlanan on iki sayısı boyunca dergide "Unutulmuş Öyküler ve Unutulmuş Öykücüler" isimli bir bölüme yer vermiştir. Bu bölüm, Türk öykücülüğüne emek vermiş fakat unutulmaya yüz tutmuş öykücüleri anarak onların birer öykülerine yer vermek üzere oluşturulmuştur. Türk öykücülüğü hususunda birikimi sorgulamak açısından önemli bir hamledir.

Üçüncü Öyküler dergisinde öyküye ilişkin kuramsal metinler on iki sayı boyunca özel olarak yer ayrılan bölümlerden biridir. Öyküye ilişkin kuramsal metinler, bütünlüklü olarak ele alındığında iki farklı kategoriye ayrılabilir. İlki, çalışmanın önceki bölümlerinde incelenen "dosya konusu öykücüler" bölümünde yer alan öykücülerin öykülerine dair yazılmış kuramsal metinlerdir. Diğeri, daha genel çerçevede, öyküye ilişkin, öykünün teorisi ve sorunları üzerine yazılmış kuramsal metinlerdir. Öyküye ilişkin kuramsal metinler bölümünde, dergide yer alan öyküye, öykü teorisine, öykünün tür olarak sorunlarına değinen metinler incelenecektir. *Üçüncü Öyküler* dergisi, öyküye ilişkin kuramsal metinlere hemen hemen her sayısında yer vermiştir. Özellikle Mehmet Güler'in başlatmış olduğu öykü türü üzerine düşünen metinler, öyküye ilişkin kuramsal metinler yayımlama hususunda önemli bir yere sahiptir. *Düşler Öyküler* dergisiyle birlikte düşünüldüğünde *Üçüncü Öyküler* dergisi, öyküye ilişkin kuramsal metin yayımlama konusunda çok çeşitli bir portföy oluşturamamış olsa da bir çaba örneği gösterdiği kesindir.

Üçüncü Öyküler dergisinde şüphesiz en fazla yer ayrılan bölüm öykü yayımıdır. On iki sayı boyunca, derginin pek çok farklı öykücüden farklı anlatım ve içerikte öykü yayımladığı söylenebilir. Derginin, günümüzde Türk edebiyatında ve bilhassa Türk öykücülüğünde önemli eserler üretmeye devam eden öykücülerden; dönemi içerisinde öykü yazmaya yeni başlamış genç öykücülere dek uzanan geniş bir öykücü ve öykü yelpazesi mevcuttur. Dergide her sayıda çeşitli öykülerden oluşmuş öykü yayımı bölümü temelde iki kategoriye ayrılmaktadır. İlki, Türk yazarların öykülerinden oluşan "telif öyküler" bir diğeri ise farklı millet ve edebiyatlardan dolayısıyla da farklı dillerden Türkçeye kazandırılmış "çeviri öyküler" kategorisidir. Telif öyküler, çeviri öykülere oranla sayıca daha çoktur. Fakat her sayıda muhakkak telif öykülerle

birlikte çeviri öykülere de yer verilmiştir. Derginin bu hususta istikrarını koruyarak her sayıda, çeviriye nazaran telif öyküler çoğunlukta olmak suretiyle, son derece çeşitli ve okurluk deneyimi açısından besleyici öykü yayımlarına imza attığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Üçüncü Öyküler dergisi, tüm sayılarında farklı dil ve edebiyat kaynaklarından öyküleri Türkçeleştirerek Türk okuyucusuna sunmuş; Türk öykücülüğünün farklı kaynaklardan beslenerek zenginleşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Sadece Batı edebiyatı ve dilleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda yerel milletlerin ve ülkelerin öykülerini de okuyucularına ulaştırmıştır. Derginin çeviri öyküleri, bir süre boyunca "Dünya Edebiyatında Öykü" bölümüyle birlikte, ülke edebiyatı ve öykücülüğüne dair yazıların da yer aldığı bir yayın politikası izlemiştir. Ancak, bazı sayılarda, özel bir inceleme yazısı olmaksızın, sadece çeviri öykülere odaklanılmıştır. Özellikle daha yerel dil ve edebiyatlardan yapılan çeviriler ayrı bir dikkat gerektirir. Bununla birlikte belirlenen dil ve edebiyat hakkında yer alan bilgilendirici metinler de önem arz etmektedir.

İmge Öyküler dergisi, ilk sayısı Şubat-Mart 2005 tarihinde çıkan ve yine Şubat-Mart 2006 tarihli son sayısına kadar toplamda yedi sayı yayımlanmış bir öykü dergisidir. Derginin genel yayın yönetmenliğini, ismi *Düşler Öyküler* dergisinde de geçen ve genel olarak öykü yayıncılığında bahsi geçen yıllarda oldukça aktif rol oynayan Özcan Karabulut üstlenmiştir. *İmge Öyküler* dergisi, İmge Kitabevi bünyesinde yayımlanmıştır.

İmge Öyküler dergisi, yayımlandığı kısa süre içerisinde Türk edebiyatında öykü türü için önemli bir adım olmuştur. Yedi sayı boyunca sunduğu içerik, yazar kadrosu ve yayınlanan öykülerle dikkat çekmiştir. Dergi, öykü türünün genel eğilimlerini belirleyerek zaman içindeki dönüşümleri gözler önüne sermiştir. İçerik bakımından diğer dergilere nazaran daha yoğun ve çeşitli olması, Türk öykücülüğüne önemli katkılar sağlamıştır. Her sayı, zengin bir içerik sunarak Türk öykücülüğünün gelişimine katkıda bulunmuştur. *İmge Öyküler* dergisi, köklerden beslenerek birikimleri irdelemiş ve yeni ufuklar açmıştır. Bu çalışmanın odak noktası, derginin yayımlanan yedi sayısı boyunca tekrar eden temel içerikleri ve Türk öykücülüğüne sağladığı katkıları detaylı olarak ele almaktadır.

Düşler Öyküler dergisinin editörlüğünü üstlenen Özcan Karabulut, Türk edebiyatında öykü türünün ve öykü dergiciliğinin ivme kazanmasına önemli katkılarda bulunmuştur. On yıl sonra *İmge Öyküler* projesini başlatarak, *Düşler Öyküler* dergisinde edindiği deneyimlerle daha gelişmiş bir projeye imza atmıştır. Bu süreçte öykü dergiciliğinin vaatlerini yerine getirerek, öykü türüne ulusal ve uluslararası düzeyde katkı sağlamıştır. Özcan Karabulut'un yönetimindeki dergiler, Türk edebiyatında öykü türünün önemli bir yere sahip olmasına yardımcı olmuştur.

İmge Öyküler'in ilk sayısının ilk metni olarak dergide yer alırken bir çeşit manifesto niteliği taşımaktadır. Bu noktada Karabulut, birlikte aynı projede çalıştığı insanlarla birlikte, *İmge Öyküler* dergisinin bir proje olarak hangi amaçlarla hayata geçirildiğini ortaya koymaktadır. Metinde genel olarak altı çizilen, vurgu yapılmış olan kavram "yenilik"tir demek yanlış olmayacaktır. *İmge Öyküler* dergisi, çıkış metinleri bağlamında değerlendirildiğinde *Düşler Öyküler* ve *Üçüncü Öyküler* dergilerinden farklı olarak bu yönde fazla içerik üretmemiştir. İlk sayının ilk metni olarak bir çıkış metni yayımlanmış, bu metin haricinde dördüncü ve yedinci sayıda olmak üzere yedi sayılık dergide toplamda üç çıkış metni kaleme alınmıştır.

İmge Öyküler dergisinde, yayımlanmış yedi sayıdan beşinde dönemin önemli yazarlarıyla yapılmış söyleşilere yer verilmiştir. Söyleşi bulunmayan beşinci sayı ve son sayı olan yedinci sayıdır. İlk sayıda yer alan ve dolayısıyla söyleşiler dizisinin ilki Adalet Ağaoğlu ile yapılmıştır. Söyleşiyi yapan ise günümüzde Türk edebiyatında ve özellikle Türk öykücülüğünde bilinen isimlerden biri olan Müge İplikçi'dir. Derginin ikinci sayısında ve dolayısıyla *İmge Öyküler* dergisinin söyleşi dizisinin ikinci metni Yasemin Yazıcı'nın Füruzan ile yapmış olduğu söyleşidir. "Füruzan'la, Yetmişli Yılların Edebiyat Ortamından Günümüze" başlığından da çıkarılabileceği gibi söyleşinin ağırlığı, Füruzan'ın da eser ürettiği 1970'li yıllarda Türk edebiyatı ve Türk öykücülüğüne verilmiştir.

Derginin üçüncü sayısında ise Gökçe Gökçeer'in, Ferit Edgü ile yapmış olduğu söyleşi yer almaktadır. Dördüncü sayıda, tıpkı derginin mevcut sayısının giriş metninde Özcan Karabulut'un kaleme aldığı gibi Vüs'at O Bener'in hatırasına yer verilmesine özen gösterilmiştir. Buna göre sayıda yer alan söyleşi, Özcan Karabulut'un Vüs'at O. Bener ile yapmış olduğu söyleşidir. Derginin son söyleşisi, altıncı sayıda Nezihe Meriç ile yapılan söyleşidir. Bu söyleşi, üç kadın öykücünün Nezihe Meriç ile yaptığı bir söyleşi olma özelliği taşır. Söyleşi sorularını yönelten isimler Melike Koçak, Sezer Ateş Ayvaz ve Leyla Ruhan Okyay'dır. *İmge Öyküler* dergisi, neredeyse her sayısında önemli bir öykücüyle, temelde öyküye dair doyurucu söyleşiler gerçekleştirmesi sebebiyle faydalı bir içerik sunmuştur. Hem okur hem de yazarlar için önemli bir kaynak teşkil edecek metinler ortaya çıkmıştır böylece.

İmge Öyküler dergisi, içerik olarak yoğun bir dergidir. Bir sayı içerisinde pek çok farklı bölümü ve dolayısıyla içeriği barındırır. Bunların bazıları neredeyse her sayı devam etmiş olsa da bazı bölümler yalnızca birkaç sayıda sürdürülmüştür. Bazı bölümler sonradan eklenmiş, bazıları istikrar gösterse de bazıları kısa ömürlü olmuştur. Dolayısıyla derginin bu içeriklerini

kategorize etmek güçtür. Çok fazla çeşitte içerik olduğu için her birini ayrı başlıklarda incelemek kafa karışıklığına sebep olacaktır.

İlk sayının dosyaları konuk tür dosyası ile başlamaktadır. Buna göre dergi, her sayısında öykü dışında bir başka edebiyat türünü konuk alarak bu türle ilgili bir metne yer verecektir. Anı bölümünden daha istikrarlı sayılabilecek bir diğer bölüm Cemil Kavukçu'nun yazdığı "Günce" bölümüdür. Bu bölümü, Kavukçu'nun birlikte dahil olduğu edebiyat çevrelerinden öykücülerle yaşadıkları, tanıklıkları ya da bildiklerine dair kaleme aldıkları oluşturur. Sayının diğer dosyası Çetin Öner'in kaleme aldığı, "Bana Gelen Mektuplar" dosyasıdır. Bu dosyada ilerleyen sayılarda içerik üretmeye devam edecek olan yazarların temelde yaptığı, Türk edebiyatında önemli olan yazarlarla mektuplaşmalarına yer vermeleridir. Sayının son iki dosyası ise "Çocukluğa Yolculuk" ismiyle yazarların çocukluk öykülerinin kaleme alındığı bölüm ve diğeri "Damdaki Mizahçı" başlığıyla mizahi öykünün ele alındığı dosyalardır. Derginin altıncı ve yedinci sayılarında ise dosyalar azalmış, daha önce var olan bazı dosyalara, derginin yayın hayatının sonlanmaya doğru gitmesinden olsa gerek, son iki sayıda yer verilmediği gözlemlenmiştir. Ancak "Konuk Tür", "Günce" ve "Damdaki Mizahçı dosyaları son iki sayıda da yer almaya devam ederek derginin tüm sayılarında muhakkak bulunan dosyalar olarak nitelenmiştir.

İmge Öyküler dergisinin ilk sayısında, "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü" başlıklı bir soruşturma yürütüldüğü görülür. *İmge Öyküler* dergisi, Türk edebiyatının ve özellikle Türk öykücülüğünün sorunlarına değinmek için yılda en az iki soruşturma yapmayı ön gördüğünü belirtmiştir. İlk soruşturmasını, yukarıda da sözü edilen konuda, ilk sayıda başlatmıştır. *İmge Öyküler* dergisinde "Soruşturma" kategorisinde dahil edilebilecek başka bölümler de mevcuttur. Bunlardan ilki, neredeyse yedi sayı boyunca sürdürülmüş olan "Öykü İçin Ne Diyorlar" soruşturmasıdır. İlk sayıda yer alan "Öykü İçin Ne Diyorlar" bölümü, "Öykü Dün" ve "Öykü Bugün" olarak iki başlığa ayrılmış biçimde sunulmuştur. Buna göre dönem içerisinde artık hayatta olmayan önemli bir Türk edebiyatı yazarının öyküye dair görüşleri "Öykü Dün" başlığı altında yer alırken dönem içerisinde yaşayan bir yazarın öyküye dair görüşleri ise "Öykü Bugün" başlığı altında derlenmiştir.

İmge Öyküler dergisi, toplamda beş sayıda bulunan bir "Öykü Forum" bölümüne yer vermiştir. Bu bölüm, temelde, Türk edebiyatında başta öykü türü olmak üzere diğer türlerde de ilişkili olarak ortaya çıkan sorunları saptamak üzerine düzenlenen forumlardan oluşur. Buna göre öncelikli hedef, forumun düzenlendiği sayılarda öykü türüne dair sorunları tartışmaya açmak ve buna yönelik çözüm arayışlarına girerek öykü türünün biçim ve içerik açısından

gelişmesine yardımcı olmaktır. Öyküye dair meseleleri tartışmaya açmak aynı zamanda edebiyat ortamının ve bilhassa Türk öykücülüğünün canlılık kazanmasına imkân sağlaması açısından önemlidir. Görüldüğü gibi *İmge Öyküler* dergisi, "dosyalar/soruşturmalar/forumlar" açısından yedi sayı boyunca son derece önemli, çeşitli, zengin ve en önemlisi ufuk açıcı içeriklerle Türk okurunu öykü türü konusunda beslemeye devam etmiştir.

İmge Öyküler dergisi, öyküye ilişkin teorik metinler yayımlama konusunda istikrarlı bir yayın geçmişine sahiptir. Fakat derginin yedi sayı boyunca sürdürmeyi başardığı bu öyküye ilişkin metinler bölümü, katı teorik metinler olmaktan ziyade daha çok dönemin Türk eleştirmenleri tarafından kaleme alınmış olan öykü eleştirisi metinlerinden oluşmaktadır. Bu metinler, kendi içlerinde bir seriyi oluşturacak şekilde aynı yazarlar tarafından kaleme alınmışlardır. *İmge Öyküler* dergisinde öyküye ilişkin kuramsal metinleri kaleme alan isimler Semih Gümüş, Feyza Hepçilingirler, M. Sadık Aslankara, Feridun Andaç gibi isimlerdir.

İmge Öyküler dergisi, yedi sayılık yayın yaşamı boyunca her sayısında hem telif hem çeviri öyküler yayımlamıştır. Telif öyküler, dönemin öykü yazarları tarafından kaleme alınan ve hem biçim hem içerik açısından çeşitlilik gösteren öykülerdir. *İmge Öyküler* dergisinin telif öyküler dışında çeviri öykü yayımladığı bir bölümü bulunmaktadır. Yedi sayı boyunca en az bir yabancı dilde yazılmış öyküyü Türkçeye çevirip dergide yer vererek farklı dillerden ve farklı edebiyatlardan öykü örneklerini de okuyucuya sunmuştur. Telif öyküye göre sayıca çok daha az yer verilmiş olsa da hiçbir sayıda çeviri öykülere yer vermek ihmal edilmediği için derginin bu hususta bir istikrar oluşturma ve bu istikrarı koruma çabası bulunduğu söylenebilir. Çalışmada incelenen diğer dergilerin çeviri öykü bölümlerinden farkı, çevrilen öykü dillerinin farklı çeşitlerde olmaması ve çevrilen dilin edebiyatına dair müstakil değerlendirme ya da inceleme metinleri kaleme alınmamış olmasıdır. Yalnızca birkaç sayıya özgü olarak öykünün orijinal diline ait edebiyata dair yazılmış metinlere yer verildiği gözlemlenmiştir.

İmge Öyküler dergisi bünyesine dikkate değer iki küçük bölüm daha eklemiştir. İlk sayıdan son sayıya kadar yayımı devam eden "Öykü Bülteni" bölümü, öykü gündemine dair önemli haberler, yazarların öykü kitapları, dergilerde yayımlanan dikkate değer öyküler, yaşamını yitiren yazarlar, ödüller, etkinlikler ve daha birçok meseleden okuyucuları haberdar etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu bölümden sorumlu kişi Deniz Spatar'dır. "Öykü Atölyesi" bölümü ise derginin üçüncü sayısı itibariyle yayımlanmaya başlar. "Öykü Atölyesi" bölümü, *İmge Öyküler* dergisine yayımlanması için öykü gönderen genç öykücülerin öykülerini değerlendiren ve onların öykülerini olumlu ya da olumsuz eleştirerek iyileştirilmesi gereken noktalar hususunda öneriler veren bir bölümdür. Bu bölümden sorumlu kişi yazar Nemika

Tuğcu'dur. Tuğcu, dergiye gönderilen öyküleri tek tek değerlendirerek eleştirilerini ve tavsiyelerini verir. Burada hem öykülerini yayımlanması için gönderen öykücüler hem de derginin okuyucuları fayda sağlayabilmektedir.

Düşler Öyküler, *Üçüncü Öyküler* ve *İmge Öyküler* dergilerinin içerikleri incelendikten sonra dergilerin benzerlik ve farklılıklarını saptamak; dergilerin birbirlerine göre nasıl konumlandığını tespit etmek bir başka deyişle dergilerin incelenen dinamiklerini birbirleriyle karşılaştırmak yerinde olacaktır. Üç dergide de içeriklerin kategorilendirilmesi açısından büyük benzerlikler vardır. İçerik üretilen kategoriler birbirleriyle örtüşmektedir. Dolayısıyla üç derginin de içerik üretme yönünde yürüttükleri süreç, usul, esas ve hedefler birbirleriyle benzerlik taşımaktadır. Her birinde var olan içerikler: çıkış metinleri, söyleşiler, özel dosyalar, soruşturmalar, öyküye ilişkin kuramsal metinler, telif öyküler, çeviri öyküler olarak sıralanabilir. Fakat dergilerde var olan bu ortak içeriklere ayrılan yer ve içerik yoğunluğu dergiden dergiye farklılık göstermektedir. Bahsi geçen bölümlere ek olarak *Üçüncü Öyküler* dergisinde "Öykü Serüvenleri" bölümü; *İmge Öyküler* dergisinde "Öykü Atölyesi" ile "Öykü Bülteni" bölümleri yer almıştır.

Dergilerin söz konusu içeriklerinin çeşitlenmesi ve zenginleşmesi; dolayısıyla dergilerin üretimlerinin yoğunlaşması doğrusal bir çizgi takip etmiştir. *Düşler Öyküler* dergisi ile başlatılan öykü dergiciliği, bir çeşit taslak niteliği taşımış; hemen ardından yayımlanmaya başlayan *Üçüncü Öyküler* dergisinde taslağın üzerine eklenenlerle çeşitlenmeye başlamış ve ardından gelen *İmge Öyküler* dergisinde öykü dergiciliğinin en kompakt hallerinden birini alarak yoğunlaşmıştır. Böylesine doğrusal bir akış izlenebilmesinin sebeplerinden ilki, dergilerin genel yayın yönetmenlerinin, editörlerinin ve dergide içerik üreten yazar ve öykücü ekibinin çok fazla ortak kişiden oluşmasıdır. Örneğin 1996 yılında *Düşler Öyküler* dergisini bir proje olarak hayata geçiren Özcan Karabulut, 2005 yılında projesini geçen sürenin ardından daha da olgunlaştırma imkânı bularak *İmge Öyküler* projesini de hayata geçirmeyi başarmıştır. *Üçüncü Öyküler* dergi projesini üstlenen isim ise yine Özcan Karabulut'un öykü yazarları çevresinden çok yakından tanıdığı ve birbirlerinin yönettikleri dergilerine metinler yazdıklarından ötürü iletişim ve yardımlaşma sürecinde beraber oldukları anlaşılan Kadir Yüksel'dir. Buna paralel biçimde *Düşler Öyküler,* kendi yayımlanma tarihinden altı ay kadar önce yayımlanmaya başlamış olan *Adam Öykü* dergisini çıkış metinlerinde anarak yer verirken *Üçüncü Öyküler,* çıkış metinlerinde *Düşler Öyküler* dergisinin faaliyetlerine, öykü türüne katkılarına değinmiştir. Aynı biçimde *İmge Öyküler* dergisi hem çıkış metinlerinde hem de özel olarak derginin sayılarında bir bölüm olarak hem *Düşler Öyküler* dergisinin hem *Üçüncü*

Öyküler dergisinin hem de dönem içinde yayımlanmış diğer öykü dergilerinin serüvenlerine yer vermiştir. Dolayısıyla çalışmanın konusu olan üç derginin benzer bölümlere, benzer içeriklere, benzer dergicilik anlayışlara sahip oldukları ve bunun öncelikli sebebinin dergilerin sorumluların üç dergide de ortaklık göstermesi olduğu söylenebilir.

Türk edebiyatında öykü türünün sürgüne gönderildiğini, öykü türünün özellikle dergilerden kovulduğunu dolayısıyla bunun önüne geçmek amacında faaliyet yürüttüğünü ifade eden *Düşler Öyküler* dergisinden birkaç yıl sonra *Üçüncü Öyküler* dergisi kendi manifestosunda öykünün sürgünden döndüğünü ifade ederek bayrağı *Düşler Öyküler* dergisinden devraldığının işaretini vermiştir. Öyle ki *Üçüncü Öyküler* dergisi, dergilerin ortak düzeyde kategorilenmiş olan ilk bölümü olan "Çıkış Metinleri" hususunda en istikrarlı ilerleyen dergi olmuştur. Her sayıda ilk olarak Türk edebiyatında öykü türünün nabzını tutan ve içerikleri hakkında özel olarak bilgilendirme yapan, okuyucusuna seslenmeyi, dahası okuyucusuyla konuşmayı seven bir dergidir *Üçüncü Öyküler.* Çıkış metinleri konusunda en zayıf halka *İmge Öyküler* dergisidir. İlk sayıyla birlikte yalnızca bir sayıda daha yer alarak üç dergi arasında en az sayıda çıkış metni yayımlamış dergi olmuştur. Fakat buna rağmen içeriği en çeşitli ve yoğun olan dergi *İmge Öyküler* dergisidir. Bununla birlikte yine *Üçüncü Öyküler* dergisi, her sayıda belirlemiş olduğu dosya konusu öykücüler hususunda daha ciddi, tutarlı, istikrarlı ve kapsamlı bir yol izlemiştir. Dosya konusu olarak belirlediği usta öykücüler hakkında özel olarak kaleme alınan metinler hem akademik düzeyde oldukları için önemli hem de her sayı sürdürülen, her sayıda da aynı özenin gözlemlenebildiği bir bölüm olarak dikkate değerdir.

Dergiler özelinde saptanan bir diğer farklılık *Üçüncü Öyküler* dergisinin onuncu sayısından sonra dergide metni yayımlanmış yazarların kısa biyografilerine yer verilmiş olmasıdır. *İmge Öyküler* dergisinde ise bu hamle, içindekiler kısmında yazarların metinlerinin yanına yazarların fotoğraflarının eklenmesi şeklinde gözlemlenmektedir. Bununla birlikte *Üçüncü Öyküler* dergisinde yer alan "Unutulmuş Öyküler & Unutulmuş Öykücüler" ve "Dergilerde Kalanlar" bölümünde gösterilen istikrar, Türk öykücülüğünün birikimlerini anma hususunda sistematik bir "diriltme" çabası olarak yorumlanabilir. Geçmiş birikimlere yönelik çaba üç dergide de gözlemlenirken buna en kapsamlı ve istikrarlı biçimde eğilen dergi *Üçüncü Öyküler* dergisi olmuştur.

Öyküye ilişkin kuramsal metinlere yer verilmesi üç dergide de ortak olarak görülen bir çabadır. Ancak bu metinlerin en kapsamlı ve istikrarlı hali *Düşler Öyküler* dergisinde görülmektedir. Özellikle yabancı kaynaklardan derlenen ve Türkçeye çevrilen öykü kuramına dair metinler her sayıda çeşitlendirilerek öykü türünün kuramsal açıdan tartışılmaya açılması

konusunda akademik düzeyde bir çaba harcanmıştır. *Üçüncü Öyküler* dergisinde öykü kuramına dair metinler *Düşler Öyküler* dergisindeki kadar çeşitli ve zengin değildir. *İmge Öyküler* dergisinde öykü kuramına dair metinler öykü eleştirisine daha yakın bir yapı göstermektedir. Özellikle öykü kuramına dair çeviri bir metne rastlamak güçtür. Bunun yerine, dönemin Türk yazarlarından edebiyat ve özellikle öykü eleştirmenlerinin değerlendirmelerine yer verildiği gözlemlenmiştir. Bu eğilim, öykü üzerine kaleme alınan düzyazılarda kendi kaynaklarına dönmek olarak yorumlanabilir.

İmge Öyküler dergisi, içeriği en çeşitli ve yoğun dergi olması dolayısıyla içeriklerin kategorilendirilmesi hususunda en zorlanılan dergi olmuştur. Telif öykü yayımı oldukça yoğunluk göstermesine rağmen *İmge Öyküler* dergisinde çeviri öykü yayımı diğer dergiler arasında daha az yer ayrılan bir dergi olma özelliği taşır. Çeviri öykü yayımlama hususunda hem *Düşler Öyküler* hem de *Üçüncü Öyküler* dergisi çok daha farklı edebiyatta ve dilden çevirilerle; üstelik bu dil ve edebiyata dair bilgilendirme metinlerinin de yer aldığı oldukça doyurucu bölümler oluşturmuşlardır.

Üç dergi için de en önemli hamle genç öykücülere sayfalarında yer vermeleridir. Üç dergide de henüz yolun başında ilk öykülerini yayımlayarak sonrasında ünlenen öykü yazarları bulunmaktadır. Örneğin güncel zamanda Türk edebiyatında çeşitli edebiyat ve öykü ödülleri sahibi olmuş bir yazar olan Başar Başarır, ilk öykülerini *Düşler Öyküler* dergisinde yayımlamıştır. Başarır'ın *Üçüncü Öyküler* ve *İmge Öyküler* dergilerinde de öyküleri yayımlanmıştır. Yazınsal yaşamında önemli eşiği yine *Düşler Öyküler*'le birlikte geçen diğer öykücü, Sema Kaygusuz'dur. 1995 yılında ilk öykü dosyasında birinciliği Nurdan Beşergil ile paylaşan Sema Kaygusuz, öyküleriyle 1996 yılında Gençlik Kitabevi Ödülü ile ikincilik ödülü, 2000 yılı Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü almıştır. İlk öykülerinden biri *Düşler Öyküler*'in dördüncü sayısında yayımlanan "Siyah Top" isimli öyküsüdür. Buna ek olarak *Üçüncü Öyküler* dergisinde mimar, yazar ve akademisyen Akın Sevinç'in "Tırnak İçinde" öyküsü, Akın Sevinç'in ilk öykülerindendir. İlk öykülerini 1996 yıllında yayımlamaya başlayan Akın Sevinç, 1997 yılı Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü sahibidir. Üç dergide de dönemin hâlihazırda ödüllü öykü yazarları metinlerini yayımlamışlardır. Dolayısıyla dergi, yolun başındaki başarı potansiyeli bulunan öykücülere yer vermenin yanı sıra dönemin başarılı öykücülerinin metinlerini de yayımlayarak usta ve çırağı bir araya getirebilen bir yapı sergiler.

Üç derginin hem yönetiminde hem de metin yayımlayan yazarlarında önemli ölçüde ortaklığa rastlandığı daha önce de belirtilmişti. Üç dergide de metinleri yayımlanmış yazarlar başta Özcan Karabulut, Adnan Özer, Kadir Yüksel, Semih Gümüş, Feridun Andaç, M. Sadık

Aslankara, Aysu Erden, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Feyza Hepçilingirler, Haydar Ergülen, Hasan Ali Toptaş, Cemil Kavukçu, Nedim Gürsel, İnci Aral, Demir Özlü, Sema Kaygusuz, Fahrettin Demir, Ruşen Hakkı, Mehmet Güler, Sezer Ateş Ayvaz, Gürhan Uçkan, Füsun Akatlı olarak sayılabilir.

Üç öykü dergisinde de ortaklık gösteren bir başka mesele dergilere konu olan soruşturma dosyaları ve yazarlara özel hazırlanan dosyalardır. *Düşler Öyküler* dergisi ve *İmge Öyküler* dergisinde yer alan soruşturmalar benzerlik taşımaktadır. Örneğin Düşler Öyküler dergisi tarafından başlatılmış olan "Niçin Öykü Yazıyorlar?" soruşturması, *İmge Öyküler* dergisinin başlattığı "Öykü İçin Ne Diyorlar?" soruşturmasıyla benzerlik taşımaktadır. Bu iki soruşturmada da öykü yazarlarının yazma motivasyonlarına yer verilmiştir. Buna ek olarak soruşturma anlamında fark yaratan bir dergi olan *İmge Öyküler*, "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Unutulmuş, Öyküleri Gözden Kaçmış, Öykülerinin Değeri Yeterince Bilinmemiş Farklı Kuşaklardan Öykücüler Kimlerdir, Neden?" ve "Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü" soruşturmalarıyla önemli bir açılım getirmiştir. Adalet Ağaoğlu, Ferit Edgü, Nursel Duruel, Semih Gümüş, Cemil Kavukçu, M. Sadık Aslankara, Ethem Baran ve Behçet Çelik, soruşturmaya katkı sağlayan isimlerden bazılarıdır. *Düşler Öyküler* dergisinin soruşturmalarına konuk olan yazarlar ise Burhan Günel, İbrahim Karaoğlu, Sevgi Özel, Ahmet Erhan, Adnan Azar olarak sıralanabilir. Soruşturma konuları ortak olsa da *İmge Öyküler*'in soruşturmalarına dahil olan yazar kadrosu çok daha geniştir.

Üç öykü dergisi hakkında başka yayın organlarında yazılmış metinler araştırıldığında dönem içerisinde söz konusu dergilerin birbirleri için yazdıkları metinlerin haricinde *Hece* Dergisi Türk Öykücülüğü Özel Sayısı'nda, Hüseyin Su tarafından yazılmış "Öykü Yayıncılığımız" metninde *Düşler Öyküler* ve *Üçüncü Öyküler* dergileri hakkında kısa da olsa temel bilgilerin yer aldığı kısa değerlendirmeler yapılmıştır. Söz konusu özel sayı, 2000 yılında yayımlandığı için *İmge Öyküler* dergisi henüz yayımlanmaya başlamadığından *İmge Öyküler* dergisinde bu özel sayıda herhangi bir metin yazılmamıştır. İlerleyen süreçlerde Türk edebiyatında öykü dergiciliği ve öykü yayıncılığı hususunda kaleme alınan kısa çalışmalar dışında söz konusu dergilere dair yazılmış eleştiri metinlerine rastlanmamıştır. Bununla birlikte, derginin dönem içerisinde bir polemiğe sebep olduğuna dair bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Türk edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet göstermiş üç öykü dergisi: *Düşler Öyküler* (1996-1998), *Üçüncü Öyküler* (1998-2001), *İmge Öyküler* (2005-2006) incelenmiştir. Söz konusu üç öykü dergisi, Türk edebiyatında öykü türüne kendi döneminde hizmet etmiş, genç öykücülerin ilk öykülerini yayımlama fırsatı bulup yetişmelerini sağlamış, yazarla

okuyucuyu bir araya getiren bir yapı sunmuş ve günümüzde hâlâ devam eden birtakım öykü etkinliklerine öncülük etmiştir. Nihayetinde, Türk edebiyatında 1996-2006 yılları arasında faaliyet gösteren bu üç öykü dergisi, öykü türünün Türk edebiyatında gelişimine katkıda bulunmuştur. Öykünün sorunsallarına değinerek öykü türünü teorik bağlamda tartışmaya açması dolayısıyla da önem arz eden bu üç dergi, çalışmanın ana bölümünde kategorilere ayrılmış içerikleriyle detaylıca incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Dergilerin dinamikleri ortaya konulmuş, birbirleriyle ilişkileri, benzerlik ve farklılıkları irdelenmiştir.

Belirtilmesi gereken en önemli husus, söz konusu üç dergi hakkında herhangi bir akademik çalışmanın bulunmamasıdır; bu nedenle, tez çalışması yakın okuma yöntemine dayalı bir inceleme üzerine odaklanmıştır. Nitekim tez çalışmasına konu olan öykü dergileri; dergiler hakkında müstakil akademik çalışmaların mevcut olmaması dolayısıyla akademide bir boşluğu kapatmak umuduyla hususî olarak seçilmiştir.

KAYNAKÇA

Birincil Kaynaklar

Düşler Öyküler

Düşler Öyküler, 1, (Nisan, 1996)

Düşler Öyküler, 2, (Temmuz, 1996)

Düşler Öyküler, 3, (Ocak, 1997)

Düşler Öyküler, 4, (Mayıs, 1997)

Düşler Öyküler, 5, (Eylül, 1997)

Düşler Öyküler, 6, (Şubat, 1998)

Düşler Öyküler, 7, (Haziran, 1998)

Düşler Öyküler, 8, (Eylül, 1998)

Düşler Öyküler, 9, (Aralık, 1998)

Üçüncü Öyküler

Üçüncü Öyküler, 1, (Yaz, 1998)

Üçüncü Öyküler, 2, (Güz, 1998)

Üçüncü Öyküler, 3, (Kış, 1999)

Üçüncü Öyküler, 4, (Bahar, 1999)

Üçüncü Öyküler, 5, (Yaz, 1999)

Üçüncü Öyküler, 6-7, (Güz 1999-Kış 2000)

Üçüncü Öyküler, 8, (Bahar 2000)

Üçüncü Öyküler, 9, (Yaz 2000)

Üçüncü Öyküler, 10, (Güz 2000)

Üçüncü Öyküler, 11, (Kış-Bahar 2001)

Üçüncü Öyküler, 12, (Yaz-Güz 2001)

İmge Öyküler

İmge Öyküler, 1, (Şubat-Mart 2005)

İmge Öyküler, 2, (Nisan-Mayıs 2005)

İmge Öyküler, 3, (Haziran-Temmuz 2005)

İmge Öyküler, 4, (Ağustos-Eylül 2005)

İmge Öyküler, 5, (Ekim-Kasım 2005)

İmge Öyküler, 6, (Aralık 2005-Ocak 2006)

İmge Öyküler, 7, (Şubat-Mart 2006)

İkincil Kaynaklar

Ana Britannica, c. XVII, "Öykü" maddesi.

Andaç, Feridun. *Edebiyatımızın Yol Haritası*. İstanbul: Can Yayınları, 2000.

"Ankara'da Nice Öykü Günlerine…" *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), s. 2.

Arkadaş Türkçe Sözlük. Ali Püsküllüoğlu. Ankara: Arkadaş Yayınları, 1994.

Aslankara, Sadık. "Eski ile Örtüşen Yeni", *Öyküden bir bilet: gidiş-dönüş*, sayı 1, (Mayıs-Haziran, 2000): 1-8.

Aslankara, Sadık. "Genç Öykücüler Ne Diyor?", Adam Öykü, S.7, (Kasım-Aralık 1996): s.97-105.

Aslankara, Sadık. "Öykünün Dörtte Üçü Su!", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 71-74.

Aydın, Hilal. *19. Yüzyıl Osmanlı-Türk Edebiyatında Öykü.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Ayvaz, Sezer Ateş. "Öykü Serüvenim", *Üçüncü Öyküler*, 6-7, (Güz 1999-2000), ss. 63-65.

Bates, H. E. *Kısa Öykü*. Çev. Gökçen Ezber. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2013.

Büyük Türkçe Sözlük. Mehmet Doğan. Ankara: Rehber Yayınları, 1990.

Can, Muhammet. "Öykünün Genç Kuşağı: Son Dönem Türk Öykücülüğüne Genel Bir Bakış", *Türk Dili*, sayı: 862, Ekim, 2023: 397-421.

Çiçek, Tacim. "Alışkanlıklarla Yaşamak", *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), ss. 42-45.

Çubukçu, Aydın. “Öykünün Sefaleti”, *Evrensel Kültür*, S. 85 (Ocak 1999): 12-14.

Demir, Ayşe. “Başlangıcından Cumhuriyete Kadar Ana Çizgileriyle Türk Hikâyesi”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, cilt 4, sayı 7 (2006): 99-128.

Demir, Fahrettin. “Bir Tartışmanın Anatomisi”, *Üçüncü Öyküler*, 5, (Yaz 1999), ss. 53-57.

Demir, Fahrettin. “Öykü Üzerine Saptamalar”, *Üçüncü Öyküler*, 2, (Güz 1998), ss. 46-48.

Demirtürk, Lâle. “Kısa Öykü Üzerine”, *Düşler Öyküler*, 3, (Ocak 1997), ss. 46-51.

Dirlikyapan, Özata, Jale. *Kabuğunu Kıran Hikâye*, İstanbul: Metis Yayınları, 2017.

Dündar, Leyla Burcu. *Edebiyat Sosyolojisi Açısından Türk Öykücülüğü: 1990-2005.* (Yayımlanmamış doktora tezi), Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.

“Editör’den”, *Düşler Öyküler*, 2, (Temmuz, 1996), s. 4.

Erden, Aysu. “90’lı Yıllarda Türk Öykücülüğünde Farklı Bir Boyut: Çok Kısa Öyküler”, *Üçüncü Öyküler,* 10, (Güz 2000), ss. 94-98.

Etemible. “Öykünün Sorunsalı”, çev. Alpagut Erenulu, *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan, 1996), ss. 39-48.

Güler, Mehmet. “Kendi Kısa, Serüveni Uzun Olan Öykü”, *Üçüncü Öyküler*, 8, (Bahar 2000), ss. 55-57.

Güler, Mehmet. “Kendi Kısa, Serüveni Uzun Olan Öykü II”, *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 53.

Gümüş, Semih. “Geleceğin Öykücüleri”, *İmge Öyküler*, 4, (Ağustos-Eylül 2005), ss. 78-79.

Gümüş, Semih. “Genç Öykücülerin Ağzını Bıçak Açmıyor”. *Adam Öykü,* S. 18 (Eylül- Ekim 1998): 45-48.

Gümüş, Semih. “Kırk Satır Okumadan Bir Satır Yazmak”, *İmge Öyküler*, 7, (Şubat-Mart 2006), ss. 66-67.

Gümüş, Semih. “Öykü Dergiciliğinden Edebiyat Eleştirisine, Geçmişten Günümüze Öykü”, *İmge Öyküler,* 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 56-65.

Gümüş, Semih. “Öykünün Anlamı Nerede?”, *İmge Öyküler*, 3, (Haziran-Temmuz 2005), ss. 74-75.

Gürbüzatik, İnci. “Öykü Günlerinin Ardından”, *Düşler Öyküler,* 5, (Eylül 1997), ss. 48-52.

Head, Dominic. *Modern Öykü*. Çev. Arzu Eylem. İstanbul: NotaBene Yayınları, 2022.

Hepçilingirler, Feyza. “Öykü Ne? Hikâye Ne?”, *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 75-77.

İleri, Selim. “Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri”. *Türk Dili (Türk Öykücülüğü Özel Sayısı),* 286 (Temmuz, 1975): 2-29.

Kahraman, Âlim. *Modern Türk Hikâyesi: Kavram, Gelişim Seyri, Literatür, Tematik ve Karşılaştırmalı Okumalar.* İstanbul: Büyüyenay Yayınları, 2022.

Kahraman, Âlim. “Türk Edebiyatında Hikâye Literatürü: Cumhuriyet Dönemi”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, cilt 4, sayı 7 (2006): 129-141.

Kahraman, Mahmure. “Kısa Öyküde Yazın Özellikleri”, *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), ss. 84-86.

Karabulut, Özcan. “İmge Öyküler; Öykü Dostlarıyla Birlikte, Öykü Edebiyatımızın Gereksinimlerine Katkıda Bulunmak İçin”, *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 4-5.

Karabulut, Özcan. “Mümkünse, Dünyanın Bütün Dillerinde”, *İmge Öyküler*, 7, (Şubat-Mart 2006), s. 3.

Karabulut, Özcan. “Öykü Serüveni”, *Üçüncü Öyküler*, 1, (Yaz 1998), ss. 44-48.

Karabulut, Özcan. “Yeni’ler, Genç’ler ve Yitirdiğimiz Ustalar”, *İmge Öyküler*, 4, (Ağustos-Eylül 2005), ss. 4-5.

Kaygusuz, Sema. “Rüzgâr Güllerine Üflenmez”, *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), ss. 58-60.

“Kendi Seçtikleriyle”, *Düşler Öyküler*, 1, (Nisan, 1996), s. 12.

Lekesiz, Ömer. “Öykücülüğümüzde Dönemler”. *Hece Dergisi Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, 46/47 (Ekim/Kasım, 2000): 17-25.

Margulies, Roni. “Bıçakların Açmadığı Postmodern Ağızlar”. *Adam Öykü,* S. 19 (Kasım-Aralık 1998): 132-33.

Önertoy, Olcay. “Cumhuriyet Dönemi Öykü Kitapları Zaman Dizini”, *Cumhuriyet Dönemi Türk Roman ve Öyküsü*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, (1984): 353–378.

“Öyküde 1950 Kuşağı”, Ferit Edgü ile söyleşi, *Düşler Öyküler*, 2, (Ocak 1997), ss. 5-25.

"Öyküde 1950 Kuşağı", Demir Özlü ile söyleşi, *Düşler Öyküler*, 5, (Eylül 1997), ss. 4-23.

"Öyküde 1950 Kuşağı", Leyla Erbil ile söyleşi, *Düşler Öyküler*, 4, (Mayıs 1997), ss. 4-35.

"Öykü Canlılığı", *Üçüncü Öyküler*, 3, (Kış 1999), s. 1.

"Öykü Forum", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 148-164.

"Öykü Gündemde", *Üçüncü Öyküler*, 1, (Yaz 1998), s. 2.

"Öykü Sanatında Zenaat Adamlığı", Vüs'at O Bener ile söyleşi, *Düşler Öyküler,* 2, (Temmuz, 1996), ss. 5-20.

"Öykü Soruşturma: 1980'den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 122-133.

Özer, Sevinç. "Küçük Öykünün Büyük İktidar Alanı: Amerikan Edebiyatı", *Düşler Öyküler*, 6, (Şubat, 1998), ss. 86-100.

Özgül, M. Kayahan. "Hikâyenin Romanı". *Hece Dergisi (Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*), 46/47 (Ekim/Kasım, 2000): 33-41.

Ruşen Hakkı, "O, Bir İpekböceğiydi", *Üçüncü Öyküler*, 5, (Yaz 1999), s. 67.

Sağlık, Şaban. *Hikâye/Anlatı/Yorum*. Ankara: Hece Yayınları, 2014.

"Seçilmiş Hikâyeler", (Salim Şengil ile Söyleşi), *Düşler Öyküler*, 1, Nisan 1996, s. 7.

Spatar, Deniz. "Öykü Bülteni", *İmge Öyküler*, 1, (Şubat-Mart 2005), ss. 179-183.

Su, Hüseyin. "Öykümüzün Hikâyesi". *Hece Dergisi Türk Öykücülüğü Özel Sayısı,* 46/47 (Ekim/Kasım, 2000): 6-16.

Su, Hüseyin. "Öykümüzün Yayın Serüveni", *Hece Dergisi Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, 46/47 (Ekim/Kasım, 2000): 378-419.

Şenkon, Attilâ. "Öykü Atölyesi", *İmge Öyküler*, 5, (Ekim-Kasım 2005), ss. 177-181.

Tonga, Necati. "Hikâye'ye Terminolojik Bir Yaklaşım". *Turkish Studies: International Periodical Fort he Languages, Literature and History of Turkish or Turkic.* Volume 3/1, Winter, (2008): 371-379.

Tosun, Necip. *Modern Öykü Kuramı*. Ankara: Hece Yayınları, 2011.

Tuğcu, Nemika. "İmge Öyküler Atölyesi", *İmge Öyküler*, 3, (Haziran-Temmuz 2005), ss. 181-186.

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Âlim Kahraman. 17. Cilt, "Hikâye" maddesi.

"Üçüncü Öyküler'den…", *Üçüncü Öyküler*, 9, (Yaz 2000), s. 3.

Üçüncü Öyküler, 4, (Bahar 1999), s. 1. (Başlıksız açılış metni)

"Üçüncü Öyküler 2001 Öykü Yıllığına Doğru", *Üçüncü Öyküler*, 8, (Bahar 2000), s. 1.

Yalçın-Çelik, S. Dilek. "Türk Edebiyatında Kısa Hikâye Hakkında Yapılan Çalışmalar". *Türkbilig*. 3 (2002): 106-129.

Yüksel, Kadir. "İnatla…", *Üçüncü Öyküler*, 12, (Yaz-Güz 2001), s. 4.

Elektronik Kaynaklar

Ahmet Büke, "Heveslenme Sen Buraya", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/fazla-heveslenme-sen-buraya-ahmet-buke.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Ayşegül Tözeren, "Öykü ve Eleştiri", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/oyku-ve-elestiri-aysegul-tozeren.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Behçet Çelik, "2000'li Yıllarda Öykü", Dosya: 2000'li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/2000li-yllarda-oyku-behcet-celik.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Cem Ergener, "Yeni Yüzyılda Türk Öyküsü",

https://www.40ikindi.com/edebiyat/oku.php?id=253 [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Cemil Kavukçu, "Edebiyatın Arka Bahçesi", Dosya: 2000li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/edebiyatn-arka-bahcesi-cemil-kavukcu.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Deniz, İhsan. "Üçüncü Öyküler", *Yeni Şafak Gazetesi,* 19.04.1999 tarihli gazete haberi

https://www.yenisafak.com/yazarlar/ihsan-deniz/ucuncu-oykuler-41490

[Erişim Tarihi: 27.02.2024].

Doğuş Sarpkaya, "2000'li Yıllar Öykücülüğü", Gazete Duvar,

https://www.gazeteduvar.com.tr/kitap/2016/11/03/oykunun-2000-kusagi [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Fadime Uslu, “Öykünün Gözü”, Dosya: 2000’li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/fadime-uslu-oykunun-gozu-oykuyu-goze.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Faruk Duman, “Genç Öykü”, Dosya: 2000’li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/genc-oyku-faruk-duman.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024]

Melike Uzun, “Yol Ayrımında Konaklayanlar”, Dosya: 2000’li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/yol-ayrmnda-konaklayanlar-melike-uzun.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Sibel Doğan, “Görünürlük Kişinin Değerini Belirler Oldu (Sine Ergün’le Röportaj)”, Dosya: 2000’li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/gorunurluk-kisinin-degerini-belirler.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Şenay Eroğlu, “Ortaklığına Soyunanlar”, Dosya: 2000’li Yıllar Öykücülüğü. http://birgunkitap.blogspot.com/2013/05/kalem-ortaklgna-soyunanlar-oykucu.html [Erişim Tarihi: 02.01.2024].

Şimşek, Yaşar. “Özcan Karabulut”, *Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü*, 2019. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/karabulut-ozcan [Erişim Tarihi: 17.01.2024].

Yılmaz, Ercan y. “Öykü yayınlarının genişleyen boşluğunda çok dergili sistem ve popüler yayımlar”.https://www.k24kitap.org/kritik/oyku-yayinlarinin-genisleyen-boslugunda-cok-dergili-sistem-ve-populer-yayimlar-700 [Erişim Tarihi: 19.01.2024].

Yüksel, Kadir. “Öykü Dergiciliğimiz ve Sorunları”. https://uzunhikaye.org/icerik/oyku-dergiciligimiz-ve-sorunlari/ [Erişim Tarihi: 19.01.2024].